मधेश प्रदेश

आर्थिक सर्वेक्षण २०८२/८३

आर्थिक वृद्धिदर
१.३१%

कृषि, वन तथा मत्स्य क्षेत्रको योगदान
३५%

कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा योगदान
१३.१%

अनुमानित जनसंख्या
६१.१४ लाख

मधेश प्रदेश सरकार

अर्थ मन्त्रालय

जनकपुरधाम, नेपाल

२०८३

मधेश प्रदेश

आर्थिक सर्वेक्षण २०८२/८३

मधेश प्रदेश सरकार
अर्थ मन्त्रालय
जनकपुरधाम, नेपाल
२०८३

प्राक्कथन

मधेश प्रदेशको समष्टिगत आर्थिक आयामहरूको वस्तुनिष्ठ प्रतिविम्बका रूपमा परिमार्जित एवं परिष्कृत रूपमा तयार पारिएको "आर्थिक सर्वेक्षण २०८२/८३" मधेश प्रदेश सभा समक्ष प्रस्तुत गर्न पाउँदा गौरवको अनुभूति भएको छ।

यो सर्वेक्षण केवल विगत र चालु आर्थिक वर्षको तथ्याङ्कीय सङ्गालो मात्र नभई समष्टिगत आर्थिक क्षेत्रहरू, प्रादेशिक वास्तविक सार्वजनिक वित्त, मौद्रिक तथा वित्तीय क्षेत्रहरु र बाह्य क्षेत्रको समेत प्रवृत्ति विश्लेषण गर्ने एक रणनीतिक दस्तावेज हो। यसमा चालु आर्थिक वर्षका प्रदेश भित्रका समग्र आर्थिक गतिविधि, क्षेत्रगत उपलब्धि, संरचनात्मक रूपान्तरणका संवाहकहरू र नीतिगत सुधारका प्रयासहरूको बहुआयामिक विश्लेषण समेटिएको छ।

नेपालको संविधानले परिकल्पना गरेको 'सहकारिता, सहअस्तित्व र समन्वय' को सिद्धान्त अनुरूप संघीय, प्रादेशिक र स्थानीय तहका आर्थिक सूचकहरूबीचको अन्तरसम्बन्ध र परिपूरकतालाई यस प्रतिवेदनमा विशेष प्राथमिकता दिइएको छ। आर्थिक तथा सामाजिक सूचकहरूबीचको अन्तरसम्बन्धलाई मात्रात्मक र गुणात्मक रूपमा प्रस्तुत गर्दै समग्र प्रदेशमा निहित स्रोत साधनको कुशल विनियोजन र विकास व्यवस्थापनमा टेवा पुऱ्याउने यस सर्वेक्षणको मुख्य ध्येय रहेको छ।

प्रस्तुत प्रतिवेदनले औंल्याएका आर्थिक प्रवृत्ति, चुनौती र सम्भावनाहरू आगामी आर्थिक वर्षको नीति, कार्यक्रम तथा बजेट निर्माणका लागि मार्गदर्शक सिद्धान्त बन्नेछन् भन्ने दृढ विश्वास लिएको छु। साथै, प्रमाणमा आधारित नीति निर्माण, प्राज्ञिक अनुसन्धान, सार्वजनिक सेवा प्रवाहमा सुधार र नागरिक संवादका लागि यो सर्वेक्षण एक अपरिहार्य र भरपर्दो सन्दर्भ सामग्री साबित हुनेछ।

अन्त्यमा, यस सर्वेक्षणलाई समयमै, विश्वसनीय र विश्वस्तरीय मानक अनुरूप तयार पार्न आवश्यक सूचना, वस्तुपरक तथ्याङ्क र प्राविधिक सहयोग उपलब्ध गराउनुहुने राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, नेपाल राष्ट्र बैंक, प्रदेश सरकारका विषयगत मन्त्रालयहरू, मातहतका निकायहरू, निजी क्षेत्र, विकास साझेदारहरू तथा अहोरात्र खटिनुहुने यस मन्त्रालयका सम्पूर्ण कर्मचारी मित्रहरूप्रति हार्दिक कृतज्ञता सहित धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु।

जेष्ठ, २०८३

....

(युवराज भट्टराई)

अर्थ मन्त्री

मधेश प्रदेश सरकार

मधेश प्रदेश आर्थिक सर्वेक्षणका सम्बन्धमा

संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक शासन प्रणालीको प्रमुख संवाहकका रूपमा प्रादेशिक अर्थतन्त्रको बहुआयामिक चित्रण गर्नु, सम्भावित लाभको कुशल उपयोग गर्नु र नागरिकको आर्थिक-सामाजिक रूपान्तरणको मार्गचित्र कोर्नु प्रदेश सरकारको मुख्य संवैधानिक दायित्व हो। यसै संविधान तथा कानून प्रदत्त परिधिभित्र रही अन्तर-सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ र प्रदेश आर्थिक कार्यविधि ऐन, २०७४ को कानुनी व्यवस्था बमोजिम वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम व्यवस्थापिका समक्ष प्रस्तुत गर्नु पूर्व यो आर्थिक सर्वेक्षण प्रकाशन गरिएको छ।

यो प्रतिवेदन केवल विगत र चालु आर्थिक वर्षको तथ्याङ्कीय सङ्गालो मात्र नभई समष्टिगत आर्थिक, सामाजिक, भौतिक पूर्वाधार एवं सुशासनको अवस्थालाई प्रतिविम्बित गर्ने एक ऐना र प्रमाणमा आधारित नीति निर्माणको एक अपरिहार्य आधार-दस्तावेज हो। प्रादेशिक अर्थतन्त्रको मेरुदण्डका रूपमा रहेका कृषि, वन, गरिबी निवारण, पूर्वाधार, शिक्षा र स्वास्थ्य जस्ता क्षेत्रगत उपलब्धिलाई यसमा मुख्य खण्डहरूमा विभाजन गरी मात्रात्मक र गुणात्मक रूपमा प्रस्तुत गरिएको छ।

तथ्याङ्कीय पद्धति तथा नवीन सूचकहरू

यस आर्थिक सर्वेक्षणको विश्वसनीयता र गुणस्तरलाई अन्तर्राष्ट्रिय मानक अनुरूप बनाउन बहु-स्रोत तथ्याङ्कीय पद्धति अवलम्बन गरिएको छ, जसमा प्रादेशिक विषयगत मन्त्रालयहरूका अतिरिक्त सङ्घीय अर्थ मन्त्रालय, राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय र नेपाल राष्ट्र बैंकका प्रमाणित विवरणहरूलाई मुख्य आधार बनाइएको छ। सर्वेक्षणमा गत आर्थिक वर्षको पूर्ण विवरण र चालु आर्थिक वर्षको फागुन मसान्तसम्मको प्रारम्भिक एवं प्रक्षेपित तथ्याङ्कका आधारमा क्षेत्रगत उपलब्धिको गहन विश्लेषण गरिएको छ भने तथ्याङ्क प्रवाहको प्रकृति र उपलब्धताका आधारमा केही विशिष्ट सूचकहरूमा वैशाख मसान्तसम्मकै विवरणहरू समेत समावेश गरी प्रतिवेदनलाई पूर्ण रूपमा अद्यावधिक बनाइएको छ।

- **तथ्याङ्कको व्यवस्थितीकरण:** समष्टिगत आर्थिक प्रवृत्तिको वस्तुनिष्ठ मूल्याङ्कनका लागि शृङ्खलाबद्ध तथ्याङ्कलाई अनुसूचीमा व्यवस्थित गरिएको छ।
- **परिमार्जन र परिष्करण:** तथ्याङ्कीय आधारलाई थप फराकिलो र विश्वस्तरीय बनाउन मधेश प्रदेशको भौगोलिक र जनसाङ्ख्यिक विशिष्टतालाई समेट्ने केही नयाँ सूचकहरू थपिएका छन् भने नियमित रूपमा अद्यावधिक हुन नसक्ने सूचकहरूलाई हटाई प्रतिवेदनलाई बढी वस्तुपरक बनाइएको छ।
- **आधुनिक प्रस्तुति:** विश्लेषणको सहजताका लागि विवरणहरूलाई समूहबद्ध गरी आधुनिक चार्ट, तालिका र अतिरिक्त व्याख्या सहित प्रस्तुत गरिएको छ।

यो सर्वेक्षण आगामी वर्षको बजेटको प्राथमिकता, स्रोतको कुशल विनियोजन र दीर्घकालीन रणनीतिक योजना तर्जुमाका लागि एउटा भरपर्दो दिशा निर्देशक बन्नेछ। यस प्रतिवेदनलाई सम्भव भएसम्म त्रुटिरहित एवं विश्वसनीय बनाउन अधिकतम प्रयास गरिएको र यसलाई अझ परिष्कृत बनाउन नीति-निर्माता, प्राज्ञिक अनुसन्धानकर्ता र नागरिक समाजबाट प्राप्त हुने रचनात्मक सुझाव एवं पृष्ठपोषणलाई अर्थ मन्त्रालय हार्दिक स्वागत गर्दछ।

जेष्ठ, २०८३

अर्थ मन्त्रालय
मधेश प्रदेश सरकार
जनकपुरधाम, नेपाल

विषय सूची

	प्राक्कथन	i
	मधेश प्रदेश आर्थिक सर्वेक्षणका सम्बन्धमा	iii
	विषय सूची	v
	छोटकरी रूप	xi
	कार्यकारी सारांश	xiii
१.	समग्र आर्थिक स्थिति	१
२.	सार्वजनिक वित्त	६
३.	वित्तीय क्षेत्र	२६
४.	कृषि र वन	४१
५.	गरिबी निवारण, रोजगारी र सामाजिक सुरक्षा	५६
६.	ऊर्जा र सिँचाई	६२
७.	भौतिक पूर्वाधार र यातायात	६६
८.	उद्योग र वाणिज्य	६९
९.	सामाजिक क्षेत्र	७२
१०.	सुशासन, लैंगिक उत्तरदायित्व र जलवायु परिवर्तन	८०
	अनुसूचीहरू	९०

तालिका सूची

तालिका २ (क)	मधेश प्रदेश सञ्चित कोषको वार्षिक आर्थिक विवरण (रु करोडमा)	७
तालिका २ (ख)	विगत तीन आर्थिक वर्षहरूको फागुन मसान्तसम्मको तुलनात्मक खर्च र प्रगति (रकम रू. करोडमा)	११
तालिका २ (ग)	आर्थिक वर्षको फाल्गुनसम्मको वित्तीय हस्तान्तरणको तुलनात्मक विवरण (रू. करोडमा)	१५
तालिका २ (घ)	प्रदेशगत स्थानीय तहको खर्च अवस्था (रू. करोडमा)	१६
तालिका २ (ङ)	चालु आ.व. फागुन मसान्तसम्म मधेश प्रदेशका स्थानीय तहको खर्चको विवरण (रकम रू. करोडमा)	१६
तालिका २ (च)	मधेश प्रदेशको आय विवरण (रकम रू. करोडमा)	१८
तालिका २ (छ)	जिल्लागत राजस्व प्राप्तिको विवरण (रकम रू. करोडमा)	१९
तालिका २ (ज)	मधेश प्रदेश सरकारको राजस्वको अनुमान र प्राप्तिको अवस्था (करोडमा)	२०
तालिका २ (झ)	सवारी साधन कर बाँडफाँटको विवरण (रू. करोडमा)	२२
तालिका २ (ञ)	संघीय सरकारबाट प्राप्त वित्तीय हस्तान्तरणको विवरण (रू. करोडमा)	२३
तालिका ३ (ट)	विगत तीन आर्थिक वर्षको फाल्गुनसम्म प्राप्त वित्तीय हस्तान्तरणको विवरण (रू. करोडमा)	२४
तालिका ३ (क)	मधेश प्रदेशमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाको अवस्था	२७
तालिका ३ (ख)	मधेश प्रदेशमा जिल्लागत तहमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाको संख्या (लघुवित्त बाहेक)	२७
तालिका ३ (ग)	विद्युतीय भुक्तानी कारोबार	२८
तालिका ३ (घ)	मधेश प्रदेशमा बैंकिङ सेवा विस्तार विवरण	२९
तालिका ३ (ङ)	मधेश प्रदेशमा निक्षेप संकलन (रकम रू. करोडमा)	२९
तालिका ३ (च)	मधेश प्रदेशका क, ख र ग वर्गका वित्तीय संस्थाहरूबाट विभिन्न क्षेत्रमा भएको कर्जा लगानी विवरण (रकम रु. करोडमा)	३०
तालिका ३ (छ)	मधेश प्रदेशमा जिल्लागत कर्जा लगानी विवरण (रकम रु. करोडमा)	३१
तालिका ३ (ज)	मधेश प्रदेशका जिल्लाहरूमा लघुवित्त वित्तीय संस्थाको शाखाहरूको विवरण	३२
तालिका ३ (ञ)	मधेश प्रदेशमा सहकारी संस्थाको विवरण	३४
तालिका ३ (ट)	मधेस प्रदेशको नियमन क्षेत्राधिकार भित्रका सहकारीको जिल्लागत विवरण	३४
तालिका ३ (ठ)	प्रदेश नियमन भित्रका सहकारीको प्रकार COPOMIS अनुसारको विवरण	३५
तालिका ३ (ड)	मधेश प्रदेशमा बीमालेख र बीमा शुल्क संकलनको अवस्था	३६
तालिका ३ (ढ)	२०८१ फाल्गुन महिनासम्म निर्जीवन बीमा व्यवसाय गर्ने बीमकहरूको जारी गरेको रहेका बीमालेख संख्याको विवरण (मधेश प्रदेश)	३८
तालिका ३ (ण)	मधेश प्रदेशभित्र धितोपत्र दलाल व्यवसायी, मर्चेन्ट बैंकर र करोवार रकम	४०
तालिका ४ (क)	तरकारी तथा बागवानीले ढाकेको भू-क्षेत्र (हेक्टरमा)	४२
तालिका ४ (ख)	मधेश प्रदेशका विभिन्न जिल्लामा कृषि बालीको उत्पादन (मे.टनमा)	४३
तालिका ४ (ग)	मधेश प्रदेशमा तरकारी तथा बागवानी उत्पादन (मे.टनमा)	४४
तालिका ४ (घ)	मधेश प्रदेशको पशुपन्छीजन्य उत्पादन	४५
तालिका ४ (ङ)	मधेश प्रदेशमा माछा उत्पादन स्थिति (मे.टनमा)	४६
तालिका ४ (च)	मधेश प्रदेशको पशुपन्छीजन्य उत्पादन	४७
तालिका ४ (छ)	मधेश प्रदेशमा माछा उत्पादन स्थिति (मे.टनमा)	४८
तालिका ४ (ज)	मधेश प्रदेशमा प्रवाहित कृषि कर्जा (रु करोडमा)	४९
तालिका ४ (ट)	मधेश प्रदेशमा रहेका वन क्षेत्रको विस्तृत विवरण	५३

तालिका ४ (ठ)	मधेश प्रदेशमा वन क्षेत्र रहेको स्थानीय तहहरुको संख्या	५४
तालिका ५ (क)	जिल्लागत गरिबीको विवरण	५७
तालिका ५ (ख)	राष्ट्रिय रोजगार प्रवर्द्धन कार्यक्रमबाट सिर्जित रोजगारीको विवरण	५८
तालिका ५ (ग)	सूचीकृत बेरोजगारको प्रदेशगत विवरण (सङ्ख्यामा)	५९
तालिका ५ (घ)	न्यूनतम रोजगारी प्राप्त व्यक्तिको प्रदेशगत विवरण	५९
तालिका ५ (ङ)	मधेश प्रदेशमा वैदेशिक रोजगारीको लागि नयाँ श्रम स्वीकृतिको अवस्था	६०
तालिका ५ (च)	मधेश प्रदेशमा सामाजिक सुरक्षा कोषमा आवद्ध रोजगारदाता र योगदानकर्ताको संख्या	६१
तालिका ६ (क)	प्रदेशगत विद्युत उत्पादन क्षमता (मेगावाटमा) (वैकल्पिक ऊर्जा प्रवर्द्धन केन्द्रबाट उत्पादित विद्युत बाहेक)	६३
तालिका ६ (ख)	मधेश प्रदेशमा पेट्रोलियम पदार्थको भण्डारण क्षमता (कि.लि.मा)	६३
तालिका ६ (ग)	मधेश प्रदेशमा पेट्रोलियम पदार्थको माग धान्ने दिन	६४
तालिका ७ (क)	आ.व. २०८१/८२ मा मधेश प्रदेशमा जिल्लागत सडक विस्तारको विवरण	६६
तालिका ७ (ख)	आ.व. २०८१/८२ मा मधेश प्रदेशमा जिल्लागत पुल विस्तारको विवरण	६६
तालिका ७ (ग)	मधेश प्रदेशमा यातायात साधनको नयाँ दर्ताको स्थिति	६७
तालिका ७ (घ)	मधेश प्रदेशमा जिल्लागत भवन तथा अन्य निर्माणको विवरण	६८
तालिका ८ (क)	प्रदेशतर्फको उद्योग तथा वाणिज्यसँग सम्बन्धित लघु, घरेलु तथा साना उद्योगको विवरण	६९
तालिका ८ (ख)	हालसम्म दर्ता भएका कम्पनी दर्ताको विवरण	७०
तालिका ८ (ग)	जिल्लागत उद्योग क्षेत्र कर्जाको स्थिति (रु.करोडमा)	७०
तालिका ८ (घ)	प्रदेशगत तारे होटलको सङ्ख्या (२०८१ फागुनसम्म)	७१
तालिका ९ (क)	मधेश प्रदेशमा शिक्षाको विवरण	७२
तालिका ९ (ग)	मधेश प्रदेशमा शैक्षिक सत्र २०८१ मा विद्यार्थी भर्नाको तुलनात्मक विवरण (हजारमा)	७४
तालिका ९ (घ)	प्रदेशगत रूपमा विद्यार्थी खुद भर्नादर (प्रतिशतमा)	७५
तालिका ९ (ङ)	माध्यमिक शिक्षा परीक्षा, कक्षा १० (SEE) २०८२ को नतिजा विवरण (जम्मा सहभागीको प्रतिशतमा)	७६
तालिका ९ (च)	अस्पताल सुविधा लिएको प्रदेशगत विवरण (पटक हजारमा)	७७
तालिका ९ (छ)	राष्ट्रिय रोजगार प्रवर्द्धन कार्यक्रमबाट सिर्जित रोजगारीको विवरण	७८
तालिका ९ (ज)	सूचीकृत बेरोजगारको प्रदेशगत विवरण (सङ्ख्यामा)	७८
तालिका ९ (झ)	न्यूनतम रोजगारी प्राप्त व्यक्तिको प्रदेशगत विवरण	७९
तालिका १० (क)	विज्ञापनको तहगत समूह अनुसारको विवरण (प्रदेश निजामती सेवातर्फ)	८०
तालिका १० (ख)	विज्ञापनको तहगत समूह अनुसारको विवरण (स्थानीय सेवा तर्फ)	८१
तालिका १० (ग)	सिफारिश संख्या (प्रदेश निजामती सेवातर्फ)	८२
तालिका १० (घ)	मन्त्रालयगत रूपमा अख्तियारमा परेको उजुरी, फस्यौट र प्रगति विवरण	८३
तालिका १० (ङ)	जिल्लागत रूपमा अख्तियारमा परेको उजुरी संख्या र फस्यौटको विवरण	८४
तालिका १० (च)	प्रदेश सरकार विपक्ष भई दायर हुन आएको मुद्दाको विवरण*	८६
तालिका १० (छ)	सर्वोच्च अदालत, उच्च अदालत, प्रशासकिय अदालतमा दायर (दर्ता भएको) मद्दाहरुको बिषयगत विवरण (फस्यौट नघटाई)	८७
तालिका १० (ज)	प्रदेश सरकार पक्ष तथा विपक्ष भई जिल्ला अदालतमा दायर मद्दा (दर्ता भएको) मुद्दाको लगत (फस्यौट नघटाई) को विवरण	८८
तालिका १० (झ)	विगत चार वर्षको लैंगिक उत्तरदायी बजेट (रु. करोडमा)	८९
तालिका १० (ञ)	विगत चार वर्षको जलवायु परिवर्तन प्रभाव न्यूनीकरण बजेट (रु. करोडमा)	८९

चार्ट सूची

चार्ट २ (क)	प्रदेशगत खर्च र राजस्व स्थिति (प्रदेशगत कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको अनुपातमा)	६
चार्ट २ (ख)	विगत ७ वर्षको मधेश प्रदेशको बजेटको आकार (रू. करोडमा)	९
चार्ट २ (ग)	विगत ८ वर्षको मधेश प्रदेशको बजेटको आकार (प्रतिशतमा)	१०
चार्ट २ (घ)	मधेश प्रदेशको विनियोजित बजेट तथा यथार्थ खर्च (प्रतिशतमा)	१०
चार्ट २ (ङ)	मधेश प्रदेश सरकारको खर्च व्यहोर्ने स्रोत (प्रतिशतमा)	१२
चार्ट २ (च)	मधेश प्रदेश सरकारको खर्चको संरचना (प्रतिशतमा)	१२
चार्ट २ (छ)	मधेश प्रदेश सरकारको विगत चार आर्थिक वर्षहरूको फागुन मसान्तसम्मको खर्चको संरचना (रू. करोडमा)	१३
चार्ट २ (ज)	स्थानीय तहको वित्तीय हस्तान्तरणको अनुमान र यथार्थ विवरण (रकम रू. करोडमा)	१४
चार्ट २ (ट)	मधेश प्रदेश सरकारको नगदको अवस्था (रू. करोडमा)	२१
चार्ट २ (ठ)	मधेश प्रदेशमा घर जग्गा रजिष्ट्रेशन शुल्क प्राप्तिको अवस्था (रू. करोडमा)	२२
चार्ट २ (ड)	संघीय अनुदान प्राप्ति र खर्चको विवरण (रू. करोडमा)	२४
चार्ट २ (ढ)	संघीय अनुदान फिर्ताको प्रवृति (रू. करोडमा)	२५
चार्ट ३ (क)	मधेश प्रदेशमा बीमकको शाखा कार्यालय संख्या	३६
चार्ट ३ (ख)	मधेश प्रदेशमा २०८२ चैत्र महिनासम्मको सक्रिय रहेका कुल बीमालेखको विवरण	३७
चार्ट ३ (ग)	मधेश प्रदेशमा २०८२ चैत्र महिनासम्मको बीमा शुल्क आर्जनको विवरण	३८
चार्ट ५ (क)	मधेश प्रदेशमा २०८०/८१मा वैदेशिक रोजगारीको लागि नयाँ श्रम स्वीकृतिको जिल्लागत अवस्था	६१
चार्ट ६ (क)	मधेश प्रदेशमा राष्ट्रिय प्रसारण ग्रिडबाट विद्युत पहुँच प्राप्त प्रदेशगत जनसङ्ख्या (प्रतिशतमा)	६२
चार्ट ६ (ख)	मधेश प्रदेशमा पेट्रोलियम पदार्थको भण्डारण क्षमता (कि.लि.मा)	६३
चार्ट ६ (ग)	मधेश प्रदेशमा पेट्रोलियम पदार्थको माग धान्ने दिन	६४
चार्ट ६ (घ)	मधेश प्रदेशमा सिञ्चित भूमिको क्षेत्रफल (हेक्टरमा	६५
चार्ट ९ (क)	सामुदायिक विद्यालयमा कार्यरत शिक्षकको प्रदेशगत विवरण	७३
चार्ट ९(ख)	प्रदेशगत रूपमा सामुदायिक र संस्थागत विद्यालयमा विद्यार्थी भर्नाको विवरण (हजारमा)	७५

छोटकरी रूप

आ.व.	-	आर्थिक वर्ष
कि.लि.	-	किलोलिटर
व.मि.	-	वर्ग मिटर
वि.स.	-	विक्रम सम्वत्
मे.टन	-	मेट्रिक टन
भू-क्षेत्र	-	भुगोलको क्षेत्र
BMIS	-	Beruju Management Information System
CGAS	-	Computerized Government Accounting System
COPOMIS	-	Co-operative and Poverty Management Information System
IPFMS	-	Integrated Public Financial Management Services
MNH	-	Maternal and Newborn Health
NAMS	-	Nepal Audit Management System
PAMS	-	Public Assets Management System
PLMBIS	-	Provincial Line Ministry Budget Information System
RMIS	-	Revenue Management Information System
SEE	-	Secondary Education Examination
TSA	-	Treasury Single Account

कार्यकारी सारांश

१. अन्तर्राष्ट्रिय मुद्रा कोषको प्रक्षेपणअनुसार सन् २०२६ मा विश्व आर्थिक वृद्धिदर २.० प्रतिशतमा सीमित हुने अनुमान छ। यसै अवधिमा विश्व उपभोक्ता मुद्रास्फीति भने ६.० प्रतिशतभन्दा माथि नै रहने देखिएको छ। विशेषगरी, विकसित मुलुकहरूको उपभोक्ता मुद्रास्फीति सन् २०२५ को २.५ प्रतिशतबाट वृद्धि भई सन् २०२६ मा २.८ प्रतिशत पुग्ने प्रक्षेपण छ।

२. विश्व व्यापारको सन्दर्भमा, सन् २०२६ को प्रारम्भसँगै मध्यपूर्वी एसियामा जारी द्वन्द्व र अन्य भू-राजनीतिक तनावका कारण गम्भीर असर परेको छ। फलस्वरूप, विश्व व्यापारको वृद्धिदर २.८ प्रतिशतमा मात्र सीमित हुने र उदीयमान तथा विकासशील अर्थतन्त्रहरूको निकासी ३.५ प्रतिशतले मात्र वृद्धि हुने अनुमान गरिएको छ।

३. आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा उपभोक्ता मूल्यमा नेपालको राष्ट्रिय वार्षिक कुल गार्हस्थ्य उत्पादन करिब रु. ६६ खर्ब पुग्ने प्रारम्भिक अनुमान छ। आर्थिक वृद्धिदरको हकमा, चालु आ.व. मा आधारभूत मूल्यमा ३.६८ प्रतिशत र आगामी आ.व. २०८२/८३ मा ३.८५ प्रतिशतले विस्तार हुने प्रक्षेपण छ।

४. कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा क्षेत्रगत योगदान हेर्दा, कृषि क्षेत्रको २४.० प्रतिशत र गैर-कृषि क्षेत्रको ७६.० प्रतिशत रहने अनुमान छ जुन गत वर्ष क्रमशः २४.५ प्रतिशत र ७५.५ प्रतिशत थियो)। समग्रमा कृषि, उद्योग र सेवा क्षेत्रको योगदान क्रमशः २४.० प्रतिशत, १४.२ प्रतिशत र ६१.८ प्रतिशत रहने अनुमान छ।

५. चालु आर्थिक वर्षमा प्रतिव्यक्ति कुल गार्हस्थ्य उत्पादन ५.५ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. २ लाख १७ हजार ९ सय ४६ पुग्ने अनुमान छ। गत वर्ष १०.७ प्रतिशतले बढेको कुल लगानी यस वर्ष १५.६ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. २१ खर्ब ७ अर्ब ९० करोड पुग्ने अनुमान छ। स्थिर लगानीतर्फ १८.६ प्रतिशतको वृद्धि सहित रु. १७ खर्ब ३३ अर्ब २३ करोड पुग्ने प्रक्षेपण छ। उपभोगतर्फ, चालु आ.व. मा कुल उपभोग ३.२ प्रतिशतले बढ्ने र जीडीपीमा यसको अंश ९०.३ प्रतिशत (निजी ८२.४० प्रतिशत, सरकारी ५.९८ प्रतिशत, गैर-नाफामूलक १.९२ प्रतिशत) रहने अनुमान छ।

६. २०८२ फागुन मसान्तसम्म नेपाल सरकारको कुल सार्वजनिक ऋण रु. २८ खर्ब ७८ अर्ब पुगेको छ। यद्यपि, मुलुकको विदेशी विनिमय सञ्चिति हालसम्मकै उच्च बिन्दुमा रहेको छ, जसले १८.५ महिनाको वस्तु तथा सेवा आयात धान्न पर्याप्त हुने बलियो आधार सिर्जना गरेको छ।

७. आर्थिक वर्ष २०८२/८३ का लागि उपभोक्ता मूल्यमा मधेश प्रदेशको कुल गार्हस्थ्य उत्पादन रु. ८ खर्ब ६३ अर्ब हुने अनुमान छ। यसले राष्ट्रिय अर्थतन्त्रमा १३.१ प्रतिशतको महत्त्वपूर्ण योगदान पुऱ्याउनेछ। यद्यपि, प्रदेशको आर्थिक वृद्धिदर भने १.३१ प्रतिशतमा मात्र सीमित रहने प्रक्षेपण छ। प्रदेशको अर्थतन्त्रमा क्षेत्रगत योगदानको विश्लेषण गर्दा कृषि, वन तथा मत्स्य क्षेत्रको योगदान सर्वाधिक ३५ प्रतिशत रहेको छ भने खानी तथा उत्खनन क्षेत्रको योगदान सबैभन्दा न्यून ०.१० प्रतिशत रहेको छ।

८. सार्वजनिक वित्त व्यवस्थापनलाई पारदर्शी र उत्तरदायी बनाउन प्रदेश सरकारले New RMIS, PLMBIS, TSA, IPFMS, Revenue Portal, PAMS, NAMS र BMIS जस्ता विद्युतीय प्रणालीहरूको प्रभावकारी प्रयोग गरिरहेको छ।

९. आ.व. २०८२/८३ मा मधेश प्रदेशको बजेटको आकार विगत ८ वर्षकै सबैभन्दा ठूलो आकारको बजेट रु. ४६ अर्ब ९८ करोड ३३ लाख रहेको छ। यसमा चालूतर्फ रु. १६ अर्ब ७२ करोड ०५ लाख र पुँजीगततर्फ रु. ३० अर्ब २६ करोड २८ लाख विनियोजन गरिएको छ। अघिल्लो वर्षको बजेट आकार रु. ४३ अर्ब ८९ करोड तुलनामा यस वर्ष पुँजीगत बजेटमा उल्लेख्य वृद्धि भएको छ।

१०. आ.व. २०८१/८२ मा प्रदेशगत कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा खर्चको अनुपात ३.६२ प्रतिशत रहेको छ भने राजस्वको अनुपात १.६३ प्रतिशत मात्र छ। विगत ७ वर्षमा खर्चको औसत अनुपात ३.४९प्रतिशत र राजस्वको १.८५प्रतिशत रहेको थियो। पछिल्लो वर्ष राजस्वको अनुपात घटेर विगत ७ वर्षकै न्यून बिन्दुमा पुग्नु र खर्चको अनुपात राजस्व भन्दा १.९९प्रतिशत ले बढी हुनुले प्रदेश सरकार आन्तरिक राजस्वमा भन्दा संघीय अनुदान वा अन्य स्रोतहरूमा बढी निर्भर हुँदै गएको सङ्केत गर्दछ।

११. चालु आ.व. को फागुनसम्म कुल खर्चको ६२.५१ प्रतिशत चालु खर्च र ३७.४९ प्रतिशत पुँजीगत खर्च भएको छ। पुँजीगत खर्चतर्फ गत वर्षको सोही अवधिको तुलनामा यस वर्ष ८४.५८ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ।

१२. २०८२ असार मसान्तमा मधेश प्रदेशको सञ्चित कोषमा रु. ४ अर्ब २५ करोड ५८ लाख बचत रहेको छ जुन अघिल्लो वर्ष रु. ११ अर्ब ७ करोड थियो। चालु आ.व. को फागुन मसान्तसम्म प्रदेश सञ्चित कोषमा रु. २० अर्ब २६ करोड जुन लक्ष्यको ४३.१२ प्रतिशत आय प्राप्त भएको छ। यसमा कर राजस्वको ४५.८६ प्रतिशत, वित्तीय हस्तान्तरणको २९.२० प्रतिशत र नगद मौज्दातको २१ प्रतिशत हिस्सा रहेको छ।

१३. राजस्व सङ्कलनतर्फ लक्ष्यको ४२.२७ प्रतिशत रु. ९ अर्ब ५८ करोड प्राप्त भएको छ। बाँडफाँटबाट प्राप्त हुने राजस्वमा सवारी साधन कर ५७.२६ प्रतिशत र मूल्य अभिवृद्धि कर ५३.८५ प्रतिशत को प्राप्ति सन्तोषजनक रहे पनि घरजग्गा रजिष्ट्रेशन दस्तुरको प्राप्ति (१७.१२प्रतिशत) निकै कमजोर छ।

१४. मधेश प्रदेश सरकारबाट आ.व. २०८१/८२ मा विनियोजित बजेटको ७७.३८ प्रतिशत (रु. २ अर्ब ४८ करोड ६५ लाख) रकम स्थानीय तहहरूलाई निकासा भएको थियो। जसमा समानीकरण रु. १.१८ अर्ब, सशर्त रु. १.०३ अर्ब, समपूरक रु. ७ करोड र विशेष अनुदान रु. २० करोड। चालु आ.व. को फागुनसम्म रु. २३ करोड ३९ लाख मात्र हस्तान्तरण भएको छ, जुन गत वर्षको तुलनामा १८.७२ प्रतिशतले कम हो। संघीय सरकारबाट प्राप्त हुने अनुदानतर्फ चालु आ.व. को फागुनसम्म लक्ष्यको ४६.४५ प्रतिशत अर्थात् रु. ५ अर्ब ९१ करोड प्राप्त भएको छ।

१५. आ.व. २०८१/८२ मा मधेश प्रदेशका स्थानीय तहको कुल बजेट रु. ९२ अर्ब ७१ करोड रहेकोमा ७२.२० प्रतिशत अर्थात् रु. ६६ अर्ब ९६ करोड खर्च भएको थियो। चालु आ.व. को फागुनसम्म नेपालभरका स्थानीय तहको कुल खर्चमध्ये मधेश प्रदेशका १३६ स्थानीय तहको खर्च १४.६२ प्रतिशत रु. २७ अर्ब ८८ करोड रहेको छ। चालु आ.व. मा प्रदेशले कुल विनियोजित बजेटको ३०.३ प्रतिशत खर्च गरेको छ।

१६. मधेश प्रदेशका सबै १३६ स्थानीय तहमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाको पहुँच पुगेको छ। २०८२ फागुनसम्म २० वाणिज्य बैंक, १७ विकास बैंक, १७ वित्त कम्पनी, ५१ लघुवित्त र १ पूर्वाधार बैंक गरी १०६ संस्था सञ्चालनमा छन्। कुल १,७५४ शाखाहरू देशभरको १५.२९प्रतिशत सञ्चालनमा रहेका छन् भने एक शाखाले औसतमा ३,४८६ जनालाई सेवा दिएको छ। एटिएम ५१० वटा, डेबिट कार्ड १३.८६ लाख, र मोबाइल बैंकिङ ३१.९५ लाखको प्रयोगमा उल्लेख्य वृद्धि भएको छ।

१७. २०८२ चैत्र मसान्तसम्म बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले रु. ४ खर्ब ४६ अर्ब निक्षेप सङ्कलन गरेका छन् भने रु. ५ खर्ब १० अर्ब कर्जा प्रवाह गरेका छन्।

१८. प्रदेशमा ३९० बीमा कार्यालयहरू देशभरको १३ प्रतिशत सञ्चालनमा छन्। जीवन र निर्जीवन बीमाबाट कुल रु. १३ अर्ब ४९ करोड बीमा शुल्क आर्जन भएको छ प्रदेशको अंश क्रमशः ८.९५ प्रतिशत र ६.३०प्रतिशत। सावधिक जीवन बीमा र सम्पत्ति/सवारी साधन बीमाको हिस्सा उच्च छ। पुँजी बजारमा मधेश प्रदेशको संलग्नता बढ्दो छ। डिम्याट खाता सङ्ख्या ८ लाख २५ हजार कुल डिम्याटको ११.८० प्रतिशत पुगेको छ। प्रदेशमा १३ वटा धितोपत्र दलाल (ब्रोकर) र १ मर्चेन्ट बैंकर सञ्चालनमा छन्।

१९. पौष मसान्तसम्म प्रमुख कृषि बालीले ओगटेको भू-भाग ६.२५ प्रतिशतले घटेर ८ लाख ९३ हजार हेक्टर कायम भएको छ। समग्र कृषि बालीको कुल उत्पादन १०.५९ प्रतिशतले घटेर ४२ लाख ५२ हजार मे.टनमा सीमित भएको छ। यद्यपि, तरकारी उत्पादन ५.२३ प्रतिशतले बढेर ९.७७ लाख मे.टन पुगेको छ। फलफूल उत्पादन २३.८९ प्रतिशतले बढेको छ भने मसलाको उत्पादन घटेको छ।

२०. पशुपन्छीजन्य उत्पादनतर्फ दुध ११.०६ प्रतिशत, मासु ३३.९८ प्रतिशत, अण्डा २३.४६ प्रतिशत र छाला उत्पादन ७४.१४ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ। माछा उत्पादन ८.०३ प्रतिशतले बढेर ३२ हजार ५४४ मे.टन पुगेको छ।

२१. प्रदेशमा कुल २,७७,१३५ हेक्टर वन क्षेत्र छ। ५४७ सामुदायिक र २ संरक्षित वन सहित जसमा औसत ५.१८ प्रतिशतको वृद्धि भएको छ। दाउरा ३०.८० प्रतिशत र काठ १०.०९ प्रतिशत उत्पादन बढेको छ। सिँचाइतर्फ भने कुल सिञ्चित क्षेत्रफल ४.३४ प्रतिशतले घटेर ३ लाख १९ हजार हेक्टरमा झरेको छ। कृषि कर्जा प्रवाह पनि ५.६६ प्रतिशतले घटेर रु. ६० अर्ब ९७ करोडमा सीमित भएको छ।

२२. आ.व. २०८१/८२ मा माटो/कच्ची ७७.५३ कि.मि., ग्राभेल ४०६.६३ कि.मि., ढलान २५३.५५ कि.मि. र कालोपत्रे ८३.९१ कि.मि. सडक विस्तार भएको छ। साथै १०९ कलभर्ट र ४ पक्की पुल निर्माण भएका छन्। जनता आवास र महेन्द्रनारायण निधि आवास कार्यक्रम अन्तर्गत भवन निर्माण कार्य अघि बढेको छ। पूर्वाधार निर्माणका लागि जारी गरिने कार्यादेश (Work Order) मा दक्षता ल्याउन आवश्यक छ।

२३. मधेश प्रदेशका शतप्रतिशत परिवारमा राष्ट्रिय प्रसारण ग्रिडबाट विद्युत पहुँच पुगेको छ। समथर भू-भागका कारण जलविद्युत उत्पादन क्षमता ३५ मेगावाट न्यून रहेपनि पेट्रोलियम भण्डारण क्षमता देशकै उच्च ४४,९६१ किलोलिटर अर्थात् ४३.५ प्रतिशत रहेको छ। यातायाततर्फ सवारी साधन दर्ता १३.३६ प्रतिशतले घटेर ५९ हजार ६९ कायम भएको छ।

२४. प्रदेशमा १८,४१९ लघु तथा साना उद्योग र २५,८५१ कम्पनीहरू दर्ता छन्। चालु आ.व.मा मात्र १,६४५ नयाँ कम्पनी थपिएका छन्। औद्योगिक कर्जा प्रवाह ५.४२ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ। पर्यटन पूर्वाधारतर्फ १२ वटा तारे होटलहरू सञ्चालनमा छन्।

२५. मधेश प्रदेशमा ३४८४ सामुदायिक र १९८७ संस्थागत गरी ५४७१ विद्यालय छन् जुन देशभरको १५ प्रतिशत हो। सामुदायिक विद्यालयको सङ्ख्या राष्ट्रिय औसत ३० प्रतिशत भन्दा बढी छ। कक्षा १-५ को खुद भर्नादर ९५.२ प्रतिशत भए पनि कक्षा ११-१२ को भर्नादर राष्ट्रिय औसत भन्दा ज्यादै न्यून ११.७ प्रतिशत छ। जसले विद्यार्थी टिकाउ दरमा गम्भीर समस्या देखाउँछ। देशैभर भर्ना भएका विद्यार्थीमध्ये सर्वाधिक २५ प्रतिशत मधेश प्रदेशमै छन्।

२६. प्रदेशको कुल प्रजनन दर २.७ रहेको छ जुन राष्ट्रिय औसत १.९ भन्दा बढी हो। मातृ मृत्युदर १४० प्रति लाख रहेको छ। फागुनसम्म ५० लाख ७० हजार पटक स्वास्थ्य सेवा प्रवाह भएको छ, जसमा बहिरङ्ग सेवाको अंश ९५.३६ प्रतिशत छ।

२७. राष्ट्रिय रोजगार प्रवर्द्धन कार्यक्रमबाट सबैभन्दा बढी १०,१६८ जनाले रोजगारी प्राप्त गरेका छन्, यद्यपि यो सङ्ख्या विगत ५ वर्षदेखि घट्दो क्रममा छ। वैदेशिक रोजगारीका लागि श्रम स्वीकृति लिनेको सङ्ख्या १ लाख भन्दा माथि छ। सामाजिक सुरक्षा कोषमा १,३१९ प्रतिष्ठानका ३४,९९७ श्रमिक आबद्ध भएका छन्।

२८. प्रदेश लोक सेवा आयोगले आ.व. २०८२/०८३ मा प्रदेश निजामती सेवातर्फ ३३९ र स्थानीय सेवातर्फ १४४१ पदका लागि विज्ञापन आह्वान गरेको छ। विभिन्न तह र समूहमा गरी जम्मा ११६ जना उम्मेदवारहरू सिफारिस भएका छन्।

२९. अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगमा परेका उजुरीमध्ये भौतिक पूर्वाधार मन्त्रालयमा सबैभन्दा बढी ३७८, स्वास्थ्य १७०, वन १०३ र कृषि ९८ मा चाप उच्च देखिएको छ। प्रदेश सरकार पक्ष वा विपक्ष रहेको कुल २९८ थान मुद्दामध्ये ६२ थान फस्यौंट भएका छन्। बाँकी २३६ थान मुद्दाहरूमा प्रदेश सरकारको तर्फबाट प्रभावकारी कानुनी प्रतिरक्षा गर्नुपर्ने दायित्व रहेको छ। मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालयले यस्ता मुद्दाहरूको प्रतिरक्षा र आगजनी जस्ता घटनाहरूको मूल्याङ्कनलाई प्राथमिकतामा राख्नुपर्ने देखिन्छ।

३०. आ.व. २०८१/८२ को बजेटमा महिलालाई ५० प्रतिशत वा सोभन्दा बढी प्रत्यक्ष लाभ पुग्ने लैंगिक उत्तरदायी बजेटको हिस्सा ८९.३२ प्रतिशत रहेको छ, जुन सकारात्मक पक्ष हो। त्यसैगरी, जलवायु परिवर्तन प्रभाव न्यूनीकरणका लागि विनियोजित बजेटको हिस्सा १६.९१ प्रतिशत कायम गरिएको छ, जसले वातावरणीय दिगोपनाप्रतिको प्रतिबद्धतालाई दर्साउँछ।

१. समग्र आर्थिक स्थिति

विश्व अर्थतन्त्र

१.१ अन्तर्राष्ट्रिय मुद्रा कोषको प्रक्षेपणअनुसार सन् २०२६ मा विश्व आर्थिक वृद्धिदर २.० प्रतिशतमा सीमित हुनेछ भने विश्व उपभोक्ता मुद्रास्फीति ६.० प्रतिशतभन्दा माथि रहने अनुमान रहेको छ।

१.२ सन् २०२५ मा ३.४ प्रतिशतले विस्तार भएको विश्व अर्थतन्त्र सन् २०२६ मा ३.१ प्रतिशतले मात्र विस्तार हुने अनुमान गरिएको छ। यसै गरी, एसियाको अर्थतन्त्र सन् २०२५ मा ५.५ प्रतिशतले विस्तार भएकोमा सन् २०२६ मा भने यो वृद्धिदर घटेर ४.९ प्रतिशतमा खुम्चिने प्रक्षेपण रहेको छ।

मूल्य स्थिति तथा मुद्रास्फीति

१.३ सन् २०२५ मा विकसित मुलुकहरूको उपभोक्ता मुद्रास्फीति २.५ प्रतिशत रहेकोमा सन् २०२६ मा यो दर २.८ प्रतिशत पुग्ने अनुमान छ। सन् २०२६ मा मध्यपूर्व, उत्तर अफ्रिकी मुलुकहरू तथा उदीयमान र विकासशील युरोपको उपभोक्ता मुद्रास्फीति दोहोरो अङ्कमा पुग्ने प्रक्षेपण रहेको छ।

१.४ नेपालको सन्दर्भमा भने उपभोक्ता मुद्रास्फीति सन् २०२५ मा ४.१ प्रतिशत रहेकोमा सन् २०२६ मा घटेर ३.१ प्रतिशत रहने अनुमान छ। तथ्याङ्कअनुसार सन् २०२१ देखि २०२५ सम्म नेपालको औसत मुद्रास्फीति ५.८ प्रतिशत रहेको छ।

विश्व व्यापार

१.५ सन् २०२६ को प्रारम्भसँगै मध्यपूर्वी एसियामा जारी युद्ध लगायतका विविध कारणले विश्व व्यापार नराम्ररी प्रभावित हुन पुगेको छ। यसको फलस्वरूप सन् २०२६ मा विश्व व्यापारको वृद्धिदर २.८ प्रतिशतमा मात्र सीमित हुने प्रक्षेपण गरिएको छ।

१.६ उदीयमान तथा विकासशील अर्थतन्त्रहरूको निकासी सन् २०२५ मा ७.४ प्रतिशतले वृद्धि भएको अवस्थाबाट ओरालो लागेर सन् २०२६ मा ३.५ प्रतिशतले मात्र वृद्धि हुने अनुमान छ।

अर्थतन्त्रको आकार र प्रादेशिक योगदान

१.७ आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा उपभोक्ताको मूल्यमा नेपालको राष्ट्रिय वार्षिक कुल गार्हस्थ्य उत्पादन करिब ६६ खर्ब रुपैयाँ हुने प्रारम्भिक अनुमान छ।

१.८ यसमा बागमती प्रदेशको योगदान सबैभन्दा धेरै रु.२४ खर्ब २३ अर्ब ३६.७ प्रतिशत हुने अनुमान छ भने कोशी प्रदेशको रु.१० खर्ब ४३ अर्ब १५.८ प्रतिशत, लुम्बिनी प्रदेशको रु. ९ खर्ब ३७ अर्ब १४.२ प्रतिशत र मधेश प्रदेशको रु. ८ खर्ब ६३ अर्ब १३.१ प्रतिशत रहनेछ। त्यसै गरी, गण्डकी प्रदेशको रु.५ खर्ब ९३ अर्ब ९.० प्रतिशत, सुदूरपश्चिम प्रदेशको रु.४ खर्ब ६४ अर्ब ७.० प्रतिशत र कर्णाली प्रदेशको सबैभन्दा कम रु. २ खर्ब ७७ अर्ब ४.२ प्रतिशत योगदान रहने प्रारम्भिक अनुमान गरिएको छ।

चालु खाता सन्तुलन तथा सार्वजनिक ऋण

१.९ सन् २०२५ मा कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको अनुपातमा ६.७ प्रतिशतले बचतमा रहेको नेपालको चालु खाता सन् २०२६ मा थप ०.२ प्रतिशत वृद्धि भई ६.९ प्रतिशतले बचतमा रहने प्रक्षेपण छ। नेपाल सरकारको कुल सार्वजनिक ऋण २०८२ फागुन मसान्तसम्ममा रु. २८ खर्ब ७८ अर्ब रुपैयाँ पुगेको छ। यद्यपि, मुलुकको विदेशी विनिमय सञ्चिति हालसम्मकै उच्च रहेको छ र यसले १८.५ महिनाको वस्तु तथा सेवाको आयात धान्न पर्याप्त हुने देखिन्छ।

आर्थिक वृद्धि

१.१० गत आर्थिक वर्ष ४.४३ प्रतिशत रहेको आर्थिक वृद्धिदर चालु आर्थिक वर्ष आधारभूत मूल्यमा ३.६८ प्रतिशतले विस्तार हुने र आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा नेपालको आर्थिक वृद्धि ३.८५ प्रतिशत रहने अनुमान छ। आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को कृषि र गैर कृषि क्षेत्रको कुल मूल्य अभिवृद्धि क्रमशः १.५८ प्रतिशत र ४.५४ प्रतिशतले बढ्ने अनुमान छ, जुन गत वर्ष ३.०५ प्रतिशत र ४.१२ प्रतिशत रहेको थियो।

१.११ यद्यपि चालु आर्थिक वर्षमा धानको उत्पादन भने ४.१६ प्रतिशतले घट्ने अनुमान छ। चालु आर्थिक वर्षको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा कृषि क्षेत्रको २४.० प्रतिशत र गैर कृषि क्षेत्रको ७६.० प्रतिशत योगदान रहने अनुमान छ, जुन गत वर्ष क्रमशः २४.५ प्रतिशत र ७५.५ प्रतिशत रहेको थियो।

उपभोग तथा बचत

१.१२ गत आर्थिक वर्ष ७.४ प्रतिशतले बढेको कुल उपभोग चालु आर्थिक वर्ष ३.२ प्रतिशतले बढ्ने र यसको अंश ९०.३ प्रतिशत रहने अनुमान छ। कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा सरकारी क्षेत्रको उपभोग ५.९८ प्रतिशत, निजी क्षेत्रको ८२.४० प्रतिशत र गैर-नाफामूलक संस्थाको उपभोग १.९२ प्रतिशत रहने अनुमान छ, जुन गत वर्ष क्रमशः ८.३८ प्रतिशत, ८२.८४ प्रतिशत र १.८९ प्रतिशत थियो।

१.१३ चालु आर्थिक वर्ष कुल निजी उपभोगमा खाद्य वस्तुको ४८.३० प्रतिशत, गैर खाद्य वस्तुको १८.४६ प्रतिशत र सेवाको अंश ३३.२४ प्रतिशत रहनेछ। यस्तै, चालु आर्थिक वर्ष कुल राष्ट्रिय बचत कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको ४४.७७ प्रतिशत पुग्ने अनुमान छ, जुन गत वर्ष ३८.३९ प्रतिशत मात्र रहेको थियो।

लगानी

१.१४ गत आर्थिक वर्ष १०.७ प्रतिशतले वृद्धि भएको कुल लगानी चालु आर्थिक वर्षमा १५.६ प्रतिशतले बढेर रु.२१ खर्ब ७ अर्ब ९० करोड रुपैयाँ पुग्ने अनुमान छ। चालु आर्थिक वर्ष कुल स्थिर लगानी १८.६ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.१७ खर्ब ३३ अर्ब २३ करोड रुपैयाँ पुग्ने अनुमान छ। गत आर्थिक वर्ष कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको २३.५७ प्रतिशत रहेको कुल स्थिर लगानी चालु आर्थिक वर्ष बढेर २६.२६ प्रतिशत पुग्नेछ। यसमध्ये सरकारी र निजी लगानीको अंश क्रमशः २६.५ प्रतिशत र ७३.५ प्रतिशत रहने अनुमान छ, जुन गत वर्ष ४२.३ प्रतिशत र ५७.७ प्रतिशत रहेको थियो।

बचत-लगानी अन्तर

१.१५ आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा ८.० प्रतिशतले ऋणात्मक रहेको राष्ट्रिय बचत र लगानीको अन्तर त्यसपछिका वर्षहरूमा भने धनात्मक हुँदै गएको छ। गत आर्थिक वर्ष कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा बचत-लगानी अन्तर २०.९ प्रतिशत रहेकोमा चालु आर्थिक वर्ष यो अन्तर २.८ प्रतिशतले घटेर १८.१ प्रतिशत रहने अनुमान छ। त्यसै गरी, गत आर्थिक वर्ष राष्ट्रिय बचत र लगानी बिचको अन्तरको अनुपात ९.० प्रतिशत रहेकोमा चालु आर्थिक वर्ष यो बढेर १२.८ प्रतिशत पुग्ने अनुमान छ।

प्रतिव्यक्ति आय

१.१६ गत आर्थिक वर्ष प्रचलित मूल्यमा २ लाख ६ हजार ६ सय २५ रुपैयाँ रहेको प्रतिव्यक्ति कुल गार्हस्थ्य उत्पादन चालु आर्थिक वर्ष ५.५ प्रतिशतले बढेर २ लाख १७ हजार ९ सय ४६ रुपैयाँ पुग्ने अनुमान छ। तर, नेपाली रुपैयाँ डलरसँग ५.७ प्रतिशतले अवमूल्यन हुने भएकाले अमेरिकी डलरमा भने यो घटेर १ हजार ५ सय १३ डलरमा सीमित हुनेछ, जुन गत वर्ष १ हजार ५ सय १६ डलर थियो। चालु वर्ष प्रतिव्यक्ति कुल राष्ट्रिय आय ५.७ प्रतिशतले वृद्धि हुने र अमेरिकी डलरमा गत वर्षकै बराबर १ हजार ५ सय ३५ डलर रहने अनुमान छ। प्रतिव्यक्ति कुल खर्चयोग्य आय भने गत वर्षको १ हजार ९ सय ९४ डलरबाट बढेर २ हजार ४४ डलर पुग्ने अनुमान छ।

कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको क्षेत्रगत संरचना

१.१७ आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा प्राथमिक, द्वितीयक र सेवा क्षेत्रको वृद्धिदर क्रमशः १.६३ प्रतिशत, ५.७७ प्रतिशत र ४.२१ प्रतिशत रहने अनुमान छ, जुन गत वर्ष क्रमशः ३.०१ प्रतिशत, ३.४० प्रतिशत र ४.३६ प्रतिशत रहेको थियो। चालु आर्थिक वर्ष कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा प्राथमिक क्षेत्रको योगदान २४.४६ प्रतिशत, द्वितीयक क्षेत्रको १३.७३ प्रतिशत र सेवा क्षेत्रको ६१.८१ प्रतिशत रहने अनुमान छ। समग्रमा कृषि, उद्योग र सेवा क्षेत्रको योगदान क्रमशः २४.० प्रतिशत, १४.२ प्रतिशत र ६१.८ प्रतिशत रहने अनुमान गरिएको छ।

कृषि तथा उद्योग क्षेत्र

१.१८ गत आर्थिक वर्ष कृषि क्षेत्रको कुल मूल्य अभिवृद्धि ३.०५ प्रतिशतले वृद्धि भएकोमा चालु आर्थिक वर्ष यो दर घटेर १.५८ प्रतिशतमा सीमित हुने अनुमान छ। चालु वर्ष खानी तथा उत्खनन क्षेत्रको वृद्धिदर ३.५२ प्रतिशत र उद्योग क्षेत्रको वृद्धिदर २.८३ प्रतिशत पुग्नेछ भने अर्थतन्त्रमा यिनीहरूको योगदान क्रमशः ०.४३ प्रतिशत र ५.७२ प्रतिशत रहनेछ। यसै गरी, विद्युत् तथा ग्यास क्षेत्रको वृद्धिदर २०.९३ प्रतिशत पुग्ने र गार्हस्थ्य उत्पादनमा यसको योगदान २.०८ प्रतिशत रहने अनुमान छ। निर्माण क्षेत्रको योगदान भने चालु आर्थिक वर्ष ५.५२ प्रतिशत पुग्ने अनुमान गरिएको छ।

सेवा क्षेत्र

१.१९ सेवा क्षेत्रअन्तर्गत थोक तथा खुद्रा व्यापार र गाडी मर्मत क्षेत्रको वृद्धिदर ४.५१ प्रतिशत पुग्ने र यसको योगदान १४.०९ प्रतिशत रहने अनुमान छ। सूचना तथा सञ्चार क्षेत्रको वृद्धिदर ५.५३ प्रतिशत र यसको योगदान १.९३ प्रतिशत रहनेछ। बैङ्किङ तथा बिमा प्रिमियममा भएको

वृद्धिका कारण वित्तीय तथा बिमा क्षेत्रको वृद्धिदर ९.१६ प्रतिशत पुग्ने र यसको योगदान ६.९२ प्रतिशत रहने अनुमान छ। यस्तै, घरजग्गा कारोबारको वृद्धिदर २.६९ प्रतिशत र योगदान ८.०७ प्रतिशत रहनेछ। पेसागत, वैज्ञानिक तथा प्राविधिक क्षेत्रको वृद्धिदर ३.२७ प्रतिशत, शिक्षा क्षेत्रको १.५० प्रतिशत र स्वास्थ्य क्षेत्रको ४.०४ प्रतिशतले वृद्धि हुने अनुमान गरिएको छ, जसको योगदान अर्थतन्त्रमा क्रमशः ०.९५ प्रतिशत, ९.२२ प्रतिशत र १.७८ प्रतिशत रहनेछ।

प्रादेशिक आर्थिक वृद्धिदर

१.२० आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को प्रारम्भिक अनुमान अनुसार स्थिर मूल्यमा मापन गरिएको प्रादेशिक कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको सबैभन्दा उच्च वार्षिक वृद्धिदर बागमती प्रदेशमा ५.४० प्रतिशत र त्यसपछि गण्डकी प्रदेशमा ५.०१ प्रतिशत रहने देखिन्छ। सबैभन्दा न्यून वृद्धिदर भने मधेश प्रदेशमा १.३१ प्रतिशत मात्र हुने अनुमान छ। राष्ट्रिय वार्षिक वृद्धिदर ३.८५ प्रतिशत हुने अनुमान गरिएको सन्दर्भमा बागमती र गण्डकी प्रदेशको वृद्धिदर राष्ट्रिय औसतभन्दा बढी र बाँकी प्रदेशको वृद्धिदर राष्ट्रिय औसतभन्दा कम हुने प्रारम्भिक अनुमान रहेको छ।

मधेश प्रदेशको अर्थतन्त्र

१.२१ आर्थिक वर्ष २०८२/८३ का लागि उपभोक्ता मूल्यमा मधेश प्रदेशको कुल गार्हस्थ्य उत्पादन ८ खर्ब ६३ अर्ब रुपैयाँ हुने अनुमान छ भने अघिल्लो वर्षको संशोधित अनुमान ८ खर्ब १८ अर्ब रुपैयाँ रहेको छ। यस प्रदेशले राष्ट्रिय कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा १३.१ प्रतिशत योगदान पुऱ्याउने र आर्थिक वृद्धिदर १.३१ प्रतिशत मात्र रहने अनुमान छ, जुन गत वर्ष ४.४३ प्रतिशत थियो। प्रदेशको अर्थतन्त्रमा सबैभन्दा धेरै योगदान कृषि, वन तथा मत्स्य क्षेत्रको ३५ प्रतिशत र सबैभन्दा न्यून खानी तथा उत्खनन क्षेत्रको ०.१० प्रतिशत रहने अनुमान छ। औद्योगिक वर्गीकरणअनुसार यस प्रदेशमा सबैभन्दा धेरै वृद्धिदर विद्युत् तथा ग्यास क्षेत्रमा १०.९१ प्रतिशत हुनेछ भने कृषि क्षेत्रको वृद्धिदर भने सबैभन्दा कम अर्थात् १.२६ प्रतिशतले ऋणात्मक -१.२६ प्रतिशत हुने प्रारम्भिक अनुमान गरिएको छ।

२. सार्वजनिक वित्त

२.१ मधेश प्रदेश सरकारले सार्वजनिक खर्चलाई प्रभावकारी, मितव्ययी र पारदर्शी बनाई गुणस्तरीय सेवा प्रवाह र विकास निर्माणका कार्यहरू तोकिएको समयमा सम्पन्न गर्न विभिन्न कानुनी, नीतिगत र संस्थागत सुधारका प्रयासहरू गरेको छ।

२.२ सार्वजनिक वित्त व्यवस्थापनका लागि नेपाल सरकारले तयार गरेको राजस्व व्यवस्थापन सूचना प्रणाली (NewRMIS), प्रदेश मन्त्रालयगत बजेट सूचना प्रणाली (PLMBIS), एकल कोष खाता प्रणाली (TSA), एकीकृत सार्वजनिक वित्त व्यवस्थापन प्रणाली (IPFMS), राजस्व पोर्टल (Revenue Portal), सार्वजनिक सम्पत्ति व्यवस्थापन प्रणाली (PAMS), नेपाल लेखापरीक्षण व्यवस्थापन प्रणाली (NAMS) र प्रदेश सरकारको बेरुजु व्यवस्थापन सूचना प्रणाली (BMIS) लगायतका प्रणालीहरू प्रयोगमा रहेका छन्।

२.३ सरकारी आम्दानी र खर्चको वर्गीकरणलाई GFS Manual, २०१४ अनुकूल हुने गरी परिमार्जन गरिएको छ। सरकारी कारोबारलाई क्रमशः नगदरहित बनाउँदै लगिएको छ।

प्रदेशको सार्वजनिक वित्तको आकार

२.४ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा प्रदेशगत कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (प्रचलित मूल्य)मा मधेश प्रदेशको खर्च र राजस्वको अनुपात क्रमशः ३.६२ प्रतिशत र १.६३ प्रतिशत रहेको छ। विगत ७ वर्षमा खर्चको औसत अनुपात ३.४९ प्रतिशत र राजस्वको औसत अनुपात १.८५ प्रतिशत रहेको छ।

चार्ट २ (क) - प्रदेशगत खर्च र राजस्व स्थिति (प्रदेशगत कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको अनुपातमा)

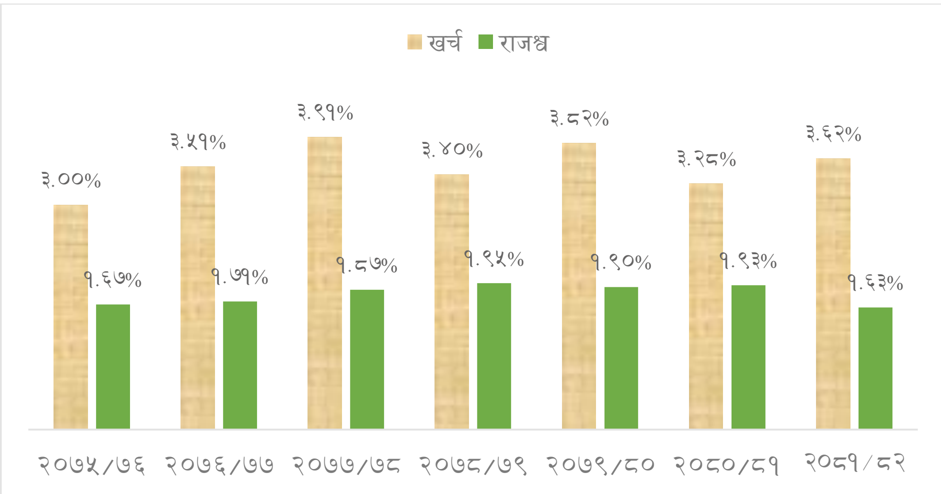

स्रोतः-प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, मधेश प्रदेश, जनकपुरधाम।

२.५ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा खर्चको अनुपात ३.६२प्रतिशत ले बढेको तर राजस्वको अनुपात १.६३ प्रतिशतले घटेको देखिन्छ। यो राजस्व अनुपात विगत ७ वर्षकै सबैभन्दा न्यून (Lowest) हो। राजस्वको तुलनामा खर्चको अनुपात १.९९प्रतिशत ले बढी छ, जसले प्रदेश सरकार आन्तरिक राजस्वमा भन्दा संघीय अनुदान वा अन्य स्रोतहरूमा बढी निर्भर हुँदै गएको सङ्केत गर्दछ।

मधेश प्रदेश सञ्चित कोष

२.६ २०८२ असार मसान्तमा मधेश प्रदेशको सञ्चित कोषमा रू.४ अर्ब २५ करोड ५८ लाख बचत रहेको थियो। यस्तो सञ्चित २०८१ असार मसान्तमा रू.११ अर्ब ०७ करोड र २०८० असार मसान्तमा रू. १२ अर्ब ५८ करोड बचतमा रहेको थियो।

२.७ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा मधेश प्रदेश सञ्चित कोषमा प्राप्त भएको रकम आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को तुलनामा ५.३४ प्रतिशतले घटेर रू. २४ अर्ब ४१ करोड प्राप्ति रहेको थियो भने आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा मधेश प्रदेश सञ्चित कोषमा प्राप्त भएको रकम आर्थिक वर्ष २०७९/८० को तुलनामा ११.७९ प्रतिशतले घटेर रू. २५ अर्ब १४ करोड प्राप्त रहेको थियो। आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा मधेश प्रदेश सञ्चित कोषमा प्राप्त भएको रकम सो भन्दा अघिल्लो आर्थिक वर्षको तुलनामा ६.१० प्रतिशतले घटेर रू. २८ अर्ब ५० करोड रहेको थियो। आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा उक्त कोषमा प्राप्त भएको रकम रू. ३० अर्ब ३५ करोड रहेको थियो।

तालिका २ (क) - मधेश प्रदेश सञ्चित कोषको वार्षिक आर्थिक विवरण (रु करोडमा)

विवरण	आ.व. २०७८।७९	आ.व. २०७९।८०	आ.व. २०८०।८१	आ.व. २०८१।८२
प्राप्ति				
१. राजस्व तथा अनुदान				
क. राजस्व	१,४९७.५२	१,२८०.३७	१,३८५.८९	१,५१९.८७
अ. कर	१,१६६.४५	१,१६१.५६	१,२७०.३०	१,३९८.२७
आ. अन्य राजस्व	३३१.०७	११६.५७	११२.५४	१२१.६०
इ. प्राकृतिक श्रोत बापतको रोयल्टि	-	२.२३	३.०५	-
ख. अनुदान	१,५१०.१४	१,४८३.०९	१,०९७.१८	९१८.२९
अ. समानिकरण अनुदान	७३९.३४	६८३.८८	५४९.५३	७१५.६५
आ. सशर्त अनुदान	६७७.३२	७०३.९५	४००.६५	२०२.६४
इ. समपुरक	३४.६९	५८.५०	९८.००	-

विवरण	आ.व. २०७८।७९	आ.व. २०७९।८०	आ.व. २०८०।८१	आ.व. २०८१।८२
ई. विषेश	५८.७९	३६.७६	४९.००	-
ग. बेरुजु तथा अन्य प्राप्ति	२७.४६	८६.६५	३१.१०	८.००
खुद प्राप्ति	३,०३५.१२	२,८५०.११	२,५१४.१७	२,४४१.४८
भुक्तानी तर्फ				
२. चालु तथा पुँजीगततर्फको भुक्तानी	२,३७०.७२	२,६८६.७१	२,४५४.४९	
क. संचित कोष माथि व्ययभार हुने रकमबाट खर्च	१.६४	१.६९	२.०३	१.९८
अ. चालु खर्च	१.६४	१.६९	२.०३	१.९८
आ. पुँजीगत खर्च	-	-	-	-
ख. संचितकोषबाट व्ययभार हुने रकमबाट खर्च	२,२२४.४०	२,३२७.५१	२,३११.६७	२,८७२.७३
अ. चालु खर्च (अन्तर सरकारी वित्तीय हस्तान्तरण बाहेकको)	१,०३१.९६	७०७.५६	७८२.७३	७२५.२३
आ. पुँजीगत खर्च	१,१९२.४४	१,६१९.९५	१,५२८.९३	२१४७.५०
३. वित्तीय हस्तान्तरण चालु	-	३५७.७९	१४०.७९	२४८.६५
४. अन्तर सरकारी कारोबार/अनुदान	-	-	-	-
५. अन्य कारोबारको समायोजन	१४४.६८	(०.२८)	-	-
खुद भुक्तानी	२,३७०.७२	२,६८६.७१	२,४५४.४९	३१२३.३६
६. संघीय सरकारलाई खर्च नभई फिर्ता गर्नुपर्ने रकम	१.३४	३३०.२३	२१०.२८	४.७१
क. फिर्ता भएको (असार मसान्तमा भएको)	-	११०.१८	१००.००	-
ख. फिर्ता गर्नुपर्ने रकम	१.३४	२२०.०५	११०.२८	४.७१
जम्मा भुक्तानी	२,३७२.०६	३,०१६.९४	२,६६४.७७	३१२८.०७
यस अवधिको कोषमा भएको थप/घट	६६३.०६	(१६६.८३)	(१५०.६०)	(६८१.८८)
७. आर्थिक वर्षको सुरुवातको मौज्दात	१,०५८.९९	१,४२४.८८	१,२५८.०६	११०७.४६
८. आर्थिक वर्षको अन्त्यको मौज्दात	१,४२४.८८	१,२५८.०६	१,१०७.४६	४२५.५८

स्रोतः- प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, मधेश प्रदेश, जनकपुरधाम।

प्रदेशको बजेटको आकार र संरचना

२.८ आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा मधेश प्रदेशको बजेटको आकार चालूतर्फ रु. १६ अर्ब ७२ करोड ०५ लाख र पुँजीगततर्फ रु. ३० अर्ब २६ करोड २८ लाख गरी जम्मा रु. ४६ अर्ब ९८ करोड ३३ लाख रहेको छ, जुन विगतका ८ वर्षकै सबैभन्दा ठुलो आकारको बजेट हो।

चार्ट २(ख) - विगत ७ वर्षको मधेश प्रदेशको बजेटको आकार (रू. करोडमा)

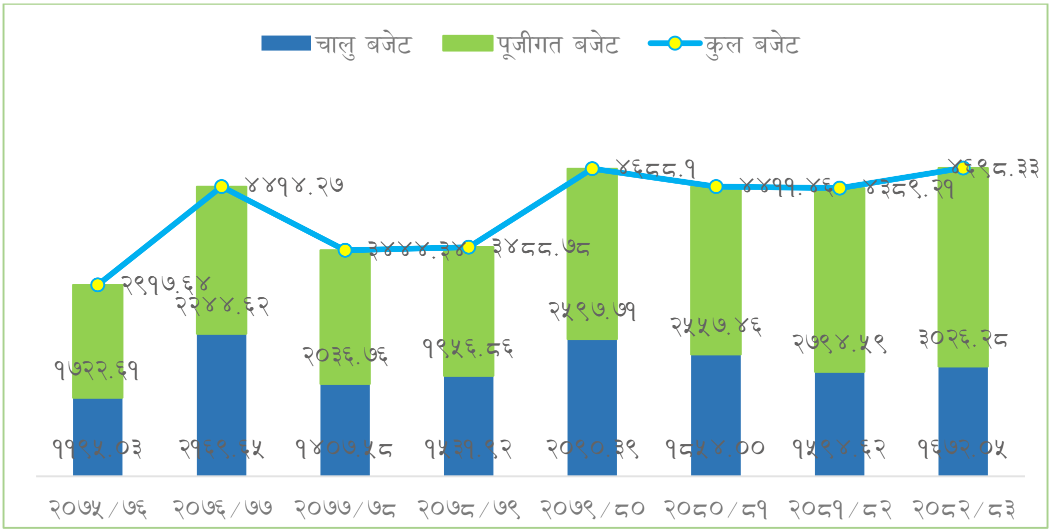

स्रोतः- प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, मधेश प्रदेश, जनकपुरधाम।

२.९ अघिल्लो आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा चालूतर्फ रु. १५ अर्ब ९४ करोड ६२ लाख र पुँजीगततर्फ रु. २७ अर्ब ९४ करोड ५९ लाख गरी जम्मा रु. ४३ अर्ब ८९ करोड २१ लाख को बजेट रहेको थियो। विगतका वर्षहरूलाई बजेटको आकार हेर्दा आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा कुल बजेट रु. ४६ अर्ब ८८ करोड १० लाख पुगेकोमा त्यसपछिका दुई वर्षको बजेटको आकार केही घटेको देखिन्छ।

२.१० आर्थिक वर्ष २०७५/७६ देखि नै मधेश प्रदेशले चालू बजेटको तुलनामा पुँजीगत बजेट तर्फ बढी रकम विनियोजन गर्ने सकारात्मक प्रवृत्तिलाई निरन्तरता दिएको देखिन्छ। आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा पुँजीगत बजेट रु. ३० अर्ब २६ करोड २८ लाख विनियोजन भएको देखिन्छ। जुन विगत आर्थिक वर्षहरु भन्दा बढी हो।

२.११ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा मधेश प्रदेश सरकारले कुल बजेटको पुँजीगत खर्च तर्फ ६३.६७ प्रतिशत तथा चालु खर्च तर्फ ३६.३३ प्रतिशत विनियोजन भएको थियो। मधेश प्रदेशमा विगत ७ वर्षमा कुल बजेटको औसत ४३.५८ प्रतिशत चालु खर्च र ५६.४२ प्रतिशत पुँजीगत खर्चका लागि विनियोजन भएको देखिन्छ।

चार्ट २(ग) - विगत ८ वर्षको मधेश प्रदेशको बजेटको आकार (प्रतिशतमा)

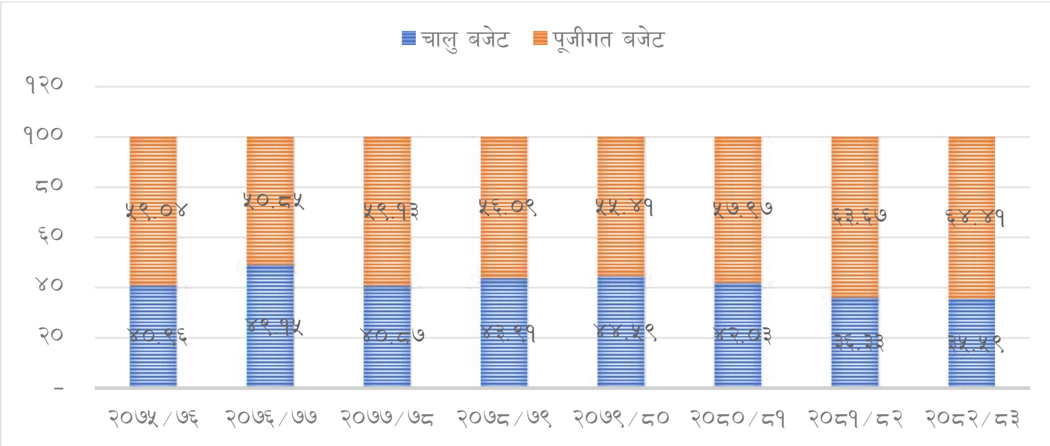

स्रोतः-प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, मधेश प्रदेश, जनकपुरधाम।

२.१२ मधेश प्रदेशमा विनियोजित चालु बजेटको आ.व. २०७५/७६ मा ५५.४६ प्रतिशत, २०७६/७७ मा ४४.६२ प्रतिशत, २०७७/७८ मा ६१.३९ प्रतिशत, २०७८/७९ मा ६७.४७ प्रतिशत, आ.व.२०७९/८० मा ५१.०५ प्रतिशत, आ.व. २०८०/८१ मा ४९.९२ र आ.व. २०८१/८२ मा ६१.१९ खर्च भएको देखिन्छ। यसैगरी विनियोजित पुँजीगत बजेटमा २०७५/७६ मा ४९.१४ प्रतिशत, २०७६/७७ मा ३६.८४ प्रतिशत, २०७७/७८ मा ६८.२७ प्रतिशत, २०७८/७९ मा ६०.९६ प्रतिशत, २०७९/८० मा ६२.३६ प्रतिशत आ.व. २०८०/८१ मा ५९.७८ र आ.व. २०८१/८२ मा ७६.८४ खर्च भएको देखिन्छ।

चार्ट २(घ) - मधेश प्रदेशको विनियोजित बजेट तथा यथार्थ खर्च (प्रतिशतमा)

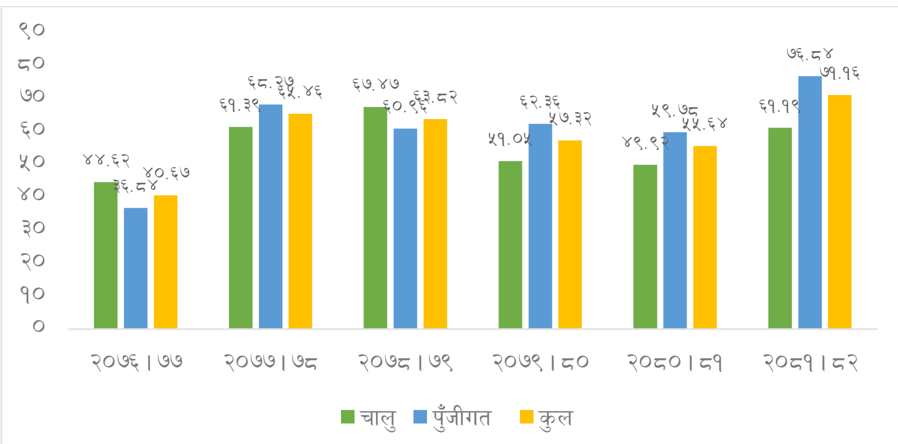

स्रोतः-प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, मधेश प्रदेश, जनकपुरधाम।

२.१३ आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को फागुन मसान्तसम्म प्रदेश सरकारको कुल खर्च रकम गत आर्थिक वर्षको सोही अवधिको तुलनामा २६.०८ प्रतिशतले बृद्धि भई रू. ५ अर्ब ४६ करोड रहेको छ। गत आर्थिक वर्षको फागुन मसान्तसम्मको कुल खर्च मध्ये चालु खर्च तर्फ रु. ३ अर्ब २२ करोड खर्च भएकोमा चालु आर्थिक वर्षको सोही अवधिमा चालु खर्च तर्फ रु. ३ अर्ब ४१ करोड खर्च भएको छ। गत आर्थिक वर्षको सोही अवधिको तुलनामा चालु आर्थिक वर्षमा चालु खर्चमा ५.९४ प्रतिशतले वृद्धि भएको देखिन्छ। पुँजीगत बजेट तर्फ गत आर्थिक वर्षको फागुन मसान्तसम्म कुल रु. १ अर्ब ११ करोड खर्च भएकोमा चालु आर्थिक वर्षको सोही अवधिसम्म कुल रु. २ अर्ब ५ करोड खर्च भएको छ। चालु आर्थिक वर्षमा पुँजीगत खर्च गत आर्थिक वर्षको विनियोजित बजेटको खर्चको तुलनामा ८४.५८ प्रतिशतले बृद्धि भएको छ। विगत ३ आर्थिक वर्षको फाल्गुन सम्म कुल विनियोजित बजेटमा खर्चको औसत प्रगति प्रतिशत ११.०५ प्रतिशत रहेको छ।

तालिका २(ख) - विगत तीन आर्थिक वर्षहरूको फागुन मसान्तसम्मको तुलनात्मक खर्च र प्रगति (रकम रू. करोडमा)

खर्चको प्रकार	आ.व. २०८०.८१ फागुन मसान्त सम्म			आ.व. २०८१.८२ फागुन मसान्त सम्म			आ.व. २०८२.८३ फागुन मसान्त सम्म		
	विनियोजन	खर्च	प्रगति प्रतिशत	विनियोजन	खर्च	प्रगति प्रतिशत	विनियोजन	खर्च	प्रगति प्रतिशत
चालु	१,८५४.००	३१०.७२	१६.६३	१,५९९.७३	३२२.३९	२०.१५	१,६४६.५५	३४१.५७	२०.७४
पुँजीगत	२,५५७.४६	२००.९७	७.७८	२,७८९.४८	१११.००	३.९८	३,०५१.७८	२०४.८९	६.७१
वित्तीय व्यवस्था	-	-	-	-	-	-	-	-	-
जम्मा	४,४११.४६	५११.६९	११.५०	४,३८९.२१	४३३.३९	९.८७	४,६९८.३३	५४६.४६	११.६३

स्रोतः- प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, मधेश प्रदेश, जनकपुरधाम।

प्रदेश सरकारको खर्च व्यहोर्ने स्रोत

२.१४ विगतको ७ वर्षमा मधेश प्रदेश सरकारको खर्च व्यहोर्ने स्रोतमध्ये आन्तरिक स्रोत र नगद मौज्दातको अधिक रहेको छ। यस अवधिमा कुल सरकारी खर्चमा आन्तरिक स्रोतको अंश वार्षिक औसत ५८.४८ प्रतिशत र आन्तरिक स्रोतको हिस्सा वार्षिक औसत ४१.५१ प्रतिशत रहेको छ। आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा प्रदेश सरकारको खर्चमध्ये ७०.७५ प्रतिशत आन्तरिक स्रोत र २९.२५ प्रतिशत संघीय अनुदानको हिस्सा रहेको थियो।

चार्ट २(ङ) - मधेश प्रदेश सरकारको खर्च व्यहोर्ने स्रोत (प्रतिशतमा)

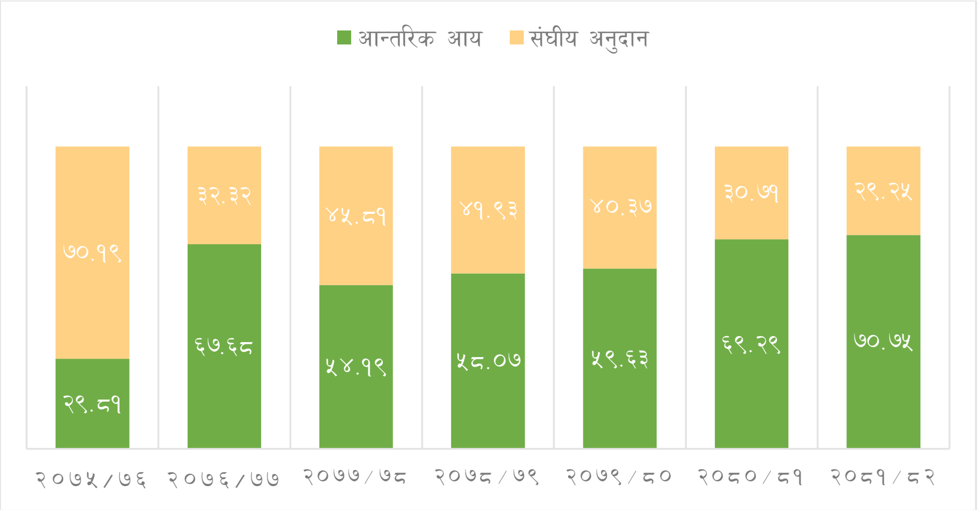

स्रोतः- प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, मधेश प्रदेश, जनकपुरधाम।

मधेश प्रदेश सरकारको खर्चको संरचना

२.१५ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा प्रदेश सरकारको चालु खर्च र पुँजीगत खर्चको कुल खर्चमा अनुपात क्रमशः ६८.७६ प्रतिशत र ३१.२४ प्रतिशत रहेको थियो। आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा प्रदेश सरकारको चालु खर्च र पुँजीगत खर्चको कुल खर्चमा अनुपात क्रमशः ६२.२९ प्रतिशत र ३७.७१ प्रतिशत तथा आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा चालु खर्च र पुँजीगत खर्चको कुल खर्चमा अनुपात क्रमशः ६०.२९ प्रतिशत र ३९.७१ प्रतिशत रहेको थियो। यसरी विगत चार वर्षको तुलना गर्दा औसतमा चालु खर्चमा कमी भई पुँजीगत खर्च वृद्धि भएको देखिन्छ।

चार्ट २(च) - मधेश प्रदेश सरकारको खर्चको संरचना (प्रतिशतमा)

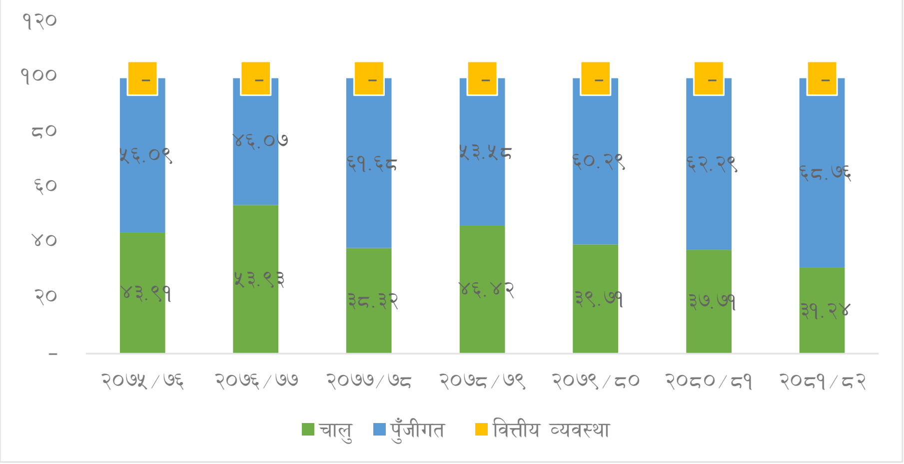

स्रोतः- प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, मधेश प्रदेश, जनकपुरधाम।

२.१६ चालु आर्थिक वर्षको फागुनसम्म कुल खर्चको ६२.५१ प्रतिशत चालु खर्च र ३७.४९ प्रतिशत पुँजीगत खर्च रहेको छ भने गत आर्थिक वर्षको सोही अवधिमा कुल खर्चमा चालु खर्च र पुँजीगत खर्चको अनुपात क्रमशः ७४.३९ प्रतिशत र २५.६१ प्रतिशत रहेको थियो।

चार्ट २(छ) - मधेश प्रदेश सरकारको विगत चार आर्थिक वर्षहरूको फागुन मसान्तसम्मको खर्चको संरचना (रू. करोडमा)

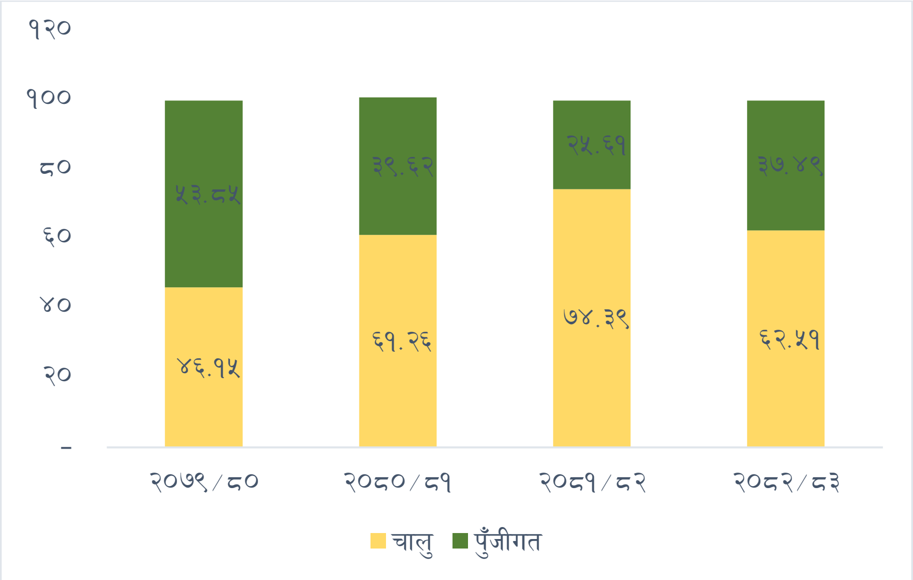

स्रोतः- प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, मधेश प्रदेश, जनकपुरधाम।

स्थानीय तहमा वित्तीय हस्तान्तरण

२.१७ मधेश प्रदेश सरकारले स्थानीय तहमा गरिने वित्तीय हस्तान्तरणलाई थप व्यवस्थित गर्न विनियोजन ऐन मार्फत वित्तीय हस्तान्तरण हुँदै आएको छ। सशर्त, समपूरक र विशेष अनुदान सम्बन्धी कार्यविधिमा भएको व्यवस्था बमोजिम आयोजना तथा कार्यक्रम छनौट गरी स्थानीय तह मार्फत कार्यान्वयन भइरहेको छ।

२.१८ मधेश प्रदेश सरकारबाट आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा वित्तीय हस्तान्तरणमा विनियोजित बजेटको ७७.३८ प्रतिशत अर्थात् रु. २ अर्ब ४८ करोड ६५ लाख रकम स्थानीय तहहरूमा निकासा भएको थियो। आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ मा विनियोजित रकमको ७४.३६ प्रतिशत अर्थात् रु. १ अर्ब ४० करोड रकम स्थानीय तहहरूमा हस्तान्तरण गरिएको थियो भने आर्थिक वर्ष २०७९/०८० मा विनियोजित रकमको ८४.०१ प्रतिशत अर्थात् रु. ३ अर्ब ५७ करोड रकम स्थानीय तहहरूमा हस्तान्तरण गरिएको थियो। यसैगरी आ.व. २०७८/७९, २०७७/७८, २०७६/७७ र २०७५/७६ मा अनुमान रकमको क्रमशः ९३.२७ प्रतिशत, ९४.१३ प्रतिशत, ९३.०४ प्रतिशत र ८१.५६ प्रतिशत रकम स्थानीय तहहरूमा हस्तान्तरण गरिएको थियो।

२.१९ वित्तीय समानीकरण अनुदान बाहेकको अन्य अनुदान बजेट खर्च प्रगतिका आधारमा हस्तान्तरण हुने भएकोले सम्पूर्ण विनियोजित रकम हस्तान्तरण नभएको अवस्था छ। सशर्त अनुदान, समपूरक अनुदान र विशेष अनुदान रकमबाट खर्च हुन नसकी बचत रहेको रकम प्रदेश सञ्चित कोषमा फिर्ता गर्नुपर्ने प्रदेश विनियोजन ऐनको व्यवस्था विपरित कतिपय स्थानीय तहहरूले त्यस्तो बचत रकम फिर्ता नगरेकोमा प्रदेश विनियोजन ऐनमा भएको व्यवस्था बमोजिम आगामी वर्षमा सम्बन्धित स्थानीय तहहरूलाई प्रदान गरिने वित्तीय समानीकरण अनुदानबाट फिर्ता गर्न बाँकी बचत अनुदान रकम कट्टी गरिएको हुँदा वित्तीय समानीकरण अनुदान समेत शत प्रतिशत हस्तान्तरण नभएको देखिएको हो।

चार्ट २ (ज) - स्थानीय तहको वित्तीय हस्तान्तरणको अनुमान र यथार्थ विवरण (रकम रू. करोडमा)

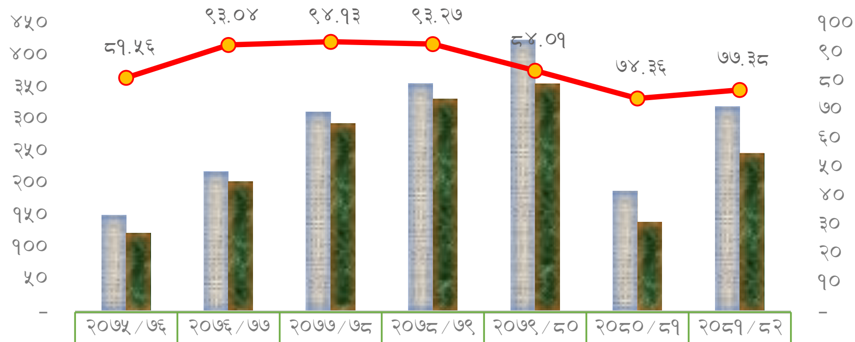

	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२
अनुमान	१५१.५०	२१९.६१	३१३.६०	३५७.८३	४२५.९०	१८९.३३	३२१.३३
हस्तान्तरण	१२३.५६	२०४.३३	२९५.१८	३३३.७५	३५७.७९	१४०.७९	२४८.६५
हस्तान्तरण प्रतिशत	८१.५६	९३.०४	९४.१३	९३.२७	८४.०१	७४.३६	७७.३८

अनुमान हस्तान्तरण हस्तान्तरण प्रतिशत

स्रोतः- प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, मधेश प्रदेश, जनकपुरधाम।

२.२० आ.व. २०८१/०८२ मा वित्तीय समानीकरण अनुदान रु. १ अर्ब १८ करोड ८ लाख, सशर्त अनुदान रु. १ अर्ब ३ करोड १ लाख, समपूरक अनुदान रु. ७ करोड २ लाख र विशेष अनुदान रु. २० करोड ५४ लाख निकाशा गरेको देखिन्छ, भने आ.व. २०८०/०८१ मा वित्तीय समानीकरण अनुदान रु. १ अर्ब १८ करोड ८ लाख, समपूरक अनुदान रु. १८ करोड ६० लाख र विशेष अनुदान रु. ५ करोड १७ लाख निकाशा गरेको देखिन्छ। आ.व. २०८०/०८१ मा स्थानीय निकायमा सशर्त अनुदान निकाशा नभएको देखिन्छ।

२.२१ विगत ७ आर्थिक वर्षको वित्तीय हस्तान्तरणको प्रवृत्ति हेर्दा प्रदेश सरकारबाट स्थानीय तहहरूमा हुने वित्तीय हस्तान्तरणमध्ये सबैभन्दा बढी वित्तीय हस्तान्तरण भएको आ.व. २०७९/८० हो भने सबैभन्दा कम आ.व. २०७५/७६ मा हस्तान्तरण भएको देखिन्छ। यसैगरी अनुदानको प्रकारको दृष्टिकोणले विगत ७ वर्षको विवरणको विश्लेषण गर्दा सबैभन्दा बढी शसर्त अनुदान

हस्तान्तरण भएको देखिएता पनि आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा शसर्त अनुदान स्थानीय तहमा निकासा नभएको देखिन्छ तथा सबैभन्दा कम समपुरक अनुदान हस्तान्तरण भएको देखिन्छ।

चार्ट २ (झ) - स्थानीय तहको वित्तीय हस्तान्तरणको संरचनात्मक विवरण (रकम रू. करोडमा)

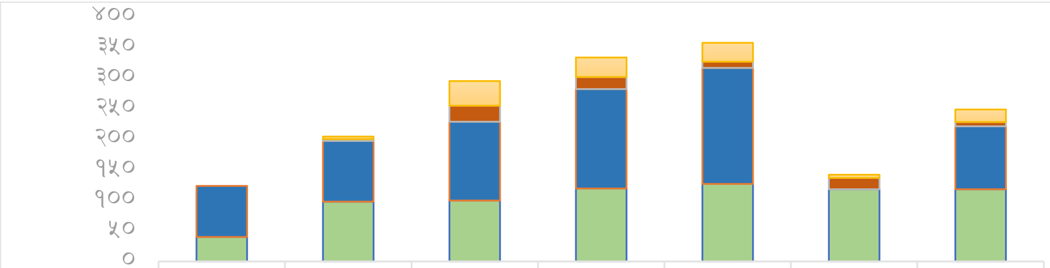

	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२
विशेष	०.००	४.१३	४०.३८	३१.९७	३०.९९	५.१७	२०.५४
समपूरक	०.००	२.९८	२६.१८	१९.६३	१०.०५	१८.६०	७.०२
सशर्त	८३.५६	९९.४६	१२९.०४	१६२.८५	१८९.९०	०.००	१०३.०१
समानीकरण	४०.००	९७.७६	९९.५७	११९.२९	१२६.८४	११८.०८	११८.०८

स्रोतः- प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, मधेश प्रदेश, जनकपुरधाम।

२.२२ गत आर्थिक वर्ष २०८१/८२ फागुन मसान्तसम्म प्रदेश सरकारबाट स्थानीय तहलाई रु. २८ करोड ७८ लाख वित्तीय हस्तान्तरण गरिएकोमा चालु आर्थिक वर्षको सोही अवधिमा रु. २३ करोड ३९ लाख मात्र हस्तान्तरण गरिएको छ। चालु आ.व.को फाल्गुन मसान्तसम्मको हस्तान्तरण रकम गत आर्थिक वर्षको तुलनामा करिब १८.७२ प्रतिशतले कम हो।

तालिका २(ग) - आर्थिक वर्षको फाल्गुनसम्मको वित्तीय हस्तान्तरणको तुलनात्मक विवरण (रू. करोडमा)

अनुदान	२०७९.८० फागुन मसान्तसम्म			२०८०.८१ फागुन मसान्तसम्म			२०८१.८२ फागुन मसान्तसम्म		
	अनुमान	हस्तान्तरण	प्रतिशत	अनुमान	हस्तान्तरण	प्रतिशत	अनुमान	हस्तान्तरण	प्रतिशत
समानीकरण	११८.०८	१९.८९	१६.८५	११८.०८	२८.७८	२४.३७	११०.००	१७.३४	१५.७६
सशर्त	-	-	-	१२२.०५	-	-	४७.९५	६.०५	१२.६१
समपूरक	२८.४०	-	-	२७.२०	-	-	३८.१०	-	-
विशेष	४२.७५	-	-	४०.८०	-	-	३८.१०	-	-
जम्मा	१८९.२३	१९.८९	१०.५१	३०८.१३	२८.७८	९.३४	२३४.१५	२३.३९	९.९९

स्रोतः- अर्थ मन्त्रालय/प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, मधेश प्रदेश, जनकपुरधाम। २३४.१५

स्थानीय तहको खर्चको अवस्था

२.२३ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा मधेश प्रदेशको स्थानीय तहको कुल बजेटको आकार रु.९२ अर्व ७१ करोड रहेकोमा रु.६६ अर्व ९६ करोड खर्च भएको देखिन्छ जुन विनियोजित बजेटको ७२.२० प्रतिशत हो। जसमा पुँजीगत खर्च ६२.३३ प्रतिशत रहेको छ भने चालु खर्च ७९.४१ प्रतिशत रहेको देखिन्छ।

तालिका २(घ) - प्रदेशगत स्थानीय तहको खर्च अवस्था (रू. करोडमा)

प्रदेशगत स्थानीय तह	बजेट (रु. करोडमा)#				खर्च (रु. करोडमा)				खर्च प्रतिशत
	चालु	पुँजीगत	वित्तीय	जम्मा	चालु	पुँजीगत	वित्तीय	जम्मा	
कोशी	५८७६	३७०१	११	९५८८	५०७४	२६०७	११	७६९२	८०.२
मधेश	५३८७	३८७९	५	९२७१	४२७८	२४१८	०	६६९६	७२.२
बागमती	७४९३	७००४	२८	१४५२५	५९५८	४०६८	१७	१००४३	६९.१
गण्डकी	३७३८	२३००	१	६०३९	३२०६	१५६५	१	४७७२	७९.०
लुम्बिनी	५२१२	३०२४	५	८२४१	४४२२	२१३९	४	६५६५	७९.७
कर्णाली	२८४५	१५५५	५	४४०५	२४९५	११३६	४	३६३५	८२.५
सुदूरपश्चिम	३५७६	१६४०	१	५२१७	३१०३	१२३२	१	४३३६	८३.१
जम्मा	**३४१२७**	**२३१०३**	**५६**	**५७२८६**	**२८५३६**	**१५१६५**	**३८**	**४३७३९**	**७६.४**

स्रोतः आर्थिक सर्वेक्षण, २०८२ अर्थ मन्त्रालय, नेपाल सरकार। *अन्तिम कायम बजेट

२.२४ चालु आर्थिक वर्षको फागुनसम्म ७५३ वटा स्थानीय तहको कुल खर्च आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को फाल्गुन मसान्तसम्म रु. १ खर्ब ९० अर्ब ६३ करोड पुगेको छ। मुलुकका सबै स्थानीय तहहरुको कुल खर्च मध्ये मधेश प्रदेश भित्रका १३६ स्थानीय तहहरूको खर्च रकम रु. २७ अर्ब ८८ करोड १० लाख अर्थात १४.६२ प्रतिशत रहेको छ।

२.२५ चालु आर्थिक वर्षको फागुनसम्ममा नेपालको ७५३ वटै स्थानीय तहहरुले विनियोजित बजेटको ३२.२ प्रतिशत खर्च गरेकोमा मधेश प्रदेशले कुल विनियोजित बजेटको ३०.३ प्रतिशत खर्च गरेको देखिन्छ।

तालिका २(ङ) चालु आ.व. फागुन मसान्तसम्म मधेश प्रदेशका स्थानीय तहको खर्चको विवरण (रकम रू. करोडमा)

विवरण	मधेश प्रदेशमा रहेका स्थानीय तह	७५३ स्थानीय तह	खर्च प्रतिशत
चालु खर्च	२,२३४.०	१५,०४८.७	१४.८४
पुजीगत खर्च	५५२.१	३,९९८.३	१३.८०
वितीय व्यवस्था	२.१	१६.१	१३.०४
कुल खर्च	**२,७८८.१**	**१९,०६३.१**	**१४.६२**

स्रोत : आर्थिक सर्वेक्षण, आ.व.२०८२/८३ अर्थ मन्त्रालय, नेपाल सरकार।

प्रदेश सरकारको आय (राजस्व र अन्य आय समेत)

२.२६ नेपालको संविधान, प्रदेश आर्थिक कार्यविधि ऐन, २०७४, कर तथा गैर कर राजस्व सम्बन्धी ऐन, २०७५, सालवसाली आर्थिक ऐन लगायतका कानून बमोजिम प्रदेश सरकारले राजस्व व्यवस्थापन सूचना प्रणाली (RMIS) मार्फत कर तथा गैर कर संकलन गर्ने गरेको छ।

२.२७ चालु आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को प्रदेश सरकारको बजेटको आय अनुमान रु. ४६ अर्ब ९८ करोड ३३ लाख रहेकोमा फागुन मसान्तसम्म वार्षिक अनुमानको तुलनामा ४३.१२ प्रतिशत अर्थात् जम्मा रु. २० अर्ब २६ करोड १० लाख आय मात्र प्राप्त भएको छ। गत आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को प्रदेश सरकारको बजेटको आय अनुमान रु. ४३ अर्ब ८९ करोड २१ लाख रहेकोमा फागुन मसान्तसम्म वार्षिक अनुमानको तुलनामा ५८.५० प्रतिशत अर्थात् जम्मा रु. २५ अर्ब ६७ करोड ६६ लाख आय प्राप्त भएको छ।

२.२८ आर्थिक वर्ष २०८१/८२, २०८०/८१, २०७९/८०, २०७८/७९, २०७७/७८, २०७६/७७ र २०७५/७६ मा बजेटमा प्रदेश सरकारको आय अनुमानको तुलनामा क्रमशः ७५.६४ प्रतिशत, ८२.५६ प्रतिशत, ९६.७८ प्रतिशत, ८२.४९ प्रतिशत, ७४.२० प्रतिशत, ६५.६१ प्रतिशत र ५०.६६ प्रतिशत आन्तरिक राजस्व/आय प्राप्त भएको थियो।

चार्ट २(ञ) - मधेश प्रदेशको आय अनुमान र प्राप्तिको विवरण (रकम रू. करोडमा)

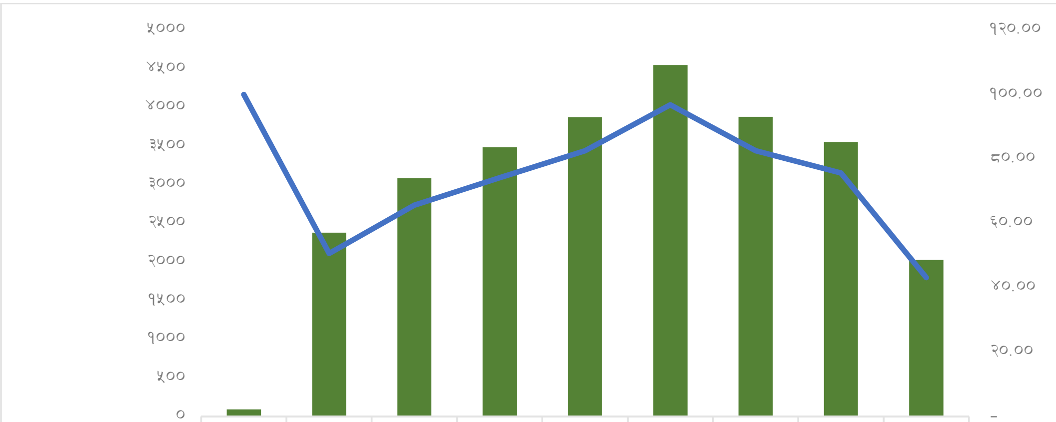

	२०७४/७५	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२	२०८२/८३*
जम्मा प्राप्ति	९३.१०	२,३८०.१०	३,०८२.५७	३,४८५.९३	३,८७५.८५	४,५४६.८६	३,८७९.०४	३,५५३.६१	२,०२६.१०
संकलित प्रतिशत	१००.००	५०.६६	६५.६१	७४.२०	८२.४९	९६.७८	८२.५६	७५.६४	४३.१२

*फाल्गुन सम्म

** कुल प्राप्तिमा आन्तरिक राजस्व, बाँडफाँडबाट प्राप्त राजस्व र नगद मौज्दात समेत रहेको।

स्रोतः महालेखा परीक्षकको कार्यालयको वार्षिक प्रतिवेदन/ प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालयको वित्तीय प्रतिवेदन।

२.२९ आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ को फागुन मसान्तसम्म प्रदेश सञ्चित कोषमा रु. २० अर्ब २६ करोड आय प्राप्त भएको छ। सो आयमा कर राजस्व, गैर कर राजस्व, वित्तीय हस्तान्तरण, नगद मौज्दात र बेरुजु निकासा तथा अनुदान फिर्ताको हिस्सा क्रमशः ४५.८६ प्रतिशत, ३.४९ प्रतिशत, २९.२० प्रतिशत, २१ प्रतिशत र ०.४४ प्रतिशत रहेको छ।

२.३० आर्थिक वर्ष २०८१/०८२ को फागुन मसान्तसम्म प्रदेश सञ्चित कोषमा रु. २५ अर्ब ६७ करोड आय प्राप्त भएको छ। सो आयमा कर राजस्व, गैर कर राजस्व, वित्तीय हस्तान्तरण, नगद मौज्दात र बेरुजू निकासा तथा अनुदान फिर्ताको हिस्सा क्रमशः ३४.३० प्रतिशत, २.७७ प्रतिशत, १९.५४ प्रतिशत, ४३.१३ प्रतिशत र ०.२६ प्रतिशत रहेको थियो।

२.३१ मधेश प्रदेश सरकारको आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को नगद मौज्दात समेतको कुल सरकारी आय आर्थिक वर्ष २०७९/८० को तुलनामा १४.६८ प्रतिशतले कमी भई रु.३८ अर्ब ७९ करोड पुगेको थियो। यसैगरी आर्थिक वर्ष २०७९/८० को नगद मौज्दात समेतको कुल सरकारी आय आर्थिक बर्ष २०७८/७९ को तुलनामा १७.३१ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.४५ अर्ब ४६ करोड पुगेको थियो। आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा आयमा ११.१८ प्रतिशतले बढेर रु.३८ अर्ब ७५ रहेको थियो।

तालिका २ (च) - मधेश प्रदेशको आय विवरण (रकम रू. करोडमा)

विवरण	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२	२०८२/८३*
कर राजस्व	७९०.४०	७०४.१९	९५९.१९	१,१६६.४४	१,२८०.३६	१,३७७.११	८८०.७०	९२९.२३
गैरकर राजस्व	५१.०३	१७१.९०	११८.६१	११२.८३	३३१.०७	११५.५८	७१.१५	७०.७०
वित्तीय हस्तान्तरण	१,४९६.४६	१,४९२.६६	१,४४३.२८	१,५१०.१४	१,४८३.०९	१,०९७.१८	९१८.	५९१.७२
नगद मौज्दात	४०.८६	६९१.२२	९६३.२८	१,०५८.९८	१,४२४.८८	१,२५८.०६	१,१०७.४५	४२५.५८
बेरुजु, निकासा फिर्ता र अनुदान फिर्ता	१.३५	२२.६०	१.५७	२७.४६	२७.४६	३१.११	६.५६	८.८७
ऋण लागानी/ फिर्ता	-	-	-	-	-	-		-
कुल सरकारी आय	**२,३८०.१०**	**३,०८२.५७**	**३,४८५.९३**	**३,८७५.८५**	**४,५४६.८६**	**३,८७९.०४**	**२,५६७.६५**	**२,०२६.१०**

*फाल्गुनसम्म

स्रोतः महालेखा परीक्षकको कार्यालयको वार्षिक प्रतिवेदन/ प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालयको वित्तीय प्रतिवेदन।

२.३२ राजस्व प्राप्तिको जिल्लागत विवरण अनुसार आ.व. २०७५/७६ देखि २०८२/८३ को फाल्गुन मसान्त सम्ममा सबैभन्दा धेरै राजस्व धनुषा जिल्लाबाट प्राप्त भएको देखिन्छ, जुन ८८.९५ प्रतिशत हो।

तालिका २ (छ) - जिल्लगत राजस्व प्रासिको विवरण (रकम रू. करोडमा)

जिल्ला	२०७५/७६		२०७६/७७		२०७७/७८		२०७८/७९		२०७९/८०		२०८०/८१		२०८१/८२		२०८२/८३*	
	रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत
सप्तरी	१.५१	०.१७	३.५	०.१४	९.२६	०.३६	९.१	०.३	२३.५७	०.८	१६.६७	०.६४	१७.०८	०.६७	७.२५	०.४५
सिराहा	३६.१२	४.१६	३२.१६	१.३	५३.७४	२.०९	५९.६४	१.९७	५१.०१	१.७४	५३.२३	२.०३	५२.२१	२.०४	२२.१६	१.३८
धनुषा	६७९.५	७८.१७	२,२६२	९१.४३	२,४४८	९५.०९	२,७३८	९०.२१	२,६४८.९४	९०.१४	२,३०७.४	८८.०४	२२४६.४	८७.९०	१४२५.३८	८८.९५
महोत्तरी	५.२८	०.६१	१६.४६	०.६७	२३.७९	०.९२	२९.४४	०.९७	३६.९६	१.२६	३४.६२	१.३२	२७.६५	१.०८	१६.२१	१.०१
सर्लाही	६.६३	०.७६	१५.६६	०.६३	८.०३	०.३१	१७.२३	०.५७	८.८७	०.३	१५.९४	०.६१	१३.८६	०.५४	७.०६	०.४४
रौतहट	२.९४	०.३४	३.३४	०.१४	७.३६	०.२९	८.२५	०.२७	१२.७१	०.४३	१६.४१	०.६३	१२.२	०.४८	१०.६६	०.६७
बारा	१०.२८	१.१८	१६.८९	०.६८	१४.६७	०.५७	७.२	०.२४	१५.०८	०.५१	११.१२	०.४२	१५.२२	०.६०	७.९३	०.४९
पर्सा	१२७	१४.६१	१२४.१	५.०२	९.४८	०.३७	१६६.३	५.४८	१४१.६७	४.८२	१६५.४२	६.३१	१७०.९३	६.६९	१०५.८८	६.६१
जम्मा	**८६९.२**	**१००.००**	**२,४७४**	**१००.००**	**२,५७५**	**१००.००**	**३,०३५**	**१००.००**	**२,९३८.८१**	**१००.००**	**२,६२०.८**	**१००.००**	**२५५५.६**	**१००.००**	**१६०२.५३**	**१००.००**

*फाल्गुन सम्म

स्रोतः प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, मधेश प्रदेश, जनकपुरधाम।

आन्तरिक राजस्व र राजस्व बाँडफाँटबाट प्राप्त आय

२.३३ गत आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा आन्तरिक राजस्व र राजस्व बाँडफाँटबाट जम्मा रु. २२ अर्ब ६७ करोड संकलन हुने अनुमान गरिएको थियो। उक्त अनुमानित राजस्व प्राप्तिका स्रोतहरुमा संघीय तथा स्थानीय तहबाट प्राप्त हुने राजस्व बाँडफाँट, प्रदेश सरकारको आन्तरिक स्रोत, अनुदान फिर्ता र अन्य राजस्व रहेका छन्। चालु आर्थिक वर्षको फागुन मसान्तसम्म उक्त स्रोतहरुबाट कुल रु. ९ अर्ब ५८ करोड अर्थात् लक्ष्यको तुलनामा ४२.२७ प्रतिशत राजस्व प्राप्त भएको छ। चालु आर्थिक वर्षको सोही अवधिसम्म संकलन भएको राजस्वमा बाँडफाँटबाट प्राप्त हुने मूल्य अभिवृद्धि कर, अन्त शुल्क, घरजग्गा रजिष्ट्रेशन दस्तुर र सवारी साधन करको लक्ष्यको तुलनामा प्राप्ति क्रमशः ५३.८५ प्रतिशत, ३६.७९ प्रतिशत, १७.१२ प्रतिशत र ५७.२६ प्रतिशत रहेको छ। गत आर्थिक वर्षमा कुल राजस्व अनुमानको तुलनामा ८५.८० प्रतिशत संकलन भएको थियो।

तालिका २(ज) - मधेश प्रदेश सरकारको राजस्वको अनुमान र प्राप्तिको अवस्था (करोडमा)

राजस्वको प्रकार	आ.व. २०७७/७८			आ.व. २०७८/७९			आ.व. २०७९/८०			आ.व. २०८०/८१			आ.व. २०८१/८२ फागुनसम्म		
	अनुमान	प्राप्ति	प्रतिशत	अनुमान	प्राप्ति	प्रतिशत	अनुमान	प्राप्ति	प्रतिशत	अनुमान	प्राप्ति	प्रतिशत	अनुमान	प्राप्ति	प्रतिशत
मू.अ.कर	७३३.१९	६४८.७१	८८.४८	९५८.८९	७६७.८१	८०.०७	८४४.३९	६१०.६३	७२.३२	८२८.००	७२५.३८	८७.६१	९१०.००	४९०.०४	५३.८५
अन्त शुल्क	२१९.००	२३०.७३	१०५.३६	०.००	२४८.६७	-	३१७.१९	२४३.२०	७६.६७	३१०.१९	२३९.७२	७७.२८	४५०.००	१६५.५४	३६.७९
घर जग्गा रजिष्ट्रेशन शुल्क	८१.००	७९.७५	९८.४५	५०.००	१४९.९६	२९९.९२	१०५.००	१८७.११	१७८.२०	१७१.८४	१६२.४०	९४.५१	३५०.००	५९.९२	१७.१२
सवारी साधन कर	११०.००	१७२.०४	१५६.४०	११०.००	२१०.६८	१९१.५२	१९७.४८	२००.९३	१०१.७५	१२६.००	२३८.००	१८८.८९	२८०.००	१६०.३२	५७.२६
वन रोयल्टी	१.८०	८.१३	४५१.७१	१५.००	७.५६	५०.४०	०.००	८.३४		५.००	११.६२	२३२.४०	१५.००	४.८९	३२.६०
अन्य राजश्व	७९.३०	३१.२१	३९.३६	९९.९१	११२.८४	११२.९४	१२०.८०	११८.८७	९८.४१	३३३.७९	११५.५९	३४.६३	१९७.२०	७१.१५	३६.०८
अनुदान/निकाशा फिर्ता र बेरुजु	०.००	८६.७०	-	३०.००	२७.४७	९१.५८	१८.०८	८६.६५	४७९.१४	१.१९	३१.१०	२६२३.५९	६५.०७	६.५६	१०.०८
कुल राजस्व (नगद मौज्दात र अनुदान बाहेक)	**१,२२४.२९**	**१,२५७.२७**	**१०२.६९**	**१,२६३.८०**	**१,५२४.९९**	**१२०.६७**	**१,६०२.९४**	**१,४५५.७३**	**९०.८२**	**१,७७६.००**	**१,५२३.८१**	**८५.८०**	**२,२६७.२७**	**९५८.४२**	**४२.२७**

स्रोतः प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, मधेश प्रदेश, जनकपुरधाम।

२.३४ मधेश प्रदेश सरकारको नगद मौज्दातको प्रवृत्ति हेर्दा प्रदेश स्थापनाकाल अर्थात् आर्थिक वर्ष २०७४/७५ देखि आर्थिक वर्ष २०७८/७९ सम्ममा मौज्दात रकममा वृद्धि भएको तथा आर्थिक वर्ष २०७९/८० पछि सञ्चित कोषमा नगद मौज्दात घटदै गएको देखिन्छ। आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा नगद मौज्दात रु. ४ अर्ब २५ करोड रहेको देखिन्छ।

चार्ट २ (ट) - मधेश प्रदेश सरकारको नगदको अवस्था (रू. करोडमा)

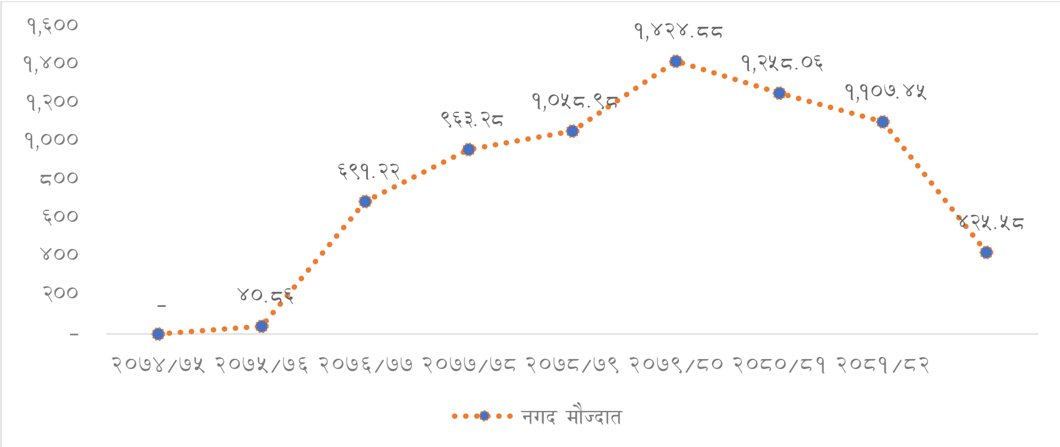

स्रोतः प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, मधेश प्रदेश, जनकपुरधाम। *फाल्गुनसम्म

घर जग्गा तथा अन्य रजिष्ट्रेशन शुल्क संकलनको अवस्था

२.३५ घर जग्गा रजिष्ट्रेशन तर्फ आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को फागुन मसान्तसम्म रु. ६८ करोड ८८ लाख संकलन भएको छ। जुन वार्षिक अनुमानको १९.९६ प्रतिशत हो। यसैगरी आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा रु. १ अर्ब ६५ करोड ६४ लाख संकलन भएको थियो, जुन सोही वार्षिक अनुमानको ४७.३३ प्रतिशत थियो।

चार्ट २(ठ) - मधेश प्रदेशमा घर जग्गा रजिष्ट्रेशन शुल्क प्राप्तिको अवस्था (रू. करोडमा)

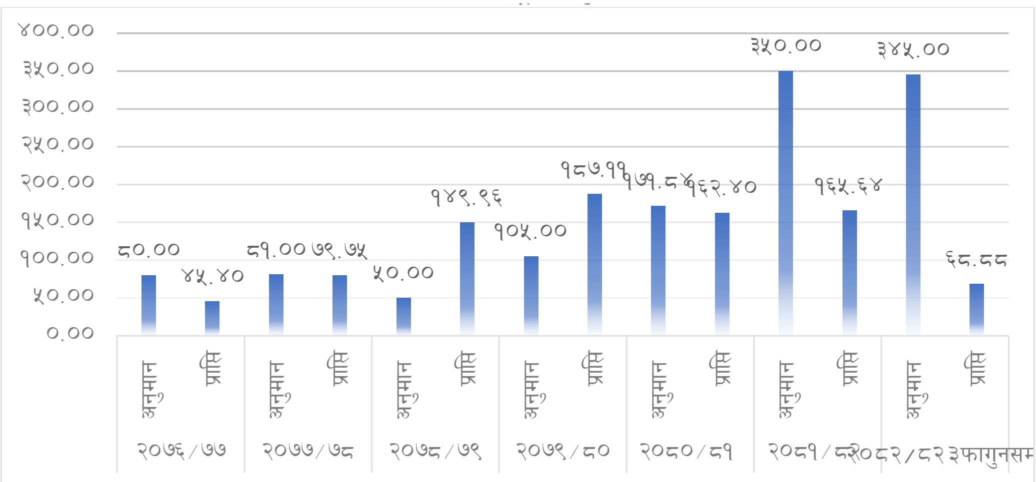

स्रोतः प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, मधेश प्रदेश, जनकपुरधाम।

सवारी साधन कर

२.३६ नेपालको संविधानको अनुसूची-६, प्रदेशको एकल अधिकारको सूचीको क्र.सं. ४ मा सवारी साधन करलाई प्रदेशको अधिकार क्षेत्र भित्र राखिएको छ। प्रदेश विभाज्य कोषमा सवारी साधन कर जम्मा गरी कानूनमा व्यवस्था भए बमोजिम प्रदेश र स्थानीय तहलाई क्रमशः ६० प्रतिशत र ४० प्रतिशत बाँडफाँट हुने गरेको छ।

२.३७ आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ को फागुन मसान्तसम्म सवारी साधन करबाट प्रदेश विभाज्य कोषमा प्राप्त भएको रु. १ अर्ब ३६ करोड रकम मध्ये प्रदेश सरकारलाई रु. ८१ करोड र १३६ स्थानीय तहलाई रु. ५४ करोड बाँडफाँट गरिएको छ। आर्थिक वर्ष २०८१/०८२ मा रु. २ अर्ब ५६ करोड संकलन भई बाँडफाँट गरिएको थियो।

तालिका २(झ) - सवारी साधन कर बाँडफाँटको विवरण (रू. करोडमा)

विवरण	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२	२०८२/८३*
प्रदेश विभाज्य कोष	७५.७८	१७२.०४	२१०.६५	२००.९३	२३७.९९	२५६.८१	१३६.४७
प्रदेश राजस्वको अंश	४५.४७	१०३.२२	१२६.३९	१२०.५६	१४२.८०	१५४.०९	८१.८८
स्थानीय विभाज्य कोष	३०.३१	६८.८१	८४.२६	८०.३७	९५.२०	१०२.७२	५४.५९

*फाल्गुन मसान्तसम्म

स्रोतः प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, मधेश प्रदेश, जनकपुरधाम।

संघीय सरकारबाट प्राप्त वित्तीय हस्तान्तरण

२.३८ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा अनुमान गरिएको रु. ११ अर्ब ३५ करोड ७१ लाख मध्ये रु. ९ अर्ब १८ करोड २९ लाख अर्थात् अनुमानित रकमको ८०.८५ प्रतिशत प्राप्ति भएको छ। यसैगरी आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा अनुमान गरिएको रु. १३ अर्ब ४५ करोड ३५ लाख मध्ये रु. १० अर्ब ९७ करोड १८ लाख अर्थात् अनुमानित रकमको ८१.५५ प्रतिशत प्राप्ति भएको छ। आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा अनुमान गरिएको रु. १९ अर्ब १५ करोड ९ लाख मध्ये रु. १४ अर्ब ८३ करोड ९ लाख अर्थात् अनुमानित रकमको ७७.४४ प्रतिशत प्राप्ति भएको थियो। आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा अनुमान गरिएको रु. १३ अर्ब ९० करोड ३४ लाख मध्ये रु. १५ अर्ब १० करोड १४ लाख अर्थात् अनुमानित रकमको १०८.६२ प्रतिशत प्राप्ति भएको थियो। त्यसैगरी आर्थिक वर्ष २०७७/७८ र २०७६/७७ मा अनुमानित रकमको क्रमशः १०७.६६ प्रतिशत र ९२.२७ प्रतिशत प्राप्ति भएको थियो।

तालिका २(ज) - संघीय सरकारबाट प्राप्त वित्तीय हस्तान्तरणको विवरण (रू. करोडमा)

अनुदान प्रकार	२०७७/७८		२०७८/७९		२०७९/८०		२०८०/८१		२०८१/८२	
	अनुमान	प्राप्ति	अनुमान	प्राप्ति	अनुमान	प्राप्ति	अनुमान	प्राप्ति	अनुमान	प्राप्ति
समानीकरण अनुदान	७०२.०१	७०२.०१	७३९.३४	७३९.३४	७८१.५८	६८३.८८	७४१.५०	५४९.५३	७७९.९२	७१५.६५
सशर्त अनुदान	५९४.३१	६९७.००	५५७.५२	६७७.३२	१,००६.५१	७०३.९५	४५६.८५	४००.६५	३५५.७९	२०२.६४
समपूरक अनुदान	२.७७	२.७७	३४.६९	३४.६९	७८.००	५८.५०	९८.००	९८.००	-	-
विशेष अनुदान	४१.५०	४१.५०	५८.७९	५८.७९	४९.००	३६.७६	४९.००	४९.००	-	-
जम्मा अनुदान	**१,३४०.५९**	**१,४४३.२८**	**१,३९०.३४**	**१,५१०.१४**	**१,९१५.०९**	**१,४८३.०९**	**१,३४५.३५**	**१,०९७.१८**	**१,१३५.७१**	**९१८.२९**

स्रोतः प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, मधेश प्रदेश, जनकपुरधाम।

२.३९ अन्तर सरकारी वित्तीय हस्तान्तरण तर्फ चालु आर्थिक वर्षको आय अनुमानमा संघीय सरकारबाट प्राप्त हुने अनुदान रु. १२ अर्ब ७३ करोड ६४ लाख रहेकोमा वार्षिक अनुमानको ४६.४५ प्रतिशत प्रदेश सञ्चित कोषमा प्राप्त भएको छ। आर्थिक वर्ष २०८१/८२ र २०८०/८१ को फागुन मसान्तसम्म क्रमशः रू. ५ अर्ब ०१ करोड ७९ लाख, र रू. ३ अर्ब ३३ करोड ३९ लाख प्राप्त भएको थियो।

तालिका ३(ट) - विगत तीन आर्थिक वर्षको फाल्गुनसम्म प्राप्त वित्तीय हस्तान्तरणको विवरण (रू. करोडमा)

अनुदान प्रकार	२०८०/८१ फागुन मसान्तसम्म			२०८१/८२ फागुन मसान्तसम्म			२०८२/८३ फागुन मसान्तसम्म		
	अनुमान	प्राप्ति	प्रतिशत	अनुमान	प्राप्ति	प्रतिशत	अनुमान	प्राप्ति	प्रतिशत
समानीकरण	७४१.५०	१८५.३७	२५.००	७७९.९२	३८९.९६	५०.००	७७२.१९	३८६.०९	५०.००
सशर्त	४५६.८६	१११.२७	२४.३६	३५५.७८	१११.८३	३१.४३	४२६.१८	२०५.६२	४८.२५
समपूरक	९८.००	२४.५०	२५.००	-	-	-	३५.८२	-	-
विशेष	४९.००	१२.२५	२५.००	-	-	-	३९.४५	-	-
जम्मा	**१,३४५.३६**	**३३३.३९**	**२४.७८**	**१,१३५.७०**	**५०१.७९**	**४४.१८**	**१,२७३.६४**	**५९१.७१**	**४६.४५**

स्रोतः प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, मधेश प्रदेश, जनकपुरधाम।

२.४० आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को असार मसान्तसम्म कुल रु. ९ अर्ब १८ करोड २९ लाख अनुदान प्राप्त भएकोमा रु. ९ अर्ब १३ करोड ५९ लाख अर्थात् प्राप्तिको ९९.४९ प्रतिशत खर्च भएको छ। आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा रु. १० अर्ब ९७ करोड १७ लाख कुल प्राप्ति मध्ये रु. ७ अर्ब ५३ करोड ६८ लाख अर्थात् ६८.६९ प्रतिशत खर्च भएको थियो। यसैगरी आर्थिक वर्ष २०७९/८०, २०७८/७९, २०७७/७८, २०७६/७७ र २०७५/७६ मा प्राप्तिको क्रमशः ७३.१३ प्रतिशत, ६१.७९ प्रतिशत, ७१.५६ प्रतिशत, ३९.०१ प्रतिशत र ७०.७९ प्रतिशत खर्च भएको थियो। यसरी खर्चको प्रवृत्ति हेर्दा अनुदान प्राप्तिको अनुपातमा खर्च कम देखिएको छ।

चार्ट २(ड) - संघीय अनुदान प्राप्ति र खर्चको विवरण (रू. करोडमा)

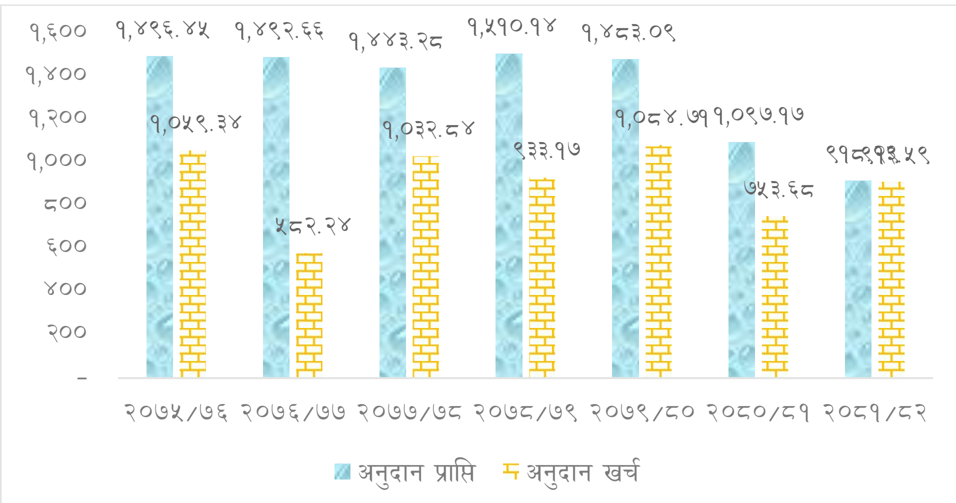

स्रोतः प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, मधेश प्रदेश, जनकपुरधाम।

२.४१ अन्तर-सरकारी वित्त हस्तान्तरण अन्तर्गत वित्तीय समानीकरण अनुदान बाहेक अन्य अनुदान (सशर्त अनुदान, समपूरक अनुदान र विशेष अनुदान) बापत प्राप्त अनुदान रकम सम्बन्धित आर्थिक वर्ष भित्र खर्च नभई बचत भएमा बचत रकम संघीय सञ्चित कोषमा फिर्ता दाखिला गर्नुपर्ने भनी सालबसाली संघीय विनियोजन ऐनमा व्यवस्था भए बमोजिम आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा रु. ४ करोड ७० लाख संघीय सञ्चित कोषमा फिर्ता दाखिला गरेको देखिन्छ। यसैगरी आर्थिक वर्षहरू २०८०/८१, २०७९/८०, २०७८/७९, २०७७/७८, २०७६/७७ र २०७५/७६ मा क्रमशः रु. २ अर्ब २० करोड, रु.३ अर्ब ३१ करोड, रु.२ अर्ब ९८ करोड, रु.२ अर्ब ८४, रु.३ अर्ब ५८ करोड र रु.२ अर्ब ८५ करोड बचत रकम संघीय सञ्चित कोषमा फिर्ता दाखिला गरिएको थियो।

२.४२ संघीय अनुदान फिर्ता आ.व. २०७५/७६ मा २ अर्ब ८५ करोड ९७ लाख गरेकोमा आ.व. २०८१/८२ मा ४ करोड ७० लाख देखिन्छ।

चार्ट २(ढ) - संघीय अनुदान फिर्ताको प्रवृत्ति (रू. करोडमा)

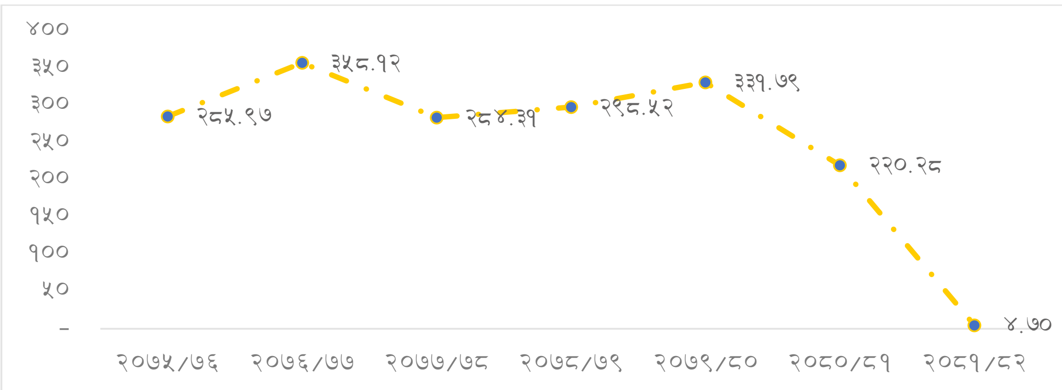

स्रोतः प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, मधेश प्रदेश, जनकपुरधाम।

३. वित्तीय क्षेत्र

३.१ वित्तीय क्षेत्रको विस्तारसँगै बैंकिङ, बीमा तथा पुँजी बजार सेवामा नागरिकको पहुँच उल्लेखनीय रूपमा बढेको छ। हाल मधेश प्रदेशका सबै १३६ स्थानीय तहमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको उपस्थिति रहेको छ। साथै, बीमा कम्पनी तथा धितोपत्र दलाल (ब्रोकर) कम्पनीहरूको शाखा विस्तारका कारण बीमा तथा पुँजी बजारमा नागरिक तथा लगानीकर्ताको सहभागिता समेत क्रमशः वृद्धि हुँदै गएको छ।

३.२ वित्तीय क्षेत्रलाई थप सबल र स्थिर बनाउने उद्देश्यले अवलम्बन गरिएका नीतिगत पहल तथा सुधारका प्रयासहरूको परिणामस्वरूप वित्तीय क्षेत्र क्रमशः विस्तार हुँदै गएको छ। बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको मर्जर तथा प्राप्तिका कारण यस्ता संस्थाहरू तथा तिनका शाखाहरूको संख्या घटेको भए पनि शाखा सेवा कम भएका स्थानहरूमा रहेका शाखाहरूलाई निरन्तर सञ्चालनमा राखिएको छ। साथै, विद्युतीय बैंकिङ सेवाको विस्तार, वित्तीय साक्षरताको अभिवृद्धि तथा ग्राहक हित संरक्षणमा विशेष ध्यान दिइएकाले वित्तीय सेवामा सर्वसाधारणको पहुँच अझ सहज र व्यापक बनेको छ।

३.३ क्युआर (QR) कोडमार्फत गरिने भुक्तानीमा उल्लेखनीय वृद्धि भएको छ भने अन्य विद्युतीय भुक्तानी माध्यमहरूको प्रयोग र कारोबार पनि निरन्तर बढिरहेको छ। चालु आर्थिक वर्षमा बैंकिङ प्रणालीमा पर्याप्त तरलता उपलब्ध रहेको र ब्याजदर क्रमशः घट्दो क्रममा रहेको छ। यद्यपि, आन्तरिक माग अपेक्षाकृत कमजोर रहेकाले कर्जा प्रवाहको गति सुस्त देखिएको छ। यसैबीच, पुँजी बजारमा सामान्य सुधारका संकेत देखिएका छन्। बीमा क्षेत्रमा गरिएको संस्थागत तथा संरचनागत सुधारका कारण बीमा सेवाको पहुँच र दायरा पछिल्ला वर्षहरूमा क्रमशः विस्तार हुँदै गएको छ।

मधेश प्रदेशमा बैंक तथा वित्तीय संस्था

३.४ २०८२ फागुनसम्म २० वाणिज्य बैंक, १७ विकास बैंक, १७ वित्त कम्पनी, ५१ लघुवित्त वित्तीय संस्था र १ पूर्वाधार विकास बैंक गरी १०६ बैंक तथा वित्तीय संस्था सञ्चालनमा रहेका छन्। यसैगरी, वित्तीय प्रणालीमा ३७ बीमा कम्पनी, ३० हजारभन्दा बढी सहकारी संस्था, कर्मचारी सञ्चय कोष, नागरिक लगानी कोष, सामाजिक सुरक्षा कोष, निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण निगम तथा म्युचुअल फण्ड समेत सञ्चालनमा रहेका छन्।

३.५ २०८२ फागुन मसान्तसम्म मधेश प्रदेशमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाका कुल १,७५४ शाखा सञ्चालनमा रहेका छन्। गत आर्थिक वर्षको तुलनामा चालु आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को फागुन मसान्तसम्म शाखा सङ्ख्या ९ वटाले घटेको देखिन्छ। प्रदेशमा रहेका बैंक तथा वित्तीय संस्थामध्ये लघुवित्त वित्तीय संस्थाका शाखा सबैभन्दा बढी रहेका छन् भने वाणिज्य बैंकका शाखा दोस्रो स्थानमा रहेका छन्। मुलुकभर सञ्चालनमा रहेका बैंक तथा वित्तीय संस्थाका कुल शाखामध्ये १५.२९ प्रतिशत शाखा मधेश प्रदेशमा रहेका छन्। प्रदेशको जनसङ्ख्याका आधारमा

विश्लेषण गर्दा समीक्षा अवधिसम्म एक शाखाले औसतमा ३,४८६ जनालाई वित्तीय सेवा प्रदान गरेको देखिन्छ।

तालिका ३(क) - मधेश प्रदेशमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाको अवस्था

आ.व.	वाणिज्य बैङ्क	विकास बैङ्क	वित्त कम्पनी	लघुवित्त	जम्मा	जनसंख्या -प्रति शाखा)
२०७५/०७६	४२१	९४	२३	६६०	११९८	५१०४
२०७६/०७७	५१४	६९	३१	७९०	१४०४	४३५५
२०७७/०७८	५४९	७९	२५	९५४	१६०७	३८०५
२०७८/०७९	५७२	८४	३८	१०५१	१७४५	३५०४
२०७९/०८०	५७८	८४	४७	१०६२	१७७१	३४५३
२०८०/०८१	५८१	८४	५१	१०४१	१७५७	३४८०
२०८१/०८२	५८१	८४	५३	१०४५	१७६३	३४६८
२०८२/०८३*	५८४	८६	५४	१०३०	१७५४	३४८६

स्रोतः नेपाल राष्ट्र बैंक, जनकपुरधाम। *फागुन मसान्तसम्म

३.६ २०८२ चैत्र मसान्तसम्म मधेश प्रदेश भित्रका जिल्लाहरु मध्ये क, ख र ग वर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्थाका शाखाको कुल संख्या ७२१ रहेकोमा धनुषा जिल्लामा सबैभन्दा बढी ११० वटा र सबैभन्दा कम सप्तरी जिल्लामा ६५ वटा सञ्चालनमा रहेका छन्।

तालिका ३(ख) - मधेश प्रदेशमा जिल्लागत तहमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाको संख्या (लघुवित्त बाहेक)

जिल्ला	"क" वर्ग	"ख" वर्ग	"ग" वर्ग	जम्मा
सप्तरी	५६	७	२	६५
सिराहा	८४	१२	३	९९
धनुषा	८८	८	१४	११०
महोत्तरी	६६	८	१०	८४
सर्लाही	८३	१५	९	१०७
रौतहट	५८	९	३	७०
बारा	८१	१३	६	१००
पर्सा	६५	१४	७	८६
जम्मा	**५८१**	**८६**	**५४**	**७२१**

स्रोतः नेपाल राष्ट्र बैंक, जनकपुरधाम। *पौष मसान्तसम्म

तालिका ३(ग) -विद्युतीय भुक्तानी कारोबार

विवरण	कारोबार सङ्ख्या			कारोबार रकम (रू. दश लाखमा)		
	असार	असार	फागुन	असार	असार	फागुन
	२०८१	२०८२	२०८२	२०८१	२०८२	२०८२
आर.टि.जि.एस.	८१,६०५	९१,५८१	६०,४१८	६,४५१,१६१	९,२१०,९०५	५,३१५,३९४
एटीएम	११,२१६,०३०	११,०७८,८६१	९,३१२,७६५	९१,२६१	९३,१११	७३,५६४
इसिसि	१,२९२,३६३	१,४७८,२६८	८९,४४७	६७२,७५५	७८७,११७	४५३,२४३
आइपिएस	५,१५०,३९३	५,४४१,१६४	२,९७३,३२६	३५९,९९१	४६८,२४०	२४४,४५२
कनेक्ट आइपिएस	७,७८७,२८२	१७,९८५,६०७	१८,२४७,४८८	६६६,५८३	५६२,६९९	५१३,०११
डेबिट कार्ड	१२,०४०,७८६	११,९७७,३००	९,८९२,१६३	९५,२६०	९७,६३३	७५,७३४
क्रेडिट कार्ड	२८२,७२८	२८७,९८५	२५८,९८९	२,०७३	२,२२२	१,९००
प्रिपेड कार्ड	१०७,६६३	१५२,७६९	११९,४४८	७६९	१,३२८	७५३
इन्टरनेट बैंकिङ्ग	३५१,३०१	५६४,०४७	५६०,२६१	१७,७३८	२५,३३५	२२,२११
मोबाइल बैंकिङ्ग	४५,६६९,३०१	६५,५००,१५७	६२,५४०,२९४	३७३,९७८	५३०,२८५	४४०,७६३
शाखारहित बैंकिङ्ग	७५,५०१	८२,४००	५७,०७४	१,६४९	१,८१३	१,३७५
वालेट	३२,९०५,९१७	४०,१९०,६७८	४४,९२०,३४२	३८,१४७	४८,४४१	४८,४३५
क्यु.आर.मा आधारित	२०,८२५,६१५	४०,२३६,४१३	४९,०२७,२२८	६१,७३७	११३,१९६	१२५,९१५
पिओएस	१०६,८४७	१,१३६,४१९	६७१,७४७	५,९२५	६,६०४	३,७६३
ई कमर्स**	१४५,९७७	१९६,३२६	१९८,०८८	९१३	१,४६६	१,०६१

स्रोतः नेपाल राष्ट्र बैंक, फागुन २०८२

**कार्डको प्रयोग गरी अनलाइनमार्फत भएको कारोबार

३.७ मधेश प्रदेशमा २०८१ चैत्र मसान्तसम्म बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुको सेवा विस्तार तर्फ नविन प्रविधिमा आधारित एटिएम मेशीन ५ सय १० वटा सञ्चालनमा रहेका छन् भने १३ लाख ८६ हजार ५ सय ३६ डेविट कार्ड, २६ हजार २ सय १५ क्रेडिट कार्ड र ५ हजार ५ सय २५ प्रिपेड कार्ड जारी भएको छ। साथै, मोवाईल बैंकिङ प्रयोगकर्ता र इन्टरनेट बैंकिङ प्रयोगकर्ताहरु क्रमशः ३१ लाख ९५ हजार १ सय ११ जना र १ लाख ८९ हजार १ सय ५९ जना रहेका छन्। गत आर्थिक वर्षहरुको तुलनामा चालु आर्थिक वर्षको पुस मसान्तसम्म यस्तो सेवा प्रवाहमा उल्लेख्य विस्तार भएको छ।

तालिका ३(घ) - मधेश प्रदेशमा बैंकिङ सेवा विस्तार विवरण

विवरण	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२	२०८२/८३*
एटिएम संख्या	३५७	३८६	४०२	४०२	५०१	५१०	५१०
डेबिट कार्ड संख्या	६,९९,३४१	८,५०,४५०	१०,६५,५७३	१,०८०,१९५	१,२१८,९२२	१,२७३,२६५	१,३८६,५३६
क्रेडिट कार्ड संख्या	७,५५२	९,२१७	१,३२०५	१७,७८७	२०,९३२	२४,१९५	२६,२१५
प्रिपेड कार्ड संख्या	११८१	५९३	६८७	१,२४४	३,०७०	४,७३९	५,५२५
मोबाइल बैंकिङ ग्राहक संख्या	१,११२,१७४	१,४०१,८४९	१,८३६,४१४	१,३०९,८३९	२,५०९,१८७	२,९४६,५८१	३,१९५,१११
इन्टरनेट बैंकिङ ग्राहक संख्या	६४,६६९	८३,६१३	१,१७,३१९	८०,४४६	१४२,१००	१६९,३१२	१८९,१६९
क्यू.आर मार्चेन्ट					८५,३१८	९०,९६०	
पी.ओ.एस					१,३७६	१,५७३	

*चैत्र मसान्तसम्म

स्रोतः नेपाल राष्ट्र बैंक, जनकपुरधाम।

निक्षेप परिचालन र कर्जा प्रवाह

३.८ मधेश प्रदेशमा रहेका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुले २०८२ चैत्र मसान्तसम्म निक्षेपकर्तावाट चल्ती, बचत, मुद्दती लगायतका अन्य खातामा कुल रु. ४ खर्व ४६ अर्ब २३ करोड निक्षेप संकलन गरेका छन्। गत आर्थिक वर्षको तुलनामा आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ को समीक्षा अवधिसम्म करिब २६.२६ प्रतिशतले निक्षेप परिचालनमा वृद्धि भएको छ। साथै सोही अवधिसम्म टर्म लोन, ओभरड्राफ्ट लोन, डिमाण्ड लोन, ट्रष्ट लोन, मार्जिन लोन लगायतका अन्य कर्जा कुल रु. ५ खर्व १० अर्व ०१ करोड प्रवाह गरेका छन्। गत आर्थिक वर्षको तुलनामा आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ को चैत्र मसान्तसम्म कर्जा लगानी तर्फ करिब ४.४२ प्रतिशतले बृद्धि भएको छ।

तालिका ३(ङ) - मधेश प्रदेशमा निक्षेप संकलन (रकम रू. करोडमा)

विवरण	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२	२०७९/८० पुस मसान्तसम्म	२०८०/८१ पुस मसान्तसम्म	२०८१/८२ पुस मसान्तसम्म	२०८२/८३चैत्र मसान्तसम्म
निक्षेप संकलन	१९,०७६	२४,८५१	२५,९५८	२९,६४६	३३,९४५	४०,७९२	२६,१५१	३१,२३१	३५,३४२	४४,६२३
कर्जा प्रवाह	२८,४९५	३६,८५४	४२,५३७	४६,०२१	४७,८५३	४९,५५०	४५,२९८	४३,५३८	४८,८३९	५१,००१

स्रोतः नेपाल राष्ट्र बैंक, जनकपुरधाम।

३.९ मधेश प्रदेशका क, ख र ग वर्गको वित्तीय संस्थाहरूबाट आ.व. २०८२/८३ को चैत्र मसान्तसम्म कुल लगानीको सबभन्दा बढी २९.६८ प्रतिशत खुद्रा तथा थोक क्षेत्रमा लगानी भएको छ भने, सबभन्दा कम विद्युत, ग्यास र पानीको क्षेत्रमा ०.१६ प्रतिशत लगानी भएको देखिन्छ। त्यस्तै, आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा जम्मा ४ खर्व ९५ अर्ब ४६ करोड विभिन्न क्षेत्रमा कर्जा प्रवाह भएकोमा आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को चैत्र मसान्तसम्ममा सो कर्जा २.९८ प्रतिशतले वृद्धि भइ ५ खर्व १० अर्ब २३ करोड भएको छ।

तालिका ३(च) - मधेश प्रदेशका क, ख र ग वर्गका वित्तीय संस्थाहरूबाट विभिन्न क्षेत्रमा भएको कर्जा लगानी विवरण (रकम रु. करोडमा)

क्र.सं.	क्षेत्र	२०८०/८१		२०८१/८२		२०८२/८३*	
		रकम रु.	प्रतिशत	रकम रु.	प्रतिशत	रकम रु.	प्रतिशत
१	Agriculture and Forest Related	५,५५५.९२	११.३५	५९१४.९४	११.९४	५७८६.३२	११.३४
२	Fishery Related	९३५.८६	१.८८	९२०.१७	१.८६	९०३.१५	१.७७
३	Mining Related	१५२.८९	०.२०	११७.८१	०.२४	१३२.६५	०.२६
४	Agriculture, Forestry & Beverage Production Related	४,२११.१७	७.७३	४२७२.७९	८.६२	४४८९.७४	८.८०
५	Non Food Production Related	६,५४२.१६	१५.१०	६६११.६७	१३.३४	६९८२.२७	१३.६८
६	Construction	६९१.५६	१.३९	८१४.८६	१.६४	८५०.७९	१.६७
७	Electricity, Gas and Water	५६.३३	०.१४	७१.६३	०.१४	७९.६८	०.१६
८	Metal Products, Machinery & Electronic Equipment & Assemblage	५३३.०७	१.०६	५३६.९५	१.०८	५८५.१३	१.१५
९	Transport, Communication and Public Utilities	४९२.११	०.८७	४३१.८४	०.८७	४६६.३४	०.९१
१०	Wholesaler & Retailer	१४,७६५.०१	३०.७४	१५०२६.७८	३०.३३	१५१४३.८२	२९.६८
११	Finance and Insurance	४६४.१९	१.३०	१६९५.६८	३.४२	१५५९.२२	३.०६
१२	Real estate	१,३११.८७	२.६८	-	-	-	-
१३	Tourism	६५६.६१	१.५१	८७७.३९	१.७७	८७०.८९	१.७१
१४	Other Services	२५६.३३	०.५६	११६४.६७	२.३५	११३३.७०	२.२२
१५	Health care and Other Social Work	५५९.३४	०.९४	-	-	-	-
१६	Education	५६३.३३	१.२१	-	-	-	-

क्र. सं.	क्षेत्र	२०८०/८१		२०८१/८२		२०८२/८३*	
		रकम रु.	प्रतिशत	रकम रु.	प्रतिशत	रकम रु.	प्रतिशत
१७	Consumption Loans	७,०९६.०७	१५.३५	८२०७.७५	१६.५७	८९९१.९४	१७.६२
१८	Others	३,००९.८९	५.९८	२८८१.२६	५.८२	३०४८.१५	५.९७
	जम्मा	**४७,८५३.७९**	**१००**	**४९५४६.१९**	**१००**	**५१०२३.८०**	**१००**

स्रोतः नेपाल राष्ट्र बैंक, जनकपुरधाम। *चैत्र मसान्तसम्म

तालिका ३ (छ) - मधेश प्रदेशमा जिल्लागत कर्जा लगानी विवरण (रकम रु. करोडमा)

जिल्ला	२०८०/८१	२०८१/८२	२०८२/८३*
बारा	४,५७८.८८	४,६७७.६९	४,८०२.४८
धनुषा	६,७४८.६४	७,०७३.८३	७,३८५.२४
महोत्तरी	३,६७९.८५	३,८१८.०५	३,९६५.९६
पर्सा	१७,१००.२२	१८,०३४.९५	१८,७४५.७५
रौतहट	३,४३७.५५	३,५५३.३८	३,५३५.४८
सप्तरी	२,४०५.००	२,४४६.०३	२,४७७.९९
सर्लाही	४,७९१.३३	४,९१४.८७	५,०३५.००
सिराहा	५,०९२.८३	५,०३१.२३	५,०५२.५९
जम्मा	**४७,८३४.२९**	**४९,५५०.०२**	**५१,०००.५०**

स्रोतः नेपाल राष्ट्र बैंक, जनकपुरधाम। *चैत्र मसान्तसम्म

मधेशमा लघुवित्तको अवस्था

३.१० नेपाल राष्ट्र बैंकको तथ्याङ्क अनुसार, मधेश प्रदेशका आठ जिल्लाहरूमा २०८२ चैत्र मसान्तमा १०३० शाखाहरू संचालनमा रहेको छ। समग्रमा २०८२ चैत्र मसान्तसम्ममा नेपालको करिब २०.६७ प्रतिशत लघुवित्त शाखाहरू मधेश प्रदेशमा छन् भने मधेश प्रदेशका जिल्ला मध्ये आनुपातिक रूपमा करिब १४.३६ प्रतिशत लघुवित्तको शाखाहरू बारा जिल्लामा रहेको देखिन्छ।

तालिका ३(ज) - मधेश प्रदेशका जिल्लाहरूमा लघुवित्त वित्तीय संस्थाको शाखाहरूको विवरण

जिल्लाको नाम	आ.व. २०७८/७९	आ.व. २०७९/८०	आ.व. २०८०/८१	आ.व. २०८१/८२	आ.व. २०८२/८३*
सप्तरी	१२८	१३१	१३०	१२८	१२८
सिराहा	१३७	१३७	१३३	१३२	१३३
धनुषा	१४५	१४६	१४२	१४०	१३९
महोत्तरी	१४१	१४३	१३९	१३८	१३७
सर्लाही	१३५	१३७	१३६	१३५	१३४
रौतहट	११०	१०९	१०८	१०७	१०६
बारा	१४८	१४९	१४८	१४८	१४८
पर्सा	१०७	१०९	१०५	१०५	१०५
मधेश प्रदेशका ८ जिल्लाहरूमा रहेको जम्मा शाखा संख्या	१०५१	१०६१	१०४१	१०३३	१०३०
देशभरि रहेको लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको शाखा संख्या	५१३४	५१२८	५०५१	५००४	४९८२

स्रोतः नेपाल राष्ट्र बैंक, जनकपुरधाम। *चैत्र मसान्तसम्म

साना किसानका लागि कृषि कर्जा तथा कार्यक्रम

३.११ आर्थिक वर्ष २०८२ फागुन मसान्त सम्ममा साना किसान विकास लघुवित्त संस्था मधेश प्रदेशका जम्मा १३६ वटा स्थानीय तहमध्ये ९३ वटा स्थानीय तहमा कार्यक्षेत्र विस्तार भएको छ।

तालिका ३(झ) - साना किसान विकास लघुवित्त वित्तीय संस्था लि. संग साझेदार संस्थाहरूको कार्यक्षेत्र

प्रदेश	महानगरपालिका		उपमहानगरपालिका		नगरपालिका		गाउँपालिका		जम्मा	
	सङ्ख्या	कार्यक्षेत्र सङ्ख्या	सङ्ख्या	कार्यक्षेत्र सङ्ख्या	सङ्ख्या	कार्यक्षेत्र सङ्ख्या	सङ्ख्या	कार्यक्षेत्र सङ्ख्या	जम्मा पालिका सङ्ख्या	जम्मा कार्यक्षेत्र सङ्ख्या
कोशी	१	१	२	२	४६	४२	८८	६३	१३७	१०८
मधेश	१	१	३	३	७३	५७	५९	३२	१३६	९३
बागमती	३	२	१	१	४१	३४	७४	७०	११९	१०७
गण्डकी	१	१	०	०	२६	२२	५८	४१	८५	६४
लुम्बिनी	०	०	४	४	३२	२८	७३	५७	१०९	८९
कर्णाली	०	०	०	०	२५	२१	५४	२४	७९	४५
सुदूरपश्चिम	०	०	१	१	३३	२१	५४	१८	८८	४०
जम्मा	**६**	**५**	**११**	**११**	**२७६**	**२२५**	**४६०**	**३०५**	**७५३**	**५४६**

स्रोतः आर्थिक सर्वेक्षण, नेपाल सरकार, २०८२/८३।

सहकारी तथ्याङ्क

३.१२ मधेश प्रदेशका १३६ वटै स्थानीय तहमा उत्पादनमूलक, उपभोक्ता, वित्तीय, बहुउद्देशीय तथा सेवा क्षेत्रसँग सम्बन्धित गरी कुल ८१९ वटा सहकारी संस्था सञ्चालनमा रहेका छन्। यी संस्थाहरूमा १ लाख २० हजार ५ सय २० सदस्य आबद्ध रहेका छन्। सहकारी क्षेत्रको कुल सेयर पुँजी करिब रु. १ अर्ब ७८ करोड ६४ लाख रहेको छ भने बचत दायित्व रु. १७ अर्ब ६० करोड ७९ लाख पुगेको छ। यस क्षेत्रबाट करिब रु. १७ अर्ब ३१ करोड ६ लाख लगानी परिचालन गरिएको छ। जिल्लागत रूपमा सबैभन्दा बढी सहकारी संस्था सर्लाही जिल्लामा रहेका छन् भने सबैभन्दा कम महोत्तरी जिल्लामा रहेका छन्। प्रदेशमा हाल कुनै पनि समस्याग्रस्त सहकारी संस्था नरहेको छ। साथै, प्रदेश नियमनअन्तर्गत रहेका सहकारीहरूमध्ये ५६४ वटा सहकारी संस्था COPOMIS प्रणालीमा आबद्ध रहेका छन्।

तालिका ३(ञ) मधेश प्रदेशमा सहकारी संस्थाको विवरण

क्र.स.	विवरण	संख्या
१	मधेश प्रदेशमा जम्मा सहकारीको संख्या	८१९
२	सबै भन्दा बढी सहकारी संस्था भएको जिल्ला (सर्लाही)	२०७
३	सबै भन्दा कम सहकारी संस्था भएको जिल्ला (महोत्तरी)	४०
४	महिला सदस्यको संख्या	४८,१८६
५	पुरुष सदस्यको संख्या	७२,३४६
६	जम्मा सदस्यको संख्या	१,२०,५२०
७	सहकारी संस्थाको कुल शेयर पूँजी (रकम रु. करोडमा)	१७८.६४
८	सहकारी संस्थाको जम्मा बचत दायित्व (रकम रु. करोडमा)	१,७६०.७९
९	सहकारी संस्थाको जम्मा ऋण लगानी रकम (रकम रु. करोडमा)	१,७३१.०६
१०	समस्याग्रस्त सहकारी संस्थाको संख्या	-

स्रोत : सहकारी रजिष्ट्रार कार्यालय, मधेश प्रदेश २०८२ असार मसान्तसम्म

तालिका ३(ट) मधेस प्रदेशको नियमन क्षेत्राधिकार भित्रका सहकारीको जिल्लागत विवरण

क्र.स.	जिल्ला	सहकारी संख्या
१	पर्सा	८२
२	बारा	११०
३	रौतहट	९६
४	सर्लाही	२०७
५	महोत्तरी	४२
६	धनुषा	६३
७	सिराहा	१२२
८	सप्तरी	९७
	जम्मा	**८१९**

स्रोत : सहकारी रजिष्ट्रार कार्यालय, मधेश प्रदेश।

तालिका ३(ठ) — प्रदेश नियमन भित्रका सहकारीको प्रकार COPOMIS अनुसारको विवरण

प्रदेश नियमन भित्रका सहकारीको प्रकार COPOMIS अनुसार	सहकारी संख्या
बचत तथा ऋण	२५४
कृषि	१४७
बहुउदेश्यीय	७३
अन्य	३४
साना किसान सहकारी/कृषि	१६
दुग्ध सहकारी	१३
उपभोक्ता सहकारी	१२
संचार सहकारी	५
उखु सहकारी	४
पशुपालन सहकारी	३
श्रमिक सहकारी	२
मत्स्य सहकारी	१
जम्मा	**५६४**

स्रोत : सहकारी रजिष्ट्रार कार्यालय, मधेश प्रदेश।

बीमा क्षेत्र

३.१३ २०८२ फागुन मसान्तसम्म नेपालमा सरकारी लगानीको ३, स्वदेशी लगानीको २९, विदेशी लगानीको ३ र संयुक्त लगानीको २ गरी जम्मा ३७ बीमा कम्पनीले जीवन, निर्जीवन, लघुबीमा र पुर्नबीमा सम्बन्धी काम गरिरहेका छन्। सो मध्ये निर्जीवन बीमा सम्वन्धी १४ कम्पनीले कार्य गरेका छन् भने जीवन बीमा, लघुबीमा र पुर्नबीमाको क्षेत्रमा क्रमशः १४, ७ र २ कम्पनीले काम गर्दै आएका छन्।

३.१४ २०८२ फाल्गुन मसान्तसम्म मधेश प्रदेशमा जीवन बिमातर्फ २२८, निर्जीवन बीमातर्फ १२९ र लघुबीमक ३३ गरी जम्मा ३९० बीमक कार्यालयहरू संचालनमा रहेका छन्। समीक्षा अविधिसम्ममा नेपालभरी संचालनमा रहेको कुल बीमकको शाखा कार्यालयहरूको १३ प्रतिशत मधेश प्रदेशमा अवस्थित रहेको छ। विगतमा बीमा कम्पनीहरूको मर्जरले गर्दा गएको आर्थिक वर्षहरूमा बीमकको शाखा कार्यालयहरूको संख्यामा कमी भई हाल पुनः बृद्धि भएको देखिन्छ।

चार्ट ३(क) - मधेश प्रदेशमा बीमकको शाखा कार्यालय संख्या

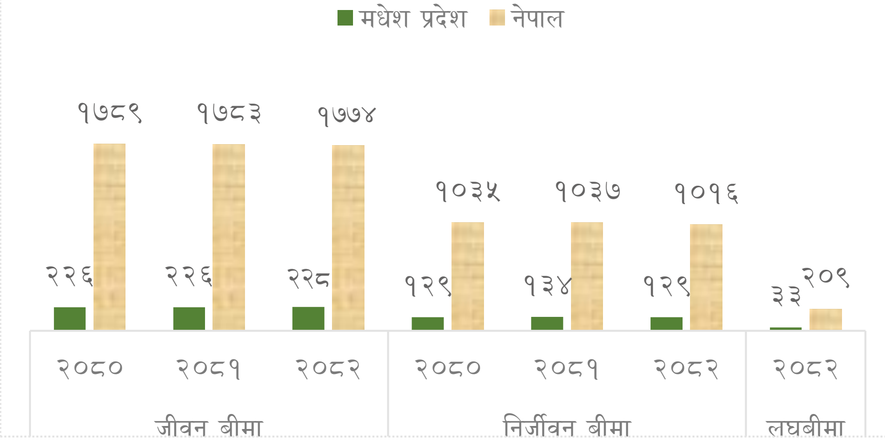

स्रोत: आर्थिक सर्वेक्षण, २०८२/८३, अर्थ मन्त्रालय, नेपाल सरकार। *फाल्गुन मसान्तसम्म

३.१५ २०८२ फागुन मसान्तसम्म यस प्रदेशमा जीवन बीमा व्यवसायतर्फ कुल सक्रिय रहेको बीमालेख संख्या ७ लाख १३ हजार ८ सय ७९ र निर्जीवन बीमा व्यवसायतर्फ जारी बीमालेख संख्या २ लाख १८ हजार १ सय ६३ गरी जम्मा ९ लाख ३२ हजार ४२ रहेको र उक्त जीवन र निर्जीवन बीमालेखहरूबाट क्रमशः रु. ११ अर्ब ४४ करोड र रु. २ अर्ब ५ करोड गरी जम्मा रु. १३ अर्ब ४९ करोड बीमा शुल्क संकलन गरेको छ। यसरी प्रदेशगत रुपमा कुल जीवन र निर्जीवन बीमा शुल्क आर्जनमा मधेश प्रदेशको अंश क्रमशः ८.९५ प्रतिशत र ६.३० प्रतिशत रहेको छ भने गत आ.व.को फाल्गुनसम्मको अवधिसम्मको कुल जीवन र निर्जीवन बीमा शुल्क आर्जनको तुलनामा क्रमशः १६.३८ प्रतिशत र ७.३३ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ।

तालिका ३(ङ) - मधेश प्रदेशमा बीमालेख र बीमा शुल्क संकलनको अवस्था

विवरण	२०८० फाल्गुन मसान्त सम्म	२०८१ फाल्गुन मसान्त सम्म	२०८२ फाल्गुन मसान्त सम्म
जीवन			
सक्रिय रहेका कुल बीमालेख संख्या	५६७,३२४	६१०,२५९	७१३,८७९
सक्रिय रहेका कुल बीमालेख संख्यामा प्रदेशको हिस्सा प्रतिशत	४.११	४.२९	४.३९
बीमा शुल्क आर्जन (रु. करोडमा)	८७५	९८३	११४४
कुल बीमा शुल्क आर्जनमा प्रदेशको हिस्सा प्रतिशत	८.९०	८.९८	८.९५

विवरण	२०८० फाल्गुन मसान्त सम्म	२०८१ फाल्गुन मसान्त सम्म	२०८२ फाल्गुन मसान्त सम्म
निर्जीवन			
जारी बीमालेख संख्या	१९६,४९३	२२१,९०९	२१८,१६३
जारी बीमालेख संख्यामा प्रदेशको हिस्सा प्रतिशत	१०.०१	१०.७०	१०.०६
बीमा शुल्क आर्जन (रु. करोडमा)	१७५	१९१	२०५
कुल बीमा शुल्क आर्जनमा प्रदेशको हिस्सा प्रतिशत	६.७०	६.६७	६.३०
कुल बीमा शुल्क आर्जन (रु. करोडमा)	१,०५०	१,१७४	१,३४९
कुल बीमा शुल्क आर्जनको हिस्सा प्रतिशत	८.४१	८.५०	८.४२

स्रोतः नेपाल बिमा प्राधिकरणको मासिक प्रतिवेदनहरू, २०७९,२०८० र २०८१।

३.१६ २०८२ चैत्र मसान्तसम्म यस प्रदेशमा जीवन बीमा व्यवसायतर्फ सबैभन्दा बढी सावधिक जीवन बीमावाट रु. ३ अर्ब ८८ करोड ९० लाख १८ हजार अर्थात् २९.८३ प्रतिशत र सबैभन्दा कम अन्य जीवन बीमाबाट ०.२२ प्रतिशत बीमा शुल्क आर्जन भएको छ। साथै जीवन बीमा व्यवसायतर्फ कुल सक्रिय रहेका बीमालेख संख्या मध्ये सबैभन्दा बढी सावधिक जीवन बीमाको हिस्सा करिब २५ प्रतिशत र सबैभन्दा कम अन्य जीवन बीमाको हिस्सा ०.२६ प्रतिशत रहेको छ।

चार्ट ३(ख) - मधेश प्रदेशमा २०८२ चैत्र महिनासम्मको सक्रिय रहेका कुल बीमालेखको विवरण

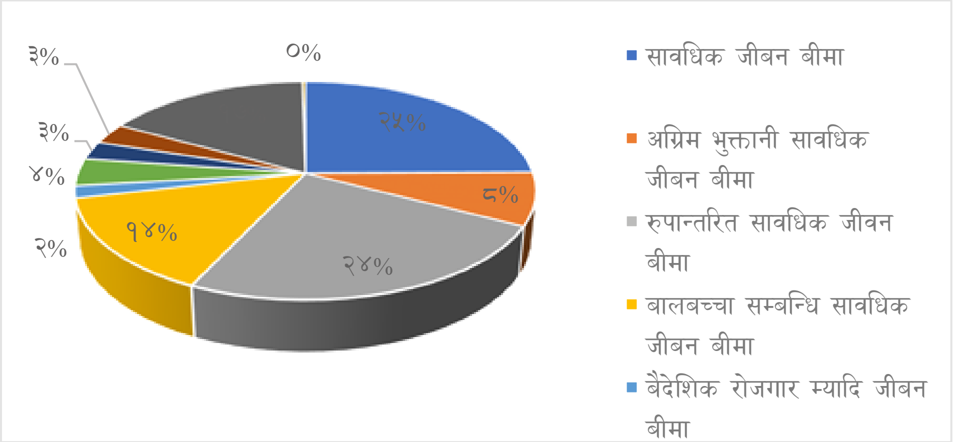

स्रोतः नेपाल बिमा प्राधिकरण को मासिक प्रतिवेदन चैत्र, २०८२।

चार्ट ३(ग) - मधेश प्रदेशमा २०८२ चैत्र महिनासम्मको बीमा शुल्क आर्जनको विवरण

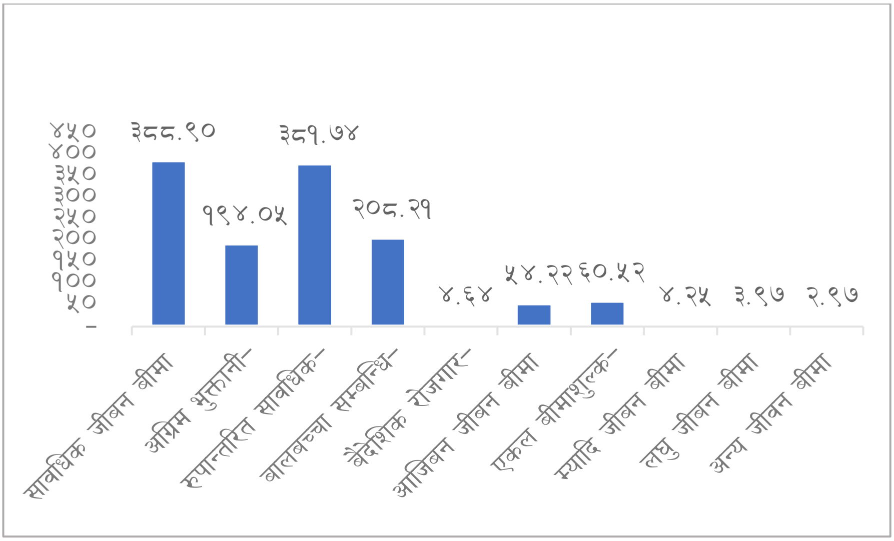

स्रोतः नेपाल बिमा प्राधिकरण को मासिक प्रतिवेदन चैत्र, २०८२।

३.१७ २०८२ चैत्र मसान्तसम्म यस प्रदेशमा निर्जीवन बीमा व्यवसायतर्फ सबैभन्दा बढी सम्पति बीमाबाट रु. ८४ करोड ७३ लाख अर्थात ३६.१७ प्रतिशत र सबैभन्दा कम हवाई विमा बाट शून्य प्रतिशत बीमा शुल्क आर्जन भएको छ। साथै, निर्जीवन बीमा व्यवसायतर्फ कुल सक्रिय रहेका बीमालेख मध्ये सबैभन्दा बढी मोटर/सवारी साधन बीमामा ३८.५६ प्रतिशत र सबैभन्दा कम हवाई बीमामा शून्य प्रतिशत रहेको छ।

तालिका ३(ढ) - २०८१ फाल्गुन महिनासम्म निर्जीवन बीमा व्यवसाय गर्ने बीमकहरूको जारी गरेको रहेका बीमालेख संख्याको विवरण (मधेश प्रदेश)

बीमालेखका प्रकार	बीमाशुल्क आर्जन (रु. करोडमा)	प्रतिशतमा	कुल सक्रिय रहेका बीमालेख संख्या	प्रतिशतमा
सम्पति	८४.७३	३६.१७	३३,३०४	१२.७६
समुन्द्रिक	२१.५२	९.१९	८१,७८२	३१.३४
हवाई	०	०.००	०	०.००
मोटर	८२.०१	३५.०१	१००,६२९	३८.५६
इन्जिनियरिङ्ग तथा ठेक्का जोखिम	१५.२	६.४९	१,२२१	०.४७
विविध	७.४२	३.१७	५,१६२	१.९८

बीमालेखका प्रकार	बीमाशुल्क आर्जन (रु. करोडमा)	प्रतिशतमा	कुल सक्रिय रहेका बीमालेख संख्या	प्रतिशतमा
कृषि तथा बाली	१५.४४	६.५९	९,७०५	३.७२
लघु निर्जीबन बीमा	७.९१	३.३८	२९,१८४	११.१८
जम्मा	**२३४.२४**	**१००.००प्रतिशत**	**२६०,९८७**	**१००.००**

स्रोतः नेपाल बिमा प्राधिकरण को मासिक प्रतिवेदन चैत्र, २०८२।

धितोपत्र बजार

३.१८ नेपालमा आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा धितोपत्र बजारमा लगानीकर्ताको सहभागितामा वृद्धि भएको छ। २०८२ असार मसान्तसम्ममा डिम्याट खाता (हितग्राही खाता) को संख्या ६९ लाख ९७ हजार रहेकोमा २०८२ फागुन मसान्तको अन्त्यसम्ममा करिब २६.२ प्रतिशतले वृद्धि भई ७६ लाख ३९ हजार पुगेको छ, जुन कुल जनसंख्याको करिब २६.१९ प्रतिशत हो। यसैगरी २०८२ असारको अन्त्यसम्म करिब ५९ लाख ७६ हजार मेरो सेयर खाताको संख्या रहेकोमा समीक्षा वर्षमा समेत करिब २२.७० प्रतिशतले वृद्धि भई ६६ लाख १३ हजार पुगेको छ।

३.१९ धितोपत्रको दोस्रो बजारमा कारोबार गर्न आवश्यक कारोबार खाता (TMS Account) को संख्यामा वृद्धि भएको छ।२०८१ असारको अन्त्यसम्ममा धितोपत्रको दोस्रो बजारमा अनलाइन कारोबारका लागि करिब २५ लाख ४९ हजार भन्दा बढीले युजर आई डि लिएकोमा समीक्षा वर्षमा उक्त संख्या करिब २४.८३ प्रतिशतले वृद्धि भई ३१ लाख ८२ हजार पुगेका छन्।

३.२० २०८२ चैत्र मसान्तसम्म नेपालमा धितोपत्र दलाल व्यवसायीको संख्या ९२ रहेको छ, भने मधेश प्रदेशमा धितोपत्र दलालको शाखा संख्या १३ अर्थात नेपालको कुल दलाल व्यवसायी संख्याको १०.७४ प्रतिशत रहेका छन्। यसैगरी नेपालमा मर्चेन्ट बैंकरको संख्या ३२ रहेका छन् भने मधेश प्रदेशमा मर्चेन्ट बैंकरको संख्या १ रहेको छ। जुन नेपालको कुल मार्चेन्ट बैंकरको संख्याको ३.१२ प्रतिशत हुन्छ।

३.२१ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा धितोपत्र दलालको शाखा संख्या १३ रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा धितोपत्र दलालको शाखा संख्या यथावत रहेका छन्।यसैगरी आर्थिक वर्ष २०७६/७६ देखि आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को चैत्र मसान्तसम्म मर्चेन्ट बैंकरको संख्या यथावत रहेको देखिन्छ।

तालिका ३(ण) - मधेश प्रदेशभित्र धितोपत्र दलाल व्यवसायी, मर्चेन्ट बैंकर र करोवार रकम

विवरण	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२	२०८२/८३*
धितोपत्र दलालको शाखा संख्या	४	१२	१२	१३	१३
मर्चेन्ट बैंकर	१	१	१	१	१
करोवार रकम (रु करोडमा)	-	४१०७.५४	९६०४.२५	२४०२२.४०	

स्रोतः नेपाल धितोपत्र बोर्ड। *चैत्र मसान्तसम्म

३.२२ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ असार मसान्तसम्ममा मधेश प्रदेशमा डिम्याट खाताको संख्या जम्मा ८ लाख २५ हजार १ सय ७१ अर्थात् नेपालको कुल डिम्याट खाता संख्याको ११.८० प्रतिशत रहेको छ, जुन मधेश प्रदेशको कुल जनसंख्याको ११.७० प्रतिशत हो।

३.२३ आ.व. २०८१/८२ अन्त्यमा नेप्से सूचकांक २४.७५ प्रतिशतले वृद्धि भई २७९४.७९ विन्दु कायम गरेको छ। गत आ.व को अन्त्यमा यो सूचक २२४०.४० विन्दु रहेको थियो। आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा नेप्से सूचकांक सबैभन्दा उच्च ३०००.८१ विन्दु पुगेको थियो भने सबैभन्दा कम २३१०.५९ विन्दुमा पुगेको थियो। त्यसैगरी नेप्से फ्लोट सूचकांकतर्फ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा करिब २६.६३ प्रतिशतले वृद्धि भई १९३.२७ बिन्दुमा पुगेको छ। उक्त सुचकांक गत वर्षको अन्त्यमा १५२.६२ बिन्दुमा रहेको थियो।

४. कृषि र वन

प्रमुख कृषि बालीले ओगटेको भू-क्षेत्र

४.१ आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को पौष मसान्तसम्ममा मधेश प्रदेशमा प्रमुख कृषि बाली अन्तर्गत खाद्य तथा अन्य बाली, तरकारी तथा बागवानी र फलफूल तथा मसलाले ओगटेको भू-भाग ६.२५ प्रतिशतले कमी भई ८ लाख ९३ हजार ३ हेक्टर रहेको छ भने गत आर्थिक वर्षको सोही अवधिमा २.९३ प्रतिशतले कमी भई ९ लाख ५२ हजार ५ सय १९ हेक्टर पुगेको थियो। मधेश प्रदेशको कृषि बाली प्राय वर्षामा निर्भर रहेको तथा यस अवधिमा बाढीका कारण भएको डुबानले गर्दा कृषि बालीले ओगटेको क्षेत्रफलमा कमी आएको छ।

खाद्य तथा अन्य बाली

४.२ २०८२ पौष मसान्तसम्ममा समग्र खाद्य तथा अन्य बालीले ओगटेको भू-भागमा १०.४९ प्रतिशतले कमी भई ७ लाख ४२ हजार ८६ हेक्टर रहेको छ भने गत आर्थिक वर्षको सोही अवधिमा यस्तो भु-भाग ८ लाख २९ हजार ८८ हेक्टर रहेको थियो। २०८२ पुस मसान्तसम्ममा बालीले ओगटेको क्षेत्रफल १२.११ प्रतिशतले वृद्धि भई ३ सय २४ हेक्टर तथा दलहन बालीको क्षेत्रफल १.७४ प्रतिशतले वृद्धि भई ९० हजार २ सय १४ हेक्टर पुगेको छ। समिक्षा अवधिमा धान बालीले ओगटेको क्षेत्रफल ८.२६ प्रतिशत, मकै बालीले ओगटेको क्षेत्रफलमा १६.१४ प्रतिशत, गहुँले ओगटेको क्षेत्रफल १६.५२ प्रतिशत, कोदोले ओगटेको क्षेत्रफल ६.६४ प्रतिशत, आलुले ओगटेको क्षेत्रफल २७.९७ प्रतिशत, सनपाटले ओगटेको क्षेत्रफल ८५.५३ प्रतिशत, सूर्तीले ओगटेको क्षेत्रफल ३१.५४ प्रतिशत र तेलहनले ओगटेको क्षेत्रफल १४.३४ प्रतिशतले कमी भएको छ। पौष मसान्तसम्ममा धान बालीले ओगटेको क्षेत्रफलमा बारा जिल्लामा ०.१३ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ भने सप्तरी, सिराहा, धनुषा, महोत्तरी, सर्लाही, रौतहट र पर्सा जिल्लामा क्रमशः ५.६४ प्रतिशत, २.४५ प्रतिशत, ९.७५ प्रतिशत, २७.९९ प्रतिशत, ९.४४ प्रतिशत, १४.४० प्रतिशत र ६.५४ प्रतिशतले कमी आएको देखिन्छ।

तरकारी तथा बागवानी

४.३ पौष मसान्तसम्ममा तरकारी तथा बागवानीले ढाकेको भू-क्षेत्रमा ४५.२४ प्रतिशतले वृद्धि भई ९७ हजार ५ सय ३९ हेक्टर पुगेको छ। गत आर्थिक वर्षको सोही अवधिमा तरकारी तथा बागवानीले ढाकेको भू-क्षेत्रमा ८.८८ प्रतिशतले वृद्धि भई ६७ हजार १ सय ५६ हेक्टरमा खेती भएको थियो। तरकारी तथा बागवानीले ढाकेको भू-क्षेत्रफल सर्लाही जिल्लामा सबैभन्दा बढी २३ हजार १ सय १२ हेक्टर अर्थात् मधेश प्रदेशको २३.७० प्रतिशत र धनुषा जिल्लामा सबैभन्दा कम ७ हजार ७ सय ३७ हेक्टर अर्थात् मधेश प्रदेशको ७.९३ प्रतिशत रहेको छ।

तालिका ४ (क) तरकारी तथा बागवानीले ढाकेको भू-क्षेत्र (हेक्टरमा)

जिल्ला	२०८१/८२ पुस मसान्त	२०८२/८३ पुस मसान्त	२०८२/८३ पुस मसान्त (हिस्सा प्रतिशत)
सप्तरी	११,२००	११,२००	११.४८
सिराहा	५,९७५	८,०११	८.२१
धनुषा	७,७३७	७,७३७	७.९३
महोत्तरी	१५,२५०	१५,०००	१५.३८
सर्लाही	१३,५००	२३,११२	२३.७०
रौतहट	२००	१०,३४०	१०.६०
बारा	६,४००	१२,४००	१२.७१
पर्सा	६,८९४	९,७३९	९.९८
जम्मा	**६७,१५६**	**९७,५३९**	**१००.००**

स्रोतः नेपाल राष्ट्र बैंक - मधेश प्रदेशको आर्थिक गतिविधि अध्ययन अर्ध वार्षिक प्रतिवेदन (आ.व २०८२।८३)

फलफूल तथा मसला

४.४ पौष मसान्तसम्ममा फलफूल तथा मसला बालीले ढाकेको भू-क्षेत्रफलमा ५.१५ प्रतिशतले कमी भई ५३ हजार ३ सय ७८ हेक्टरमा सिमित भएको छ। फलफूल तथा मसला बालीले ढाकेको क्षेत्रफलमध्ये आँपले ढाकेको क्षेत्रफलमा ३.९५ प्रतिशत, केरा खेतीले ढाकेको क्षेत्रफलमा १४.०८ र अन्य फलफूल खेतीले ढाकेको क्षेत्रफलमा १२.५५ प्रतिशत वृद्धि भएको देखिन्छ तथा मसला (लसुन, प्याज, अदुवा, बेसार आदि) ले ढाकेको क्षेत्रफलमा ४६.७० प्रतिशतले कमी आएको देखिन्छ। गत आर्थिक वर्षको सोही अवधिमा फलफूल तथा मसला बालीले ढाकेको भू-क्षेत्रफल ९.३३ प्रतिशतले वृद्धि भई ५६ हजार २ सय ७५ हेक्टरमा खेती भएको थियो।

कृषि उत्पादन

४.५ पौष मसान्तसम्ममा प्रदेशको समग्र कृषि बालीहरू (खाद्य तथा अन्य बाली, तरकारी तथा बागवानी र फलफूल तथा मसला) को कुल उत्पादनमा १०.५९ प्रतिशतले कमी भई ४२ लाख ५२ हजार १ सय ९९ मे.टन उत्पादनमा सिमित भएको छ। गत आर्थिक वर्षको सोही अवधिमा यस्तो बालीको कुल उत्पादनमा १.१७ प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो।

खाद्य तथा अन्य बाली

४.६ पौष मसान्तसम्ममा खाद्य तथा अन्य बालीको उत्पादनमा सबैभन्दा बढी पर्सा जिल्लाको हिस्सा १८.२३ प्रतिशत र सबैभन्दा कम रौतहट जिल्लाको हिस्सा ४.१२ प्रतिशत रहेको छ। तरकारी तथा बागवानीतर्फ सबैभन्दा बढी हिस्सा महोत्तरी जिल्लाको २२.२५ प्रतिशत र सबैभन्दा कम हिस्सा धनुषा जिल्लाको ६.८१ प्रतिशत रहेको छ। फलफूल तथा मसालातर्फ सबैभन्दा बढी सप्तरी जिल्लाको हिस्सा ३५.५९ प्रतिशत र सबैभन्दा कम हिस्सा महोत्तरी जिल्लाको ०.८४ प्रतिशत रहेको छ। समग्रमा, यस प्रदेशमा उखु उत्पादन ०.७७ प्रतिशत, सुर्ती उत्पादन १५.६३ प्रतिशत र तेलहन उत्पादन ७.१९ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ भने धान उत्पादन १३.४८ प्रतिशत, मकै उत्पादन ३४.०९ प्रतिशत, गहुँ उत्पादन २२.४४ प्रतिशत, कोदो उत्पादन ६९.०५ प्रतिशत, जौं उत्पादन ३.५६ प्रतिशत, आलु उत्पादन ५७.९७ प्रतिशत, सनपाट उत्पादन ७५.९४ प्रतिशत र दलहन उत्पादन २०.८६ प्रतिशतले घटेको छ। गत आर्थिक वर्षको पुससम्ममा धानको उत्पादन १०.७० प्रतिशत, मकैको उत्पादन ३४.८५ प्रतिशत, गहुँ उत्पादन २.२८ प्रतिशत र तेलहनको उत्पादन १५.०१ प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो भने उखुको उत्पादन १६.८२ प्रतिशत, दलहनको उत्पादन ४१.३९ प्रतिशतले घटेको थियो।

तालिका ४ (ख) मधेश प्रदेशका विभिन्न जिल्लामा कृषि बालीको उत्पादन (मे.टनमा)

आ.व. २०८२/८३	खाद्य तथा अन्य बाली	हिस्सा (प्रतिशत)	तरकारी तथा बागवानी	हिस्सा (प्रतिशत)	फलफूल तथा मसला	हिस्सा (प्रतिशत)
सप्तरी	३५०,७३८.००	१२.२८	१३४,४००.००	१३.७५	१४८,६३०.००	३५.५९
सिराहा	३६५,७४१.३०	१२.८०	७०,४११.००	७.२०	१०५,९३६.१०	२५.३७
धनुषा	४११,१७७.००	१४.३९	६६,५८६.००	६.८१	१६,२५०.००	३.८९
महोत्तरी	३५३,१३८.००	१२.३६	२१७,५००.००	२२.२५	३,५००.००	०.८४
सर्लाही	४६७,१२१.००	१६.३५	१४०,०००.००	१४.३२	३४,१००.००	८.१७
रौतहट	११७,५९५.००	४.१२	१४९,९३०.००	१५.३४	८४,२०७.००	२०.१६
बारा	२७०,५१०.००	९.४७	११४,२२८.००	११.६८	१४,१९७.००	३.४
पर्सा	५२०,९५७.००	१८.२३	८४,५४६.००	८.६५	१०,८०१.००	२.५९
जम्मा	**२,८५६,९७७.३०**	**१००**	**९७७,६०१.००**	**१००**	**४१७,६२१.१०**	**१००**

स्रोत: नेपाल राष्ट्र बैंक - मधेश प्रदेशको आर्थिक गतिविधि अध्ययन अर्ध वार्षिक प्रतिवेदन (आ.व २०८२।८३)

तरकारी तथा बागवानी

४.७ मधेश प्रदेशमा पौष मसान्तसम्ममा तरकारी तथा बागवानीको उत्पादनमा ५.२३ प्रतिशतले वृद्धि भई ९ लाख ७७ हजार ६ सय १ मे. टन उत्पादन भएको अनुमान छ। उत्पादित तरकारीमध्ये सबैभन्दा बढी महोत्तरी जिल्लामा २ लाख १७ हजार ५ सय मे. टन अर्थात् कुल मधेश प्रदेशमा उत्पादित तरकारीको २२.२५ प्रतिशत उत्पादन भएको छ भने धनुषा जिल्लामा सबैभन्दा कम ६६ हजार ५ सय ८६ मे.टन अर्थात् कुल मधेश प्रदेशमा उत्पादित तरकारीको ६.८१ प्रतिशत उत्पादन भएको अनुमान छ। गत वर्षको सोही अवधिमा तरकारी तथा बागवानीको उत्पादन १.०७ प्रतिशतले कमी भएको थियो।

तालिका ४ (ग) मधेश प्रदेशमा तरकारी तथा बागवानी उत्पादन (मे.टनमा)

जिल्ला	२०८१/८२ पुस मसान्त	२०८२/८३ पुस मसान्त	२०८२/८३ पुस मसान्त हिस्सा (प्रतिशत)
सप्तरी	१३७,४००	१३४,४००	१३.७५
सिराहा	६०,५००	७०,४११	७.२०
धनुषा	६६,५८६	६६,५८६	६.८१
महोत्तरी	१९८,२५०	२१७,५००	२२.२५
सर्लाही	१३०,१२५	१४०,०००	१४.३२
रौतहट	१४७,६१६	१४९,९३०	१५.३४
बारा	१०१,१२०	११४,२२८	११.६८
पर्सा	८७,३८६	८४,५४६	८.६५
जम्मा	**९२८,९८३**	**९७७,६०१**	**१००.००**

स्रोतः नेपाल राष्ट्र बैंक - मधेश प्रदेशको आर्थिक गतिविधि अध्ययन अर्ध वार्षिक प्रतिवेदन (आ.व २०८२।८३)

फलफूल तथा मसला

४.८ पौष मसान्तसम्ममा फलफूल तथा मसलाको उत्पादन २३.८९ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ। गत आर्थिक वर्षको सोही अवधिमा यस्तो उत्पादनमा ५.१७ प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो। पौष मसान्तसम्ममा फलफूलको उत्पादन ३६.४७ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ भने मसलाको उत्पादनमा ३०.०५ प्रतिशतले कमी आएको छ। आँप, केरा तथा अन्य फलफूलको उत्पादनमा वृद्धि भएको छ। पौष मसान्तसम्ममा मसलामध्ये प्याजको उत्पादनमा वृद्धि भएको छ भने लसुन, अदुवा, बेसार र अन्य मसालाको उत्पादन कमी आएको छ।

पशुपन्छी, माछा तथा वनजन्य उत्पादन

पशुपन्छीजन्य उत्पादन :

४.९ पौष मसान्तसम्ममा मधेश प्रदेशमा दुधको उत्पादन ११.०६ प्रतिशतले वृद्धि भई ४३ करोड ६१ लाख ९० हजार लिटर, मासुको उत्पादन ३३.९८ प्रतिशतले वृद्धि भई १ लाख १९ हजार ५ सय ३७ मे.टन, अण्डाको उत्पादन २३.४६ प्रतिशतले वृद्धि भई ६ करोड २१ लाख ९५ हजार, छालाको उत्पादनमा ७४.१४ प्रतिशतले वृद्धि भई १ करोड ६५ लाख ८५ हजार वर्ग मिटर र ऊन उत्पादनमा ३.५७ प्रतिशतले वृद्धि भई २ हजार ९ सय १८ के.जी. उत्पादन भएको छ। गत वर्षको अर्ध-वार्षिक अवधिमा दूधको उत्पादन ५.२७ प्रतिशतले, मासुको उत्पादन १.७१ प्रतिशतले, अण्डाको उत्पादन २.२० प्रतिशतले बढेको थियो। पौष मसान्तसम्ममा कुल दुध उत्पादनमध्ये पर्सा जिल्लाको हिस्सा सबैभन्दा बढी ३०.५१ प्रतिशत रहेको छ भने धनुषा जिल्लाको हिस्सा सबैभन्दा कम ४.७२ प्रतिशत रहेको छ।

तालिका ४ (घ) मधेश प्रदेशको पशुपन्छीजन्य उत्पादन

जिल्ला	दुध (हजार लिटरमा) २०८१/८२ पुस मसान्त	दुध (हजार लिटरमा) २०८२/८३ पुस मसान्त	मासु (मे. टनमा) २०८१/८२ पुस मसान्त	मासु (मे. टनमा) २०८२/८३ पुस मसान्त	अण्डा (गोटा हजारमा) २०८१/८२ पुस मसान्त	अण्डा (गोटा हजारमा) २०८२/८३ पुस मसान्त
सप्तरी	४९,०११	५१,४६२	६,००५	६,२०५	७,३१०	७,६७६
सिराहा	६७,३३७	६९,३५७	७,२५९	७,४७२	४,५३१	४,६६६
धनुषा	२०,५५६	२०,५७२	१,९६९	१,९९१	१,०७७	१,०८७
महोत्तरी	२२,९९७	२३,९७५	९,६२४	१०,२२९	४,६८६	४,७५४
सर्लाही	४२,९९७	४३,२०१	९,६२४	१०,५३४	४,६८६	४,५७७
रौतहट	२७,०००	५४,१३२	८,४३५	१७,०१२	२,५४८	५,८०२
बारा	४०,०३५	४०,४१५	७,९४४	७,२९४	१०,३३५	८,८७८
पर्सा	१२२,८०१	१३३,०७६	३८,३५८	५८,८००	१५,२०५	२४,७५५
जम्मा	**३९२,७३४**	**४३६,१९०**	**८९,२१८**	**११९,५३७**	**५०,३७८**	**६२,१९५**

स्रोतः नेपाल राष्ट्र बैंक - मधेश प्रदेशको आर्थिक गतिविधि अध्ययन अर्ध वार्षिक प्रतिवेदन (आ.व २०८२।८३)

माछा उत्पादन

४.१० पौष मसान्तसम्ममा मधेश प्रदेशमा माछाको उत्पादन ८.०३ प्रतिशतले वृद्धि भई ३२ हजार ५ सय ४४ मे. टन पुगेको छ। गत वर्षको सोही अवधिमा यस्तो उत्पादन ४.१३ प्रतिशतले वृद्धि भई ३० हजार १ सय २५ मे. टन रहेको थियो। पौष मसान्तसम्ममा मधेश प्रदेशमा भएको कुल माछा उत्पादनमा सिराहा जिल्लामा भएको माछा उत्पादनको हिस्सा सबैभन्दा बढी २०.४५ प्रतिशत र पर्सा जिल्लामा भएको माछा उत्पादनको हिस्सा सबैभन्दा कम ८.३० प्रतिशत रहेको छ।

तालिका ४ (ङ) मधेश प्रदेशमा माछा उत्पादन स्थिति (मे.टनमा)

जिल्ला	२०८१/८२ पुस मसान्त	२०८२/८३ पुस मसान्त	२०८२/८३ पुस मसान्त हिस्सा (प्रतिशत)
सप्तरी	३,२५०	३,४१३	१०.४९
सिराहा	६,६५०	६,६५५	२०.४५
धनुषा	३,५१०	३,५१८	१०.८१
महोत्तरी	३,०११	३,०११	९.२५
सर्लाही	२,९९६	३,४०२	१०.४५
रौतहट	२,६०२	५,२३२	१६.०८
बारा	४,५६८	४,६१३	१४.१७
पर्सा	३,५३८	२,७००	८.३०
जम्मा	**३०,१२५**	**३२,५४४**	**१००**

स्रोतः नेपाल राष्ट्र बैंक - मधेश प्रदेशको आर्थिक गतिविधि अध्ययन अर्ध वार्षिक प्रतिवेदन (आ.व २०८२।८३)

पशुपन्छी, माछा तथा वनजन्य उत्पादन

पशुपन्छीजन्य उत्पादनः

४.११ पौष मसान्तसम्ममा मधेश प्रदेशमा दुधको उत्पादन ११.०६ प्रतिशतले वृद्धि भई ४३ करोड ६१ लाख ९० हजार लिटर, मासुको उत्पादन ३३.९८ प्रतिशतले वृद्धि भई १ लाख १९ हजार ५ सय ३७ मे.टन, अण्डाको उत्पादन २३.४६ प्रतिशतले वृद्धि भई ६ करोड २१ लाख ९५ हजार, छालाको उत्पादनमा ७४.१४ प्रतिशतले वृद्धि भई १ करोड ६५ लाख ८५ हजार वर्ग मिटर र ऊन उत्पादनमा ३.५७ प्रतिशतले वृद्धि भई २ हजार ९ सय १८ के.जी. उत्पादन भएको छ। गत वर्षको अर्ध-वार्षिक अवधिमा दूधको उत्पादन ५.२७ प्रतिशतले, मासुको उत्पादन १.७१ प्रतिशतले, अण्डाको उत्पादन २.२० प्रतिशतले बढेको थियो। पौष मसान्तसम्ममा कुल दुध उत्पादनमध्ये पर्सा जिल्लाको हिस्सा सबैभन्दा बढी ३०.५१ प्रतिशत रहेको छ भने धनुषा जिल्लाको हिस्सा सबैभन्दा कम ४.७२ प्रतिशत रहेको छ।

तालिका ४ (च) मधेश प्रदेशको पशुपन्छीजन्य उत्पादन

जिल्ला	दुध (हजार लिटरमा) २०८१/८२ पुस मसान्त	दुध (हजार लिटरमा) २०८२/८३ पुस मसान्त	मासु (मे. टनमा) २०८१/८२ पुस मसान्त	मासु (मे. टनमा) २०८२/८३ पुस मसान्त	अण्डा (गोटा हजारमा) २०८१/८२ पुस मसान्त	अण्डा (गोटा हजारमा) २०८२/८३ पुस मसान्त
सप्तरी	४९,०११	५१,४६२	६,००५	६,२०५	७,३१०	७,६७६
सिराहा	६७,३३७	६९,३५७	७,२५९	७,४७२	४,५३१	४,६६६
धनुषा	२०,५५६	२०,५७२	१,९६९	१,९९१	१,०७७	१,०८७
महोत्तरी	२२,९९७	२३,९७५	९,६२४	१०,२२९	४,६८६	४,७५४
सर्लाही	४२,९९७	४३,२०१	९,६२४	१०,५३४	४,६८६	४,५७७
रौतहट	२७,०००	५४,१३२	८,४३५	१७,०१२	२,५४८	५,८०२
बारा	४०,०३५	४०,४१५	७,९४४	७,२९४	१०,३३५	८,८७८
पर्सा	१२२,८०१	१३३,०७६	३८,३५८	५८,८००	१५,२०५	२४,७५५
जम्मा	३९२,७३४	४३६,१९०	८९,२१८	११९,५३७	५०,३७८	६२,१९५

स्रोतः नेपाल राष्ट्र बैंक - मधेश प्रदेशको आर्थिक गतिविधि अध्ययन अर्ध वार्षिक प्रतिवेदन (आ.व २०८२।८३)

माछा उत्पादन

४.१२ पौष मसान्तसम्ममा मधेश प्रदेशमा माछाको उत्पादन ८.०३ प्रतिशतले वृद्धि भई ३२ हजार ५ सय ४४ मे. टन पुगेको छ। गत वर्षको सोही अवधिमा यस्तो उत्पादन ४.१३ प्रतिशतले वृद्धि भई ३० हजार १ सय २५ मे. टन रहेको थियो। पौष मसान्तसम्ममा मधेश प्रदेशमा भएको कुल माछा उत्पादनमा सिराहा जिल्लामा भएको माछा उत्पादनको हिस्सा सबैभन्दा बढी २०.४५ प्रतिशत र पर्सा जिल्लामा भएको माछा उत्पादनको हिस्सा सबैभन्दा कम ८.३० प्रतिशत रहेको छ।

तालिका ४ (छ) मधेश प्रदेशमा माछा उत्पादन स्थिति (मे.टनमा)

जिल्ला	२०८१/८२पुस मसान्त	२०८२/८३पुस मसान्त	२०८२/८३ पुस मसान्त हिस्सा (प्रतिशत)
सप्तरी	३,२५०	३,४१३	१०.४९
सिराहा	६,६५०	६,६५५	२०.४५
धनुषा	३,५१०	३,५१८	१०.८१
महोत्तरी	३,०११	३,०११	९.२५
सर्लाही	२,९९६	३,४०२	१०.४५
रौतहट	२,६०२	५,२३२	१६.०८
बारा	४,५६८	४,६१३	१४.१७
पर्सा	३,५३८	२,७००	८.३०
जम्मा	**३०,१२५**	**३२,५४४**	**१००**

स्रोतः नेपाल राष्ट्र बैंक - मधेश प्रदेशको आर्थिक गतिविधि अध्ययन अर्ध वार्षिक प्रतिवेदन (आ.व २०८२।८३)

वनजन्य उत्पादन

४.१३ पौष मसान्तसम्ममा मधेश प्रदेशमा दाउरा उत्पादनमा ३०.८० प्रतिशतले तथा काठ उत्पादनमा १०.०९ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ। गत वर्षको सोही अवधिमा दाउरा उत्पादनमा ११.८६ प्रतिशतले तथा काठ उत्पादनमा ११७.६० प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो।

सिंचाई तथा मौसम

४.१४ पौष मसान्तसम्ममा मधेश प्रदेशको कुल सिञ्चित क्षेत्रफल ४.३४ प्रतिशतले कमी भई ३ लाख १९ हजार ८० हेक्टर पुगेको छ। कुल सिञ्चित क्षेत्रफलमध्ये कुलोद्वारा सिञ्चित क्षेत्रफल ५.६७ प्रतिशतले कमी भई १ लाख ७ हजार २ सय ३४ हेक्टर, नहरद्वारा सिञ्चित क्षेत्रफल ०.९७ प्रतिशतले कमी भई १ लाख ६५ हजार १ सय २४ हेक्टर र बोरिङद्वारा सिञ्चित क्षेत्रफल ९ प्रतिशतले कमी भई ४१ हजार ५ सय ८६ हेक्टर पुगेको छ। गत वर्षको सोही अवधिमा समग्र सिञ्चित क्षेत्रफल २.४१ प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो। सो अवधिमा नहरद्वारा सिञ्चित क्षेत्रफल ४.३१ प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो।

सिञ्चित भूमिको क्षेत्रफल (हेक्टरमा)
क्षेत्रगत कृषि कर्जा

४.१५ पौष मसान्तसम्ममा बैंक तथा वित्तीय संस्थाबाट मधेश प्रदेशमा प्रवाहित कृषि कर्जा गत वर्ष सोही अवधिको भन्दा ५.६६ प्रतिशतले कमी भई रु.६० अर्ब ९७ करोड रहेको छ। गत वर्षको सोही अवधिमा यस्तो कर्जा रु.६४ अर्ब ६२ करोड रहेको थियो। यस प्रदेशमा प्रवाह भएको कुल कर्जामध्ये कृषि क्षेत्रमा प्रवाहित कर्जाको अंश १२.१९ प्रतिशत रहेको छ। मधेश प्रदेशमा प्रवाहित कुल कृषि कर्जामध्ये सर्लाही जिल्लामा प्रवाह भएको कर्जाको हिस्सा सबैभन्दा बढी अर्थात १६.३२ प्रतिशत र सप्तरी जिल्लामा प्रवाह भएको कर्जाको हिस्सा सबैभन्दा कम अर्थात ७.५० प्रतिशत रहेको छ।

तालिका ४ (ज) मधेश प्रदेशमा प्रवाहित कृषि कर्जा (रु करोडमा)

जिल्ला	कृषि कर्जा	हिस्सा (प्रतिशत)
सप्तरी	४,५७३.१०	७.५०
सिराहा	८,११६.५२	१३.३१
धनुषा	९,४०८.८९	१५.४३
महोत्तरी	६,८१९.४८	११.१८
सर्लाही	९,९४८.६७	१६.३२
रौतहट	६,७३३.९०	११.०४
बारा	६,६४३.८८	१०.९०
पर्सा	८,७२७.२८	१४.३१
जम्मा	**६०,९७१.७१**	**१००.००**

स्रोतः नेपाल राष्ट्र बैंक - मधेश प्रदेशको आर्थिक गतिविधि अध्ययन अर्ध वार्षिक प्रतिवेदन (आ.व

तालिका ४ (झ) प्रदेश अन्तर्गत रहेका वनको संख्या तथा क्षेत्रफल

क. सं.	समुदायमा आधारित वन व्यवस्थापन गरिएको वनको क्षेत्रफल				वनले ढाकेको क्षेत्रफलको वृद्धि प्रतिशत					
	व्यवस्थापन पद्धति	संख्या	क्षेत्रफल (हेक्टर)	कैफियत	जिल्ला	वन क्षेत्र (हे.) (२०१०/ २०११)	वन क्षेत्र (प्रतिशत)	वन क्षेत्र (हे.) २०२०	वन क्षेत्र (प्रतिशत)	वृद्धि प्रतिशत
१	सरकारद्वारा व्यवस्थित वन	८ जिल्ला	४८१७४.३४		पर्सा	७६२३०	५४.१९ (निकुञ्ज क्षेत्र समेत)	७९००७	५६.१	१.९६
२	साझेदारी वन	१७	४६१४३.८७	समुदायमा आधारित	बारा	४६६३०	३६.६४ (निकुञ्ज क्षेत्र समेत)	५०२१९	३९.५	२.८८
३	कबुलियती वन	४९	२३७.४०	समुदायमा आधारित	रौतहट	२६२९०	२५.३२	३०६१३	२९.५	४.१७
४	धार्मिक वन	८	१३२.८३	समुदायमा आधारित	सर्लाही	२५७७०	२०.४	३५९५१	२८.५	८.०७
५	सामुदायिक वन	५४७	७७८४४.१३	समुदायमा आधारित	धनुषा	२७१५०	२२.८४	३५३६४	२९.८	६.९३
६	वन संरक्षण क्षेत्र	१	३६०.००	धनुषाधाम	सिरहा	१८१९०	१५.१७	२४२४४	२१.८	५.८५
७	चक्ला वन	१	१०५२.९२	धनुषा, रौतहट	सप्तरी	२११४०	१६.५०(आरक्ष क्षेत्र समेत)	२६२६१	२०.५	४.०२
८	निजी वन	१०२६	६८०.७६५		महोत्तरी	२२२४०	२२.२३	३०८७८	३०.१	८.६४
९	संरक्षित क्षेत्र	२	८८५४२.९०	पर्सा र कोशी टप्पु	जम्मा	२६३६४०	२७.४९	३१२५३३	३२.७	५.१८
१०	सागरनाथ परियोजना	१	१३१६६.१५							
	जम्मा		**२७७१३५.३०५**							
	वन वृद्धि प्रतिशत		८.७१							

४.१६ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ सम्म विभिन्न व्यवस्थापन पद्धति अन्तर्गत कुल २,७७,१३५.३०५ हेक्टर वन क्षेत्र रहेको देखिन्छ। यस अन्तर्गत सबैभन्दा बढी ५४७ वटा सामुदायिक वनले ७७,८४४.१३ हेक्टर ओगटेका छन् भने २ वटा संरक्षित क्षेत्र (पर्सा र कोशी टप्पु) ले ८८,५४२.९० हेक्टर क्षेत्रफल समेटेका छन्। यसका अतिरिक्त, १७ वटा साझेदारी वन, १०२६ वटा निजी वन, र सरकारद्वारा व्यवस्थित वनको पनि यसमा महत्वपूर्ण हिस्सा रहेको छ। वनले ढाकेको क्षेत्रफलको वृद्धिदर (सन् २०१०/२०११ को तुलनामा सन् २०२० सम्म रुख बाहिरको वन समेत) हेर्दा, प्रदेशको समग्र वन क्षेत्र २,६३,६४० हेक्टरबाट बढेर ३,१२,५३३ हेक्टर पुगेको छ, जसले प्रदेशमा समग्र ५.१८ प्रतिशतको वन क्षेत्र वृद्धि भएको देखाउँछ। जिल्लागत रूपमा हेर्दा, महोत्तरी जिल्लामा सबैभन्दा उच्च ८.६४ प्रतिशत र सर्लाहीमा ८.०७ प्रतिशतले वन क्षेत्र बढेको छ। यसको विपरीत, पर्सा जिल्लामा सबैभन्दा कम १.९६ प्रतिशतको मात्र वृद्धि देखिएको छ, यद्यपि निकुञ्ज क्षेत्रसहित पर्साको कुल वन क्षेत्र प्रतिशत प्रदेशमै सबैभन्दा बढी (५६.१ प्रतिशत) रहेको छ।

तालिका ४ (ञ) प्रदेश अन्तरगत रहेका समुदायमा आधारित वनले ढाकेको क्षेत्रफल

क्र.सं.	व्यवस्थापन पद्धति	सं.	क्षेत्रफल (हेक्टर)	कैफियत	जिल्ला	वन क्षेत्र (हेक्टर) (२०१०/२०११)	वन क्षेत्र (प्रतिशत)	वन क्षेत्र (हेक्टर) २०२०	वन क्षेत्र (प्रतिशत)	वृद्धि प्रतिशत
१	सरकारद्वारा व्यवस्थित वन	-	-	-	जिल्ला	७९२३०	५४.१९ (निकुञ्ज क्षेत्र समेत)	७९००७	५६.१	१.२
२	साझेदारी वन	१७	४६११.६६	समुदायमा आधारित	बारा	४६६३०	३६.६४ (निकुञ्ज क्षेत्र समेत)	५०२९९	३९.५	२.८
३	कबुलियती वन	-	२३६.९	समुदायमा आधारित	रौतहट	२६२९०	२५.३२	३०६१३	२९.५	४.१
४	धार्मिक वन	८	४	समुदायमा आधारित	सर्लाही	२५७७०	२०.४	३५९५९	२८.५	८.०
५	संरक्षित क्षेत्र	२	८८५४.३९	टप्पु	महोत्तरी	२२२४०	२२.२३	३०८७८	३०.९	८.६
६	सामुदायिक वन	५४	८७१२.४९	समुदायमा आधारित	धनुषा	२७१५०	२२.८४	३५३६४	२९.८	६.९
७	वन संरक्षण क्षेत्र	१	३६०	धनुषाधाम	सिरहा	१८१९०	१५.१७	२४८४४	२१.८	५.५
८	ब्लक फरेष्ट	१	१०५०	रौतहट	सप्तरी	२११४०	१६.५० (आरक्ष क्षेत्र समेत)	२६२६१	२०.५	४.०
९	सागरनाथ परियोजना	१	१३११४.१५	-	-	-	-	-	-	-
	जम्मा	**-**	**२८६६१०.८४**	**-**	**-**	**२६३६४०**	**२७.४९**	**३१३२३२**	**३२.७**	**५.१८**

४.१७ मधेश प्रदेशमा कुल २,८६,६१०.८४ हेक्टर वन क्षेत्र रहेको छ, जसलाई मुख्यतया ९ वटा विभिन्न व्यवस्थापन पद्धतिमा वर्गीकरण गरिएको छ। संख्याका आधारमा प्रदेशमा सबैभन्दा बढी ५४ वटा सामुदायिक वनहरू रहेका छन् भने साझेदारी वन १७ वटा, धार्मिक वन ८ वटा, संरक्षित क्षेत्र २ वटा र अन्य (वन संरक्षण क्षेत्र, ब्लक फरेस्ट, सागरनाथ परियोजना) १-१ वटा रहेका छन्। क्षेत्रफलको दृष्टिकोणले सागरनाथ परियोजनाले सबैभन्दा ठूलो हिस्सा अर्थात् ९३,९१४.१५ हेक्टर ओगटेको छ भने सामुदायिक वनले ८७,९१२.४९ हेक्टर र साझेदारी वनले ४६,९११.६६ हेक्टर ओगटेका छन्। यसको विपरीत धार्मिक वनले सबैभन्दा कम अर्थात् मात्र ४ हेक्टर क्षेत्रफल ओगटेको देखिन्छ।

४.१८ जिल्लागत विवरणलाई हेर्दा अधिकांश वनहरू (साझेदारी, कबुलियती, धार्मिक र सामुदायिक) 'समुदायमा आधारित' विधा अन्तर्गत पर्दछन्।यसमा साझेदारी वन बारामा, कबुलियती र ब्लक फरेस्ट रौतहटमा, धार्मिक वन सर्लाहीमा, संरक्षित क्षेत्र महोत्तरीमा, सामुदायिक वन धनुषामा र वन संरक्षण क्षेत्र (धनुषाधाम) सिराहा जिल्ला अन्तर्गत देखाइएको छ। विगतको वन स्रोत सर्वेक्षण २०१०/२०११) र सन् २०२० को भू-उपग्रह चित्र २०२० बीचको तुलनात्मक तथ्याङ्क हेर्दा सरकारद्वारा व्यवस्थित वनको क्षेत्रफल ७१,२३० हेक्टरबाट सामान्य घटेर ७१,००७ हेक्टर पुगेको भए तापनि सामुदायिक र साझेदारी लगायतका अन्य वनहरूको दायरा र प्रतिशतमा उल्लेखनीय सुधार भएको देखिन्छ।

४.१९ समग्रमा मधेश प्रदेशको वन क्षेत्रमा ५.१८ प्रतिशतको औसत कुल वृद्धि भएको छ। वन क्षेत्रको वृद्धि प्रतिशतलाई नियाल्दा महोत्तरीको संरक्षित क्षेत्रमा सबैभन्दा बढी ८.६ प्रतिशत र धार्मिक वनमा ८.० प्रतिशतको उच्च वृद्धिदर कायम भएको देखिन्छ भने सरकारद्वारा व्यवस्थित वनमा सबैभन्दा कम अर्थात् मात्र १.२ प्रतिशतको वृद्धि भएको छ। यस तथ्यले मधेश प्रदेशमा सरकारी वन व्यवस्थापनको तुलनामा समुदायमा आधारित वन व्यवस्थापन पद्धति निकै प्रभावकारी रहेको र यसले वनको क्षेत्रफल विस्तार तथा संरक्षणमा उल्लेखनीय योगदान पुर्‍याइरहेको कुरा स्पष्ट पार्छ।

तालिका ४ (ट) मधेश प्रदेशमा रहेका वन क्षेत्रको विस्तृत विवरण

विवरण	सप्तरी		सिरहा		धनुषा		महोत्तरी		सर्लाही		रौतहट		बारा		पर्सा		जम्मा	
	गोटा	क्षेत्रफल (हे.)	गोटा	क्षेत्रफल (हे.)	गोटा	क्षेत्रफल (हे.)	गोटा	क्षेत्रफल (हे.)	गोटा	क्षेत्रफल (हे.)	गोटा	क्षेत्रफल (हे.)	गोटा	क्षेत्रफल (हे.)	गोटा	क्षेत्रफल (हे.)	गोटा	क्षेत्रफल (हे.)
सरकारद्वारा व्यवस्थित वन	-	३.९५	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	१०३२०.७१	-	-	-	१०३२४.६६
वन संरक्षण क्षेत्र	-	-	-	-	१	३६०.००	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	१	३६०.००
सामुदायिक वन	१३४	१४११०.३०	११२	११३२६.२२	७०	१५४८०.६७	३६	८८५६.४५	८३	७२१५.००	४३	१३७१०.२०	४१	७५६५.५४	४	१०६८२.७१	५२३	८८९४७.०९
साझेदारी वन	-	-	-	-	१	२११०.७३	-	५५५४.४५	-	७४३९.६०	४	९४६३.५४	४	१०१२८.७१	३	२८४०२.७७	१२	६३४९९.८०
कबुलियती वन	-	-	-	-	२५	२०५४.०२	५	९५.२४	१२	९८.२८	-	-	-	-	-	-	४२	२२४७.५४
धार्मिक वन	-	-	१	७.९२	-	-	१	२१.५०	२	३२.००	४	३०.६३	-	-	४	३४.४३	१२	१२६.४८
चक्ला वन	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	१	१०५२.९२	-	-	-	-	१	१०५२.९२
निजी वन	८८	४३.६०	१०२	७५.८०	२१०	४९.५५६	६२	३२.००	११	४५.५५	७२	४१.३७	२३०	१६७.१४	१६८	११०.८१	१०४४	६८०.७६४
सागरनाथ वन क्षेत्र	-	-	-	-	-	-	-	-	-	९४४५.००	-	६६६९.१५	-	-	-	-	-	१६११४.१५
राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु आरक्ष क्षेत्र	१	७०१४.५०	-	-	-	-	-	-	-	-	-	२५२.००	-	-	१	६५५३७.५०	२	७२८०४.००

४.२० प्रदेशका आठवटै जिल्लामा गरी कुल ५२३ वटा सामुदायिक वन रहेका छन्, जसले समग्रमा ८८,९४७.०९ हेक्टर क्षेत्रफल ओगटेका छन्। यसमध्ये सप्तरी जिल्लामा सबैभन्दा बढी १३४ वटा सामुदायिक वन रहेका छन्। क्षेत्रफलका आधारमा अर्को ठूलो हिस्सा राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु आरक्षले ओगटेको छ। संख्यात्मक रूपमा जम्मा २ वटा मात्र रहे तापनि यसले ७२,८०४.०० हेक्टरको विशाल भू-भाग समेटेको छ, जसमा पर्सा जिल्लाको हिस्सा मात्र ६५,५३७.५० हेक्टर रहेको छ। त्यसैगरी, प्रदेशभरिमा रहेका १२ वटा साझेदारी वनले पनि ६३,४९९.८० हेक्टर क्षेत्रफल ओगटेर वन संरक्षणमा महत्त्वपूर्ण भूमिका खेलेका छन्।

४.२१ निजी वनको अवस्था हेर्दा संख्यात्मक दृष्टिकोणले यो प्रदेशमै सबैभन्दा धेरै अर्थात् १,०४४ वटा रहेको छ, तर यसले ओगटेको कुल क्षेत्रफल भने निकै कम (६८०.७६४ हेक्टर) छ। यसले निजी वनहरू साना-साना टुक्रामा विभाजित रहेको कुरालाई प्रस्ट पार्छ। अर्कोतर्फ, सरकारद्वारा व्यवस्थित वनको कुल क्षेत्रफल १०,३२४.६६ हेक्टर रहेकोमा यसको करिब सम्पूर्ण हिस्सा १०,३२०.७१ हेक्टर बारा जिल्लामा मात्र सीमित छ। यस्तै, सर्लाही र रौतहट जिल्लामा मुख्य गरी फैलिएको सागरनाथ वन क्षेत्रले कुल १६,११४.१५ हेक्टर क्षेत्रफल ओगटेको छ। यी प्रमुख वनहरू बाहेक प्रदेशमा अन्य साना प्रकृतिका वनहरू पनि रहेका छन्, जसमा ४२ वटा कबुलियती वन २,२४७.५४ हेक्टर, १ वटा चक्ला वन १,०५२.९२ हेक्टर र १ वटा वन संरक्षण क्षेत्र ३६० हेक्टर रहेका छन्। यसैगरी, सबैभन्दा न्यून क्षेत्रफल ओगट्ने वनको रूपमा १२ वटा धार्मिक वन रहेका छन् जसको कुल क्षेत्रफल १२६.४८ हेक्टर मात्र रहेको छ।

तालिका ४ (ठ) मधेश प्रदेशमा वन क्षेत्र रहेको स्थानीय तहहरुको संख्या

क.सं.	जिल्ला	जम्मा पालिका संख्या	वन क्षेत्र रहेको स्थानीय तह संख्या
१	सप्तरी	१८	८
२	सिरहा	१७	११
३	धनुषा	१८	४
४	महोत्तरी	१५	२
५	सर्लाही	२०	७
६	रौतहट	१८	५
७	बारा	१६	३
८	पर्सा	१४	७
जम्मा		**१३६**	**४७**

४.२२ मधेश प्रदेशका ८ वटा जिल्लाहरूमा रहेका कुल १३६ वटा स्थानीय तहहरूमध्ये केवल ४७ वटामा मात्र वन क्षेत्र रहेको छ। पालिका संख्याको आधारमा विश्लेषण गर्दा, सिरहा जिल्लाका कुल १७ मध्ये सबैभन्दा बढी ११ वटा पालिकाहरूमा वन क्षेत्र रहेको छ भने, महोत्तरीका १५ मध्ये सबैभन्दा कम जम्मा २ वटा पालिकामा मात्र वन क्षेत्र सीमित छ। यसैगरी, वन क्षेत्र कम हुने अन्य जिल्लाहरूमा बारा (१६ मध्ये ३ वटा) र धनुषा (१८ मध्ये ४ वटा) रहेका छन्। बाँकी जिल्लाहरूको अवस्था हेर्दा, सप्तरीका १८ मध्ये ८ वटा, प्रदेशमै सबैभन्दा धेरै पालिका रहेको सर्लाहीका २० मध्ये ७ वटा, रौतहटका १८ मध्ये ५ वटा र पर्साका कुल १४ मध्ये ठ्याक्कै आधा अर्थात् ७ वटा स्थानीय तहहरूमा वन क्षेत्र रहेको पाइन्छ।

५. गरिबी निवारण, रोजगारी र सामाजिक सुरक्षा

गरिबी निवारण तथा रोजगारी

५.१ संघीय सरकारले अवलम्बन गरेको नीतिगत व्यवस्था र वि.सं. २०८७ सम्म गरिबीको रेखामुनी रहेको जनसङ्ख्या ५ प्रतिशत र वि.सं. २१०० सम्म शुन्यमा झार्ने राष्ट्रिय लक्ष्य अनुरूप मधेश प्रदेश सरकारले गरिबी निवारण लक्षित कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्दै आएको छ।

५.२ "तराई मधेश समृद्धि कार्यक्रम" अन्तर्गत २०८१ असारसम्म विपन्न दलित गरिब, मुसहर, चमार, मुस्लिम लगायतका समुदायमा २ हजार १ सय ७८ आवास निर्माण भई हस्तान्तरण भएको छ।

५.३ तीन तहका सरकार, निजी क्षेत्र, श्रमिक र विकास साझेदार समेतको सहभागितामा २०८१ फागुनमा काठमाडौंमा सम्पन्न भएको पाँचौ राष्ट्रिय श्रम तथा रोजगार सम्मेलनबाट आर्थिक वर्ष २०८२/८३ देखि आर्थिक वर्ष २०९१/९२ सम्म आन्तरिक रोजगार प्रवर्द्धन दशक घोषणा भए अनुरूप आवश्यक तयारीको थालनी गरिएको छ।

५.४ तराई-मधेशका २२ जिल्लाका २७८ पालिकाहरूमा सञ्चालनमा रहेको "तराई-मधेश समृद्धि कार्यक्रम" अन्तर्गत ४ सय आयोजना/परियोजना कार्यान्वयनमा रहेका छन्। यस कार्यक्रम अन्तर्गत चालु आर्थिक वर्षको फागुनसम्म स्थानीय तहमा करिब १० हजार कार्यदिन बराबरको रोजगारी सिर्जना भएको छ।

५.५ "प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम" अन्तर्गत आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को फागुनसम्म मधेश प्रदेशका ५७ स्थानीय तहमा १ लाख ०६ हजार ३८ जना बेरोजगार व्यक्ति सूचीकृत भएका छन्। सूचीकृतमध्ये ५ सय ६२ जनाले ४ सय ५७ आयोजनाहरूमा औसत ३५ दिनको रोजगारी प्राप्त गरेका थिए।

५.६ आ.व.२०८०/८१मा मधेश प्रदेशमा रहेका १३६ स्थानीय तहहरूमध्ये १२५ स्थानीय तहहरूले बेरोजगारहरूको सूचीकरण गरेका थिए। मधेश आयोजना कार्यान्वयन गर्ने स्थानीय तहहरूको संख्या सो आ.व.मा १२२ वटा रहेको थियो। यो संख्या २०७९/८० मा १११ वटा, २०७८/७९ मा १११ वटा, २०७७/७८ मा ११३ र २०७६/७७ मा ७६ वटा रहेको थियो।

गरिबी

५.७ नेपाल जीवनस्तर सर्वेक्षणको तथ्यांक अनुसार मधेश प्रदेशका ८ जिल्लाहरूमध्ये रौतहटको अवस्था सबैभन्दा कमजोर देखिन्छ। यहाँ गरिबीको दर सबैभन्दा उच्च ३२.३३ प्रतिशत हुनुका साथै गरिबहरू गरिबीको रेखाभन्दा कति तल छन् भनी देखाउने 'गरिबीको विषमता' ६.९३ प्रतिशत, अति गरिबहरूको अवस्था दर्साउने 'गरिबीको गहनता' २.११ प्रतिशत र गरिब मानिसहरूको कुल सङ्ख्या २,६२,९०५ जना पनि सर्वाधिक छ। रौतहटपछि सर्लाहीमा विषमता ५.४५ प्रतिशत, गहनता १.६०प्रतिशत र बारा विषमता ५.३३ प्रतिशत, गहनता १.५९ प्रतिशतमा गरिबीको गहिराइ उच्च छ, जसले यहाँका नागरिक अति गरिब अवस्थामा बाँचिरहेको र उनीहरूलाई गरिबीको रेखाभन्दा माथि ल्याउन धेरै प्रयासको आवश्यकता पर्ने कुरा दर्साउँछ। यसको ठीक विपरीत, धनुषा जिल्लाको जनसङ्ख्या सबैभन्दा धेरै ८,६५,०३२ भए तापनि गरिबीको दर भने सबैभन्दा कम २०.१० प्रतिशत छ; जसले ठूलो जनसङ्ख्या हुँदैमा गरिबी दर उच्च हुन्छ भन्ने मान्यतालाई चिरेको छ। त्यस्तै, पर्सा जिल्लामा गरिबहरूको कुल सङ्ख्या सबैभन्दा कम १,३४,२३६ जना हुनुका साथै गरिबी दर २०.६ १प्रतिशतका आधारमा यो धनुषापछिको दोस्रो राम्रो अवस्थामा छ। सप्तरी २५.३७प्रतिशत, सिरहा २२.७४प्रतिशत र महोत्तरी २४.०१प्रतिशत गरिबी दरका हिसाबले मध्यम स्तरमा रहे पनि यहाँ अझै १ लाख ६८ हजारदेखि १ लाख ७८ हजारको हाराहारीमा नागरिकहरू गरिबीको रेखामुनि छन्।

तालिका ५(क) : जिल्लागत गरिबीको विवरण

क्र.सं.	जिल्ला	घरपरिवार सङ्ख्या	जनसङ्ख्या	गरिबीको दर	गरिबीको विषमता	गरिबीको गहनता	गरिब सङ्ख्या
१	सप्तरी	१४६,८१५	७०४,३५५	२५.३७%	५.०५%	१.४६%	१७८,६९७
२	सिरहा	१४८,५४७	७३९,३२३	२२.७४%	४.४९%	१.२९%	१६८,१३०
३	धनुषा	१७७,०९१	८६५,०३२	२०.१०%	३.९४%	१.१३%	१७३,८६३
४	महोत्तरी	१३७,८८५	७०५,९०९	२४.०१%	४.७८%	१.३८%	१६९,४९१
५	सर्लाही	१६४,८२३	८६०,२४७	२६.७०%	५.४५%	१.६०%	२२९,६९४
६	रौतहट	१३७,०२५	८१३,२६९	३२.३३%	६.९३%	२.११%	२६२,९०५
७	बारा	१३१,१७७	७६१,२५०	२५.८२%	५.३३%	१.५९%	१९६,५३६
८	पर्सा	११३,०१२	६५१,२८७	२०.६१%	४.१०%	१.१९%	१३४,२३६

स्रोतः नेपाल जीवनस्तर सर्वेक्षण २०७९/८० प्रतिवेदन ।

राष्ट्रिय रोजगार प्रवर्द्धन कार्यक्रम

५.८ राष्ट्रिय रोजगार प्रवर्द्धन कार्यक्रम अन्तर्गत आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को फागुनसम्म मधेश प्रदेशका १३६ स्थानीय तहमा ७४३ स्थानीय तहमा ७ लाख ९७ हजार ७ सय २५ बेरोजगार व्यक्ति सूचीकृत भएका छन्। सूचीकृतमध्ये ५५ हजार १ सय ५१ व्यक्ति रोजगारीमा संलग्न भई औसत ७१.७८ दिन वरावरको रोजगारी प्राप्त गरेका छन्।

तालिका ५ (ख) : राष्ट्रिय रोजगार प्रवर्द्धन कार्यक्रमबाट सिर्जित रोजगारीको विवरण #

प्रदेश	स्थानीय तहको सङ्ख्या	आयोजना प्रविष्ट गरेका स्थानीय तहको सङ्ख्या	आयोजना सङ्ख्या	रोजगारीमा संलग्न भई भुक्तानी प्राप्त व्यक्तिको सङ्ख्या	कुल रोजगारी प्रदान गरिएको दिन	प्रदान गरिएको औसत दिन
कोशी	१३७	१३७	१९२८	९९३०	७६४१००	७६.९
मधेश	१३६	१२३	१२४९	१०१६८	४९९६१३	४९.१
बागमती	११९	११८	१८०५	७८८६	६३०८७०	८०.०
गण्डकी	८५	८५	१४४५	५७६१	४३१०८९	७४.८
लुम्बिनी	१०९	१०७	१५१५	७२५०	५४०२७१	७४.५
कर्णाली	७९	७९	९५०	७१५६	५४३२६७	७५.९
सुदूरपश्चिम	८८	८७	१४४६	७०००	५४९५७२	७८.५
जम्मा	**७५३**	**७३६**	**१०३३८**	**५५१५१**	**३९५८७८२**	**७१.८**

स्रोतः श्रम रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षा मन्त्रालय, २०८२ # फागुनसम्म

५.९ चालु आर्थिक वर्षको फागुनसम्म प्रदेशगत रुपमा सूचीकृत बेरोजगारमध्ये सबैभन्दा बढी कर्णाली प्रदेशमा २ लाख २ हजार ३ सय २ र सबैभन्दा कम गण्डकी प्रदेशमा ६३ हजार ६ सय ९७ जना रहेका छन्।

तालिका ५ (ग): सूचीकृत बेरोजगारको प्रदेशगत विवरण (सङ्ख्यामा)#

प्रदेश	२०७७ /७८	२०७८ / ७९	२०७९ /८०	२०८० /८१	२०८१ /८२	२०८२ /८३*
कोशी	९९६०६	९१७६३	१०५४७८	११०९८३	१०६६१५	९९०४९
मधेश	८२८१३	८२१२७	९६१९०	१२४३९४	१०६०३८	९४५९६
बागमती	९८७८६	८२७५६	९६०९१	१०२६६३	९१८४९	८१५०५
गण्डकी	५९०३०	४९०४७	५३३९६	६०३८३	६१८१४	६३६९७
लुम्बिनी	११४३८१	८६८८२	१०३९३८	९८८२६	८३१२०	७९२२१
कर्णाली	१४२८३४	१५३७४६	१९८१४६	२१०६६४	१०८३५३	२०२३०२
सुदूरपश्चिम	१५४९८९	११६१९२४	१८८१४०	१७७२४१	१३९९३६	१२५०६५
जम्मा	**७५२४४८**	**७०८२४५**	**८४१३७९**	**८८५१५४**	**७९७७२५**	**७४५४३५**

स्रोतः श्रम रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षा मन्त्रालय, २०८२ * फागुनसम्म

५.१० चालु आर्थिक वर्षको फागुनसम्म न्यूनतम रोजगारीमा खटिएका व्यक्तिमध्ये रोजगारी प्राप्त गर्ने व्यक्ति सबैभन्दा बढी मधेश प्रदेशमा १० हजार १ सय ६८ र सबैभन्दा कम गण्डकी प्रदेशमा ५ हजार ७ सय ६१ रहेका छन्। विगत ५ वर्षको प्रवृत्ति विश्लेषण गर्दा आर्थिक वर्ष २०७७/७८ देखि न्यूनतम रोजगारी प्राप्त गर्नेको समग्र सङ्ख्या क्रमशः घट्दै गएको छ।

तालिका ५(घ): न्यूनतम रोजगारी प्राप्त व्यक्तिको प्रदेशगत विवरण

प्रदेश	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२
कोशी	२८८५०	२३४६१	१३८९९	१११४१	९९३०
मधेश	१६५६३	१५५६०	१२७१०	१०६६०	१०१६८
बागमती	२५०५७	२१३५९	११४९७	९९३८	७८८६
गण्डकी	१४०९९	१११९३	७४२४	७२२१	५७६१
लुम्बिनी	२७३२४	२१७४३	१२३८७	८७२९	७२५०
कर्णाली	२९६८६	३५१४०	१७०६४	९१७२	७१५६
सुदूरपश्चिम	३७८८८	३५३३४	१६७०४	७८७२	७०००
जम्मा	**१७९४६७**	**१६३७६०**	**९१६८५**	**६४७३३**	**५५१५१**

स्रोतः श्रम, रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षा मन्त्रालय, २०८२।

वैदेशिक रोजगारी

५.११ वैदेशिक रोजगारप्रति आकर्षण मधेश प्रदेशमा धेरै रहेको देखिन्छ। यस प्रदेश नेपालका सबैभन्दा धेरै श्रम स्वीकृति लिने जनसंख्या भएको प्रदेश मध्येमा पर्दछ। आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा मधेश प्रदेशका १ लाख ०४ हजार ६ सय जनाले नयाँ श्रम स्वीकृति लिएकोमा आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा १ लाख १ सय ४३ जनाले नयाँ श्रम स्वीकृति लिएको छन्। आ.व. २०८०/८१ मा मधेश प्रदेशको धनुषा जिल्लाबाट सबैभन्दा बढी २० प्रतिशतले श्रम स्वीकृति लिएका छन् भने सबैभन्दा कम पर्साबाट ५ प्रतिशतले श्रम स्वीकृति लिएका छन्।

तालिका ५(ङ) - मधेश प्रदेशमा वैदेशिक रोजगारीको लागि नयाँ श्रम स्वीकृतिको अवस्था

जिल्ला	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७८/८०	२०८०/८१	२०८१/८२
सप्तरी	५,४८७	१,८२१	११,२३३	१३,२५३	१२,५५७	१२,५९२
सिराहा	८,६२८	४,५७७	१७,६३८	१४,५०८	१६,८२९	१९,१२५
धनुषा	१०,१९२	५,४३२	२२,९०२	१९,१००	२०,१९३	२३,७७८
महोत्तरी	७,०७०	३,५६५	१६,८३८	१५,२४७	१४,७६४	१६,४००
सर्लाही	५,७४७	२३९	१३,२८८	१६,२२५	१३,३९७	१४,३१०
रौतहट	२,९१९	१,४२३	८,७०६	१०,७९१	८,८११	८,६३३
बारा	२,५१३	८६२	६,२२२	१०,०९४	९,००९	९,५२३
पर्सा	१,५६२	५७०	३,२३९	५,३८२	४,५८३	४,७५९
जम्मा	**४४,११८**	**१८,४८९**	**१००,०६६**	**१०४,६००**	**१००,१४३**	**१०९,१२०**

स्रोतः वार्षिक श्रम स्वीकृति विवरणहरू, वैदेशिक रोजगार विभाग।

चार्ट ५(क) - मधेश प्रदेशमा २०८०/८१मा वैदेशिक रोजगारीको लागि नयाँ श्रम स्वीकृतिको जिल्लागत अवस्था

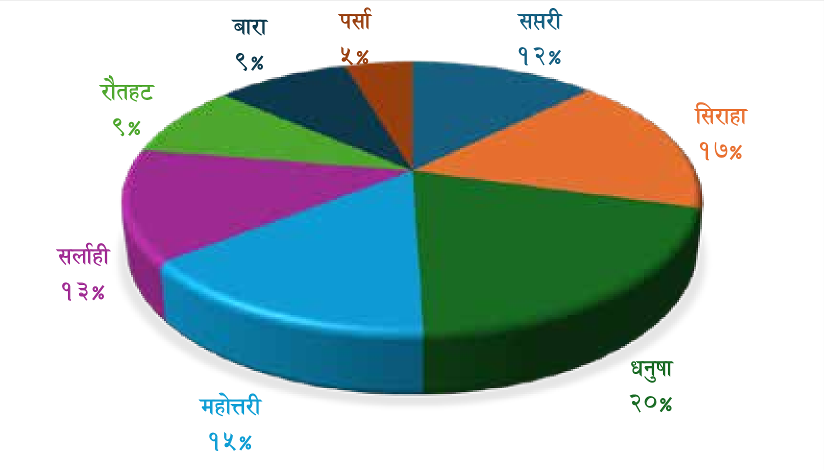

स्रोतः वार्षिक श्रम स्वीकृति विवरण २०८०-८१, वैदेशिक रोजगार विभाग।

सामाजिक सुरक्षाकोषमा आवद्धता

५.१२ मधेश प्रदेशमा २०८१ फागुनसम्म १ हजार ६७ रोजगारदाता प्रतिष्ठानका २७ हजार ९ सय ४८ श्रमिक योगदानकर्ता सामाजिक सुरक्षामा सूचीकृत भएका छन्। आ.व. २०८१/८२को समीक्षा अवधिमा ९२ रोजगारदाता प्रतिष्ठान र ६ सय ८१ श्रमिक योगदानकर्ताहरू कोषमा आवद्ध भएका छन्।

तालिका ५(च) - मधेश प्रदेशमा सामाजिक सुरक्षा कोषमा आवद्ध रोजगारदाता र योगदानकर्ताको संख्या

विवरण	रोजगारदाता	योगदानकर्ता
२०७५/७६	१९९	१,९७७
२०७६/७७	२९८	९,५५२
२०७७/७८	१२९	५,३४६
२०७८/७९	१५४	२,३४९
२०७९/८०	५४	३,२०२
२०८०/८१	१४१	४,८४१
२०८१/८२	१७२	४,०९४
२०८२/८३	१७२	३,६३६
कुल जम्मा	१,३१९	३४,९९७

स्रोतः आर्थिक सर्वेक्षण, २०८१/८२, अर्थ मन्त्रालय, नेपाल सरकार। *फागुनसम्म

६. ऊर्जा र सिँचाई

ऊर्जा (विद्युत, पेट्रोलियम आदि)

६.१ मधेश प्रदेशका सबै परिवारमा राष्ट्रिय प्रसारण ग्रिडबाट विद्युत उपलब्ध भएको छ जुन प्रदेशहरूमध्ये सबैभन्दा बढी हो। यस प्रदेशमा आ.व. २०७९/८० देखि शत प्रतिशत विद्युत पहुँच पुगेको छ।

चार्ट ६ (क) - मधेश प्रदेशमा राष्ट्रिय प्रसारण ग्रिडबाट विद्युत पहुँच प्राप्त प्रदेशगत जनसङ्ख्या (प्रतिशतमा)

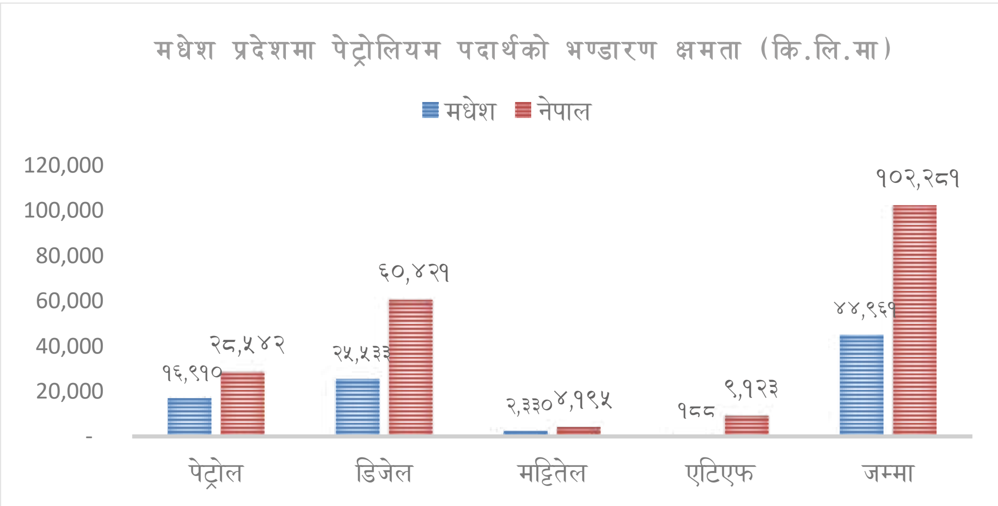

स्रोतः आर्थिक सर्वेक्षण, २०८२/८३, अर्थ मन्त्रालय, नेपाल सरकार। * फागुनसम्म

६.२ मधेश प्रदेशको सम्पूर्ण क्षेत्र समथर भूमि मात्र भएकोले यस प्रदेशमा जलविद्युत उत्पादन न्युन रहेको छ। यस प्रदेशमा विद्युत उत्पादन क्षमता आ.व. २०७७/७८ मा १३ मेगावाट रहेकोमा आ.व. २०८२/८३ मा ३५ मेगावाट पुग्ने देखिन्छ।

तालिका ६(क) - प्रदेशगत विद्युत उत्पादन क्षमता (मेगावाटमा)
(वैकल्पिक ऊर्जा प्रवर्द्धन केन्द्रबाट उत्पादित विद्युत बाहेक)

क्षेत्र	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२	२०८२/८३*
मधेश	१३	२१	२५	२५	३५	३५
नेपाल	१,३८८	२,१०७	२,६७७	३,१५७	३५१२	३९९७

स्रोतः आर्थिक सर्वेक्षण, २०८२/८३, अर्थ मन्त्रालय, नेपाल सरकार। * फागुनसम्म

६.३ पेट्रोलियम पदार्थको भण्डारण क्षमताको हिसाबले मधेश प्रदेशमा सबैभन्दा बढी भण्डारण क्षमता ४४ हजार ९ सय ६१ किलो लिटर (देशभरको कुल क्षमताको ४३.५ प्रतिशत) रहेको देखिन्छ।

तालिका ६ (ख) मधेश प्रदेशमा पेट्रोलियम पदार्थको भण्डारण क्षमता (कि.लि.मा)

प्रदेश	पेट्रोल	डिजेल	मट्टितेल	एटिएफ	जम्मा
मधेश	१६,९१०	२५,५३३	२,३३०	१८८	४४,९६१
नेपाल	२८,५४२	६०,४२१	४,१९५	९,१२३	१०२,२८१

स्रोतः आर्थिक सर्वेक्षण, २०८२/८३, अर्थ मन्त्रालय, नेपाल सरकार।

चार्ट ६(ख) - मधेश प्रदेशमा पेट्रोलियम पदार्थको भण्डारण क्षमता (कि.लि.मा)

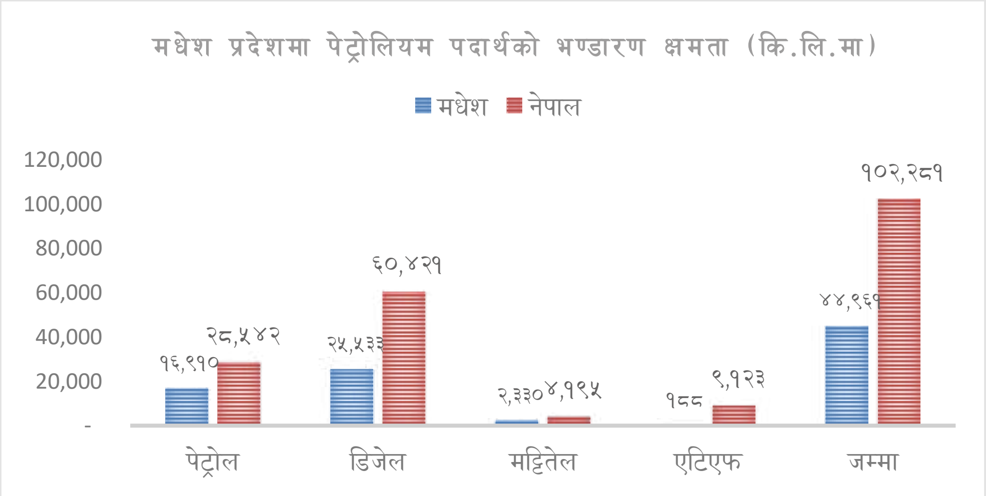

स्रोतः आर्थिक सर्वेक्षण, २०८२/८३, अर्थ मन्त्रालय, नेपाल सरकार।

६.४ पेट्रोलियम पदार्थको भण्डारण क्षमताको माग धान्ने दिन पेट्रोल, डिजेल, मट्टितेत र एटिएफ क्रमश:१२,२०,२०७ र १० दिन रहेको छ।

तालिका ६ (ग) मधेश प्रदेशमा पेट्रोलियम पदार्थको माग धान्ने दिन

प्रदेश	प्रादेशिक भण्डारण क्षमता (कि.लि.)				माग धान्ने दिन			
	पेट्रोल	डिजेल	मट्टितेल	एटिएफ	पेट्रोल	डिजेल	मट्टितेल	एटिएफ
कोशी	२०२०	७११०	७१०	४१७	७	१३	६४	११
मधेश	१६९१०	२५५३३	२३३०	१८८	१२	२०	२०७	१०
बागमती	६०७०	८४००	७६०	७२१५	७	१२	११३	१०
गण्डकी	१११०	१२३००	-	१६८	९	६३	-	१०
लुम्बिनी	१५५३	५४४३	२८०	९५६	५	८	६३	२३
कर्णाली	-	-	४५	९९	-	-	९४	११
सुदूरपश्चिम	८७९	१६३५	७०	८०	८	६	१७६	७
नेपाल	२८५४२	६०४२१	४१९५	९१२३	४८	१२२	७१७	८२

चार्ट ६(ग) - मधेश प्रदेशमा पेट्रोलियम पदार्थको माग धान्ने दिन

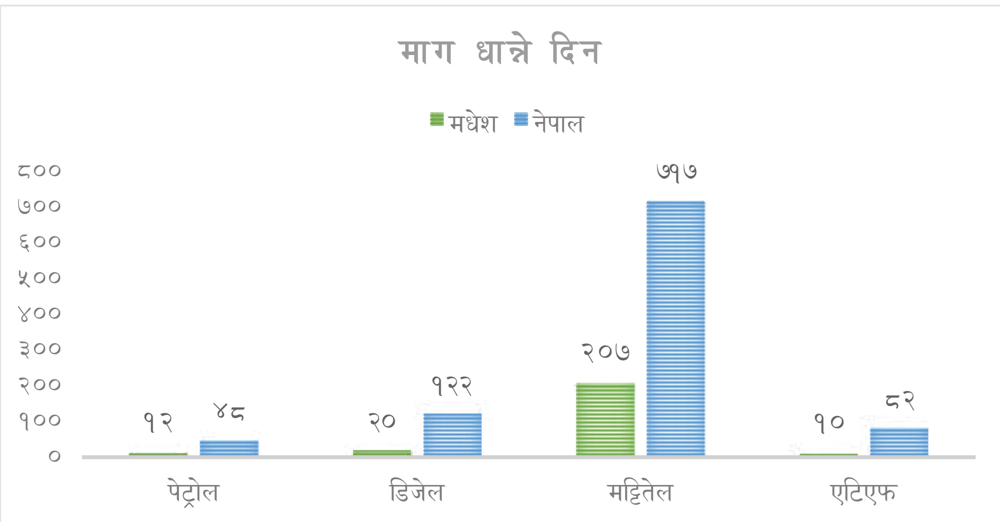

स्रोतः आर्थिक सर्वेक्षण, २०८२/८३, अर्थ मन्त्रालय, नेपाल सरकार।

सिँचाई

६.५ समीक्षा अवधिमा मधेश प्रदेशको कुल सिञ्चित क्षेत्रफल ४.३४ प्रतिशतले कमी भई ३ लाख १९ हजार ८० हेक्टर पुगेको छ । कुल सिञ्चित क्षेत्रफलमध्ये कुलोद्वारा सिञ्चित क्षेत्रफल ५.६७ प्रतिशतले कमी भई १ लाख ७ हजार २ सय ३४ हेक्टर, नहरद्वारा सिञ्चित क्षेत्रफल ०.९७ प्रतिशतले कमी भई १ लाख ६५ हजार १ सय २४ हेक्टर र बोरिङद्वारा सिञ्चित क्षेत्रफल ९ प्रतिशतले कमी भई ४१ हजार ५ सय ८६ हेक्टर पुगेको छ । गत वर्षको सोही अवधिमा समग्र सिञ्चित क्षेत्रफल २.४१ प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो । सो अवधिमा नहरद्वारा सिञ्चित क्षेत्रफल ४.३१ प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो ।

चार्ट ६(घ) - मधेश प्रदेशमा सिञ्चित भूमिको क्षेत्रफल (हेक्टरमा

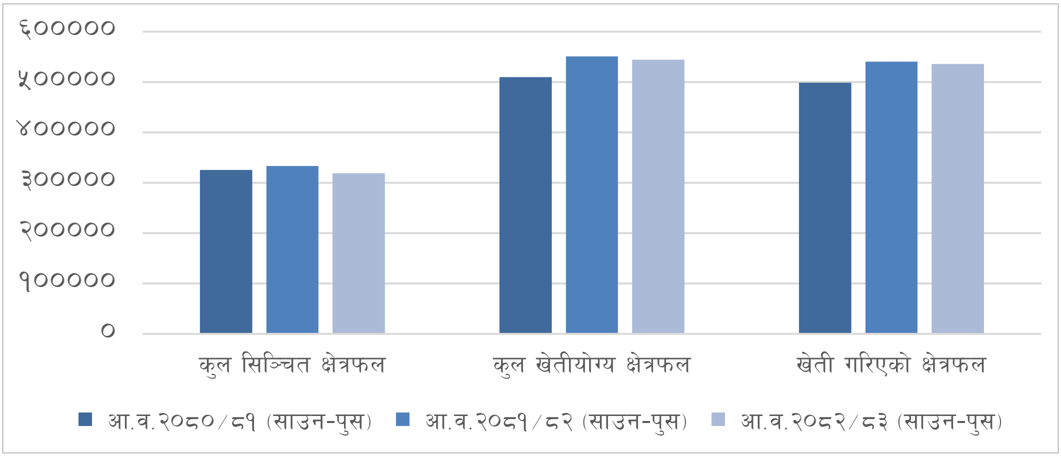

स्रोतः नेपाल राष्ट्र बैंक, आ.व. २०८२/०८३ जनकपुरधाम, ।

७. भौतिक पूर्वाधार र यातायात

भौतिक पूर्वाधार

७.१ यस मधेश प्रदेशमा आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा सडक विस्तार अन्तर्गत माटो/कच्ची ७७.५३ कि.मी., ग्रावेल ४०६.६३ कि.मी, सडक ढलान २५३.५५ कि.मी., कालोपत्रे ८३.९१ कि.मी. र नाला १७.४४ कि.मी भएको छ।

तालिका ७(क) - आ.व. २०८१/८२ मा मधेश प्रदेशमा जिल्लागत सडक विस्तारको विवरण

विवरण	जिल्लागत सडक विस्तार विवरण								पुर्वाधार विकास निर्देशनालय	जम्मा
सडक (कि.मी)	सप्तरी	सिराहा	धनुषा	महोत्तरी	सर्लाही	रौतहट	बारा	पर्सा		
माटो /कच्ची	०	७.८२	१२.२५	०.५३	३	११.८१	२२.६८	१९.४४	०	७७.५३
ग्रावेल	३६.७३	२५.१८	२२.३	५४.१५	८६	६३.५५	७४.९७	४२.२५	१.५	४०६.६३
सडक ढलान	३२.५४	२७.३	१७.४	५४.६२	३२	४३.६	२२.६५	१९.७१	३.७३	२५३.५५
कालोपत्रे	१.९	६.१२	७	४.२८	१२.६७	३.२६	३५	१३.६८	०	८३.९१
नाला	७.१६	०	०	०	०	५.६३	०	४.६५	०	१७.४४
नियमित मर्मत सम्भार	०	०	२.७५	०	२	१०३.६७	०	२	०	११०.४२
जम्मा	**७८.३३**	**६६.४२**	**६१.७**	**११३.५८**	**१३५.६७**	**२३१.५२**	**१५५.३**	**०**	**५.२३**	**९४९.४८**

स्रोत- भौतिक पुर्वाधार विकास मन्त्रालय, जनकपुरधाम।

७.२ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा मधेश प्रदेशमा पुल विस्तार अन्तर्गत कलभर्ट १०९ र पक्की पुल ४ निर्माण भएको छ। सप्तरी, धनुषा, बारा र पर्सामा क्रमश १/१ वटा निर्माण भएको छ।

तालिका ७(ख) - आ.व. २०८१/८२ मा मधेश प्रदेशमा जिल्लागत पुल विस्तारको विवरण

पुल संख्या	जिल्लागत पुल विस्तार विवरण								जम्मा
	सप्तरी	सिराहा	धनुषा	महोत्तरी	सर्लाही	रौतहट	बारा	पर्सा	
कलभर्ट	१२	१८	९	१४	११	१६	४	१५	१०९
पक्की पुल	१	०	१	०	०	०	१	१	४

स्रोत- भौतिक पुर्वाधार विकास मन्त्रालय, जनकपुरधाम।

यातायात

७.३ आ.व. २०८२/८३ मधेश प्रदेशमा दर्ता भएका कुल सवारीको साधनको संख्या आ.व. २०८०/८१ को तुलनामा १३.४६ प्रतिशतले कमी ५९ हजार ६९ कायम भएको छ। सवारीसाधनहरु मध्ये मोटरसाइलको संख्यामा २६.८८ प्रतिशतले कमी आई ५७ हजार ९ सय ३६ र अन्य यातायात साधनको संख्यामा ०.६२ प्रतिशतले बृद्धि भई १६ हजार ७ सय ६ रहेको छ।

तालिका ७(ग) - मधेश प्रदेशमा यातायात साधनको नयाँ दर्ताको स्थिति

क्र.स.	विवरण	आ.व. २०७८/७९	आ.व २०७९/८०	आ.व. २०८०/८१	आ.व. २०८१/८२	आ.व. २०८२/८३*
१	मोटरसाईकल	११७,८४०	८७,३३९	४९,८४५	५७,९३६	४२,३६३
२	अन्य	१५,५२४	१४,६८९	९,८३७	१०,३२३	१६,७०६
	कुल जम्मा	**१३३,३६४**	**१०२,०२८**	**५९,६८२**	**६८,२५९**	**५९,०६९**

स्रोतः श्रम तथा यातायात मन्त्रालय, मधेश प्रदेश * चैत्र मसान्तसम्म

आवास र अन्य

७.४ भौतिक पुर्वाधार विकास मन्त्रालयको आर्थिक वर्ष २०८१/८२ अनुसार जनता आवास कार्यक्रम सबैभन्दा बढी सर्लाहीमा २२५८ वटा निर्माण सम्पन्न भएको देखिन्छ भने महोत्तरी र बारामा हालसम्म आवास निर्माण सम्पन्न नभएको देखिन्छ। त्यसैगरी महेन्द्रनारायण निधि आवास कार्यक्रम अन्तर्गत सबैभन्दा बढी महोत्तरी जिल्लामा ११५ वटा भवन निर्माण भएको देखिन्छ भने सर्लाहीमा शुन्य निर्माण सम्पन्न भएको देखिन्छ।भवन/सरकारी भवन/सामुदायिक भवन/धर्मशाला सबैभन्दा बढी महोत्तरीमा निर्माण भएको देखिन्छ भने सप्तरी, धनुषा, सर्लाही, बारा र पर्सामा निर्माण सम्पन्न नभएको देखिन्छ।

तालिका ७(घ) - मधेश प्रदेशमा जिल्लागत भवन तथा अन्य निर्माणको विवरण

विवरण	जिल्लागत भवन तथा अन्य निर्माणको विवरण								जम्मा
	सप्तरी	सिराहा	धनुषा	महोत्तरी	सर्लाही	रौतहट	बारा	पर्सा	
जनता आवास कार्यक्रम	५१५	३०७	६३८	०	२२५८	१३५०	०	५१०	५५७८
महेन्द्रनारायण निधि आवास कार्यक्रम	५३	३९	५८	११५	०	१००	३६	२५	४२६
विपन्नसँग मदन भण्डारी आवास	०	१६	१	०	१	२३४	०	०	२५२
भवन/सरकारी भवन/सामुदायिक भवन/धर्मशाला	०	३०	०	८१	०	४०	०	०	१५१
अन्य निर्माण कार्य	१८६	०	०	०	२२	०	०	०	२०८

स्रोतः- भौतिक पुर्वाधार विकास मन्त्रालय, आ.व. २०८१/८२, मधेश प्रदेश।

८. उद्योग र वाणिज्य

८.१ नेपालभर कुल ३,६६,२३० लघु तथा साना उद्योगहरू दर्ता भएका छन्। यसमध्ये सबैभन्दा बढी उद्योगहरू बागमती प्रदेशमा ६०,२०४ दर्ता देखिन्छन् भने दोस्रो स्थानमा सुदूरपश्चिम प्रदेश ५५,४०२ र तेस्रोमा कोशी प्रदेश ५०,५५० रहेका छन्। सबैभन्दा कम नयाँ दर्ता मधेश प्रदेशमा १८,४१९ भएको देखिन्छ।

८.२ उद्योग नवीकरणतर्फ कुल २,४०,८६५ उद्योगहरू प्रक्रियामा आएका छन्। यसमा पनि बागमती प्रदेश (६४,१३६) सबैभन्दा अगाडि छ। सबैभन्दा कम उद्योग नविकरण गण्डकीपछि दोस्रोमा मधेश प्रदेशमा (२५,१४८) भएको देखिन्छ।

तालिका ८(क) - प्रदेशतर्फको उद्योग तथा वाणिज्यसँग सम्बन्धित लघु, घरेलु तथा साना उद्योगको विवरण

प्रदेश	उद्योगतर्फ		वाणिज्यतर्फ	
	दर्ता	नविकरण	दर्ता	नविकरण
कोशी	५०,५५०	३७,६२४	२३,३२८	३१,४९७
मधेश	१८,४१९	२५,१४८	१८,८०५	३८,१७९
बागमती	६०,२०४	६४,१३६	२६,९७७	५४,१८२
गण्डकी	१२१,६४१	२२,००३	४,८२२	१६,२६५
लुम्बिनी	३५,४५०	३३,२३०	४९,९०७	१६,२६५
कर्णाली	४४,५६४	२९,६५६	३९,९०५	२५,२१९
सुदूरपश्चिम	५५,४०२	२९,०६८	२१,४४२	४१,२५९
नेपाल	**३८६,२३०**	**२४०,८६५**	**१८५,१८६**	**२२२,८६६**

स्रोतः आर्थिक सर्वेक्षण, २०८२/८३, अर्थ मन्त्रालय, नेपाल सरकार।

८.३ मधेश प्रदेशमा कुल २५,८५१ कम्पनीहरू दर्ता छन्। चालु आर्थिक वर्षमा १,६४५ कम्पनी थपिएका छन्, जुन बागमतीपछि दोस्रो ठूलो वृद्धि हो। यसले मधेश प्रदेशमा औद्योगिक तथा व्यापारिक आकर्षण क्रमशः बढ्दै गएको संकेत गर्दछ।

तालिका ८(ख) - हालसम्म दर्ता भएका कम्पनी दर्ताको विवरण

प्रदेश	२०८२ असारसम्म	चालू आर्थिक वर्षको थप भएको फागुन मसान्त सम्म	२०८२ फागुन मसान्त सम्म
कोशी	२६,१३५	१,३७३	२७,५०८
मधेश	२४,२०६	१,६४५	२५,८५१
बागमती	२५१,७७२	१४,२०८	२६५,९८०
गण्डकी	१९,७६८	१,०७०	२०,८३८
लुम्बिनी	२४,२९३	१,५३६	२५,८२९
कर्णाली	४,५९३	२३९	४,८३२
सुदूरपश्चिम	७,३८४	४१४	७,७९८
प्रदेश नखुलेको	१,०५९	१	१,०६०

स्रोतः आर्थिक सर्वेक्षण, २०८२/८३, अर्थ मन्त्रालय, नेपाल सरकार। *फाल्गुनसम्म

८.४ आ.व. २०८२/८२ पुस मसान्तसम्म बैंक तथा वित्तीय संस्थाबाट मधेश प्रदेशमा औद्योगिक क्षेत्रतर्फ प्रवाह भएका कुल कर्जा ५.४२ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.१ खर्ब २८ अब ४७ करोड रहन गएका छ। गत आर्थिक वर्षको सोही अवधिमा यस्ता कर्जा रु.१ खर्ब २१ अब ८७ करोड रहेका थियो। आ.व. २०८२/८२ पुस मसान्तसम्ममा मधेश प्रदेशमा औद्योगिक क्षेत्रमा प्रवाहित कर्जामध्ये सबैभन्दा बढी कर्जा पर्सा जिल्लामा ६३.५५ प्रतिशत र सबैभन्दा कम सप्तरी जिल्लामा २.१६ प्रतिशत रहेका छ। मधेश प्रदेशमा सबैभन्दा धेरै उद्योगहरू पर्सा जिल्लामा रहेकोले सबैभन्दा बढी औद्योगिक कर्जा प्रवाह उक्त जिल्लामा भएका देखिन्छ।

तालिका ८(ग) - जिल्लागत उद्योग क्षेत्र कर्जाको स्थिति (रु.करोडमा)

क्र.स.	जिल्ला	कर्जा रकम	हिस्सा (प्रतिशत)
१	सप्तरी	२७७.१२	२.१६
२	सिराहा	६४२२.४३	५.००
३	धनुषा	१२८३.१८	९.९९
४	महोत्तरी	५८४.७९	४.५५
५	सर्लाही	६८५.५९	५.३४
६	रौतहट	४४२.६५	३.४५
७	बारा	७६६.४५	५.९७
८	पर्सा	८१६४.९६	६३.५५
	जम्मा	**१२८४७.१७**	**१००.००**

स्रोतः प्रादेशिक आर्थिक गतिविधि अध्ययनको वार्षिक प्रतिवेदन, २०८२/८३, नेपाल राष्ट्र बैंक।

८.५ २०८२ फाल्गुन मसान्तसम्म नेपालमा रहेको जम्मा ३१८ तारे होटेलहरू मध्ये मधेश प्रदेशमा कुल १२ वटा तारे होटेलहरू रहेका छन्। यस प्रदेशमा एक तारे, दुई तारे, तीन तारे, चार तारे र पाँच तारे होटलको संख्या क्रमशः २, ४, २, ३ र १ वटा रहेको छ।

तालिका ८(घ) - प्रदेशगत तारे होटलको सङ्ख्या (२०८१ फागुनसम्म)

तारे होटल वर्गीकरण	प्रदेश							नेपाल
	कोशी	मधेश	वागमती	गण्डकी	लुम्बिनी	कर्णाली	सुदुरपश्चिम	
एक तारे	२	२	३१	३	३	०	३	४४
दुई तारे	१	४	३३	८	३	०	०	४९
तीन तारे	२	२	२८	२	३	०	०	३७
चार तारे	२	३	१०	७	१६	१	१	४०
पाँच तारे	२	१	१९	२	४	०	०	२८
पाँच तारे डिलक्स	१	०	२	०	०	०	०	३
पाँच तारा स्तर बुटिक/हेरिटेज होटल	०	०	३	०	०	०	०	३
चार तारा स्तर डिलक्स बुटिक/हेरिटेज होटल	०	०	४	१	०	०	०	५
साधारण रिसोर्ट	४	०	१००	१९	४	०	०	१२७
डिलक्स रिसोर्ट	०	०	५	३	१	०	०	९
लक्जरी रिसोर्ट	०	०	३	०	०	०	०	३
तीन तारा स्तर साधारण बुटिक/हेरिटेज होटल	०	०	१	०	०	०	०	१
जम्मा	**१४**	**१२**	**२३९**	**५४**	**३४**	**१**	**४**	**३५८**

स्रोतः आर्थिक सर्वेक्षण, २०८२/८३, अर्थ मन्त्रालय, नेपाल सरकार।

९. सामाजिक क्षेत्र

मधेश प्रदेशमा शिक्षा

९.१ शैक्षिक सत्र २०८२ मा ३५ हजार ९ सय ५१ विद्यालयमध्ये सामुदायिक विद्यालयको हिस्सा ७५.१ प्रतिशत रहेको छ भने संस्थागत २४.९ प्रतिशत रहेको छ। जस मध्ये यस प्रदेशमा सामुदायिक विद्यालयको संख्या ३४८४ र संस्थागत १९८७ गरी देशभरिको कुल विद्यालयको १५ प्रतिशत विद्यालय यस प्रदेशमा रहेको छ। देश भरीका कुल ७० लाख ४१ हजार विद्यार्थीमध्ये ६२.३ प्रतिशत सामुदायिक विद्यालयमा र ३७.७ प्रतिशत संस्थागत विद्यालयमा अध्ययनरत छन्।

९.२ मधेश प्रदेशमा सामुदायिक विद्यालय र संस्थागत विद्यालयको अनुपात कुल विद्यालयको ६४ प्रतिशत र ३६ प्रतिशत रहेको छ। मधेश प्रदेशमा सामुदायिक विद्यालयको संख्या राष्ट्रिय औसत ३० प्रतिशत भन्दा बढी रहेको छ।

तालिका ९(क) - मधेश प्रदेशमा शिक्षाको विवरण

प्रदेश/तह	विद्यालयको सङ्ख्या		सामुदायिक विद्यालयमा कार्यरत शिक्षक			विद्यार्थी भर्ना (हजारमा)		खुद भर्नादर	
	सामुदायिक	संस्थागत	स्थायी	अस्थायी	राहत	छात्रा	छात्र	कक्षा (१-५)	कक्षा (११-१२)
मधेश	३४८४	१९८७	१०२८४	५४५३	४२६७	८२३.४	९०६.४	९५.२	११.७
नेपाल	**२७०१०**	**८९४१**	**८९२१४**	**५४६०८**	**३६२८१**	**३३६१**	**३६८०**	**९७.९**	**२०.५**

स्रोतः आर्थिक सर्वेक्षण, २०८२/८३, अर्थ मन्त्रालय, नेपाल सरकार।

९.३ यस प्रदेशमा खुद भर्नादर कक्षा १ देखि ५ सम्म ९५.२ प्रतिशत रहेको छ भने कक्षा ११-१२ को खुद भर्नादर राष्ट्रिय औषत २०.५ प्रतिशत भन्दा ज्यादै न्यून अर्थात् ११.७ प्रतिशत रहेको छ जसले उच्च तहमा विद्यार्थी टिकाउ दर न्यून रहेको संकेत गर्दछ।

९.४ कुल विद्यालयमध्ये मधेश प्रदेशमा आधारभूत तह कक्षा (१-५), आधारभूत तह कक्षा (१-८), माध्यमिक तह कक्षा ९-१०, माध्यमिक तह कक्षा ११-१२ संचालन गर्ने विद्यालयको संख्या क्रमशः ५२ प्रतिशत, २२.६५ प्रतिशत, १५.७१ प्रतिशत र ९.०४ प्रतिशत रहेका छन्।

तालिका ९(ख) — मधेश प्रदेशमा रहेका विभिन्न तहका विद्यालयको विवरण

प्रदेश/तह	आधारभूत तह कक्षा (१-५)		आधारभूत तह कक्षा (१-८)		माध्यमिक तह कक्षा (९-१०)		माध्यमिक तह कक्षा (११-१२)	
	सामुदायिक	संस्थागत	सामुदायिक	संस्थागत	सामुदायिक	संस्थागत	सामुदायिक	संस्थागत
मधेश	२०६१	८१५	६१५	६२५	४३५	४२५	३७३	१२२
नेपाल	**१५०७९**	**२४९४**	**४७११**	**२०७९**	**३८३९**	**३३३१**	**३३८१**	**१०३७**

स्रोतः शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय, २०८२।

९.५ मधेश प्रदेशमा अस्थायी र राहत शिक्षक भन्दा स्थायी शिक्षकको संख्या बढी रहेको छ। यस प्रदेशमा कुल शिक्षक मध्ये स्थायी, अस्थायी र राहतको संख्या क्रमशः ५७ प्रतिशत, १७ प्रतिशत र २६ प्रतिशत रहेको छ।

चार्ट ९(क): सामुदायिक विद्यालयमा कार्यरत शिक्षकको प्रदेशगत विवरण

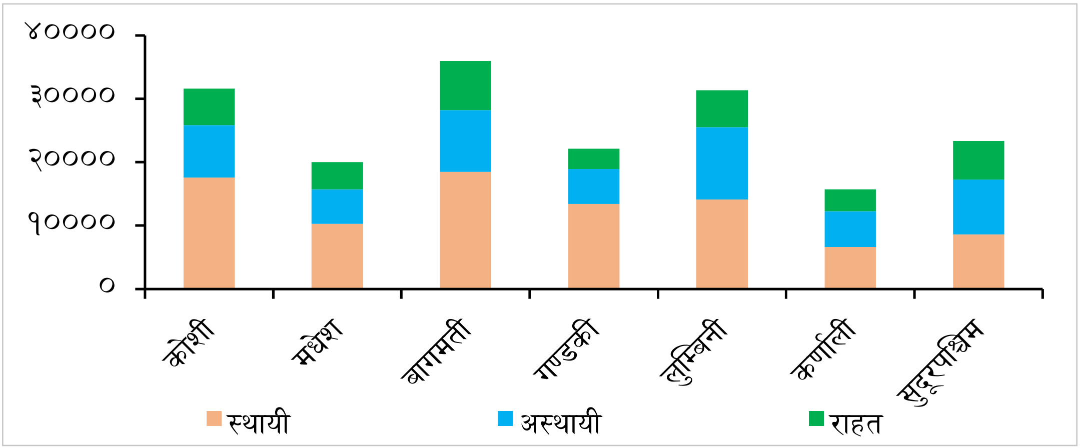

स्रोतः शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्र, २०८२

विद्यालय भर्ना दर

९.६ शैक्षिक सत्र २०८२ मा भर्ना भएका कुल विद्यार्थीमध्ये मधेश प्रदेशमा सबैभन्दा बढी २४.६ प्रतिशत र कर्णाली प्रदेशमा सबैभन्दा कम ६.७ प्रतिशत रहेका छन्। गत शैक्षिक सत्रमा समेत मधेश प्रदेशमा सबैभन्दा बढी २४.५ प्रतिशत र कर्णाली प्रदेशमा सबैभन्दा कम ६.६ प्रतिशत विद्यार्थी भर्ना भएका थिए।

९.७ शैक्षिक सत्र २०८२ मा कक्षा १ देखि १२ सम्मका कुल विद्यार्थी ७० लाख ४० हजार ८ सय पच्चिस मध्ये मधेश प्रदेशमा १७ लाख २९ हजार ८ सय एकासी (२५ प्रतिशत) विद्यार्थी रहेका छन्। यस प्रदेशमा आधारभूत तह कक्षा १-५ सम्म विद्यार्थी भर्नादर २९ प्रतिशत जुन राष्ट्रिय औषत भन्दा उच्च हो भने माध्यमिक तह कक्षा ११- १२ मा विद्यार्थी भर्नादर १४ प्रतिशत रहेकोले माध्यमिक तहमा विद्यार्थी भर्नादर औषत भन्दा उल्लेख्य रुपमा न्यून रहेको देखिन्छ।

तालिका ९(ग) - मधेश प्रदेशमा शैक्षिक सत्र २०८१ मा विद्यार्थी भर्नाको तुलनात्मक विवरण (हजारमा)

तह	विद्यार्थी	मधेश	नेपाल	प्रतिशतमा
आधारभूत तह (कक्षा १-५)	छात्रा	४७६९२१	१६६९१२९	२९
	छात्र	५४५४८२	१८८५७७५	२९
	जम्मा	**१०२२४०३**	**३५५४९०४**	**२९**
आधारभूत तह (कक्षा ६-८)	छात्रा	२०६८४९	८७५८५०	२४
	छात्र	२१४९७७	९४३५१८	२३
	जम्मा	**४२१८२६**	**१८१९३६८**	**२३**
आधारभूत तह (कक्षा १-८)	छात्रा	६८३७७०	२५४४९७९	२७
	छात्र	७६०४५९	२८२९२९३	२७
	जम्मा	**१४४४२२९**	**५३७४२७२**	**२७**
माध्यमिक तह (कक्षा ९-१०)	छात्रा	९०४०५	४७६१७१	१९
	छात्र	९४२५१	४९२२५९	१९
	जम्मा	**१८४६५६**	**९६८४३०**	**१९**
माध्यमिक तह कक्षा (११-१२)	छात्रा	४९२५९	३३९७४५	१४
	छात्र	५१७३७	३५८३७८	१४
	जम्मा	**१००९९६**	**६९८१२३**	**१४**
माध्यमिक तह (कक्षा ९-१२)	छात्रा	१३९६६४	८१५९१६	१७
	छात्र	१४५९८८	८५०६३७	१७
	जम्मा	**२८५६५२**	**१६६६५५३**	**१७**
कुल जम्मा	छात्रा	८२३४३४	३३६०८९५	२५
	छात्र	९०६४४७	३६७९९३०	२५
	जम्मा	**१७२९८८१**	**७०४०८२५**	**२५**

स्रोतः आर्थिक सर्वेक्षण, २०८२/८३, अर्थ मन्त्रालय, नेपाल सरकार।

चार्ट ९(ख) - प्रदेशगत रूपमा सामुदायिक र संस्थागत विद्यालयमा विद्यार्थी भर्नाको विवरण (हजारमा)

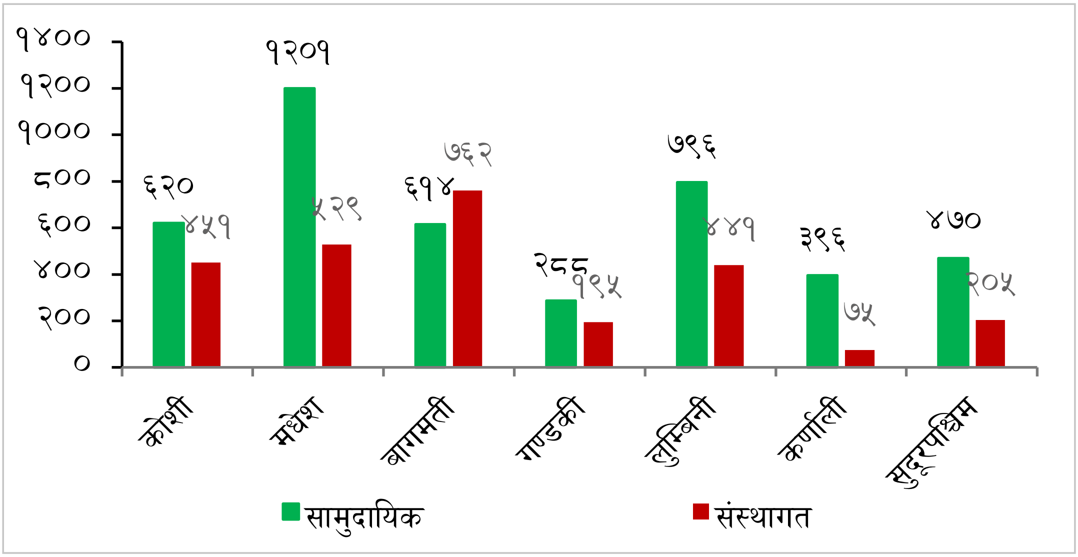

स्रोतः आर्थिक सर्वेक्षण, २०८२/८३, अर्थ मन्त्रालय, नेपाल सरकार।

९.८ शैक्षिक सत्र २०८२ मा कक्षा १ देखि ५ को खुद विद्यार्थी भर्नादरमध्ये सबैभन्दा बढी कर्णाली र बागमतीमा १०० प्रतिशत र सबैभन्दा कम कोशी प्रदेशमा ९२.१ प्रतिशत रहेको छ। कक्षा ९-१२ को खुद भर्नादर राष्ट्रिय औसत ३५.४ प्रतिशत रहेकोमा सबैभन्दा बढी बागमती प्रदेशमा ५१.८ प्रतिशत र सबैभन्दा कम मधेश प्रदेशमा २०.९ प्रतिशत रहेको छ।।

तालिका ९(घ) - प्रदेशगत रूपमा विद्यार्थी खुद भर्नादर (प्रतिशतमा)

प्रदेश	कक्षा १-५	कक्षा ६-८	कक्षा १-८	कक्षा ९-१०	कक्षा ११-१२	कक्षा ९-१२
कोशी	९२.१	९७.०	९२.९	६७.०	२२.४	३९.२
मधेस	९५.३	७९.३	९४.३	३५.७	११.७	२०.९
बागमती	१००.०	१००.०	१००.०	८३.५	३५.१	५१.८
गण्डकी	९५.५	१००.०	९६.२	७८.२	२२.१	४४.९
लुम्बिनी	९६.८	९२.७	९५.९	५७.१	१७.४	३२.९
कर्णाली	१००.०	१००.०	१००.०	६२.८	२१.७	३६.५
सुदुरपश्चिम	९५.७	१००.०	९६.९	५७.०	१५.५	३२.२
नेपाल	९७.९	९६.३	९७.७	५९.९	२०.५	३५.४

स्रोतः आर्थिक सर्वेक्षण, २०८२/८३, अर्थ मन्त्रालय, नेपाल सरकार।

९.९ शैक्षिक सत्र २०८२ को माध्यमिक शिक्षा परीक्षा (SEE) मा कुल ४ लाख ३० हजार ६ सय ६७ विद्यार्थी सहभागी भएकोमा ६६.० प्रतिशतले ग्रेडेड नतिजा हासिल गरेका छन्। यस परीक्षामा जीपीए ३.६ देखि ४.० सम्म ल्याउने विद्यार्थी ९.८ प्रतिशत रहेका छन् भने नन्-ग्रेडेड नतिजा ल्याउने विद्यार्थी ३४ प्रतिशत रहेका छन्।

९.१० नन- ग्रेडेड नतिजा ल्याउने १,४६,५०७ विद्यार्थी मध्ये यस प्रदेश बाट सवैभन्दा वढी ३१,७२५ अर्थात २१.६५ प्रतिशत विद्यार्थी रहेका छन्।

तालिका ९(ङ) - माध्यमिक शिक्षा परीक्षा, कक्षा १० (SEE) २०८२ को नतिजा विवरण (जम्मा सहभागीको प्रतिशतमा)

GPA/प्रदेश	कोशी	मधेश	बागमती	गण्डकी	लुम्बिनी	कर्णाली	सुदूरपश्चिम	नेपाल
1.60 To < 2.00	४	१	०	०	०	०	२	७
2.00 To < 2.40	११११	५७०	६८३	४१३	९२४	५८९	९००	५१९०
2.40 To < 2.80	९७६७	९०८०	९५८६	५३५४	१००१२	५६१९	६५५९	५५९७७
2.80 To < 3.20	१६४०४	१५८३४	२१५७८	९४४५	१४९८५	७६३०	८३४६	९४२२२
3.20 To < 3.60	१४९३०	१२९३५	२४८३७	७३३९	११८९९	३९८९	४४४३	८०३७२
3.60 To <= 4.00	८६७४	६१७२	२०४२९	३९९९	६४३६	१२६८	१४१४	४८३९२
NG	२१३६६	३१७२५	२१७०४	९९४३	२७८९३	१३२४१	२०६३५	१४६५०७
Total Students	**७२२५६**	**७६३१७**	**९८८१७**	**३६४९३**	**७२१४९**	**३२३३६**	**४२२९९**	**४३०६६७**
TOTAL GRADED	५०८९०	४४५९२	७७११३	२६५५०	४४२५६	१९०९५	२१६६४	२८४१६०
GRADED PERCENTAGE	**७०.४३**	**५८.४३**	**७८.०४**	**७२.७५**	**६१.३४**	**५९.०५**	**५१.२२**	**६५.९८**

स्रोतः आर्थिक सर्वेक्षण, २०८१/८२, अर्थ मन्त्रालय, नेपाल सरकार।

मधेश प्रदेशमा स्वास्थ्य सेवा

९.११ राष्ट्रिय जनगणना, २०७८ (जनसाङ्ख्यिक सूचक) अनुसार नेपालको कुल प्रजनन दर १.९ रहेको छ। मधेश प्रदेशमा कुल प्रजनन दर राष्ट्रिय औसत भन्दा बढी २.७ रहेको छ।

९.१२ मधेश प्रदेशमा मातृ मृत्युदर १४० प्रति लाख रहेको छ, जुन राष्ट्रिय औसतभन्दा कम हो।

९.१३ चालु आर्थिक वर्षको फागुनसम्म मुलुकभर विभिन्न व्यक्तिले अन्तरङ्ग, बहिरङ्ग र आकस्मिक सेवा गरी जम्मा ४ करोड १८ लाख ४५ हजार पटक स्वास्थ्य सेवा लिएकोमा बहिरङ्ग सेवाको अंश

मात्र ९३.९६ प्रतिशत रहेको छ। गत आर्थिक वर्षको सोही अवधिसम्म बहिरङ्ग सेवाको अंश ९४.२१ प्रतिशत रहेको थियो। यसैगरी चालु आर्थिक वर्षको फाल्गुनसम्म मधेश प्रदेशका विभिन्न व्यक्तिले अन्तरङ्ग, बहिरङ्ग र आकस्मिक सेवा गरी जम्मा ५० लाख ७० हजार पटक स्वास्थ्य सेवा लिएको छ जुनमा बहिरङ्ग सेवाको अंश ९५.३६ प्रतिशत रहेको छ।

तालिका ९(च) - अस्पताल सुविधा लिएको प्रदेशगत विवरण (पटक हजारमा)

प्रदेश	२०८१/८२			२०८२/८३*		
	अन्तरंग	बहिरङ्ग	आकस्मिक	अन्तरंग	बहिरङ्ग	आकस्मिक
कोशी	४९७	११९८१	६०५	३३३	७२११	३९२
मधेश	१९०	७३६७	३३०	१३७	४५३६	२२५
बागमती	५८२	२२९७९	१३९२	४०८	१४३९६	९१५
गण्डकी	१३६	५८६१	३५१	९३	३८५७	२२८
लुम्बिनी	२४८	१०२१०	५११	१६५	६३१२	३५०
कर्णाली	६०	३२२८	९४	३७	१८८७	६७
सुदूरपश्चिम	१३५	४६८५	२७८	७१	२८४०	१६६
जम्मा	**१८४७**	**६५५११**	**३५६०**	**१२४३**	**४१०३९**	**२३४४**

स्रोतः आर्थिक सर्वेक्षण, २०८२/८३, अर्थ मन्त्रालय, नेपाल सरकार। * फागुनसम्म

राष्ट्रिय रोजगार प्रवर्द्धन कार्यक्रम

९.१४ राष्ट्रिय रोजगार प्रवर्द्धन कार्यक्रम अन्तर्गत आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को फागुनसम्म ७४३ स्थानीय तहमा ७ लाख ९७ हजार ७ सय २५ बेरोजगार व्यक्ति सूचीकृत भएका छन्। सूचीकृतमध्ये ५५ हजार १ सय ५१ व्यक्ति रोजगारीमा संलग्न भई औसत ७१.७८ दिन वरावरको रोजगारी प्राप्त गरेका छन्।जसमध्ये यस प्रदेशले ४९.१ औत दिनको रोजगारी प्राप्त गरेको छ जुन अन्य प्रदेशको तुलनामा सवैभन्दा न्यून हो।

तालिका ९(छ) : राष्ट्रिय रोजगार प्रवर्द्धन कार्यक्रमबाट सिर्जित रोजगारीको विवरण

प्रदेश	स्थानीय तहको सङ्ख्या	आयोजना प्रविष्ट गरेका स्थानीय तहको सङ्ख्या	आयोजना सङ्ख्या	रोजगारीमा संलग्न भई भुक्तानी प्राप्त व्यक्तिको सङ्ख्या	कुल रोजगारी प्रदान गरिएको दिन	प्रदान गरिएको औसत दिन
कोशी	१३७	१३७	१९२८	९९३०	७६४१००	७६.९
मधेश	१३६	१२३	१२४९	१०१६८	४९९६१३	४९.१
बागमती	११९	११८	१८०५	७८८६	६३०८७०	८०.०
गण्डकी	८५	८५	१४४५	५७६१	४३१०८९	७४.८
लुम्बिनी	१०९	१०७	१५१५	७२५०	५४०२७१	७४.५
कर्णाली	७९	७९	९५०	७१५६	५४३२६७	७५.९
सुदूरपश्चिम	८८	८७	१४४६	७०००	५४९५७२	७८.५
जम्मा	**७५३**	**७३६**	**१०३३८**	**५५१५१**	**३९५८७८२**	**७१.८**

स्रोतः श्रम रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षा मन्त्रालय, २०८२ # फागुनसम्म

तालिका ९(ज): सूचीकृत बेरोजगारको प्रदेशगत विवरण (सङ्ख्यामा)#

प्रदेश	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२	२०८२/८३*
कोशी	९९६०६	९१७६३	१०५४७८	११०९८३	१०६६१५	९९०४९
मधेश	८२८१३	८२१२७	९६१९०	१२४३९४	१०६०३८	९४५९६
बागमती	९८७८६	८२७५६	९६०९१	१०२६६३	९१८४९	८१५०५
गण्डकी	५९०३०	४९०४७	५३३९६	६०३८३	६१८१४	६३६९७
लुम्बिनी	११४३८१	८६८८२	१०३९३८	९८८२६	८३१२०	७९२२१
कर्णाली	१४२८३४	१५३७४६	१९८१४६	२१०६६४	१०८३५३	२०२३०२
सुदूरपश्चिम	१५४९८९	११६१९२४	१८८१४०	१७७२४१	१३९९३६	१२५०६५
जम्मा	**७५२४४८**	**७०८२४५**	**८४१३७९**	**८८५१५४**	**७९७७२५**	**७४५४३५**

स्रोतः श्रम रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षा मन्त्रालय, २०८२ * फागुनसम्म

#आर्थिक वर्ष २०७७/७८ देखि आर्थिक वर्ष २०८२/८३ सम्म

९.१५ चालु आर्थिक वर्षको फागुनसम्म न्यूनतम रोजगारीमा खटिएका व्यक्तिमध्ये रोजगारी प्राप्त गर्ने व्यक्ति सबैभन्दा बढी मधेश प्रदेशमा १० हजार १ सय ६८ र सबैभन्दा कम गण्डकी प्रदेशमा ५ हजार ७ सय ६१ रहेका छन्। विगत ५ वर्षको प्रवृत्ति विश्लेषण गर्दा आर्थिक वर्ष २०७७/७८ देखि यस प्रदेशमा न्यूनतम रोजगारी प्राप्त गर्नेको समग्र सङ्ख्या क्रमशः घट्दै गएको छ।

तालिका ९(झ): न्यूनतम रोजगारी प्राप्त व्यक्तिको प्रदेशगत विवरण

प्रदेश	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२
कोशी	२८८५०	२३४६१	१३८९९	११९४१	९९३०
मधेश	१६५६३	१५५६०	१२७१०	१०६६०	१०१६८
बागमती	२५०५७	२१३५९	११४९७	९९३८	७८८६
गण्डकी	१४०९९	१११९३	७४२४	७२२१	५७६१
लुम्बिनी	२७३२४	२१७४३	१२३८७	८७२९	७२५०
कर्णाली	२९६८६	३५१४०	१७०६४	९१७२	७१५६
सुदूरपश्चिम	३७८८८	३५३३४	१६७०४	७८७२	७०००
जम्मा	**१७९४६७**	**१६३७६०**	**९१६८५**	**६४७३३**	**५५१५१**

स्रोतः श्रम, रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षा मन्त्रालय, २०८२।

१०. सुशासन, लैंगिक उत्तरदायित्व र जलवायु परिवर्तन

सुशासनको अवस्था

१०.१ प्रदेश निजामती सेवातर्फ आ.व. २०८२/०८३ मा प्रदेश लोक सेवा आयोग, मधेश प्रदेशले विभिन्न तह र समूहहरूमा गरी जम्मा ३३९ पदको दरखास्त आव्हान भएको छ। जसमध्ये सहायक पाँचौं तहमा सबैभन्दा बढी १२३ पद र त्यसपछि अधिकृत सातौं तहमा १०६ पदका लागि विज्ञापन भएको हो। त्यसैगरी, सबैभन्दा कम माग भएको अधिकृत एघारौं तहमा जम्मा २ पदको (बढुवा मात्र) माग रहेको छ। अधिकृत नवौंमा २०, सहायक चौथोमा ४६ र सहायक तेस्रोमा ४२ पदको माग गरिएको छ। माग गरिएका कुल पदहरूलाई खुला, बढुवा, अन्तर सेवा र विभिन्न समावेशी कोटाहरूमा विभाजन गरिएको छ। सबैभन्दा धेरै पदहरू खुला प्रतिस्पर्धा तर्फ छुट्याइएको छ, जसको सङ्ख्या ११४ रहेको छ भने कार्यरत कर्मचारीहरूको बढुवाका लागि ८५ र अन्तर सेवाका लागि १८ पद राखिएको छ। समावेशी कोटातर्फ अन्तर्गत मधेशीतर्फ जम्मा ४९, दलिततर्फ जम्मा ३० र मुस्लिमतर्फ जम्मा २४ पद छुट्याइएको छ।

तालिका १० (क) विज्ञापनको तहगत समूह अनुसारको विवरण (प्रदेश निजामती सेवातर्फ)

	बढुवा	अन्तर सेवा	खुला	मधेशी महिला	मधेशी	दलित महिला	दलित	मुस्लिम महिला	मुस्लिम	आदिवासी/ जनजाति महिला	आदिवासी/ जनजाति	थारु महिला	थारु	आर्थिक रुपले विपन्न खस आर्य महिला	आर्थिक रुपले विपन्न खसआर्य	अपाङ्ग महिला	कुल जम्मा
अधिकृत एघारौं	२																**२**
अधिकृत नवौं	१५	१	४														**२०**
अधिकृत सातौं	२०	८	३६	८	७	१४	१	६	१	१				२		२	**१०६**
सहायक पाँचौ	४६	९	३४	१०	४	५	२	५	२			१	१	३		१	**१२३**
सहायक चौथो	२		२०	६	४	३	१	५	१	१		१	१			१	**४६**
सहायक तेश्रो			२०	५	५	२	२	३	१	१	१		१		१		**४२**
कुल जम्माः	**८५**	**१८**	**११४**	**२९**	**२०**	**२४**	**६**	**१९**	**५**	**३**	**१**	**२**	**३**	**५**	**१**	**४**	**३३९**

स्रोतः प्रदेश लोक सेवा आयोग, आ.व. २०८२/०८३, मधेश प्रदेश।

१०.२ प्रदेश निजामती सेवा तर्फ आ.व. २०८२/०८३ मा प्रदेश लोक सेवा आयोग, मधेश प्रदेशले स्थानीय सेवा तर्फका विभिन्न तह र समूहहरू गरी जम्मा १४४१ पदको माग गरिएको छ। जसमध्ये सहायक पाँचौं तहमा सबैभन्दा बढी ७६९ पद र त्यसपछि सहायक चौथो तहमा ४०७ पदका लागि विज्ञापन खुलाइएको छ। त्यसैगरी, अधिकृत सातौं तहमा १९८ पदको माग हुँदा सबैभन्दा कम अधिकृत नवौं तहमा जम्मा ६७ पदको माग रहेको छ।माग गरिएका कुल पदहरूलाई आन्तरिक मूल्याङ्कन (बढुवा), खुला प्रतिस्पर्धा र विभिन्न समावेशी कोटाहरूमा विभाजन गरिएको छ। स्थानीय सेवामा कार्यरत कर्मचारीहरूको वृत्ति विकासलाई ठूलो प्राथमिकता दिँदै ज्येष्ठता तर्फ ३२१, कार्यक्षमता तर्फ २२७ र अन्तर तह तर्फ २५ गरी जम्मा ५७३ पदहरू बढुवाका लागि छुट्याइएको छ। त्यसैगरी, सहायक चौथो देखि अधिकृत नवौं तहसम्म फैलिएको खुला प्रतिस्पर्धा तर्फ जम्मा ४४८ पदहरू रहेका छन्। समावेशी कोटातर्फ महिलाहरूलाई विशेष प्राथमिकता दिँदै मधेशीमा २२९, दलितमा ७२ र मुस्लिममा ५० पद छुट्याइएको छ। यसका अतिरिक्त आदिवासी/जनजातिमा २८, थारुमा २२, आर्थिक रुपले विपन्न खस आर्यमा १३ र अपाङ्ग महिलाका लागि ६ पदको व्यवस्था भएको छ।

तालिका १० (ख) विज्ञापनको तहगत समूह अनुसारको विवरण (स्थानीय सेवा तर्फ)

	कार्यक्षमता	जेष्ठता	अन्तर तह	खुला	मधेशी महिला	मधेशी	दलित महिला	दलित	मुस्लिम महिला	मुस्लिम	आ.ज.महिला	आ.ज.	थारु महिला	थारु	आ.रु.वि.खस आर्य	आ.रु.वि.खस आर्य महिला	अपाङ्ग महिला	कुल जम्मा
अधिकृत नवौं	२६	२३	६	८	२		२											६७
अधिकृत सातौं	३२	२९	१९	६२	१८	१५	५	४	४	२	४		४					१९८
सहायक पाँचौ	१६९	२६९		१६९	४९	४०	१७	११	१२	७	७	३	६	२	२	४	२	७६९
सहायक चौथो				२०९	५४	५१	२०	१३	१६	९	१०	४	८	२	२	५	४	४०७
कुल जम्माः	**२२७**	**३२१**	**२५**	**४४८**	**१२३**	**१०६**	**४४**	**२८**	**३२**	**१८**	**२१**	**७**	**१८**	**४**	**४**	**९**	**६**	**१४४१**

स्रोतः प्रदेश लोक सेवा आयोग, आ.व. २०८२/०८३, मधेश प्रदेश।

१०.३ प्रदेश निजामती सेवा तर्फ आ.व. २०८२/०८३ मा प्रदेश लोक सेवा आयोग, मधेश प्रदेशले आर्थिक वर्षमा प्रदेश निजामती सेवा तर्फका विभिन्न तह र समूहहरू गरी जम्मा ११६ जना उम्मेदवारहरू सिफारिस भएका छन्। सिफारिस भएकामध्ये सहायक तेश्रो तहमा सबैभन्दा बढी ५७ जना रहेका छन् भने त्यसपछि सहायक चौथो तहमा २७ जना सिफारिस भएका छन्। त्यसैगरी, अधिकृत सातौं तहमा १३ जना र सहायक पाँचौं तहमा १४ जना सिफारिस हुँदा सबैभन्दा कम अधिकृत नवौं तहमा जम्मा ५ जना मात्र सिफारिस भएका छन्। सिफारिस

भएका कुल ११६ जना उम्मेदवारहरूलाई खुला, अन्तर सेवा र विभिन्न समावेशी कोटाहरूमा विभाजन गरेर हेर्दा आधाभन्दा बढी अर्थात् ६५ जना उम्मेदवारहरू खुला प्रतिस्पर्धाबाट आएका छन्। अन्तर सेवा तर्फ अधिकृत नवौं तहमा १ जना मात्र सिफारिस भएका छन् भने बाँकी ५० जना उम्मेदवारहरू विभिन्न समावेशी समूहबाट सिफारिस भएका हुन्। समावेशी तर्फ विशेषगरी महिला उम्मेदवारहरूको बाहुल्यता रहेको छ। जसमा मधेशीतर्फ ३० जना, दलिततर्फ ९ जना र मुस्लिमतर्फ ४ सिफारिस भएका छन्। यसबाहेक आदिवासी/जनजाति, थारु, आर्थिक रूपले विपन्न खसआर्य महिला २ जना र अपाङ्गता भएका महिला १ जना सिफारिस भएको छ।

तालिका १० (ग) सिफारिश संख्या (प्रदेश निजामती सेवातर्फ)

	अन्तर सेवा	खुला	मधेशी महिला	मधेशी	दलित महिला	दलित	मुस्लिम महिला	मुस्लिम	आदिवासी/जनजाति महिला	आदिवासी/जनजाति	थारु महिला	आर्थिक रुपले विपन्न खसआर्य महिला	अपाङ्ग महिला	कुल जम्मा
अधिकृत नवौं	१	४												५
अधिकृत सातौं	१	७	२	१	१		१		१					१३
सहायक पाँचौ	०	९	१	२	१					१				१४
सहायक चौथो		१६	४	३	१	१	०	१				१	०	२७
सहायक तेश्रो		२९	९	८	३	२	०	२	१		१	१	१	५७
कुल जम्मा:	**१**	**६५**	**१६**	**१४**	**६**	**३**	**१**	**३**	**२**	**१**	**१**	**२**	**१**	**११६**

स्रोतः प्रदेश लोक सेवा आयोग, आ.व. २०८२/०८३, मधेश प्रदेश।

क्षमता अभिवृद्धि र तालिम

१०.४ मधेश प्रदेश सरकार अन्तर्गतको प्रदेश अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण केन्द्रबाट आ.व. २०८१/८२ मा प्रादेशिक सरकारी निकायबाट जनप्रतिनिधि १२८० जना र कर्मचारी १३३६ जना गरी कूल २५९६ जनाले ज्ञान र क्षमता विकासका लागि ७२ वटा तालिमहरू सञ्चालन गरिएको थियो।

अख्तियारमा परेको उजुरी, फस्यौट र प्रगति विवरण

१०.५ अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगमा परेका उजुरीहरूको तथ्यांक अनुसार प्रदेश भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात मन्त्रालयमा सबैभन्दा बढी (कुल ३७८), स्वास्थ्य (१७०), वन तथा वातावरण (१०३) र कृषि तथा पशुपन्छी विकास (९८) जस्ता मन्त्रालयहरूमा उजुरीको चाप उच्च छ। यसले यी क्षेत्रमा सार्वजनिक सेवा प्रवाह, अनुदान वितरण, र स्रोतसाधनको परिचालनमा सुशासनको जोखिम अधिक रहेको प्रस्ट पार्छ।

तालिका १० (घ) मन्त्रालयगत रूपमा अख्तियारमा परेको उजुरी, फस्यौट र प्रगति विवरण

क्र. सं.	मन्त्रालय/ निकायको नाम	गत आ.व. को जिम्मेवारी सरेको उजुरी सङ्ख्या	चालु आ.व.को उजुरी	कुल उजुरी	गत आ.व.को जिम्मेवारीबाट फछ्यौंट भएको सङ्ख्या	चालु आ.व.को फछ्यौंट भएको सङ्ख्या	कुल उजुरी फछ्यौंट	मन्त्रालय/ निकायगत प्रगति प्रतिशत
१	प्रदेश वन तथा वातावरण	२३	८०	१०३	१६	६९	८५	८२.५
२	प्रदेश भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात	३३	३४५	३७८	२४	२८९	३१३	८२.८
३	प्रदेश स्वास्थ्य	२२	१४८	१७०	७	१२१	१२८	७५.३
४	प्रदेश खानेपानी	५	१९	२४	२	१२	१४	५८.३
५	प्रदेश कृषि तथा पशुपन्छी विकास	२७	७१	९८	१३	४६	५९	६०.२
६	प्रदेश सिँचाइ	११	४९	६०	७	३३	४०	६६.७
७	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय	५	६७	७२	५	६१	६६	९१.७
८	प्रदेश खेलकुद तथा सामाजिक विकास	-	५०	५०	-	४४	४४	८८.०
९	प्रदेश सहरी विकास	५	१८	२३	२	९	११	४७.८
१०	प्रदेश सहकारी	१	९	१०	१	९	१०	१००
११	प्रदेश उद्योग	१	१५	१६	१	९	१०	६२.५
१२	प्रदेश लोक सेवा	-	१२	१२	-	१२	१२	१००
१३	प्रदेश उर्जा	-	२	२	-	१	१	५०.०
१४	प्रदेश सभा	-	८	८	-	५	५	६२.५
१५	प्रदेश पर्यटन	२	९	११	१	७	८	७२.७

क्र.सं.	मन्त्रालय/ निकायको नाम	गत आ.व. को जिम्मेवारी सरेको उजुरी सङ्ख्या	चालु आ.व.को उजुरी	कुल उजुरी	गत आ.व.को जिम्मेवारीबाट फछ्र्यौट भएको सङ्ख्या	चालु आ.व.को फछ्र्यौट भएको सङ्ख्या	कुल उजुरी फछ्र्यौट	मन्त्रालय/ निकायगत प्रगति प्रतिशत
१६	प्रदेश आर्थिक मामिला तथा योजना	-	१२	१२	-	१०	१०	८३.३
१७	प्रदेश शिक्षा	५	५	१०	४	२	६	६०.०
१८	प्रदेश कानुन	-	३	३	-	२	२	६६.७
१९	प्रदेश आन्तरिक मामिला	-	४	४	-	३	३	७५.०
२०	अन्य	-	५	५	-	२	२	४०.०

स्रोतः अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगको पैंतिसौं वार्षिक प्रतिवेदन आ.व २०८१।८२।

अख्तियारमा परेको उजुरी संख्या र फस्यौटको विवरण

१०.६ प्रदेशको राजधानी समेत रहेको धनुषा जिल्लामा सबैभन्दा बढी उजुरी परेको छ, जहाँ गत वर्ष र चालु वर्ष गरी कुल १,७३७ उजुरी (राष्ट्रिय उजुरीको ४.६९ प्रतिशत) दर्ता भएकामा १,३२४ वटा फछ्र्यौट भएका छन्। त्यसैगरी, बारा (१,२२० उजुरी, ३.२९ प्रतिशत) र रौतहट (१,२१७ उजुरी, ३.२९ प्रतिशत) धेरै उजुरी पर्ने जिल्लाहरूको सूचीमा क्रमशः दोस्रो र तेस्रो स्थानमा रहेका छन्। महोत्तरी, सप्तरी, पर्सा र सिराहामा पनि उजुरीको सङ्ख्या एक हजारभन्दा माथि नै रहेको छ भने तुलनात्मक रुपमा सर्लाही जिल्लामा सबैभन्दा कम १,०३४ उजुरी (२.७९ प्रतिशत) परेको देखिन्छ, जसमध्ये ८१८ वटा फछ्र्यौट भएका छन्।

तालिका १० (ङ) जिल्लागत रूपमा अख्तियारमा परेको उजुरी संख्या र फस्यौटको विवरण

क्र.सं.	जिल्ला	गत वर्षको उजुरी	चालु वर्षको उजुरी	उजुरी सङ्ख्या	फछ्र्यौट सङ्ख्या	उजुरी प्रतिशत
१	धनुषा	३६६	१,३७१	१,७३७	१,३२४	४.६९
२	बारा	३२०	९००	१,२२०	९१०	३.२९
३	रौतहट	३०१	९१६	१,२१७	९५४	३.२९
४	महोत्तरी	१८८	१,००९	१,१९७	९६६	३.२३
५	सप्तरी	१९९	९२६	१,१२५	९३७	३.०४
६	पर्सा	२६५	८६०	१,१२५	८९५	३.०४
७	सिराहा	२२४	८१८	१,०४२	८१२	२.८१
८	सर्लाही	१९४	८४०	१,०३४	८१८	२.७९

स्रोतः अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगको पैंतिसौं वार्षिक प्रतिवेदन आ.व २०८१।८२।

मूख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय, मधेश प्रदेश

१०.७ नेपालको संविधानको धारा १६० को उपधारा (५) र मुख्य न्यायाधिवक्ताको काम, कर्तव्य र अधिकार तथा सेवाका अन्य शर्त सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको ऐन, २०७५ बमोजिम मधेश प्रदेश सरकार र यस अन्तर्गतका कार्यालयहरुलाई विपक्षी बनाई सर्वोच्च अदालत, उच्च अदालत पाटन, उच्च अदालत जनकपुर, उच्च अदालत जनकपुर अस्थायी ईजलास बिरगंज र उच्च अदालत जनकपुर राजबिराज इजलासमा दर्ता गरिएका उत्प्रेषण, प्रतिषेध, अधिकारपृच्छा, निषेधाज्ञा, अदालतको अवहेलना जस्ता रिट निवेदनका मुद्दाहरुमा प्रदेश सरकारको तर्फबाट यस कार्यालयले प्रतिरक्षा गर्दै आएको छ।२०८३ जेष्ठ १५ गतेसम्मको अवधिमा विभिन्न अदालतहरूमा अघिल्लो आर्थिक वर्षबाट जिम्मेवारी सरेर आएका १४८ र यसै वर्ष नयाँ दर्ता भएका १५० गरी जम्मा २९८ वटा मुद्दाहरू रहेका छन्। कुल दर्ता मुद्दामध्ये अघिल्लो वर्षबाट सरेर आएका ४१ र यसै वर्ष दर्ता भई टुंगिएका २१ गरी जम्मा ६२ वटा मुद्दाहरू फछ्यौंट भएका छन् भने हाल जम्मा २३६ वटा मुद्दाहरू विचाराधीन (चालु) अवस्थामा छन्। अदालतगत विवरण हेर्दा सबैभन्दा धेरै मुद्दा सर्वोच्च अदालतमा केन्द्रित छन्, जहाँ कुल १०५ दर्ता भएकोमा २६ वटा फछ्यौंट भई ७९ वटा चालु अवस्थामा छन्। त्यस्तै, प्रशासकीय अदालतमा यस वर्ष १९ वटा नयाँ मुद्दा दर्ता भई ६ वटा फछ्यौंटसहित १३ वटा बाँकी छन्। उच्च अदालततर्फ उच्च अदालत जनकपुरमा सबैभन्दा धेरै चाप रहेको छ, जहाँ कुल १०३ मुद्दा दर्ता भई २५ फछ्यौंट भएर ७८ वटा चालु अवस्थामा रहेका छन्; साथै यसका अस्थायी इजलास वीरगन्जमा २५, राजविराज इजलासमा १९ र उच्च अदालत पाटन (ललितपुर) मा ४ वटा मुद्दा चालु छन्। अर्कोतर्फ, सप्तरी, सिरहा, धनुषा, महोत्तरी, सर्लाही, रौतहट, बारा र पर्सा जस्ता जिल्ला अदालतहरूमा मुद्दाको संख्या निकै न्यून छ र यस अवधिमा कुनै पनि जिल्ला अदालतमा मुद्दा फछ्यौंट भएको देखिँदैन। चालु मुद्दाको हकमा जिल्ला अदालत महोत्तरीमा सबैभन्दा बढी (७ वटा) छन् भने सिरहा र बारामा कुनै पनि मुद्दा बाँकी छैनन्। समग्रमा यस तथ्याङ्कले मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालयले हेरिरहेका अधिकांश मुद्दाहरू सर्वोच्च अदालत र उच्च अदालत जनकपुरमा मात्र केन्द्रित रहेको र तल्लो तहका जिल्ला अदालतहरूमा कार्यालयसँग सम्बन्धित मुद्दाको भार निकै कम रहेको स्पष्ट पार्छ।

तालिका १० (च) प्रदेश सरकार विपक्ष भई दायर हुन आएको मुद्दाको विवरण*

सि. नं	विवरण	सर्वोच्च अदालत	प्रशासकिय अदालत	उच्च अदालत पाटन ललितपुर	उच्च अदालत जनकपुर	उच्च अदालत जनकपुर, अस्थायी इजलास बिरगंज	उच्च अदालत जनकपुर राजबिराज इजलास	सप्तरी जिल्ला अदालत	सिरहा जिल्ला अदालत	धनुषा जिल्ला अदालत	महोत्तरी जिल्ला अदालत	सर्लाही जिल्ला अदालत	रौतहट जिल्ला अदालत	बारा जिल्ला अदालत	पर्सा जिल्ला अदालत	जम्मा
१	अघिल्लो आ.व देखि जिम्मेवारी सरेर आएको दर्ता मुद्दा संख्या	८०	०	०	४४	१२	३	०	०	२	४	१	१	०	१	१४८
२	यस आ.व मा थप हुन आएको दर्ता मुद्दा संख्या	२५	१९	४	५९	१५	१९	२	०	१	३	३	०	०	०	१५०
	जम्मा दर्ता मुद्दा संख्या	१०५	१९	४	१०३	२७	२२	२	०	३	७	४	१	०	१	२९८
३	अ.ल्या मध्ये यस आ.व मा फछ्यौट मुद्दा संख्या	२०	०		१७	२	२									४१
४	यस आ.व मै दर्ता भई यस आ.व मै फस्यौट भएको मुद्दा	६	६		८	०	१									२१
	जम्मा फछ्यौट मुद्दा	२६	६	०	२५	२	३	०	०	०	०	०	०	०	०	६२
	चालु मुद्दा	७९	१३	४	७८	२५	१९	२	०	३	७	४	१	०	१	२३६

स्रोतः मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय आ.व. २०८२/०८३ मधेश प्रदेश। * जेष्ठ १५ गतेसम्म।

१०.८ मधेश प्रदेश सरकार पक्ष वा विपक्षय रहेको मुद्दाको विवरण अनुसार सर्वोच्च अदालतमा १०५ मुद्दा र उच्च अदालत जनकपुरमा १०३ मुद्दा रहेको देखिन्छ, जसले समग्र मुद्दाको करिब ७४ प्रतिशत हिस्सा ओगटेका छन्। मुद्दाको प्रकृति हेर्दा, राज्यका प्रशासनिक निर्णयहरूमाथि प्रश्न उठाइएका रिट निवेदनहरूको स्पष्ट वर्चस्व छ; जसमा विशेष गरी 'उत्प्रेषण परमादेश' ९४ वटा र 'उत्प्रेषण' ७६ वटाका मुद्दाहरू सर्वाधिक छन्। सर्वोच्च अदालतमा 'उत्प्रेषण' ६२ वटा को चाप अत्यधिक छ भने उच्च अदालत जनकपुरमा 'उत्प्रेषण परमादेश' ४२ वटा बढी मात्रामा दर्ता भएका छन्। यसका अतिरिक्त 'परमादेश' ३७ वटा र 'निषेधाज्ञा' ३० वटा जस्ता रिटहरूको संख्या पनि उल्लेख्य छ।अर्कोतर्फ, प्रशासकीय अदालतमा रहेका सम्पूर्ण १९ वटा मुद्दाहरू विशुद्ध कर्मचारी प्रशासन र सेवा सर्तसँग मात्र सम्बन्धित छन् (जस्तैः बढुवा निर्णय बदर-१३, काज निर्णय बदर-५ र अवकाश निर्णय बदर-१)। समग्रमा विश्लेषण गर्दा, मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालयले मुख्यतया सरकार वा सार्वजनिक निकायका कामकारबाही र निर्णयहरू बदर गर्न

वा कानुनी दायित्व पूरा गराउन माग गरिएका रिट निवेदनहरूको अत्यधिक प्रतिरक्षा गरिरहेको देखिन्छ, जसले प्रशासनिक निर्णयहरू विरुद्ध न्यायिक परीक्षणको माग उच्च रहेको यथार्थलाई चित्रण गर्दछ।

तालिका १० (छ) सर्वोच्च अदालत, उच्च अदालत, प्रशासकिय अदालतमा दायर (दर्ता भएको) मद्दाहरुको बिषयगत विवरण (फस्यौट नघटाई)*

सि. नं	बिषय	सर्वोच्च अदालत	प्रशासकिय अदालत	उच्च अदालत पाटन ललितपुर	उच्च अदालत जनकपुर	उच्च अदालत जनकपुर राजबिराज इजलास	उच्च अदालत जनकपुर अस्थायी इजलास बिरगंज	जम्मा
१	उत्प्रेषण	६२		१	१०	२	१	७६
२	परमादेश	७		२	१७	६	५	३७
३	उत्प्रेषण परमादेश	३०			४२	६	१६	९४
४	उत्प्रेषण परमादेश प्रतिषेध	१			४	१	१	७
५	निषेषाज्ञा	१			२१	७	१	३०
६	निषेधाज्ञा उत्प्रेषण मिश्रित परमादेश	१			१			२
७	निषेधाज्ञा पुनरावेदन	१						१
८	उत्प्रेषण परमादेश निषेधाज्ञा समेत	१						१
९	बढुवा निर्णय बदर		१३					१३
१०	अदालतको अबहेलना	१			२		३	६
११	अनिवार्य अवकासको निर्णय बदर		१					१
१२	काजमा खटाउने गरिएको निर्णय बदर		५					५
१३	मध्यस्थको नियुक्ति गरिपाउँ			१				१
१४	पुनरावेदन				६			६
	जम्मा	**१०५**	**१९**	**४**	**१०३**	**२२**	**२७**	**२८०**

स्रोतः मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय, आ.व. २०८२/०८३ मधेश प्रदेश । * जेष्ठ १५ गतेसम्म।

१०.९ मधेश सरकार पक्ष वा विपक्ष भई विभिन्न आठवटा जिल्ला अदालतहरूमा जम्मा १८ वटा मुद्दाहरू दर्ता भएका छन। जिल्लागत रूपमा हेर्दा सबैभन्दा बढी मुद्दा महोत्तरी जिल्ला अदालतमा ७ वटा दर्ता भएका छन् भने सर्लाहीमा ४, धनुषामा ३, सप्तरीमा २ तथा रौतहट र पर्सामा १-१ वटा मुद्दा रहेका छन्। सिरहा र बारा जिल्ला अदालतमा भने प्रदेश सरकार जोडिएका कुनै पनि मुद्दा दर्ता भएको देखिँदैन। विषयगत प्रकृतिको आधारमा हेर्दा, सबैभन्दा धेरै ८ वटा मुद्दा 'करार बमोजिम परिपालना' सँग सम्बन्धित छन्, जसले प्रदेश सरकारका खरिद, निर्माण वा अन्य सम्झौताहरू कार्यान्वयनका क्रममा सबैभन्दा बढी विवाद उत्पन्न भएको संकेत गर्दछ। यसपछि 'अदालतको अवहेलना' र 'निषेधाज्ञा' सम्बन्धी समान ४-४ वटा मुद्दाहरू रहेका छन्; विशेषगरी महोत्तरीमा मात्र निषेधाज्ञाका ४ र अवहेलनाका ३ मुद्दा केन्द्रित हुनुले त्यहाँ प्रदेश सरकारका निर्णयहरूमाथि बढी कानुनी चुनौती भएको देखाउँछ। बाँकी सार्वजनिक जग्गा विवाद र अन्तरिम आदेश माग गरिएका १-१ वटा मुद्दा सप्तरीमा मात्र सीमित छन्। समग्रमा, जिल्ला अदालतहरूमा प्रदेश सरकारको समग्र कानुनी भार संख्यात्मक रूपमा न्यून भए तापनि सम्झौता कार्यान्वयन (करार) र अदालती आदेशको पालना (अवहेलना र निषेधाज्ञा) जस्ता विषयहरूमा कार्यालयले विशेष रूपमा प्रतिरक्षा गर्नुपरिरहेको स्पष्ट हुन्छ।

तालिका १० (ज) प्रदेश सरकार पक्ष तथा विपक्ष भई जिल्ला अदालतमा दायर मद्दा (दर्ता भएको) मुद्दाको लगत (फस्यौट नघटाई) को विवरण*

सि. नं	विवरण	सम्बन्धित जिल्ला अदालत								
		सप्तरी	सिरहा	धनुषा	महोत्तरी	सर्लाही	रौतहट	बारा	पर्सा	जम्मा
१	सार्वजनिक जग्गा मिटाई समेत	१								१
२	अदालतको अबहेलना				३	१				४
३	निषेधाज्ञा				४					४
४	अन्तरिम आदेश जारी गरि पाउँ	१								१
५	करार बमोजिम परिपालना			३		३	१		१	८
	जम्मा	**२**		**३**	**७**	**४**	**१**		**१**	**१८**

स्रोतः मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय, आ.व. २०८२/०८३ मधेश प्रदेश ।

लैंगिक उत्तरदायी बजेट तथा जलवायु परिवर्तन प्रभाव न्यूनीकरण बजेट

१०.१० लैंगिक उत्तरदायी बजेट अन्तर्गत महिलालाई ५० प्रतिशत वा सोभन्दा बढी प्रत्यक्ष लाभ पुग्ने क्रियाकलाप अनुसारको बजेटको हिस्सा आ.व. २०७८/७९, २०७९/८० र २०८०/८१ मा क्रमशः ५१.४०, ५२.०९ र ७८.५ प्रतिशत रहेकोमा आ.व. २०८१/८२ मा सोको ८९.३२

प्रतिशत रहेको छ। यस्तो बजेटको अप्रत्यक्ष लाभ भने तटस्थको तुलनामा कम देखिएको हुँदा लाभ वृद्धि हुने तय बजेट निर्माणको आवश्यकता रहेको देखिएको छ।

तालिका १० (झ) विगत चार वर्षको लैंगिक उत्तरदायी बजेट (रु. करोडमा)

आ.व.	प्रत्यक्ष लाभ(संकेत १)		अप्रत्यक्ष लाभ (संकेत २)		तटस्थ (संकेत ३)	
	रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत
२०७८/७९	१७३७	५१.४	४८२	१४.२५	११६०	३४.३५
२०७९/८०	२४४२	५२.१	१०२७	२१.९०	१२१९	२६.००
२०८०/८१	३४६१	७८.५	२८६	६.४९	६६३	१५.०४
२०८१/८२	३९२०	८९.३२	२५१	५.७४	२१६	४.९४

(स्रोतः अर्थ मन्त्रालय, मधेश प्रदेश)

१०.११ विगत दुई वर्षमा जलवायु परिवर्तन प्रभाव न्यूनीकरण बजेट अन्तर्गत ५० प्रतिशत वा सोभन्दा बढी प्रत्यक्ष लाभ पुग्ने क्रियाकलाप अनुसारको बजेटको हिस्सा आ.व. २०७८/७९, २०७९/८० र २०८०/८१ मा क्रमशः ११.४०,११.६९ र १५.११ प्रतिशत रहेकोमा आ.व. २०८१/८२ मा सोको हिस्सा १६.९१ प्रतिशत रहेको छ। यस्तो बजेटको अप्रत्यक्ष लाभ भने तटस्थको तुलनामा कम देखिएको हुँदा लाभ वृद्धि हुने तय बजेट निर्माणको आवश्यकता रहेको देखिएको छ।

तालिका १० (ञ) विगत चार वर्षको जलवायु परिवर्तन प्रभाव न्यूनीकरण बजेट (रु. करोडमा)

आर्थिक वर्ष	प्रत्यक्ष लाभ(संकेत १)		अप्रत्यक्ष लाभ (संकेत २)		तटस्थ (संकेत ३)	
	रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत
२०७८/७९	३८५	११.४	६२०	१८.३४	२३७४	७०.२५
२०७९/८०	५४८	११.६९	१०९८	२३.४३	३०४२	६४.८८
२०८०/८१	६६७	१५.११	६३३	१४.३६	३१११	७०.५३
२०८१/८२	७४२	१६.९१	४८६	११.०९	३१६०	७२.०१

(स्रोतः अर्थ मन्त्रालय, मधेश प्रदेश)

अनुसूचीहरू

अनुसूची २.१ : मधेश प्रदेशको विनियोजित बजेट तथा यथार्थ खर्च (रू. करोडमा)

विवरण	२०७५।७६			२०७६।७७			२०७७।७८			२०७८।७९			२०७९।८०			२०८०.८१		
	विनियोजन	खर्च	प्रतिशत	विनियोजन	खर्च	प्रतिशत	विनियोजन	खर्च	प्रतिशत	विनियोजन	खर्च	प्रतिशत	विनियोजन	खर्च	प्रतिशत	विनियोजन	खर्च	प्रतिशत
चालु	१,१९५	६६३	५५.४६	२,१७०	९६८	४४.६२	१,४०८	८६४	६१.३९	१,५३२	१,०३४	६७.४७	२,०९०	१,०६७	५१.०५	१,८५४.००	९२५.५६	४९.९२
पुँजीगत	१,७२३	८४७	४९.१४	२,२४५	८२७	३६.८४	२,०३७	१,३९१	६८.२७	१,९५७	१,१९३	६०.९६	२,५९८	१,६२०	६२.३६	२,५५७.४६	१,५२८.९३	५९.७८
वित्तीय व्यवस्था	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
जम्मा	**२,९१८**	**१,५०९**	**५१.७३**	**४,४१४**	**१,७९५**	**४०.६७**	**३,४४४**	**२,२५५**	**६५.४६**	**३,४८९**	**२,२२६**	**६३.८२**	**४,६८८**	**२,६८७**	**५७.३२**	**४,४११.४६**	**२,४५४.४९**	**५५.६४**

विवरण	२०८२.८३		
	विनियोजन	खर्च	प्रतिशत
चालु	१५२७	९७५	६३.८७
पुँजीगत	२८६१	२१४८	७५.०५
वित्तीय व्यवस्था	-	-	-
जम्मा	**४३८९**	**३१२३**	**७१.१६**

स्रोतः-प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, मधेश प्रदेश, जनकपुरधाम।

अनुसूची २.२ : मधेश प्रदेश सरकार मातहत रहेका मन्त्रालय/निकायहरुको विगत आर्थिक वर्षहरुको चालु खर्चको विवरण (रु. करोडमा)

क्र.स	मन्त्रालय/निकाय	२०७६/०७७			२०७७/०७८			२०७८/०७९			२०७९/८०			२०८०/८१					
		विनियोजन	खर्च	प्रतिशत	विनियोजन	खर्च	प्रतिशत	विनियोजन	खर्च	प्रतिशत	विनियोजन	खर्च	प्रतिशत	विनियोजन	खर्च	प्रतिशत	विनियोजन	खर्च	प्रतिशत
१	प्रदेश सभा सचिवालय	३९.१	२८.६३	७३.२२	३४.९८	२७.४१	७८.३६	३४	२६.९५	७९.०७	३६.९६	२४.५१	६६.३२	४१.४२	३१.७८	७६.७३	४९.८२	३७.६७	७५.६२
२	प्रदेश लोकसेवा आयोग	-	-	-	४.४४	२.६७	६०.१४	९.२६	४.६९	५०.६४	७.७	४.९५	६४.३२	१२.६२	६.८	५३.८८	१२.८८	१०.५१	८१.५६
३	मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय	३.२४	२.२३	६८.८३	३.७८	३.०४	८०.४२	३.२	२.७६	८६.१३	३.८२	२.९४	७६.९२	३.७१	२.१८	५८.७६	३.४२	२.९६	८६.७०
४	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालय	१११.३२	५२.०६	४६.७७	१२७.६	४०.०४	३१.३८	५३.९९	१९.६१	३६.७१	७८.१२	२३.४३	३०	५५.७८	१५.०४	२६.९६	४७.९४	१६.२५	३३.९०
५	अर्थ मन्त्रालय	२०.५	८.७८	४२.८३	२०.६५	९.९९	४८.३८	३०.२९	७.६५	२५.२५	२२.८६	१०	४३.७४	३३.७१	१२.०१	३५.६३	१५.५१	१२.९३	८३.३३
६	गृह, संचार तथा कानून मन्त्रालय	२९.४६	१६.८२	५७.०९	३०.११	११.९६	३९.७२	३२.६९	२२.८२	६९.९५	३०.०१	२२.६७	७५.५३	८२.५३	३९.३४	४७.६७	७०.८३	५१.६१	७२.८७
७	उद्योग, वाणिज्य तथा पर्यटन मन्त्रालय	१७०.३	१११.६१	६५.५४	१३०.३१	८५.३६	६५.५१	१०९.१२	७९.८७	७३.२	२३४.६५	९८.४४	४१.९५	१६६.६६	१०२.६२	६१.५७	२७५.२५	२०२.१०	७३.४२
८	भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	२३४.५१	९३.८५	४०.०२	१८४.४	९६.०७	५२.१	१५५.१५	७३.१७	४७.२७	१५९	६४.५२	४०.५८	२६२.८५	११७.६९	४४.७७	२५७.९१	११२.१७	४३.४९
९	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	२६३.४	९६.७६	३६.७४	६३.१	४५.१९	७१.६२	८०.९७	४४.३४	५४.७६	१७४.८८	७३.६६	४२.१२	१३५८.४१	८१३.३८	५९.८८	१४२९.५७	१११७.६३	७८.१८
१०	स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय	४६५.८३	२००.२८	४२.९९	३६२.५९	२४६.३४	६७.९४	४७५.६३	३८१.५३	८०.२३	४७४.३७	३५८.०३	७५.४७	५६७.३५	३७८.६६	६६.७४	५२६.९६	३४३.५३	६५.१९

क्र.स	मन्त्रालय/निकाय	२०७६/०७७			२०७७/०७८			२०७८/०७९			२०७९/८०			२०८०/८१					
		विनियोजन	खर्च	प्रतिशत	विनियोजन	खर्च	प्रतिशत	विनियोजन	खर्च	प्रतिशत	विनियोजन	खर्च	प्रतिशत	विनियोजन	खर्च	प्रतिशत	विनियोजन	खर्च	प्रतिशत
११	खेलकुद तथा समाज कल्याण मन्त्रालय	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	१७३.९५	११९.८१	६८.८८
१२	ऊर्जा, सिचाई तथा खानेपानी मन्त्रालय	-	-	-	-	-	-	१६.७७	६.१७	३६.७९	१६.३७	१०.४७	६३.९५	६४२.४६	३८२.९३	५९.६०	५६९.५६	४२६.९६	७४.९६
१३	वाणिज्य,आपूर्ति तथा विज्ञान प्रविधि मन्त्रालय	-	-	-	-	-	-	५	१.३६	२७.३२	३.४२	१.३५	३९.५	-	-	०.००	-	-	-
१४	शिक्षा तथा संस्कृति मन्त्रालय	-	-	-	-	-	-	१३.७६	५	३६.३४	२४.७३	१०.७५	४३.५१	४०५.४६	२४५.३९	६०.५२	२५०.९२	१९३.८३	७७.२५
१५	वन तथा वातावरण मन्त्रालय	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	१८५.२५	१३३.४८	७२.०५	२४९.०६	१९२.०५	७७.११
१६	श्रम तथा यातायात मन्त्रालय	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	१०२.२२	३०.१८	२९.५२	८३.०६	३१.६६	३८.१२
१७	प्रदेश नीति तथा योजना आयोग	४.७९	०.८६	१७.९५	३.१५	०.६८	२१.५९	३.७३	०.८८	२३.६८	६.५३	१.१४	१७.५५	११	२.२२	२०.१८	५.०४	३.०३	६०.१३
१८	अर्थ विविध	३८८.९८	९.१६	२.३५	१२८.८७	०.१३	०.१	१२९.३६	-	-	३७०.५१	-	-	२९०.६७	०	०.००	४६.२०	-	०
१९	स्थानिय तह अनुदान	४३८.२२	३४७.१४	७९.२२	३१३.६	२९५.१८	९४.१३	३७४.७४	३५४.८१	९४.६९	४२५.९	३५७.७८	८४.०१	१८९.३६	१४०.७९	७४.३५	३२१.३३	२४८.६५	७७.३८
जम्मा		**२,१६९.६५**	**९६८.१८**	**४४.६२**	**१,४०७.५८**	**८६४.०६**	**६१.३९**	**१,५३१.९२**	**१,०३३.६०**	**६७.४७**	**२,०७४.९४**	**१,०६७.०३**	**५१.४२**	**४,४११.४६**	**२,४५४.४९**	**५५.६४**	**४३८९.२२**	**३१२३.३६**	**७१.१६**

स्रोत:-प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, मधेश प्रदेश, जनकपुरधाम।

अनुसूची २.३ : मधेश प्रदेश सरकार मातहत रहेका मन्त्रालय/निकायहरुको विगत आर्थिक वर्षहरुको पुँजीगत खर्चको विवरण (रु. करोडमा)

क्र. स	मन्त्रालय/निकाय	२०७६/०७७			२०७७/०७८			२०७८/०७९			२०७९/८०			२०८०/८१					
		विनियोजन	खर्च	प्रतिशत	विनियोजन	खर्च	प्रतिशत	विनियोजन	खर्च	प्रतिशत	विनियोजन	खर्च	प्रतिशत	विनियोजन	खर्च	प्रतिशत	विनियोजन	खर्च	प्रतिशत
१	प्रदेश सभा सचिवालय	३९.१	२८.६३	७३.२२	३४.९८	२७.४१	७८.३६	३४	२६.९५	७९.०७	३६.९६	२४.५१	६६.३२	४१.४२	३१.७८	७६.७३	४९.८२	३७.६७	७५.६२
२	प्रदेश लोकसेवा आयोग	-	-	-	४.४४	२.६७	६०.१४	९.२६	४.६९	५०.६४	७.७	४.९५	६४.३२	१२.६२	६.८	५३.८८	१२.८८	१०.५१	८१.५६
३	मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय	३.२४	२.२३	६८.८३	३.७८	३.०४	८०.४२	३.२	२.७६	८६.१३	३.८२	२.९४	७६.९२	३.७१	२.१८	५८.७६	३.४२	२.९६	८६.७०
४	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालय	१११.३२	५२.०६	४६.७७	१२७.६	४०.०४	३१.३८	५३.९९	१९.६१	३६.७१	७८.१२	२३.४३	३०	५५.७८	१५.०४	२६.९६	४७.९४	१६.२५	३३.९०
५	अर्थ मन्त्रालय	२०.५	८.७८	४२.८३	२०.६५	९.९९	४८.३८	३०.२९	७.६५	२५.२५	२२.८६	१०	४३.७४	३३.७१	१२.०१	३५.६३	१५.५१	१२.९३	८३.३३
६	गृह, संचार तथा कानून मन्त्रालय	२९.४६	१६.८२	५७.०९	३०.११	११.९६	३९.७२	३२.६९	२२.८२	६९.९५	३०.०१	२२.६७	७५.५३	८२.५३	३९.३४	४७.६७	७०.८३	५१.६१	७२.८७
७	उद्योग, वाणिज्य तथा पर्यटन मन्त्रालय	१७०.३	१११.६१	६५.५४	१३०.३१	८५.३६	६५.५१	१०९.१२	७९.८७	७३.२	२३४.६५	९८.४४	४१.९५	१६६.६६	१०२.६२	६१.५७	२७५.२५	२०२.१०	७३.४२
८	भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	२३४.५१	९३.८५	४०.०२	१८४.४	९६.०७	५२.१	१५५.१५	७३.१७	४७.२७	१५९	६४.५२	४०.५८	२६२.८५	११७.६९	४४.७७	२५७.९१	११२.१७	४३.४९
९	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	२६३.४	९६.७६	३६.७४	६३.१	४५.१९	७१.६२	८०.९७	४४.३४	५४.७६	१७४.८८	७३.६६	४२.१२	१३५८.४१	८१३.३८	५९.८८	१४२९.५७	१११७.६३	७८.१८
१०	स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय	४६५.८३	२००.२८	४२.९९	३६२.५९	२४६.३४	६७.९४	४७५.६३	३८१.५३	८०.२३	४७४.३७	३५८.०३	७५.४७	५६७.३५	३७८.६६	६६.७४	५२६.९६	३४३.५३	६५.१९
११	खेलकुद तथा समाज कल्याण मन्त्रालय	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	१७३.९५	११९.८१	६८.८८
१२	ऊर्जा, सिचाई तथा खानेपानी मन्त्रालय	-	-	-	-	-	-	१६.७७	६.१७	३६.७९	१६.३७	१०.४७	६३.९५	६४२.४६	३८२.९३	५९.६०	५६९.५६	४२६.९६	७४.९६

क्र.स	मन्त्रालय/निकाय	२०७६/०७७			२०७७/०७८			२०७८/०७९			२०७९/८०			२०८०/८१					
		विनियोजन	खर्च	प्रतिशत	विनियोजन	खर्च	प्रतिशत	विनियोजन	खर्च	प्रतिशत	विनियोजन	खर्च	प्रतिशत	विनियोजन	खर्च	प्रतिशत	विनियोजन	खर्च	प्रतिशत
१३	वाणिज्य,आपूर्ति तथा विज्ञान प्रविधि मन्त्रालय	-	-	-	-	-	-	५	१.३६	२७.३२	३.४२	१.३५	३९.५	-	-	०.००	-	-	-
१४	शिक्षा तथा संस्कृति मन्त्रालय	-	-	-	-	-	-	१३.७६	५	३६.३४	२४.७३	१०.७५	४३.५१	४०५.४६	२४५.३९	६०.५२	२५०.९२	१९३.८३	७७.२५
१५	वन तथा वातावरण मन्त्रालय	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	१८५.२५	१३३.४८	७२.०५	२४९.०६	१९२.०५	७७.११
१६	श्रम तथा यातायात मन्त्रालय	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	१०२.२२	३०.१८	२९.५२	८३.०६	३१.६६	३८.१२
१७	प्रदेश नीति तथा योजना आयोग	४.७९	०.८६	१७.९५	३.१५	०.६८	२१.५९	३.७३	०.८८	२३.६८	६.५३	१.१४	१७.५५	११	२.२२	२०.१८	५.०४	३.०३	६०.१३
१८	अर्थ विविध	३८८.९८	९.१६	२.३५	१२८.८७	०.१३	०.१	१२९.३६	-	-	३७०.५१	-	-	२९०.६७	०	०.००	४६.२०	-	०
१९	स्थानिय तह अनुदान	४३८.२२	३४७.१४	७९.२२	३१३.६	२९५.१८	९४.१३	३७४.७४	३५४.८१	९४.६९	४२५.९	३५७.७८	८४.०१	१८९.३६	१४०.७९	७४.३५	३२१.३३	२४८.६५	७७.३८
जम्मा	**२,१६९.६५**	**९६८.१८**	**४४.६२**	**१,४०७.५८**	**८६४.०६**	**६१.३९**	**१,५३१.९२**	**१,०३३.६०**	**६७.४७**	**२,०७४.९४**	**१,०६७.०३**	**५१.४२**	**४,४११.४६**	**२,४५४.४९**	**५५.६४**	**४३८९.२२**	**३१२३.३६**	**७१.१६**	

स्रोतः-प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, मधेश प्रदेश, जनकपुरधाम।

अनुसूची २.४ : मधेश प्रदेश सरकार मातहत रहेका मन्त्रालय/निकायहरुको विगत आर्थिक वर्षहरुको पुँजीगत खर्चको विवरण (रु. करोडमा)

क्र. स.	मन्त्रालय/ निकाय	२०७६/०७७			२०७७/०७८			२०७८/०७९			२०७९/८०			२०८०/८१			२०८१/८२		
		विनियोजन	खर्च	प्रतिशत	विनियोजन	खर्च	प्रतिशत	विनियोजन	खर्च	प्रतिशत	विनियोजन	खर्च	प्रतिशत	विनियोजन	खर्च	प्रतिशत	विनियोजन	खर्च	प्रतिशत
१	प्रदेश सभा सचिवालय	१४.१८	११.७	८२.५१	१४.६६	१०.२९	७०.१९	४.०५	२.९८	७३.६९	२.१	१.९५	९२.९९	४.४	०.५६	१२.७३	९.९२	५.७१	५७.५८
२	प्रदेश लोकसेवा आयोग	-	-	-	२.५	१.८५	७४	१.९५	०.७२	३६.९६	१.५१	०.३३	२२.१८	२.७९	१.०६	३७.९९	२.५६	१.५७	६१.५७
३	मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय	१.१२	१.१	९८.२१	१.०१	१.०१	१००	०.५६	०.५५	९९.८२	०.१९	०.११	५९.४७	०.४४	०.२१	४७.७३	०.४०	०.३०	७४.७९
४	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालय	३३७.७३	२६३.३२	७७.९७	३३५.७४	२८४.१३	८४.६३	१७.३७	५.६६	३२.५६	१३.५७	२.२२	१६.४२	९.४३	१.५२	१६.१२	५.४४	२.३२	४२.६१
५	अर्थ मन्त्रालय	५.३७	२.८३	५२.७	५.१७	२.९४	५६.८७	४.८६	२.२३	४५.८९	१.९८	१.१६	५८.७५	३.१९	२.१४	६७.०८	१.७८	१.५५	८७.१५
६	गृह, संचार तथा कानून मन्त्रालय	७९.४६	२०.०९	२५.२८	७२.८६	३३.२५	४५.६४	२९.४९	१७.६३	५९.७७	२७.०१	६.४१	२३.७५	४५.८६	१७.९२	३९.०८	४५.११	३७.४१	८२.९३
७	उद्योग, वाणिज्य तथा पर्यटन मन्त्रालय	१९९.५२	६०.७१	३०.४३	२०७.८६	१३७.६	६६.२	१७९.९८	११२.०३	६२.२४	२२४.८१	१४१.४४	६२.९२	१३८.६३	८३.६	६०.३०	२४५.६२	१७९.९९	७३.२८
८	भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	१३४.३७	२७.७९	२०.६८	१४३.८	७५.५९	५२.५७	११४.५५	६६.५३	५८.०७	८५.३४	४२.८	५०.१५	१२५.५	६०.०४	४७.८४	२०.४०	१२.७१	६२.३१
९	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	९६४.१३	४२५.०१	४४.०८	९४१.५१	६५७.३३	६९.८२	१,१५२.६६	७२१.८४	६२.६२	१,६९०.६६	१,००२.२९	५९.२८	१,२५०.२६	७६०.३७	६०.८२	१३७१.०९	१०७१.६९	७८.१६
१०	स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय	९९.२४	८.३४	८.४	२२२.१९	१८५.७५	८३.६	१८५.९१	१४६.३५	७८.७२	३३९.९२	२७७.२५	८१.५६	१८६.३९	१०७.२१	५७.५२	१८१.९९	९९.४८	५४.६६

क. स.	मन्त्रालय/ निकाय	२०७६/०७७			२०७७/०७८			२०७८/०७९			२०७९/८०			२०८०/८१			२०८१/८२		
		विनियोजन	खर्च	प्रतिशत	विनियोजन	खर्च	प्रतिशत	विनियोजन	खर्च	प्रतिशत	विनियोजन	खर्च	प्रतिशत	विनियोजन	खर्च	प्रतिशत	विनियोजन	खर्च	प्रतिशत
११	खेलकुद तथा समाज कल्याण मन्त्रालय	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	१२४.३९	९५.४६	७६.७५
१२	ऊर्जा, सिचाई तथा खानेपानी मन्त्रालय	-	-	-	-	-	-	१८१.५४	९८.६३	५४.३४	१६९.६८	१०९.६६	६४.६३	४९३.८१	३१३.९७	६३.५८	५२७.३३	४०१.२०	७६.०८
१३	वाणिज्य,आपूर्ति तथा विज्ञान प्रविधि मन्त्रालय	-	-	-	-	-	-	५	३.२९	६५.७३	०.७५	०.४३	५७.०२	-	-	०.००	-	-	-
१४	शिक्षा तथा संस्कृति मन्त्रालय	-	-	-	-	-	-	३६.९७	८.६१	२३.२९	३२.८२	१८.५१	५६.४	१८८.१७	१११.१७	५९.०८	१५७.३०	१२६.७३	८०.५७
१५	वन तथा वातावरण मन्त्रालय	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	७८.०७	६२.१३	७९.५८	१२१.६१	१०३.२२	८४.८८
१६	श्रम तथा यातायात मन्त्रालय	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	२५.९६	६.७८	२६.१२	२२.३२	७.७९	३४.९१
१७	प्रदेश नीति तथा योजना आयोग	०.८४	०.७३	८६.९	०.३	०.१४	४६.६७	०.३४	०.०६	१७.२६	०.५	०.०६	१२.४८	१०	०.२५	२.५०	०.५४	०.३८	६८.९८
१८	अर्थ विविध	४०५.९६	३.१	०.७६	८९.१६	०.६२	०.७	-	-	-	३६.१८	१५	४१.४६	३.६७	०	०.००	२३.५७	-	-
१९	स्थानिय तह अनुदान	२.७	२.२४	८२.९६	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	कुल जम्मा	**२,२४४.६२**	**८२६.९६**	**३६.८४**	**२,०३६.७६**	**१,३९०.५०**	**६८.२७**	**१,९५६.८६**	**१,१९२.४४**	**६०.९४**	**२,६२७.५३**	**१,६१९.९५**	**६१.६५**	**२,५६६.५७**	**१,५२८.९३**	**५९.५७**	**२८६१.३७**	**२१४७.५०**	**७५.०५**

स्रोतः-प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, मधेश प्रदेश, जनकपुरधाम।

अनुसूची २.५ : मधेश प्रदेश सरकारका खर्च संकेत अनुसार प्रदेशगत खर्च (रू करोडमा)

खर्च संकेत	खर्च शिर्षक	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२
चालु खर्चः								
२११११	पारिश्रमिक कर्मचारी	७७.५६	११६.७१	१२८.५९	१३५.२७	१४६.७५	१५६.३५	१५६.२७
२१११२	पारिश्रमिक पदाधिकारी	८.६५	१७.५४	१८.११	१९.१२	१६.८८	२१.७५	२३.२२
२११२१	पोशाक	२.०९	२.२२	२.३८	२.६४	३.१९	२.४८	२.५९
२११२२	खाद्यान्न	४.५५	४.५२	५.९२	५.५७	१५.२५	५.८५	५.८७
२११३२	महंगी भत्ता	३.४८	४.७९	५.२६	५.५५	४.३७	४.९७	५.१४
२११३३	फिल्ड भत्ता	०.०४	-	-	-	-	-	-
२११३४	कर्मचारीको बैठक भत्ता	१.२९	१.५७	२.४५	२.२६	१.५३	१.५६	२.३४
२११३५	कर्मचारी प्रोत्साहान तथा पुरस्कार	१.२४	१.६०	१.३८	१.९९	१.१७	१.१५	२.१४
२११३९	अन्य भत्ता	३.६६	२.१३	७.०४	३.४१	४.४२	५.६४	६.७८
२११४१	पदाधिकारी बैंठक भत्ता	०.९३	१.७२	१.८९	०.९६	१.२३	१.२७	०.७९
२११४२	पदाधिकारी अन्य सुविधा	११.४३	४.५३	४.०५	४.४८	४.९४	६.४७	४.७४
२११४९	पदाधिकारी अन्य भत्ता	-	०.१०	०.०७	०.४७	०.५६	०.५८	०.०९
२१२१२	योगदानमा आधारित निवृतभरणतथा उपदान कोष खर्च	-	-	-	-	०.००	०.०१	०.०६
२१२१३	कर्मचारी योगदानमा आधारी बीमा कोष खर्च	०.०१	०.३७	०.५७	०.५८	०.५८	०.६३	०.६५
२२१११	पानी तथा विजुली	१.८९	५.५६	४.६६	९.३१	९.२६	८.३६	९.६५

खर्च संकेत	खर्च शिर्षक	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२
२२११२	संचार महसुल	१.०४	१.६०	१.९५	२.२७	२.३०	२.६०	२.३०
२२११३	सार्वजनिक उपयोगिताको सेवा खर्च	०.०१	-	-	-	-	-	-
२२२११	इन्धन(पदाधिकारी)	१.५६	१.२०	१.१३	१.८५	२.०५	२.६३	२.७५
२२२१२	इन्धन (कार्यलय प्रयोजन)	२.१३	४.१८	५.३८	७.७३	९.०९	१०.१०	११.४४
२२२१३	सवारी साधन मर्मत खर्च	३.३९	४.०५	४.९३	५.८०	७.००	८.९१	१०.०३
२२२१४	वीमा तथा नवीकरण खर्च	०.२३	०.५९	०.८६	१.४३	१.६७	१.८८	१.८२
२२२२१	मेशिनेरी तथा औजार मर्मत संम्भार तथा संचालन खर्च	०.५५	१.३७	२.९९	३.५१	४.१५	५.१०	४.११
२२२३१	निर्मिति सार्वजनिक सम्पतिको मर्मत सम्भार खर्च	१.७६	१.६८	३.६३	४.५५	२.४६	७.३६	२.१९
२२२९१	अन्य सम्पतिहरुको संचालन तथा सम्भार खर्च	०.०३	०.५५	०.१४	०.१०	०.२५	०.४१	०.४३
२२३११	मसलन्द तथा कार्यालय सामाग्री	६.७३	७.६७	९.२६	१०.५५	११.७१	१३.२०	१५.९३
२२३१२	पशुपंछीहरुको आहार	-	०.०३	०.०१	०.०६	०.०४	०.०३	-
२२३१३	पुस्तक तथा सार्वजनिक खर्च	०.०२	०.२३	०.३६	०.५०	२.५४	२.७०	०.४१
२२३१४	इन्धन अन्य प्रयोजन	०.२९	०.५८	०.७२	०.८७	१.४०	१.२०	१.११
२२३१५	पत्रपत्रिका छपाई तथा सूचना प्रकाशन खर्च	१.२०	२.७१	३.४९	४.७२	३.८०	३.९८	५.१७
२२३१९	अन्य कार्यालय संचालन खर्च	०.०९	०.६४	१.०१	१.०७	१.४८	१.७१	१.८५
२२४११	सेवा र परामर्श खर्च	१.४५	०.७१	१.२२	०.७६	१.१५	१.५१	१.३९
२२४१२	सूचना प्रणाली तथा सफ्टवेर संचालन खर्च	०.१७	०.२६	०.९०	०.२५	०.२०	०.२८	०.३३

खर्च संकेत	खर्च शिर्षक	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२
२२४१३	करार सेवा शुल्क	४.१६	१०.३४	२१.१३	२९.१६	३५.१२	४१.४४	५२.०८
२२४१४	सरसफाई सेवा शुल्क	०.०५	-	-	-	-	-	-
२२४१९	अन्य सेवा शुल्क	५.२८	५.२१	२.५०	५.७०	३.०३	४.३३	५.२२
२२५११	कर्मचारी तालिम खर्च	३.७१	१.६३	३.६२	८.०८	४.८४	५.६८	३.६५
२२५१२	सीप विकास तथा जनचेतना तालिम तथा गोष्ठी सम्बन्धी खर्च	२८.०९	७.७९	२९.०२	१८.४०	१९.३९	१५.१५	१९.६४
२२५२१	उत्पादन सामाग्री/सेवा खर्च	०.३४	१.३३	१.६९	१.११	०.९५	०.६९	०.६०
२२५२२	कार्यक्रम खर्च	१०७.८९	१०२.७४	११४.६७	२०४.०५	१८०.५८	१८१.७४	२२८.३५
२२५२९	विविध कार्यक्रम खर्च	०.३३	०.१४	२८.६७	०.२९	०.१३	०.३२	१.२५
२२६११	अनुगमन मूल्यांकन खर्च	३.११	३.६८	४.१२	५.३८	५.३८	५.५७	५.८६
२२६१२	भ्रमण खर्च	३.७६	२.९१	३.१२	२.८२	२.३०	३.१३	३.५०
२२६१३	विशिष्ट व्यक्ति तथा प्रतिनिधि मण्डलको भ्रमण खर्च	०.३७	०.६७	०.४२	०.४६	०.२८	०.३७	०.४६
२२६१९	अन्य भ्रमण खर्च	-	०.००	०.००	-	-	०.०२	०.०५
२२७११	विविध खर्च	४.३९	५.८५	६.४१	५.१७	५.७६	६.३३	७.७०
२५१२२	वित्तीय सस्थाहरुलाई पूँजिगत सहायता	०.१९	-	-	-	-	-	-
२५३११	शैक्षिक संस्थाहरुलाई सहायता	०.५२	-	-	३१.७६	१०.००	-	-
२५३१२	स्वास्थ्य संस्थाहरुलाई सहायता	०.००	-	-	-	-	-	-
२५३१४	धार्मिक तथा सांकृतिक संस्था सहायता	०.००	०.०५	-	-	०.०१	०.०३	०.०३

खर्च संकेत	खर्च शिर्षक	२०७५/ ७६	२०७६/ ७७	२०७७/ ७८	२०७८/ ७९	२०७९/ ८०	२०८०/ ८१	२०८१/ ८२
२६३३१	समानिकरण अनुदान	४०.००	९७.७४	९९.५७	११९.६०	१२६.८४	११७.०१	११८.०८
२६३३२	सर्शत अनुदान	१३.२८	२१७.५८	१५०.१६	२०६.०२	१९७.९५	४.१७	-
२६३३३	विशेष अनुदान	-	४०.६१	४८.६९	५४.३८	४५.५१	४४.९७	२०.५४
२६३३४	समपुरक अनुदान	-	४१.६०	२६.१८	२३.२०	६४.६६	७६.१९	३७.०३
२६३३५	अन्य अनुदान	-	१७.३७	-	-	१.५०	-	-
२६३३६	सशर्त अनुदान (पुँजीगत)						०.८७	-
२६४११	सरकारी निकाय, समिति, प्रतिष्ठान एवं बोर्डहरुलाई निशर्त चालु अनुदान	११.५२	०.५५	१४.३२	१४.००	१४.४३	५६.१८	२८.२६
२६४१२	सरकारी निकाय, समिति, प्रतिष्ठान एवं बोर्डहरुलाई शर्सत चालु अनुदान	२९.१२	२२.१४	-	-	२०.८२	२६.२०	-
२६४१३	अन्य सस्थालाई सर्शत चालु अनुदान	११३.९७	६८.०२	२४.००	०.४०	-	-	०.६५
२६४२१	सरकारी निकाय, समिति, बोर्ड पुँजीगत नि:शर्त अनुदान	-	-	-	-	४.०५	-	०.५०
२६४२२	सरकारी निकाय, समिति, बोर्ड पुजिगत सर्शत अनुदान	२३.५७	३६.२८	१२.८७	१३.८५	-	-	०.२७
२६४२३	अन्य संस्थालाई सशर्त अनुदान	-	१३.०२	-	-	-	-	३१.३७
२७१११	सामाजिक शुरक्षा	०.०१	७.४६	०.०३	०.०१	०.०२	-	-
२७११२	अन्य सामाजिक सुरक्षा	०.०८	-	-	०.०४	०.०४	०.०३	-

खर्च संकेत	खर्च शिर्षक	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२
२७२११	छात्रवृत्ति	२.६५	२.६०	१.५१	२.८९	४.८३	२.८६	२.०१
२७२१२	उद्दार, राहत तथा पुनर्स्थापना खर्च	५.५१	५.९९	-	१.१४	५.००	-	०.४७
२७२१३	औषधी खरिद खर्च	८.५१	२०.२५	४७.३७	४२.३०	४७.४१	४६.०७	१७.५४
२७२१९	अन्य सामाजिक सहायत	-	२५.१४	-	०.१७	०.१८	०.०९	-
२८१४२	घरभाडा	१.५१	२.३२	३.२३	३.५१	४.१४	४.७५	५.४६
२८१४३	सवारी साधन तथा मेशिनरी औजार भाडा	०.२७	०.४०	०.३६	०.४४	०.४७	०.६१	०.६९
२८१४९	अन्य भाडा	०.०१	-	०.००	-	-	-	-
२८२११	राजश्वा फिर्ता	-	-	०.०४	०.००	-	-	-
२८९११	भौपरी आउने चालु खर्च	०.०६	-	-	-	-	-	-
२८२१९	अन्य फिर्ता	-	-	-	१.६४	-	-	-
पुँजिगत खर्चः								
३१११११	आवासीय भवन निर्माण/खरिद	-	-	०.४	-	१.०७	-	०.२१
३१११२	गैर आवासीय भवन निर्माण/खरिद	१३५.२५	९४.४६	२६६.८	१४१.१४	३००.५२	२०१.५८	२६२.८८
३११२१	सवारी साधन	३५.०८	२२.८३	२४.७१	४५.३१	८.८२	१२.५१	३६.४५
३११२२	मेशिनरी तथा औजार	३५.२८	२१.३७	११५.९	१०४.६९	१६८.४६	४३.१२	४१.२४
३११२३	फर्निचर तथा फिक्चर	-	३.१३	४.५	५.६५	६.१२	४.२१	५.१६
३११३२	अनुसन्धान तथा विकास सम्बन्धी खर्च	०.२६	०.२६	-	-	-	-	-
३११३४	कप्युटर सफ्टवेर निर्माण तथा खरिद खर्च	-	-	०.९५	-	०.३३	०.३४	०.६५

खर्च संकेत	खर्च शिर्षक	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२
३११३५	पूँजीगत परामर्श खर्च	-	-	-	-	०.५	०.५९	३.०५
३११५१	सडक तथा पुल निर्माण	३०२.४३	९४.७९	२४३.१६	२०४.७६	३२२.३६	४२४.६८	४००.७०
३११५३	विद्युत संचार निर्माण	-	०.०५	०	०.२१	१.६४	०.७५	-
३११५४	तटबन्ध तथा बाँध निर्माण	५८.६१	४६.२	२८.८३	४६.५८	७६.८७	८३.१८	१४६.२६
३११५५	सिँचाई संरचना निर्माण	५१.५९	१११.९४	१५४.४२	१३४.३६	१६६.०३	१४६.३७	१६०.५९
३११५६	खानेपानी संरचना निर्माण	१०.६६	६९.२७	८५.९९	९५.७७	९६.६६	७०.७७	७७.३०
३११५७	वन तथा वातावरण संरक्षण	३५.३६	३२.५९	३५.७८	६३.२८	६०.३३	४७.८९	८५.४५
३११५८	सरसफाई संचरना निर्माण	०.५६	२८.८९	४९.४	३.८८	६.९३	६.०२	६.७९
३११५९	अन्य सार्वजनिक निर्माण	७४.२१	२४५.८	३६२.१५	३२६.४४	३६३.२४	४५९.९९	९०६.६२
३११६१	निर्मित भवनको संरचनात्मक सुधार खर्च	-	-	५.४२	८.६	१२.०९	९.७८	८.०५
३११७१	पुँजिगत सुधार खर्च	७९.६३	१.४२	४.८८	५.८५	१९.८९	१०.९२	०.९०
३११७२	पूँजीगत अनुसन्धान तथा परामर्श	२०.३६	५.१२	३.८	५.८५	८.०९	४.४९	५.२१
३१४११	जग्गा प्राप्ति खर्च	०.७	०.६२	-	-	-	-	०.०१
३१५११	भौपरी आउने पुजिगत खर्च	-	-	३.४	०.१९	-	-	-
	जम्मा	**१,५०९.२४**	**,७९५.१४**	**२,२५४.५८**	**२,२२६.०४**	**२,६८६.९९**	**२,४५४.४९**	**३,१२३.३६**

* एकिकृत आर्थिक संकेत तथा वर्गीकरण र व्याख्या, २०७४ अनुसार खारेज भएका पुराना राजश्व संकेतहरूको हकमा राजश्व शिर्षक खाली राखिएको छ।

स्रोतः-प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, मधेश प्रदेश, जनकपुरधाम।

अनुसूची २.६ : स्थानीय तहको वित्तीय हस्तान्तरणको विवरण (रकम रु.करोडमा)

अनुदान	२०७५/७६			२०७६/७७			२०७७/७८			२०७८/७९			२०७९/८०			२०८०/८१		
	अनुमान	हस्तान्तरण	प्रतिशत	अनुमान	हस्तान्तरण	प्रतिशत	अनुमान	हस्तान्तरण	प्रतिशत	अनुमान	हस्तान्तरण	प्रतिशत	अनुमान	हस्तान्तरण	प्रतिशत	अनुमान	हस्तान्तरण	प्रतिशत
समानीकरण	४०.००	४०.००	१००.००	९९.४९	९७.७६	९८.२७	१००.००	९९.५७	९९.५७	११९.९०	११९.२९	९९.४९	१३२.००	१२६.८४	९६.०९	१३२.००	१२६.८४	९६.०९
सशर्त	१११.५०	८३.५६	७४.९४	१११.५०	९९.४६	८९.२०	१४२.१०	१२९.०४	९०.८१	१६७.५३	१६२.८५	९७.२१	२२२.६५	१८९.९०	८५.२९	२२२.६५	१८९.९०	८५.२९
समपूरक	०.००	०.००	०.००	३.६२	२.९८	८२.४३	२८.६५	२६.१८	९१.३९	२८.४०	१९.६३	६९.१३	२८.४०	१०.०५	३५.४०	२८.४०	१०.०५	३५.४०
विशेष	०.००	०.००	०.००	५.००	४.१३	८२.६०	४२.८५	४०.३८	९४.२४	४२.००	३१.९७	७६.१३	४२.८५	३०.९९	७२.३३	४२.८५	३०.९९	७२.३३
जम्मा	**१५१.५०**	**१२३.५६**	**८१.५६**	**२१९.६१**	**२०४.३३**	**९३.०४**	**३१३.६०**	**२९५.१८**	**९४.१३**	**३५७.८३**	**३३३.७५**	**९३.२७**	**४२५.९०**	**३५७.७९**	**८४.०१**	**४२५.९०**	**३५७.७९**	**८४.०१**

अनुदान	२०८१/८२		
	अनुमान	हस्तान्तरण	प्रतिशत
समानीकरण	११८.०८	११८.०८	१००.००
सशर्त	१३५.२५	१०३.०१	७६.००
समपूरक	२७.२	७.०२	२५.८०
विशेष	४०.८०	२०.५३	५०.३१
जम्मा	**३२१.३३**	**२४८.६४**	**७७.३७**

स्रोतः- प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, मधेश प्रदेश, जनकपुरधाम।

अनुसूची २.७ : मधेश प्रदेशमा अवस्थित स्थानीय तहका आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को बजेट तथा खर्च स्थिति

क्र. स.	स्थानीय तह	बजेट (रू. करोडमा)				खर्च (रू. करोडमा)				खर्च प्रतिशत
		चालु	पुँजीगत	वित्तीय	जम्मा	चालु	पुँजीगत	वित्तीय	जम्मा	
१	कञ्चनरुप नगरपालिका,सप्तरी	५८	२०	०	७८	४७	१४	०	६२	७८.७
२	खडक नगरपालिका, सप्तरी	४६	३६	०	८२	४१	२३	०	६४	७८
३	डाक्नेश्वरी नगरपालिका, सप्तरी	४७	२५	०	७२	३२	१६	०	४८	६६.७
४	बोदे बरसाइन नगरपालिका, सप्तरी	४०	२८	०	६८	३१	२६	०	५७	८३.८
५	राजविराज नगरपालिका, सप्तरी	५१	८२	०	१३३	४२	४०	०	८२	६१.७
६	शम्भुनाथ नगरपालिका, सप्तरी	३७	१७	०	५४	३२	९	०	४१	७५.९
७	सप्तकोशी नगरपालिका, सप्तरी	२७	२४	०	५१	२१	१३	०	३४	६६.७
८	सुरूंगा नगरपालिका, सप्तरी	४२	२६	०	६८	४०	१६	०	५६	८२.४
९	हनुमाननगर कंकालिनी नगरपालिका, सप्तरी	४३	२५	०	६८	३४	१९	०	५३	७७.९
१०	अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिका, सप्तरी	३१	१८	०	४९	२६	१०	०	३६	७३.५
११	छिन्नमस्ता गाउँपालिका, सप्तरी	३०	३५	०	६५	२२	८	०	३०	४६.२
१२	तिरहुत गाउँपालिका, सप्तरी	३६	१५	०	५१	२२	१४	०	३६	७०.६
१३	तिलाठी कोइलाडी गाउँपालिका, सप्तरी	३६	१५	०	५१	३२	१४	०	४६	९०.२
१४	बलान-बिहुल गाउँपालिका, सप्तरी	२७	१९	०	४६	२३	१६	०	३९	८४.८
१५	विष्णुपुर गाउँपालिका, सप्तरी	२५	२८	०	५३	२२	१८	०	४०	७५.५
१६	राजगढ गाउँपालिका, सप्तरी	२८	१८	०	४६	२३	१३	०	३६	७८.३
१७	महुवा गाउँपालिका, सप्तरी	२९	११	०	४०	२६	१०	०	३६	९०

क्र. स.	स्थानीय तह	बजेट (रू. करोडमा)				खर्च (रू. करोडमा)				खर्च प्रतिशत
		चालु	पुँजीगत	वित्तीय	जम्मा	चालु	पुँजीगत	वित्तीय	जम्मा	
१८	रुपनी गाउँपालिका, सप्तरी	२९	२०	०	४९	२०	१४	०	३४	६९.४
१९	कर्जन्हा नगरपालिका, सिरहा	३३	२२	०	५५	२७	१२	०	३९	७०.९
२०	कल्याणपुर नगरपालिका, सिरहा	५१	२४	०	७५	४१	१८	०	५९	७८.७
२१	गोलबजार नगरपालिका, सिरहा	५७	४०	०	९७	४६	३३	०	७९	८१.४
२२	धनगढीमाई नगरपालिका, सिरहा	३५	२९	०	६४	३५	१४	०	४९	७६.६
२३	मिर्चैया नगरपालिका, सिरहा	४६	३४	०	८०	३४	२४	०	५८	७२.५
२४	लहान नगरपालिका, सिरहा	७३	६६	०	१३९	६४	४३	०	१०७	७७
२५	सिरहा नगरपालिका,सिराहा	९१	३८	०	१२९	६९	२४	०	९३	७२.१
२६	सुखीपुर नगरपालिका,सिराहा	४२	२४	०	६६	३३	१८	०	५१	७७.३
२७	अर्नमा गाउँपालिका,सिराहा	३१	२०	०	५१	२४	१२	०	३६	७०.६
२८	औरही गाउँपालिका,सिराहा	३२	३०	०	६२	२३	१८	०	४१	६६.१
२९	नरहा गाउँपालिका,सिराहा	२६	२२	०	४८	१८	४	०	२२	४५.८
३०	नवराजपुर गाउँपालिका,सिराहा	३०	१६	०	४६	२३	१२	०	३५	७६.१
३१	बरियारपट्टी गाउँपालिका,सिराहा	३७	३१	०	६८	२४	१७	०	४१	६०.३
३२	बिष्णुपुर गाउँपालिका,सिराहा	२८	२३	०	५१	२०	१०	०	३०	५८.८
३३	भगवानपुर गाउँपालिका,सिराहा	२५	२१	०	४६	२१	१४	०	३५	७६.१
३४	लक्ष्मीपुर पतारी गाउँपालिका,सिराहा	३६	२७	०	६३	३१	१८	०	४९	७७.८
३५	सखुवानान्कारकट्टी गाउँपालिका,सिराहा	२५	१५	०	४०	२०	८	०	२८	७०

क्र. स.	स्थानीय तह	बजेट (रू. करोडमा)				खर्च (रू. करोडमा)				खर्च प्रतिशत
		चालु	पुँजीगत	वित्तीय	जम्मा	चालु	पुँजीगत	वित्तीय	जम्मा	
३६	जनकपुरधाम उप महानगरपालिका,धनुषा	१२४	८०	०	२०४	९९	४४	०	१४३	७०.१
३७	कमला नगरपालिका,धनुषा	२९	३४	०	६३	२३	२७	०	५०	७९.४
३८	क्षिरेश्वरनाथ नगरपालिका,धनुषा	३५	२७	०	६२	२७	१०	०	३७	५९.७
३९	गणेशमान चारनाथ नगरपालिका,धनुषा	३५	३०	०	६५	३०	२४	०	५४	८३.१
४०	धनुषाधाम नगरपालिका,धनुषा	४०	३५	०	७५	३१	२२	०	५३	७०.७
४१	नगराइन नगरपालिका,धनुषा	५२	१२	०	६४	४१	७	०	४८	७५
४२	मिथिला नगरपालिका,धनुषा	४३	३७	०	८०	३४	१६	०	५०	६२.५
४३	विदेह नगरपालिका,धनुषा	३५	२५	०	६०	२७	१८	०	४५	७५
४४	शहिदनगर नगरपालिका,धनुषा	४२	२९	०	७१	३२	२०	०	५२	७३.२
४५	सबैला नगरपालिका,धनुषा	५५	५४	०	१०९	३६	२३	०	५९	५४.१
४६	हंसपुर नगरपालिका,धनुषा	३७	२६	०	६३	३१	१६	०	४७	७४.६
४७	औरहि गाउँपालिका,धनुषा	२७	१२	०	३९	२१	१०	०	३१	७९.५
४८	जनकनन्दिनी गाउँपालिका,धनुषा	२७	२७	०	५४	१९	१९	०	३८	७०.४
४९	धनौजी गाउँपालिका,धनुषा	२३	२३	०	४६	१२	१	०	१३	२८.३
५०	बटेश्वर गाउँपालिका,धनुषा	२६	१९	०	४५	१९	१०	०	२९	६४.४
५१	मिथिला बिहारी नगरपालिका,धनुषा	२७	२१	०	४८	३०	१४	०	४४	९१.७
५२	मुखियापट्टी मुसहरमिया गाउँपालिका,धनुषा	३४	४२	०	७६	२२	१९	०	४१	५३.९
५३	लक्ष्मिनिया गाउँपालिका,धनुषा	३२	१७	०	४९	२५	१०	०	३५	७१.४

क्र. स.	स्थानीय तह	बजेट (रू. करोडमा)				खर्च (रू. करोडमा)				खर्च प्रतिशत
		चालु	पुँजीगत	वित्तीय	जम्मा	चालु	पुँजीगत	वित्तीय	जम्मा	
५४	गौशाला नगरपालिका,महोत्तरी	६१	४५	०	१०६	४२	१४	०	५६	५२.८
५५	जलेश्वर नगरपालिका,महोत्तरी	५५	३५	०	९०	४३	२०	०	६३	७०
५६	बर्दिबास नगरपालिका,महोत्तरी	६७	६४	०	१३१	५७	३९	०	९६	७३.३
५७	बलवा नगरपालिका,महोत्तरी	३८	३८	०	७६	२६	१७	०	४३	५६.६
५८	भँगाहा नगरपालिका,महोत्तरी	३७	३६	०	७३	२९	१४	०	४३	५८.९
५९	मटिहानी नगरपालिका,महोत्तरी	३१	१३	०	४४	२५	११	०	३६	८१.८
६०	मनरा शिसवा नगरपालिका,महोत्तरी	४२	३२	०	७४	३४	२१	०	५५	७४.३
६१	रामगोपालपुर नगरपालिका,महोत्तरी	२७	१९	०	४६	२३	१५	०	३८	८२.६
६२	लोहरपट्टी नगरपालिका,महोत्तरी	३९	२६	०	६५	३०	१३	०	४३	६६.२
६३	एकडारा गाउँपालिका,महोत्तरी	२८	२४	०	५२	२१	१०	०	३१	५९.६
६४	औरही नगरपालिका,महोत्तरी	३२	३४	०	६६	२३	२२	०	४५	६८.२
६५	पिपरा गाउँपालिका,महोत्तरी	४१	३३	०	७४	२९	१५	०	४४	५९.५
६६	महोत्तरी गाउँपालिका,महोत्तरी	२६	२१	०	४७	२०	११	०	३१	६६
६७	साम्सी गाउँपालिका,महोत्तरी	३५	२९	०	६४	१६	१८	०	३४	५३.१
६८	सोनमा गाउँपालिका,महोत्तरी	३५	४०	०	७५	२२	२२	०	४४	५८.७
६९	ईश्वरपुर नगरपालिका,सर्लाही	४९	३९	१	८९	३६	१९	०	५५	६१.८
७०	कविलासी नगरपालिका,सर्लाही	४१	२१	०	६२	३१	२१	०	५२	८३.९
७१	गोडैटा नगरपालिका,सर्लाही	४३	३६	०	७९	३५	२४	०	५९	७४.७

क्र. स.	स्थानीय तह	बजेट (रू. करोडमा)				खर्च (रू. करोडमा)				खर्च प्रतिशत
		चालु	पुँजीगत	वित्तीय	जम्मा	चालु	पुँजीगत	वित्तीय	जम्मा	
७२	बरहथवा नगरपालिका,सर्लाही	५६	३८	०	९४	४१	३१	०	७२	७६.६
७३	बलरा नगरपालिका,सर्लाही	३७	२०	०	५७	३२	१८	०	५०	८७.७
७४	बागमती नगरपालिका,सर्लाही	३३	४५	१	७९	२८	२१	०	४९	६२
७५	मलंगवा नगरपालिका,सर्लाही	४२	२१	०	६३	३३	२१	०	५४	८५.७
७६	लालबन्दी नगरपालिका,सर्लाही	६१	५५	०	११६	४१	३९	०	८०	६९
७७	हरिपुर नगरपालिका,सर्लाही	३९	३७	०	७६	२९	२८	०	५७	७५
७८	हरिपुर्वा नगरपालिका,सर्लाही	२८	१४	०	४२	२१	१४	०	३५	८३.३
७९	हरिवन नगरपालिका,सर्लाही	४५	३६	०	८१	३९	३१	०	७०	८६.४
८०	कौडेना गाउँपालिका,सर्लाही	२५	११	०	३६	१९	९	०	२८	७७.८
८१	चक्रघट्टा गाउँपालिका,सर्लाही	२५	१७	०	४२	२३	६	०	२९	६९
८२	चन्द्रनगर गाउँपालिका,सर्लाही	२९	२७	०	५६	२३	१९	०	४२	७५
८३	धनकौल गाउँपालिका,सर्लाही	२१	२२	०	४३	१७	२०	०	३७	८६
८४	पर्सा गाउँपालिका,सर्लाही	२१	१३	०	३४	१८	१०	०	२८	८२.४
८५	बसबरिया गाउँपालिका,सर्लाही	२२	२०	०	४२	१५	९	०	२४	५७.१
८६	ब्रह्मपुरी गाउँपालिका,सर्लाही	२७	१७	०	४४	२१	१२	०	३३	७५
८७	रामनगर गाउँपालिका,सर्लाही	२४	२०	०	४४	२०	१३	०	३३	७५
८८	विष्णु गाउँपालिका,सर्लाही	२२	२३	०	४५	१७	१२	०	२९	६४.४
८९	ईशनाथ नगरपालिका,रौतहट	३६	१७	०	५३	२८	१५	०	४३	८१.१

क्र. स.	स्थानीय तह	बजेट (रू. करोडमा)				खर्च (रू. करोडमा)				खर्च प्रतिशत
		चालु	पुंजीगत	वित्तीय	जम्मा	चालु	पुंजीगत	वित्तीय	जम्मा	
९०	कटहरिया नगरपालिका,रौतहट	४१	२२	०	६३	३५	१५	०	५०	७९.४
९१	गढीमाई नगरपालिका,रौतहट	३८	३०	०	६८	३३	२२	०	५५	८०.९
९२	गरुडा नगरपालिका,रौतहट	५५	२७	०	८२	४२	१८	०	६०	७३.२
९३	गुजरा नगरपालिका,रौतहट	४३	२३	०	६६	२९	१७	०	४६	६९.७
९४	गौर नगरपालिका,रौतहट	३६	२१	०	५७	३४	१६	०	५०	८७.७
९५	चन्द्रपुर नगरपालिका,रौतहट	८१	७०	०	१५१	६५	३४	०	९९	६५.६
९६	देवाही गोनाही नगरपालिका,रौतहट	२९	२८	०	५७	२६	१७	०	४३	७५.४
९७	परोहा नगरपालिका,रौतहट	३३	१८	०	५१	२८	१५	०	४३	८४.३
९८	फतुबाबिजयपुर नगरपालिका,रौतहट	३६	२८	०	६४	३५	२०	०	५५	८५.९
९९	बृन्दावन नगरपालिका,रौतहट	५१	३०	०	८१	३७	२१	०	५८	७१.६
१००	बौधीमाई नगरपालिका,रौतहट	२७	२९	०	५६	२३	२१	०	४४	७८.६
१०१	माधव नारायण नगरपालिका,रौतहट	३२	२३	०	५५	३०	२२	०	५२	९४.५
१०२	मौलापुर नगरपालिका,रौतहट	२४	१६	०	४०	२२	१४	०	३६	९०
१०३	राजदेवी नगरपालिका,रौतहट	३५	१४	०	४९	३२	१४	०	४६	९३.९
१०४	दुर्गा भगवती गाउँपालिका,रौतहट	२६	१३	०	३९	२३	१०	०	३३	८४.६
१०५	यमुनामाइ गाउँपालिका,रौतहट	२३	१५	०	३८	२०	१३	०	३३	८६.८
१०६	राजपुर नगरपालिका,रौतहट	३०	२७	०	५७	२७	२६	०	५३	९३
१०७	कलैया उप महानगरपालिका,बारा	३९	७६	०	११५	२५	३५	०	६०	५२.२

क्र. स.	स्थानीय तह	बजेट (रू. करोडमा)				खर्च (रू. करोडमा)				खर्च प्रतिशत
		चालु	पुँजीगत	वित्तीय	जम्मा	चालु	पुँजीगत	वित्तीय	जम्मा	
१०८	जीतपुरसिमरा उप महानगरपालिका,बारा	१०९	१०१	०	२१०	९४	६१	०	१५५	७३.८
१०९	कोल्हवी नगरपालिका,बारा	४१	३५	०	७६	३४	२१	०	५५	७२.४
११०	निजगढ नगरपालिका,बारा	५१	३५	०	८६	४१	२१	०	६२	७२.१
१११	पचरौता नगरपालिका,बारा	५५	३२	०	८७	३६	१४	०	५०	५७.५
११२	महागढीमाई नगरपालिका,बारा	५४	३३	०	८७	४५	२५	०	७०	८०.५
११३	सिम्रौनगढ नगरपालिका,बारा	४३	२८	०	७१	४१	२३	०	६४	९०.१
११४	आदर्श कोटवाल गाउँपालिका,बारा	३०	२६	०	५६	२२	२०	०	४२	७५
११५	करैयामाई गाउँपालिका,बारा	२९	१४	०	४३	२४	१०	०	३४	७९.१
११६	देवताल गाउँपालिका,बारा	२४	१७	०	४१	२१	१२	०	३३	८०.५
११७	परवानीपुर गाउँपालिका,बारा	२५	१९	०	४४	२०	१३	०	३३	७६.१
११८	प्रसौनी गाउँपालिका,बारा	२८	२०	०	४८	२४	१८	०	४२	८७.७
११९	फेटा गाउँपालिका,बारा	३०	११	०	४१	२४	९	०	३२	७९.७
१२०	बारागढी गाउँपालिका,बारा	२८	१८	०	४७	२२	१४	०	३६	७६.४
१२१	विश्रामपुर गाउँपालिका,बारा	२३	१२	०	३५	२०	१०	०	३०	८५.८
१२२	सुवर्ण गाउँपालिका,बारा	३२	१४	०	४६	२७	१२	०	३९	८५.५
१२३	बिरगंज महानगरपालिका,पर्सा	२४१	१४२	०	३८८	१८६	६८	०	२५३	६५.२
१२४	पर्सागढी नगरपालिका,पर्सा	३४	२३	०	५७	२७	१७	०	४५	७८.५
१२५	पोखरिया नगरपालिका,पर्सा	५३	२३	०	७६	३६	८	०	४४	५८

क्र. स.	स्थानीय तह	बजेट (रू. करोडमा)				खर्च (रू. करोडमा)				खर्च प्रतिशत
		चालु	पुँजीगत	वित्तीय	जम्मा	चालु	पुँजीगत	वित्तीय	जम्मा	
१२६	बहुदरमाई नगरपालिका,पर्सा	३३	१७	०	५०	२८	१३	०	४१	८२.२
१२७	कालिकामार्ई गाउँपालिका,पर्सा	२६	१४	०	४०	२२	८	०	३०	७५.४
१२८	छिपहरमाई गाउँपालिका,पर्सा	२३	१६	०	३९	२०	१३	०	३४	८७.२
१२९	जगरनाथपुर गाउँपालिका,पर्सा	३२	१८	०	५०	२८	१४	०	४२	८३.९
१३०	जिराभवानी गाउँपालिका,पर्सा	२७	१६	०	४३	२३	९	०	३२	७३.६
१३१	ठोरी गाउँपालिका,पर्सा	२९	१४	०	४३	२७	१०	०	३७	८५.७
१३२	धोबीनी गाउँपालिका,पर्सा	२५	१५	०	३९	१७	९	०	२६	६६.२
१३३	पकाहा मैनापुर गाउँपालिका,पर्सा	२२	१७	०	३८	१९	११	०	३०	७८.२
१३४	पटेर्वा सुगौली गाउँपालिका,पर्सा	२७	१५	०	४१	२३	१२	०	३५	८४.९
१३५	बिन्दबासिनी गाउँपालिका,पर्सा	२३	१५	०	३८	१७	१०	०	२७	७२.१
१३६	सखुवा प्रसौनी गाउँपालिका,पर्सा	३५	१५	०	५०	३१	१३	०	४४	८८
	जम्मा	**५,३१४**	**३,८१७**	**२.००**	**९,१३६**	**४,२२०**	**२,४०४**	**०**	**६,६२५**	**७२.५२**

स्रोतः महालेखा नियन्त्रक कार्यालय/आर्थिक सर्वेक्षण, २०८३, अर्थ मन्त्रालय, नेपाल सरकार।

अनुसूची २.८ : मधेश प्रदेश सरकारबाट आ.व २०८१/८२ मा स्थानीय तहहरुलाई भएको वित्तीय हस्तान्तरण अनुदानको विवरण (रू. करोडमा)

सि. न.	स्थानीय तहको नाम	अनुदानको प्रकार	PLMBIS अनुसारको अन्तिम बजेट रकम रु	जम्मा हस्तान्तरण (निकासा)
१	हनुमाननगर कंकालिनी नगरपालिका	समानीकरण अनुदान	०.९८	०.९८
		सशर्त अनुदान	०.९५	०.९४
		विषेश अनुदान	०	०
		समपुरक अनुदान	०	०
२	बोदेवरसाईन नगरपालिका	समानीकरण अनुदान	०.९५	०.९५
		सर्शत अनुदान	०.९५	०.६७
		विषेश अनुदान	०	०
		समपुरक अनुदान	०	०
३	राजविराज नगरपालिका	समानीकरण अनुदान	०.१३	०.१३
		सर्शत अनुदान	०.९५	०.३२
		विषेश अनुदान	०	०
		समपुरक अनुदान	०	०
४	शम्भूनाथ नगरपालिका	समानीकरण अनुदान	०.८२	०.८२
		सर्शत अनुदान	०.९५	०.५१
		विषेश अनुदान	०.३	०.१
		समपुरक अनुदान	०	०
५	महादेवा गाउँपालिका	समानीकरण अनुदान	०.७४	०.७४
		सर्शत अनुदान	०.८०	०.५७
		विषेश अनुदान	०.३	०.१
		समपुरक अनुदान	०	०
६	राजगढ गाउँपालिका	समानीकरण अनुदान	०.७४	०.७४
		सर्शत अनुदान	०.८०	०.५८
		विषेश अनुदान	०	०
		समपुरक अनुदान	०	०

सि. न.	स्थानीय तहको नाम	अनुदानको प्रकार	PLMBIS अनुसारको अन्तिम बजेट रकम रु	जम्मा हस्तान्तरण (निकासा)
७	विष्णपूर गाउँपालिका	समानीकरण अनुदान	०.६६	०.६६
		सर्शत अनुदान	०.८०	०
		विषेश अनुदान	०	०
		समपुरक अनुदान	०	०
८	सप्तकोशी नगरपालिका	समानीकरण अनुदान	०.६२	०.६२
		सर्शत अनुदान	०.९५	०
		विषेश अनुदान	०.३	०.२
		समपुरक अनुदान	०.२	०.२
९	खडक नगरपालिका	समानीकरण अनुदान	०.९७	०.९७
		सर्शत अनुदान	०.९५	०.९२
		विषेश अनुदान	०	०
		समपुरक अनुदान	०	०
१०	कन्चनरुप नगरपालिका	समानीकरण अनुदान	०.१०	०.१०
		सर्शत अनुदान	०.९५	०.९५
		विषेश अनुदान	०	०
		समपुरक अनुदान	०	०
११	अग्नीसाइर कृष्णसावरण गाउँपालिका	समानीकरण अनुदान	०.७३	०.७३
		सर्शत अनुदान	०.८०	०.८०
		विषेश अनुदान	०.३	०.३
		समपुरक अनुदान	०.२	०.१
१२	बलानबिहुल गाउँपालिका	समानीकरण अनुदान	०.६३	०.६३
		सर्शत अनुदान	०.८०	०.७५
		विषेश अनुदान	०.३	०.२
		समपुरक अनुदान	०.२	०.१
१३	तिलाठीकोइलाडी गाउँपालिका	समानीकरण अनुदान	०.८०	०.८०
		सर्शत अनुदान	०.८०	०.३८

सि. न.	स्थानीय तहको नाम	अनुदानको प्रकार	PLMBIS अनुसारको अन्तिम बजेट रकम रु	जम्मा हस्तान्तरण (निकासा)
		विषेश अनुदान	०.३	०.३
		समपुरक अनुदान	०.२	०
१४	सुरुङ्गा नगरपालिका	समानीकरण अनुदान	०.९५	०.९५
		सर्शत अनुदान	०.९५	०.८६
		विषेश अनुदान	०	०
		समपुरक अनुदान	०	०
१५	तिरहुत गाउँपालिका	समानीकरण अनुदान	०.६४	०.६४
		सर्शत अनुदान	०.८०	०.३३
		विषेश अनुदान	०	०
		समपुरक अनुदान	०	०
१६	रुपनी गाउँपालिका	समानीकरण अनुदान	०.७०	०.७०
		सर्शत अनुदान	०.८०	०.७८
		विषेश अनुदान	०	०
		समपुरक अनुदान	०	०
१७	डाक्नेश्वरी नगरपालिका	समानीकरण अनुदान	०.९३	०.९३
		सर्शत अनुदान	०९५	०
		विषेश अनुदान	०	०
		समपुरक अनुदान	०	०
१८	छिन्नमस्ता गाउँपालिका	समानीकरण अनुदान	०.७३	०.७३
		सर्शत अनुदान	०.८०	०.३८
		विषेश अनुदान	०	०
		समपुरक अनुदान	०	०
१९	सिरहा नगरपालिका	समानीकरण अनुदान	१.४०	१.४०
		सर्शत अनुदान	०.९५	०.९४
		विषेश अनुदान	०.३	०.२
		समपुरक अनुदान	०	०

सि. न.	स्थानीय तहको नाम	अनुदानको प्रकार	PLMBIS अनुसारको अन्तिम बजेट रकम रु	जम्मा हस्तान्तरण (निकासा)
२०	गोलबजार नगरपालिका	समानीकरण अनुदान	०.१०६	०.१०६
		सर्शत अनुदान	०.९५	०.९३
		विषेश अनुदान	०.३	०.२
		समपुरक अनुदान	०	०
२१	धनगढिमाइ नगरपालिका	समानीकरण अनुदान	०.९८	०.९८
		सर्शत अनुदान	०.९५	०.७०
		विषेश अनुदान	०.३	०.२
		समपुरक अनुदान	०	०
२२	कल्याणपुर नगरपालिका	समानीकरण अनुदान	०.९६	०.९६
		सर्शत अनुदान	०.९५	०.४२
		विषेश अनुदान	०.३	०.२
		समपुरक अनुदान	०	०
२३	सूखिपूर नगरपालिका	समानीकरण अनुदान	०.८४	०.८४
		सर्शत अनुदान	०.९५	०.४७
		विषेश अनुदान	०.३	०.१
		समपुरक अनुदान	०	०
२४	कर्जन्हा नगरपालिका	समानीकरण अनुदान	०.७५	०.७५
		सर्शत अनुदान	०.२२	०.१२
		विषेश अनुदान	०	०
		समपुरक अनुदान	०.२	०.१
२५	नरहा गाउँपालिका	समानीकरण अनुदान	०.५७	०.५७
		सर्शत अनुदान	०.८०	०.८०
		विषेश अनुदान	०.३	०.३
		समपुरक अनुदान	०.२	०.१
२६	लाहान नगरपालिका	समानीकरण अनुदान	०.१५	०.१५
		सर्शत अनुदान	०.९५	०.४२

सि. न.	स्थानीय तहको नाम	अनुदानको प्रकार	PLMBIS अनुसारको अन्तिम बजेट रकम रु	जम्मा हस्तान्तरण (निकासा)
		विषेश अनुदान	०.३	०.२
		समपुरक अनुदान	०	०
२७	अर्नामा गाउँपालिका	समानीकरण अनुदान	०.६१	०.६१
		सर्शत अनुदान	०.१८	०.६
		विषेश अनुदान	०	०
		समपुरक अनुदान	०	०
२८	विष्णूपूर गाउँपालिका	समानीकरण अनुदान	०.५७	०.५७
		सर्शत अनुदान	०.८०	०.४०
		विषेश अनुदान	०	०
		समपुरक अनुदान	०	०
२९	बरियारपट्टी गाउँपालिका	समानीकरण अनुदान	०.६६	०.६६
		सर्शत अनुदान	०.८०	०.७८
		विषेश अनुदान	०.३	०.२
		समपुरक अनुदान	०	०
३०	नवराजपुर गाउँपालिका	समानीकरण अनुदान	०.५६	०.५६
		सर्शत अनुदान	०.८०	०.७८
		विषेश अनुदान	०	०
		समपुरक अनुदान	०	०
३१	सखुवानान्कारकट्टी गाउँपालिका	समानीकरण अनुदान	०.५६	०.५६
		सर्शत अनुदान	०.१८	०.१८
		विषेश अनुदान	०	०
		समपुरक अनुदान	०	०
३२	औरही गाउँपालिका	समानीकरण अनुदान	०.६३	०.६३
		सर्शत अनुदान	०.८०	०.६७
		विषेश अनुदान	०	०
		समपुरक अनुदान	०	०

सि. न.	स्थानीय तहको नाम	अनुदानको प्रकार	PLMBIS अनुसारको अन्तिम बजेट रकम रु	जम्मा हस्तान्तरण (निकासा)
३३	लक्ष्मीपुर पतारी गाउँपालिका	समानीकरण अनुदान	०.७२	०.७२
		सर्शत अनुदान	०.८०	०.७२
		विषेश अनुदान	०	०
		समपुरक अनुदान	०	०
३४	मिर्चैया नगरपालिका	समानीकरण अनुदान	०.१०	०.१०
		सर्शत अनुदान	०.९५	०.९४
		विषेश अनुदान	०.३	०.२
		समपुरक अनुदान	०.२	०.१
३५	भगवानपुर गाउँपालिका	समानीकरण अनुदान	०.६१	०.६१
		सर्शत अनुदान	०.८०	०.८०
		विषेश अनुदान	०.३	०.३
		समपुरक अनुदान	०	०
३६	जनकपुर उपमहानगरपालिका	समानीकरणअनुदान	२.४३	२.४३
		सशर्त अनुदान	१.२५	०.९३
		विषेश अनुदान	०	०
		समपुरक अनुदान	०.२	०.१
३७	क्षिरेश्वरनाथ नगरपालिका	समानीकरणअनुदान	०.९३	०.९३
		सशर्त अनुदान	०.९५	०.९३
		विषेश अनुदान	०.३	०.२
		समपुरक अनुदान	०	०
३८	गणेशमान—चारनाथ नगरपालिका	समानिकरणअनुदान	०.८३	०.८३
		सशर्त अनुदान	२.४५	२.११
		विषेश अनुदान	०.३	०.२
		समपुरक अनुदान	०.२	०.१
३९	धनुषाधाम नगरपालिका	समानीकरणअनुदान	०.९५	०.९५
		सशर्त अनुदान	०.९५	०.८८

सि. न.	स्थानीय तहको नाम	अनुदानको प्रकार	PLMBIS अनुसारको अन्तिम बजेट रकम रु	जम्मा हस्तान्तरण (निकासा)
		विषेश अनुदान	०	०
		समपुरक अनुदान	०	०
४०	नगराइन नगरपालिका	समानीकरणअनुदान	०.८२	०.८२
		सशर्त अनुदान	०.९५	०
		विषेश अनुदान	०	०
		समपुरक अनुदान	०	०
४१	मिथिला नगरपालिका	समानिकरणअनुदान	०.९९	०.९९
		सशर्त अनुदान	०.९५	०.४७
		विषेश अनुदान	०	०
		समपुरक अनुदान	०	०
४२	विदेह नगरपालिका	समानीकरणअनुदान	०.७६	०.७६
		सशर्त अनुदान	०.९५	०.७०
		विषेश अनुदान	०.३	०.२
		समपुरक अनुदान	०.२	०.१
४३	सबैला नगरपालिका	समानीकरणअनुदान	०.१०	०.१०
		सशर्त अनुदान	०.९५	०
		विषेश अनुदान	०.३	०.१
		समपुरक अनुदान	०.२	०
४४	शहिदनगर नगरपालिका	समानिकरणअनुदान	०.९६	०.९६
		सशर्त अनुदान	०.९५	०.३७
		विषेश अनुदान	०	०
		समपुरक अनुदान	०	०
४५	कमला नगरपालिका	समानीकरणअनुदान	०.८३	०.८३
		सशर्त अनुदान	०.९५	०.६४
		विषेश अनुदान	०	०
		समपुरक अनुदान	०	०

सि.न.	स्थानीय तहको नाम	अनुदानको प्रकार	PLMBIS अनुसारको अन्तिम बजेट रकम रु	जम्मा हस्तान्तरण (निकासा)
४६	मिथिला विहारी नगरपालिका	समानीकरणअनुदान	०.७८	०.७८
		सशर्त अनुदान	०.९५	०
		विषेश अनुदान	०.३	०.२
		समपुरक अनुदान	०.२	०.१
४७	हंसपुर नगरपालिका	समानीकरणअनुदान	०.८५	०.८५
		सशर्त अनुदान	०.९५	०
		विषेश अनुदान	०	०
		समपुरक अनुदान	०	०
४८	औरही गाउँपालिका	समानीकरणअनुदान	०.६३	०.६३
		सशर्त अनुदान	०.८०	०.८०
		विषेश अनुदान	०.३	०.३
		समपुरक अनुदान	०	०
४९	जनकनन्दिनी गाउँपालिका	समानीकरणअनुदान	०.६६	०.६६
		सशर्त अनुदान	०.८०	०.६६
		विषेश अनुदान	०	०
		समपुरक अनुदान	०	०
५०	बटेश्वर गाउँपालिका	समानीकरणअनुदान	०.६३	०.६३
		सशर्त अनुदान	०.८०	०.५५
		विषेश अनुदान	०.३	०.३
		समपुरक अनुदान	०	०
५१	मुखियापट्टि मुसहरनिया गाउँपालिका	समानीकरणअनुदान	०.६५	०.६५
		सशर्त अनुदान	०.८०	०.७७
		विषेश अनुदान	०.३	०.२
		समपुरक अनुदान	०.२	०.०९
५२	लक्ष्मीनिया गाउँपालिका	समानीकरणअनुदान	०.७३	०.७३
		सशर्त अनुदान	०.८०	०

सि. न.	स्थानीय तहको नाम	अनुदानको प्रकार	PLMBIS अनुसारको अन्तिम बजेट रकम रु	जम्मा हस्तान्तरण (निकासा)
		विषेश अनुदान	०	०
		समपुरक अनुदान	०	०
५३	धनौजी गाउँपालिका	समानीकरणअनुदान	०.६०	०.६०
		सशर्त अनुदान	०.८०	०.८०
		विषेश अनुदान	०.३	०.३
		समपुरक अनुदान	०	०
५४	जलेश्वर नगरपालिका	समानीकरण अनुदान	१.१७	१.१७
		सर्शत अनुदान	०.९५	०.९४
		विषेश अनुदान	०.३	०.३
		समपुरक अनुदान	०	०
५५	बलवा नगरपालिका	समानीकरण अनुदान	०.८६	०.८६
		सर्शत अनुदान	०.९५	०.४८
		विषेश अनुदान	०.३	०.२
		समपुरक अनुदान	०	०
५६	गौशाला नगरपालिका	समानीकरण अनुदान	१.१९	१.१९
		सर्शत अनुदान	०.९५	०.६१
		विषेश अनुदान	०.३	०.२
		समपुरक अनुदान	०.२	०.२
५७	सोनमा गाउँपालिका	समानीकरण अनुदान	०.८३	०.८३
		सर्शत अनुदान	०.८०	०.७५
		विषेश अनुदान	०.३	०.२
		समपुरक अनुदान	०.२	०.२
५८	बर्दिवास नगरपालिका	समानीकरण अनुदान	१.२३	१.२३
		सर्शत अनुदान	०.९५	०.९५
		विषेश अनुदान	०	०
		समपुरक अनुदान	०	०

सि. न.	स्थानीय तहको नाम	अनुदानको प्रकार	PLMBIS अनुसारको अन्तिम बजेट रकम रु	जम्मा हस्तान्तरण (निकासा)
५९	भंगाहा नगरपालिका	समानीकरण अनुदान	०.९२	०.९२
		सर्शत अनुदान	०.९५	०.९०
		विषेश अनुदान	०.३	०.२
		समपुरक अनुदान	०	०
६०	एकडारा गाउँपालिका	समानीकरण अनुदान	०.७२	०.७२
		सर्शत अनुदान	०.८०	०
		विषेश अनुदान	०	०
		समपुरक अनुदान	०	०
६१	मटिहानी नगरपालिका	समानीकरण अनुदान	०.७३	०.७३
		सर्शत अनुदान	०.९५	०.७५
		विषेश अनुदान	०.३	०.२
		समपुरक अनुदान	०	०
६२	मनरा सिस्वा नगरपालिका	समानीकरण अनुदान	१.०१	१.०१
		सर्शत अनुदान	०.९५	०.८९
		विषेश अनुदान	०	०
		समपुरक अनुदान	०	०
६३	रामगोपालपुर नगरपालिका	समानीकरण अनुदान	०.६९	०.६९
		सर्शत अनुदान	०.९५	०.९४
		विषेश अनुदान	०.३	०.२
		समपुरक अनुदान	०	०
६४	महोत्तरी गाउँपालिका	समानीकरण अनुदान	०.६९	०.६९
		सर्शत अनुदान	०.८०	०.७२
		विषेश अनुदान	०.३	०.२
		समपुरक अनुदान	०.२	०.२
६५	औरही नगरपालिका	समानीकरण अनुदान	०.७२	०.७२
		सर्शत अनुदान	०.९५	०.९४

सि. न.	स्थानीय तहको नाम	अनुदानको प्रकार	PLMBIS अनुसारको अन्तिम बजेट रकम रु	जम्मा हस्तान्तरण (निकासा)
		विषेश अनुदान	०.३	०.२
		समपुरक अनुदान	०	०
६६	लोहरपट्टी नगरपालिका	समानीकरण अनुदान	०.८३	०.८३
		सर्शत अनुदान	०.९५	०.९५
		विषेश अनुदान	०	०
		समपुरक अनुदान	०	०
६७	सम्सी गाउँपालिका	समानीकरण अनुदान	०.७४	०.७४
		सर्शत अनुदान	०.८०	०.६५
		विषेश अनुदान	०	०
		समपुरक अनुदान	०	०
६८	पिपरा गाउँपालिका	समानीकरण अनुदान	०.८४	०.८४
		सर्शत अनुदान	०.८०	०
		विषेश अनुदान	०.३	०.२
		समपुरक अनुदान	०.२	०.२
६९	लालबन्दी नगरपालिका	समानीकरण अनुदान	१.१७	१.१७
		सर्शत अनुदान	०.९५	०.९२
		विषेश अनुदान	०.३	०.१
		समपुरक अनुदान	०	०
७०	इश्वरपुर नगरपालिका	समानीकरण अनुदान	१.१३	१.१३
		सर्शत अनुदान	०.९५	०.९५
		विषेश अनुदान	०.३	०.२
		समपुरक अनुदान	०	०
७१	मलंगवा नगरपालिका	समानीकरण अनुदान	१.०१	१.०१
		सर्शत अनुदान	०.९५	०.९५
		विषेश अनुदान	०.३	०.३
		समपुरक अनुदान	०	०

सि. न.	स्थानीय तहको नाम	अनुदानको प्रकार	PLMBIS अनुसारको अन्तिम बजेट रकम रु	जम्मा हस्तान्तरण (निकासा)
७२	बरहथवा नगरपालिका	समानीकरण अनुदान	१.२६	१.२६
		सर्शत अनुदान	०.९५	०.९५
		विषेश अनुदान	०.३	०.३
		समपुरक अनुदान	०.२	०.२
७३	बलरा नगरपालिका	समानीकरण अनुदान	०.९४	०.९४
		सर्शत अनुदान	०.९५	०.९५
		विषेश अनुदान	०.३	०.३
		समपुरक अनुदान	०.२	०.२
७४	बागमती नगरपालिका	समानीकरण अनुदान	०.९०	०.९०
		सर्शत अनुदान	०.९५	०.९५
		विषेश अनुदान	०.३	०.३
		समपुरक अनुदान	०.२	०.२
७५	हरिवन नगरपालिका	समानीकरण अनुदान	०.९६	०.९६
		सर्शत अनुदान	०.९५	०.९५
		विषेश अनुदान	०.३	०.३
		समपुरक अनुदान	०.२	०.२
७६	बसबरिया गाउँपालिका	समानीकरण अनुदान	०.६२	०.६२
		सर्शत अनुदान	०.८०	०.८०
		विषेश अनुदान	०	०
		समपुरक अनुदान	०	०
७७	पर्सा गाउँपालिका	समानीकरण अनुदान	०.६०	०.६०
		सर्शत अनुदान	०.८०	०.८०
		विषेश अनुदान	०.३	०.३
		समपुरक अनुदान	०.२	०
७८	चन्द्रनगर गाउँपालिका	समानीकरण अनुदान	०.७७	०.७७
		सर्शत अनुदान	०.८०	०.८०

सि. न.	स्थानीय तहको नाम	अनुदानको प्रकार	PLMBIS अनुसारको अन्तिम बजेट रकम रु	जम्मा हस्तान्तरण (निकासा)
		विषेश अनुदान	०.३	०.३
		समपुरक अनुदान	०.२	०.२
७९	कौडेना गाउँपालिका	समानीकरण अनुदान	०.६६	०.६६
		सर्शत अनुदान	०.८०	०.८०
		विषेश अनुदान	०.३	०.३
		समपुरक अनुदान	०.२	०
८०	ब्रम्हपुरी गाउँपालिका	समानीकरण अनुदान	०.७३	०.७३
		सर्शत अनुदान	०.८०	०.८०
		विषेश अनुदान	०.३	०
		समपुरक अनुदान	०.२	०
८१	विष्णू गाउँपालिका	समानीकरण अनुदान	०.६५	०.६५
		सर्शत अनुदान	०.८०	०.७७
		विषेश अनुदान	०.३	०.३
		समपुरक अनुदान	०.२	०.२
८२	रामनगर गाउँपालिका	समानीकरण अनुदान	०.७१	०.७१
		सर्शत अनुदान	०.८०	०.८०
		विषेश अनुदान	०.३	०.३
		समपुरक अनुदान	०.२	०.२
८३	कविलासी नगरपालिका	समानीकरण अनुदान	०.८८	०.८८
		सर्शत अनुदान	०.९५	०.६५
		विषेश अनुदान	०.३	०
		समपुरक अनुदान	०.२	०.२
८४	हरिपुर नगरपालिका	समानीकरण अनुदान	०.८४	०.८४
		सर्शत अनुदान	०.९५	०.९५
		विषेश अनुदान	०.३	०.३
		समपुरक अनुदान	०.२	०.२

सि. न.	स्थानीय तहको नाम	अनुदानको प्रकार	PLMBIS अनुसारको अन्तिम बजेट रकम रु	जम्मा हस्तान्तरण (निकासा)
८५	चक्रघट्ट गाउँपालिका	समानीकरण अनुदान	०.६८	०.६८
		सर्शत अनुदान	०.८०	०.८०
		विषेश अनुदान	०.३	०
		समपुरक अनुदान	०.२	०
८६	हरिपुर्वा नगरपालिका	समानीकरण अनुदान	०.७८	०.७८
		सर्शत अनुदान	०.९५	०.९५
		विषेश अनुदान	०.३	०
		समपुरक अनुदान	०.२	०
८७	गौडैता नगरपालिका	समानीकरण अनुदान	०.९६	०.९६
		सर्शत अनुदान	०.९५	०.९५
		विषेश अनुदान	०.३	०
		समपुरक अनुदान	०.२	०
८८	धनकौल गाउँपालिका	समानीकरण अनुदान	०.६३	०.६३
		सर्शत अनुदान	०.८०	०.८०
		विषेश अनुदान	०.३	०.३
		समपुरक अनुदान	०.२	०.२
८९	मौलापुर नगरपालिका	समानीकरण अनुदान	०.६५	०.६५
		सर्शत अनुदान	०.९५	०.९५
		विषेश अनुदान	०.३	०
		समपुरक अनुदान	०.२	०
९०	ईशनाथ नगरपालिका	समानीकरण अनुदान	०.८८	०.८८
		सर्शत अनुदान	०.९५	०.९५
		विषेश अनुदान	०.३	०.३
		समपुरक अनुदान	०.२	०.२
९१	गौर नगरपालिका	समानीकरण अनुदान	०.८६	०.८६
		सर्शत अनुदान	०.९५	०.९४

सि. न.	स्थानीय तहको नाम	अनुदानको प्रकार	PLMBIS अनुसारको अन्तिम बजेट रकम रु	जम्मा हस्तान्तरण (निकासा)
		विषेश अनुदान	०.३	०.३
		समपुरक अनुदान	०.२	०.२
९२	राजपुर नगरपालिका	समानीकरण अनुदान	०.८३	०.८३
		सर्शत अनुदान	०.९५	०.९५
		विषेश अनुदान	०.३	०.३
		समपुरक अनुदान	०.२	०.२
९३	यमुनामाई गाउँपालिका	समानीकरण अनुदान	०.६१	०.६१
		सर्शत अनुदान	०.८०	०.४०
		विषेश अनुदान	०.३	०.२
		समपुरक अनुदान	०.२	०
९४	राजदेवी नगरपालिका	समानीकरण अनुदान	०.७३	०.७३
		सर्शत अनुदान	०.९५	०.९५
		विषेश अनुदान	०.३	०.३
		समपुरक अनुदान	०.२	०.२
९५	चन्द्रपुर नगरपालिका	समानीकरण अनुदान	१.३	१.३
		सर्शत अनुदान	०.४७	०.४७
		विषेश अनुदान	०.३	०.३
		समपुरक अनुदान	०.२	०.२
९६	देवानीगोनाही नगरपालिका	समानीकरण अनुदान	०.७२	०.७२
		सर्शत अनुदान	०.९५	०.९५
		विषेश अनुदान	०.३	०.३
		समपुरक अनुदान	०.२	०
९७	दुर्गाभगवती गाउँपालिका	समानीकरण अनुदान	०.६४	०.६४
		सर्शत अनुदान	०.८०	०.८०
		विषेश अनुदान	०.३	०.२
		समपुरक अनुदान	०.२	०.२

सि. न.	स्थानीय तहको नाम	अनुदानको प्रकार	PLMBIS अनुसारको अन्तिम बजेट रकम रु	जम्मा हस्तान्तरण (निकासा)
९८	परोह नगरपालिका	समानीकरण अनुदान	०.८१	०.८१
		सर्शत अनुदान	०.९५	०.९५
		विषेश अनुदान	०.३	०.३
		समपुरक अनुदान	०.२	०
९९	बृन्दावन नगरपालिका	समानीकरण अनुदान	०.८५	०.८५
		सर्शत अनुदान	०.९५	०.९५
		विषेश अनुदान	०.३	०.३
		समपुरक अनुदान	०.२	०.२
१००	माधवनारायण नगरपालिका	समानीकरण अनुदान	०.७९	०.७९
		सर्शत अनुदान	०.९५	०.९५
		विषेश अनुदान	०.३	०.३
		समपुरक अनुदान	०.२	०
१०१	कटहरिया नगरपालिका	समानीकरण अनुदान	०.८३	०.८३
		सर्शत अनुदान	०.९५	०.९५
		विषेश अनुदान	०.३	०
		समपुरक अनुदान	०.२	०
१०२	बौधीमाइ नगरपालिका	समानीकरण अनुदान	०.७५	०.७५
		सर्शत अनुदान	०.९५	०.९५
		विषेश अनुदान	०.३	०.३
		समपुरक अनुदान	०.२	०
१०३	गरुडा नगरपालिका	समानीकरण अनुदान	१.०	१.०
		सर्शत अनुदान	०.९५	०.९५
		विषेश अनुदान	०.३	०.२
		समपुरक अनुदान	०.२	०.२
१०४	गुजरा नगरपालिका	समानीकरण अनुदान	०.९६	०.९६
		सर्शत अनुदान	०.९५	०

सि. न.	स्थानीय तहको नाम	अनुदानको प्रकार	PLMBIS अनुसारको अन्तिम बजेट रकम रु	जम्मा हस्तान्तरण (निकासा)
		विषेश अनुदान	०.३	०
		समपुरक अनुदान	०.२	०.२
१०५	फतुवाविजयपुर नगरपालिका	समानीकरण अनुदान	०.८१	०.८१
		सर्शत अनुदान	१.७	१.७
		विषेश अनुदान	०.३	०.३
		समपुरक अनुदान	०.२	०.२
१०६	गढिमाई नगरपालिका	समानीकरण अनुदान	०.८३	०.८३
		सर्शत अनुदान	०.९५	०.९५
		विषेश अनुदान	०.३	०.३
		समपुरक अनुदान	०.२	०.२
१०७	महागढीमाई नगरपालिका	समानीकरण अनुदान	१.०	१.०
		सर्शत अनुदान	०.९५	०.९५
		विषेश अनुदान	०.३	०.३
		समपुरक अनुदान	०.२	०.२
१०८	कलैया उप-महानगरपालिका	समानीकरण अनुदान	१.९	१.९
		सर्शत अनुदान	१.२	१.२
		विषेश अनुदान	०.३	०.३
		समपुरक अनुदान	०.२	०
१०९	करैयामाई गाउँपालिका	समानीकरण अनुदान	०.७१	०.१
		सर्शत अनुदान	०.८०	०.४०
		विषेश अनुदान	०.३	०.१५
		समपुरक अनुदान	०.२	०
११०	जीतपुर सिमरा उप-महानगरपालिका	समानीकरण अनुदान	१.९	१.९
		सर्शत अनुदान	१.२	१.२
		विषेश अनुदान	०.३	०
		समपुरक अनुदान	०.२	०

सि. न.	स्थानीय तहको नाम	अनुदानको प्रकार	PLMBIS अनुसारको अन्तिम बजेट रकम रु	जम्मा हस्तान्तरण (निकासा)
१११	परवानीपुर गाउँपालिका	समानीकरण अनुदान	०.६७	०.६७
		सर्शत अनुदान	०.८०	०.७७
		विषेश अनुदान	०.३	०
		समपुरक अनुदान	०.२	०
११२	निजगढ नगरपालिका	समानीकरण अनुदान	०.८६	०.८६
		सर्शत अनुदान	०.९५	०.८९
		विषेश अनुदान	०.३	०.१५
		समपुरक अनुदान	०.२	०
११३	कोल्हवी नगरपालिका	समानीकरण अनुदान	१.०	१.०
		सर्शत अनुदान	०.९५	०.९५
		विषेश अनुदान	०.३	०.२
		समपुरक अनुदान	०.२	०.२
११४	देवताल गाउँपालिका	समानीकरण अनुदान	०.६५	०.६५
		सर्शत अनुदान	०.२२	०.२२
		विषेश अनुदान	०.३	०.३
		समपुरक अनुदान	०.२	०
११५	आदर्श कोटवाल गाउँपालिका	समानीकरण अनुदान	०.७१	०.७१
		सर्शत अनुदान	०.८०	०.३८
		विषेश अनुदान	०.३	०.२
		समपुरक अनुदान	०.२	०
११६	पचरौता नगरपालिका	समानीकरण अनुदान	०.८०	०.८०
		सर्शत अनुदान	०.९५	०.९२
		विषेश अनुदान	०.३	०.२
		समपुरक अनुदान	०.२	०
११७	बिश्रामपुर गाउँपालिका	समानीकरण अनुदान	०.६७	०.६७
		सर्शत अनुदान	०.८०	०.५०

सि. न.	स्थानीय तहको नाम	अनुदानको प्रकार	PLMBIS अनुसारको अन्तिम बजेट रकम रु	जम्मा हस्तान्तरण (निकासा)
		विषेश अनुदान	०.३	०
		समपुरक अनुदान	०.२	०
११८	प्रसौनी गाउँपालिका	समानीकरण अनुदान	०.७१	०.७१
		सर्शत अनुदान	०.८०	०.७९
		विषेश अनुदान	०.३	०
		समपुरक अनुदान	०.२	०
११९	बारागढी गाउँपालिका	समानीकरण अनुदान	०.७२	०.७२
		सर्शत अनुदान	०.३३	०.२९
		विषेश अनुदान	०.३	०
		समपुरक अनुदान	०.२	०
१२०	सुर्वण गाउँपालिका	समानीकरण अनुदान	०.७३	०.७३
		सर्शत अनुदान	०.८०	०.६८
		विषेश अनुदान	०.३	०.२५
		समपुरक अनुदान	०.२	०.१३
१२१	फेटा गाउँपालिका	समानीकरण अनुदान	०.७१	०.७१
		सर्शत अनुदान	०.८०	०.७९
		विषेश अनुदान	०.३	०
		समपुरक अनुदान	०.२	०
१२२	सिम्रौनगढ नगरपालिका	समानीकरण अनुदान	१.०१	१.०१
		सर्शत अनुदान	०.९५	०.९५
		विषेश अनुदान	०.३	०.२
		समपुरक अनुदान	०.२	०.१
१२३	बिरगंज महानगरपालिका	समानीकरण अनुदान	३.१	३.१
		सर्शत अनुदान	१.७	१.७
		विषेश अनुदान	०.३	०
		समपुरक अनुदान	०.२	०

सि. न.	स्थानीय तहको नाम	अनुदानको प्रकार	PLMBIS अनुसारको अन्तिम बजेट रकम रु	जम्मा हस्तान्तरण (निकासा)
१२४	ठोरी गाउँपालिका	समानीकरण अनुदान	०.६२	०.६२
		सर्शत अनुदान	०.८०	०.६८
		विषेश अनुदान	०.३	०
		समपुरक अनुदान	०.२	०
१२५	सखुवा प्रसौनीगाउँपालिका	समानीकरण अनुदान	०.८०	०.८०
		सर्शत अनुदान	०.८०	०.८०
		विषेश अनुदान	०.३	०
		समपुरक अनुदान	०.२	०
१२६	पोखरिया नगरपालिका	समानीकरण अनुदान	०.७८	०.७८
		सर्शत अनुदान	०.९५	०.९०
		विषेश अनुदान	०.३	०
		समपुरक अनुदान	०.२	०
१२७	पर्सागढी नगरपालिका	समानीकरण अनुदान	०.८८	०.८८
		सर्शत अनुदान	०.९५	०.९५
		विषेश अनुदान	०.३	०
		समपुरक अनुदान	०.२	०.१
१२८	पटेवा सुगौलीगाउँपालिका	समानीकरण अनुदान	०.६६	०.६६
		सर्शत अनुदान	०.८०	०.७८
		विषेश अनुदान	०.३	०
		समपुरक अनुदान	०.२	०
१२९	विन्धवासिनी गाउँपालिका	समानीकरण अनुदान	०.६९	०.६९
		सर्शत अनुदान	०.८०	०.७९
		विषेश अनुदान	०.३	०
		समपुरक अनुदान	०.२	०
१३०	बहुदरमाई नगरपालिका	समानीकरण अनुदान	०.८९	०.८९
		सर्शत अनुदान	०.९५	०.९५

सि. न.	स्थानीय तहको नाम	अनुदानको प्रकार	PLMBIS अनुसारको अन्तिम बजेट रकम रु	जम्मा हस्तान्तरण (निकासा)
		विषेश अनुदान	०.३	०.३
		समपुरक अनुदान	०.२	०
१३१	छिपहरमाई गाउँपालिका	समानीकरण अनुदान	०.७०	०.७०
		सर्शत अनुदान	०.८०	०.७८
		विषेश अनुदान	०.३	०.३
		समपुरक अनुदान	०.२	०
१३२	जीरा भवानी गाउँपालिका	समानीकरण अनुदान	०.६५	०.६५
		सर्शत अनुदान	०.८०	०.८०
		विषेश अनुदान	०.३	०.१
		समपुरक अनुदान	०.२	०
१३३	धोबिनी गाउँपालिका	समानीकरण अनुदान	०.६०	०.६०
		सर्शत अनुदान	०.८०	०.८०
		विषेश अनुदान	०.३	०.३
		समपुरक अनुदान	०.२	०
१३४	जगरनाथपुर गाउँपालिका	समानीकरण अनुदान	०.७८	०.७८
		सर्शत अनुदान	०.८०	०.८०
		विषेश अनुदान	०.३	०.३
		समपुरक अनुदान	०.२	०
१३५	पकाहामैनपुर गाउँपालिका	समानीकरण अनुदान	०.६२	०.६२
		सर्शत अनुदान	०.८०	०.८०
		विषेश अनुदान	०.३	०
		समपुरक अनुदान	०.२	०

सि. न.	स्थानीय तहको नाम	अनुदानको प्रकार	PLMBIS अनुसारको अन्तिम बजेट रकम रु	जम्मा हस्तान्तरण (निकासा)
१३६	कालिकामाई गाउँपालिका	समानीकरण अनुदान	०.६४	०.६४
		सर्शत अनुदान	०.८०	०.८०
		विषेश अनुदान	०.३	०.१
		समपुरक अनुदान	०.२	०
	कुल जम्मा		**३७२.२८६**	**२३४.९४६**

स्रोतः-प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, मधेश प्रदेश, जनकपुरधाम।

*समायोजन वा हिसाब मिलान सहितको रकम सहितको रकम प्रस्तुत गरिएको।

अनुसूची २.९ : मधेश प्रदेशको विगत पाँच आर्थिक वर्षको राजश्व विवरण (राजश्व आम्दानीका शिर्षकहरु अनुसार)** (रकम रू. करोडमा)

राजस्व संकेत	राजश्व शिर्षक	२०७५/०७६	२०७६/०७७	२०७७/०७८	२०७८/०७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२
११३१५	घरजग्गा रजिष्ट्रेशन दस्तुर	०	४५.४	७९.७५	१४९.९६	१८७.११	१६२.३९	१६५.६४
११४११	बाँडफाँड भई प्राप्त हुने मूल्य अभिवृद्धि कर	४१२.१४	५०२.९७	६४८.७१	७६७.८१	६१०.६३	७२५.३८	७९४.३०
११४२१	बाँडफाँड भई प्राप्त हुने अन्त शुल्क कर	१३५.६७	१४९.६७	२३०.७३	२४८.६७	२४३.२	२३९.७१	२८४.२३
११४५१	सवारी साधन कर (साना सवारी)	७१.९६	०	०	०	०	०	०
११४७२	बाँडफाँड भई प्राप्त हुने विज्ञापन कर	०	०.०२	०	०	०.०६	०.०१	०.०२
११६२१	व्यवसाय बाहेक अन्यले भुक्तानी गर्ने	१०.५८	०	०	०	०	०	०
१३३११	समानीकरण अनुदान	०	७०८.५९	७०२.०२	७३९.३४	६८३.८८	५४९.५३	७१५.६५
१३३१२	सर्शत अनुदान (चालु)	०	६९५.७	६९७	३०१.३१	२२७.०७	१८३.१५	१३८.७६
१३३१३	सर्शत अनुदान (पुँजीगत)	०	६५	४१.८	३७६	४७६.८८	२१७.५	६३.८८
१३३१४	विशेष अनुदान चालु	०	०	०	१९.५१	१९.५१	१८	०
१३३१५	विशेष अनुदान पुँजिगत	०	०	०	३९.२८	०	३१	०
१३३१६	समपुरक अनुदान चालु	०	२३.३७	३.१७	३४.६९	१७.२५	९८	०
१४१५१	सरकारी सम्पतिको वहालबाट प्राप्त आय	०	०.०३	०	०	०	०	०
१४१५३	बाँडफाँड भई प्राप्त वन रोयाल्टी	०	०	२.१३	२.१५	२.२३	३.०५	३.९८
१४१५७	बाँडफाँड भई प्राप्त दहत्तर बहत्तरको विक्रिबाट प्राप्त हुने आय	०.३७	६.७८	०.४७	१.४७	१४.७८	२.११	३.८३
१४२११	कृषि उत्पादनको विक्रिबाट प्राप्त रकम	०.०१	०.७२	०.६८	०.६६	०.७२	०.५७	०.५६
१४२१२	सरकारी सम्पतीको विक्रिबाट प्राप्त रकम	०	०.०१	०	०.०१	०.०५	०.१	०.०१

राजस्व संकेत	राजश्व शिर्षक	२०७५/०७६	२०७६/०७७	२०७७/०७८	२०७८/०७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२
१४२१३	अन्य विक्रिबाट प्राप्त रकम	०	०	०.०३	०.०२	०.०२	०	०
१४२१६	निजि धारा वापतको शुल्क	०	०.०१	०.०४	०.०२	०.०२	०.०१	०.०१
१४२१९	अन्य सेवा शुल्क तथा विक्रि	०	१.२४	२.२१	१.८८	१.८२	३.२४	३.०१
१४२२१	न्यायिक दस्तुर	०	०	०.१६	०.५४	०.४७	०.३७	०.६९
१४२२३	शिक्षा क्षेत्रको आम्दानी	०	०	०	०.०१	०.०२	०.०१	०.०२
१४२२४	परीक्षा शुल्क	०	०	०.४६	२.८८	१.६	०.८४	१.९२
१४२२५	यातायात क्षेत्रको आम्दानी	०.३४	९.०२	७.८७	१०.४३	८.६६	९.१४	११.९८
१४२२९	अन्य प्रशासनिक सेवा शुल्क	०.५७	२.९८	८.११	६.९२	७	८.०१	९.०१
१४२५३	व्यवसाय रजिष्ट्रेशन दस्तुर	०	५.६२	१४.६८	११.६४	१०.१८	७.५	५.११
१४२५६	चालक अनुमति पत्र, सवारी दर्ता किताब (ब्यु बुक) सम्बन्धी दस्तुर	०	३६.३८	४७.२६	७१.६६	६९.०९	७८.७९	७८.८५
१४२६३	जलस्रोत सम्बन्धी अन्य दस्तुर	०	०	०.०१	०	०	०	०
१४२६४	वन क्षेत्रको अन्य आय	०	०.०८	०.४३	०.४४	०.३७	०.०६	०.४६
१४३११	न्यायिक दण्ड जरिवाना र जफत	०	०.०१	०	०.०२	०	०	०.०१
१४३१२	प्रशासनिक दण्ड जरिवाना र जफत	०.०४	०.०६	०.६८	०.५६	०.७१	०.२८	०.७६
१४३१३	धरौटी सदर स्याहार	०	०	०	०	०	०	०.०१
१४५११	बीमा दावि प्राप्ति	०	०	०	०.०१	०.०१	०.०१	०
१४५२९	अन्य राजश्व	०	०	१.४८	१.५१	१.०५	१.४५	१.४१
१५१११	बेरुजु	०.७६	६.३९	९.९१	१०.०३	५२.७७	१३.६४	७.७०

राजस्व संकेत	राजश्व शिर्षक	२०७५/०७६	२०७६/०७७	२०७७/०७८	२०७८/०७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२
१५११२	निकासा फिर्ता	०	०.६१	१.३१	०.६	४.०९	५.६३	०.०८
१५११३	अनुदान फिर्ता	०	१५.६१	१९.९९	१६.८३	२९.७९	११.८३	०.२२
३३३४१	सवारी साधन कर	०	७५.७८	१७२.०४	२१०.६८	२००.९३	२३८.५	२५६.८१
३३३६१	वन क्षेत्रको रोयाल्टी	०	२.३७	८.१३	७.५६	८.३४	११.६२	६.६५
	जम्मा	**६७९.५१**	**२,४७३.६४**	**२,७०१.२६**	**३,०३५.१२**	**२,८८०.३२**	**२,६२१.४३**	**२५५५.५७**

* एकिकृत आर्थिक संकेत तथा वर्गीकरण र व्याख्या, २०७४ अनुसार खारेज भएका पुराना राजश्व संकेतहरूको हकमा राजश्व शिर्षक खाली राखिएको छ।

** संघ र स्थानीय तहमा हुने राजश्व बाँडफाँट गर्नुपर्ने रकम सहित समावेश भएको।

स्रोतः-प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, मधेश प्रदेश, जनकपुरधाम।

अनुसूची २.१० : आ.व. २०८०।८१ मा स्थानीय तहले प्राप्त गरेको सवारी साधन कर रकमसम्बन्धी विवरण (रकम रू. करोडमा)

क सं	स्थानीय तहको नाम	जिल्ला	बाडँफाँट पश्चात प्राप्त यथार्थ राजश्व रु.
१	हनुमाननगर कंकालिनी नगरपालिका	सप्तरी	०.७०
२	बोदेवरसाईन नगरपालिका	सप्तरी	१.२६
३	राजविराज नगरपालिका	सप्तरी	०.७२
४	शम्भूनाथ नगरपालिका	सप्तरी	०.४५
५	महादेवा गाउँपालिका	सप्तरी	०.७६
६	राजगढ गाउँपालिका	सप्तरी	१.१०
७	विष्णपुर गाउँपालिका	सप्तरी	१.२१
८	सप्तकोशी नगरपालिका	सप्तरी	०.३५
९	खडक नगरपालिका	सप्तरी	०.६५
१०	कन्चनरुप नगरपालिका	सप्तरी	०.९६
११	अग्नीसाइर कृष्णसावर गाउँपालिका	सप्तरी	०.४४
१२	बलान बिहुल गाउँपालिका	सप्तरी	०.३२
१३	तिलाठी कोइलाडी गाउँपालिका	सप्तरी	०.७३
१४	सुरुङ्गा नगरपालिका	सप्तरी	०.४६
१५	तिरहुत गाउँपालिका	सप्तरी	०.३४
१६	रुपनी गाउँपालिका	सप्तरी	०.९८
१७	डाक्नेश्वरी नगरपालिका	सप्तरी	०.४०
१८	छिन्नमस्ता गाउँपालिका	सप्तरी	०.३६
१९	सिरहा नगरपालिका	सिराहा	२.३१
२०	गोलबजार नगरपालिका	सिराहा	१.६८
२१	धनगढिमाइ नगरपालिका	सिराहा	१.५५
२२	कल्याणपुर नगरपालिका	सिराहा	१.११
२३	सूखिपूर नगरपालिका	सिराहा	०.५९
२४	कर्जन्हा नगरपालिका	सिराहा	१.१२
२५	नरहा गाउँपालिका	सिराहा	०.२८

क सं	स्थानीय तहको नाम	जिल्ला	बाडँफाँट पश्चात प्राप्त यथार्थ राजश्व रु.
२६	लाहान नगरपालिका	सिराहा	०.४२
२७	अर्नामा गाउँपालिका	सिराहा	०.३२
२८	विष्णुपुर गाउँपालिका	सिराहा	०.८५
२९	बरियारपट्टी गाउँपालिका	सिराहा	०.३८
३०	नवराजपुर गाउँपालिका	सिराहा	०.२४
३१	सखुवानान्कार कट्टी गाउँपालिका	सिराहा	०.२५
३२	औरही गाउँपालिका	सिराहा	०.२७
३३	लक्ष्मीपुर पतारी गाउँपालिका	सिराहा	०.३६
३४	मिर्चैया नगरपालिका	सिराहा	०.३८
३५	भगवानपुर गाउँपालिका	सिराहा	१.०७
३६	जनकपुर उप-महानगरपालिका	धनुषा	२.०१
३७	क्षिरेश्वरनाथ नगरपालिका	धनुषा	१.०९
३८	शहिदनगर नगरपालिका	धनुषा	१.५८
३९	सबैला नगरपालिका	धनुषा	०.३१
४०	जनकनन्दनी गाउँपालिका	धनुषा	०.९९
४१	धनौजी नगरपालिका	धनुषा	०.३०
४२	नगराईन नगरपालिका	धनुषा	०.४४
४३	मिथिला विहारी नगरपालिका	धनुषा	०.४५
४४	लक्ष्मिनिया गाउँपालिका	धनुषा	०.६०
४५	औरही गाउँपालिका	धनुषा	०.५२
४६	मुखियापट्टी मुसहरनिया गाउँपालिका	धनुषा	०.५१
४७	मिथिला नगरपालिका	धनुषा	०.४१
४८	गणेशमान चारनाथ नगरपालिका	धनुषा	०.७१
४९	हंसपुर नगरपालिका	धनुषा	०.२७
५०	बटेश्वर गाउँपालिका	धनुषा	१.९७
५१	विदेह नगरपालिका	धनुषा	०.२५
५२	धनुषाधाम नगरपालिका	धनुषा	०.७१

क्र सं	स्थानीय तहको नाम	जिल्ला	बाडँफाँट पश्चात प्राप्त यथार्थ राजश्व रु.
५३	कमला नगरपालिका	धनुषा	०.६१
५४	जलेश्वर नगरपालिका	महोत्तरी	१.९६
५५	बलवा नगरपालिका	महोत्तरी	१.७८
५६	गौशाला नगरपालिका	महोत्तरी	०.५७
५७	सोनमा गाउँपालिका	महोत्तरी	०.३९
५८	बर्दिवास नगरपालिका	महोत्तरी	०.७९
५९	भंगाहा नगरपालिका	महोत्तरी	०.५४
६०	एकडारा गाउँपालिका	महोत्तरी	०.८३
६१	मटिहानी नगरपालिका	महोत्तरी	०.३९
६२	मनरा सिस्वा नगरपालिका	महोत्तरी	०.४०
६३	रामगोपालपुर नगरपालिका	महोत्तरी	०.८१
६४	महोत्तरी गाउँपालिका	महोत्तरी	०.३२
६५	औरही नगरपालिका	महोत्तरी	०.३२
६६	लोहरपट्टी नगरपालिका	महोत्तरी	०.४४
६७	सम्सी गाउँपालिका	महोत्तरी	०.३६
६८	पिपरा गाउँपालिका	महोत्तरी	०.७०
६९	लालबन्दी नगरपालिका	सर्लाही	१.९१
७०	इश्वरपुर नगरपालिका	सर्लाही	१.३८
७१	मलंगवा नगरपालिका	सर्लाही	१.३९
७२	बरहथवा नगरपालिका	सर्लाही	१.८१
७३	बलरा नगरपालिका	सर्लाही	०.९६
७४	बागमती नगरपालिका	सर्लाही	१.८२
७५	हरिवन नगरपालिका	सर्लाही	०.४४
७६	बसबरिया गाउँपालिका	सर्लाही	०.२३
७७	पर्सा गाउँपालिका	सर्लाही	०.२९
७८	चन्द्रनगर गाउँपालिका	सर्लाही	०.३९
७९	कौडेना गाउँपालिका	सर्लाही	०.७३

क्र सं	स्थानीय तहको नाम	जिल्ला	बाडँफाँट पश्चात प्राप्त यथार्थ राजश्व रु.
८०	ब्रम्हपुरी गाउँपालिका	सर्लाही	०.२८
८१	विष्णु गाउँपालिका	सर्लाही	०.२५
८२	रामनगर गाउँपालिका	सर्लाही	०.३१
८३	कविलासी नगरपालिका	सर्लाही	०.३३
८४	हरिपुर नगरपालिका	सर्लाही	०.९४
८५	चक्रघट्ट गाउँपालिका	सर्लाही	०.९७
८६	हरिपुर्वा नगरपालिका	सर्लाही	०.२८
८७	गौडैता नगरपालिका	सर्लाही	०.३४
८८	धनकौल गाउँपालिका	सर्लाही	०.५७
८९	मौलापुर नगरपालिका	रौतहट	२.३५
९०	ईशनाथ नगरपालिका	रौतहट	१.८९
९१	गौर नगरपालिका	रौतहट	०.५४
९२	राजपुर नगरपालिका	रौतहट	०.४८
९३	यमुनामाई गाउँपालिका	रौतहट	१.०३
९४	राजदेवी नगरपालिका	रौतहट	०.५०
९५	चन्द्रपुर नगरपालिका	रौतहट	०.६५
९६	देवाही गोनाही नगरपालिका	रौतहट	०.९८
९७	दुर्गाभगवती गाउँपालिका	रौतहट	०.३८
९८	परोह नगरपालिका	रौतहट	०.३७
९९	बृन्दावन नगरपालिका	रौतहट	०.५०
१००	माधव नारायण नगरपालिका	रौतहट	०.४८
१०१	कटहरिया नगरपालिका	रौतहट	०.५१
१०२	बौधीमाइ नगरपालिका	रौतहट	०.३१
१०३	गरुडा नगरपालिका	रौतहट	०.३२
१०४	गुजरा नगरपालिका	रौतहट	०.५१
१०५	फतुवा विजयपुर नगरपालिका	रौतहट	०.५४
१०६	गढिमाई नगरपालिका	रौतहट	०.५०
१०७	महागढीमाई नगरपालिका	बारा	२.२९
१०८	कलैया उप-महानगरपालिका	बारा	२.२१

क सं	स्थानीय तहको नाम	जिल्ला	बाडँफाँट पश्चात प्राप्त यथार्थ राजश्व रु.
१०९	करैयामाई गाउँपालिका	बारा	३.३०
११०	जीतपुर सिमरा उप-महानगरपालिका	बारा	०.५४
१११	परवानीपुर गाउँपालिका	बारा	०.२८
११२	निजगढ नगरपालिका	बारा	०.४४
११३	कोल्हवी नगरपालिका	बारा	०.४७
११४	देवताल गाउँपालिका	बारा	२.३५
११५	आदर्श कोटवाल गाउँपालिका	बारा	०.३७
११६	पचरौता नगरपालिका	बारा	०.३४
११७	बिश्रामपुर गाउँपालिका	बारा	०.३५
११८	प्रसौनी गाउँपालिका	बारा	०.९४
११९	बारागढी गाउँपालिका	बारा	०.४२
१२०	सुर्वण गाउँपालिका	बारा	०.६१
१२१	फेटा गाउँपालिका	बारा	०.३०
१२२	सिम्रौनगढ नगरपालिका	बारा	०.४१
१२३	बिरगंज महानगरपालिका	पर्सा	०.९०
१२४	ठोरी गाउँपालिका	पर्सा	०.४४
१२५	सखुवा प्रसौनी गाउँपालिका	पर्सा	०.४३
१२६	पोखरिया नगरपालिका	पर्सा	०.४९
१२७	पर्सागढी नगरपालिका	पर्सा	०.६०
१२८	पटेवा सुगौली गाउँपालिका	पर्सा	०.७५
१२९	विन्धवासिनी गाउँपालिका	पर्सा	२.७६
१३०	बहुदरमाई नगरपालिका	पर्सा	०.४४
१३१	छिपहरमाई गाउँपालिका	पर्सा	०.६९
१३२	जीरा भवानी गाउँपालिका	पर्सा	०.२९
१३३	धोबिनी गाउँपालिका	पर्सा	०.२७
१३४	जगरनाथपुर गाउँपालिका	पर्सा	०.३२
१३५	पकाहा मैनपुर गाउँपालिका	पर्सा	०.२७
१३६	कालिकामाई गाउँपालिका	पर्सा	०.३०
	जम्मा		**१०२.७२**

स्रोतः-प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, मधेश प्रदेश, जनकपुरधाम।

मधेश प्रदेश सरकार

अर्थ मन्त्रालय

जनकपुरधाम, नेपाल

Te.: ९७७-०४१-५२१५९८, ५२३०२८

Email: info.mof@madhesh.gov.np

Web: www.mof.madhesh.gov.np